

Opgedragen aan mijn lieve Marion

**Wonderen en
wonderlijke dingen**

Werner Gitt

Vertaling in het Nederlands: André van der Beek

De schrijver: Dir. en prof. Werner Gitt, In 1937 geboren in Raineck/Oost Pruisen. Van 1963 tot 1968 doorliep hij met goed gevolg een ingenieursstudie aan de technische hogeschool van Hannover. Van 1968 tot 1971 was hij assistent voor reguleringstechniek aan de technische hogeschool in Aken. Na een onderzoek van twee jaar promoveerde hij tot Dr. Ingenieur. Van 1971 tot 2002 leidde hij het vakgebied informatietechnologie bij het natuurkundig technische staatsinstelling (PTB) in Braunschweig. In 1978 werd hij tot

directeur en professor bij het PTB benoemd. Hij heeft zich met wetenschappelijke vraagstukken uit de gebieden informatica, numerieke wiskunde en reguleringstechniek bezig gehouden en de resultaten in talrijke wetenschappelijke tijdschriften gepubliceerd. In 1990 richtte hij het informaticacongres op waar jaarlijks ongeveer 150 deelnemers heen reisden. Het doel is om Bijbelse richtlijnen met wetenschappelijke vraagstukken (in het bijzonder informatie wetenschappen) te verbinden. Sinds 1984 vertegenwoordigt hij het gebied 'Bijbel en natuurwetenschap' als gastdocent aan de onafhankelijke theologische hogeschool in Basel (StH Basel). Sinds 1966 is hij met zijn vrouw Marion getrouwd. In september 1967 werd Carsten geboren en in april 1969 Rona.

Inhoudsopgave

Voorwoord

Deel I: De wonderen van de Bijbel – Onacceptabel of feit?

- 1.1 **W1:** De lange dag bij Jozua
- 1.2 Wanneer wonderen onverwacht zijn, wat is dan het verwachte?
- 1.3 Wat is een natuurwet?
- 1.4 Verbazingwekkende processen
- 1.5 Verbazing over natuurwetten
- 1.6 Waar komen de natuurwetten vandaan?
- 1.7 Wie zorgt er voor de in stand houding van de natuurwetten?
- 1.8 Maar waar is er ruimte voor wonderen?
- 1.9 **W2:** Jona in de buik van de vis
- 1.10 **W3:** De maagdelijke geboorte van de Heer Jezus
- 1.11 **W4:** Het doen ophouden van de storm
- 1.12 **W5:** De genezing van de lamme aan de tempelpoort
- 1.13 **W6:** De opstanding van de Heer Jezus uit de doden
- 1.14 Kan het zijn dat onze wetenschappelijke kennis (nog) niet toereikend is, om wonderen te verklaren?
- 1.15 Worden er bij de Bijbelse wonderen altijd natuurwetten geschonden?
- 1.16 Welke van de Bijbelse wonderen worden het meest in twijfel getrokken?
- 1.17 Waarom heeft de Heer Jezus wonderen gedaan?
- 1.18 Is alles, wat er buiten de natuurwetten om gebeurt, altijd van God?
- 1.19 Samenvattende definitie van de Bijbelse wonderen

- 1.20 Ziet God Zijn daden altijd als wonderen?
- 1.21 Kunnen mensen ook wonderen doen?
- 1.22 Gebeuren er vandaag ook nog wonderen?
- 1.23 **W7:** Het wonder van het geloof
- 1.24 Verschillende soorten van Bijbelse wonderen

Deel II: Wonderlijke – zelf beleefde verhalen

- Inleiding
- 2.1 Mijn kindertijd in Oost Pruisen
- 2.2 De ‘hardhorende’ professor uit Moskou
- 2.3 Na vijftig jaar weer in Oost Pruisen
- 2.4 Van professor in het Atheïsme tot radiozendeling
- 2.5 De Kirgizische, die in de laatste seconde de hemel vond
- 2.6 Voor Kirgizische dichters
- 2.7 Bekeerd in de lucht of op het land?
- 2.8 Gods onnavolgbare wiskunde
- 2.9 De zoektocht naar mijn geboorteplaats Raineck
- 2.10 Een goed benutte treinreis
- 2.11 Hindernissen onderweg naar Tilsit
- 2.12 De drie van de landweg
- 2.13 Een zaadje, dat na 60 jaar opkwam
- 2.14 Gods minutieuze planning in Pinsk
- 2.15 Iets verrassends in een lege collegezaal aan de universiteit van Königsberg
- 2.16 Alles inzetten om niets te winnen
- 2.17 Altijd doorgaan met de zoektocht
- 2.18 Vroom en toch niet gered
- 2.19 Wie is ‘de lieve God’?
- 2.20 Mijn baby is in de hemel
- 2.21 De Atheïst van Beieren
- 2.22 Dan gaan bijna alle mensen naar de hel
- 2.23 Waarom liet God de zondeval toe?
- 2.24 Jezus, die de Heer Jezus niet kende
- 2.25 Een bont gemengde groep bij de nazorg
- 2.26 Zo één wil ik ook worden
- 2.27 Het vereiste idee en motief
- 2.28 Het wereldwijde netwerk van God
- 2.29 Der vrouw, die naar de hel wilde gaan
- 2.30 Waarom doet God soms voor ons iets onbegrijpelijks
- 2.31 Wie God zoekt, zal Hem ook vinden
- 2.32 Wanneer na elkaar drie zonen sterven
- 2.33 Wanneer die mensen in de hemel komen, dan wil ik daar niet heen
- 2.34 Zending, dag en nacht

- 2.35 De theologie van de geloofsverdediging
2.36 Meegemaakt in Brazilië
2.37 De arts van Swakopmund
2.38 Hoe God op gehoorzaamheid reageert
2.39 Iets buitengewoons in de woestijn van Namibië
2.40 Iets buitengewoons in de grot van Waitomo

**Deel III: Verhalen, die het leven beschreven –
12 getuigenissen uit 5 werelddelen**
Inleiding

AUSTRALIË

Wanneer God een uitgestrekte ruimte schenkt

- G1: Tot aan Mars en terug
Dr. Med. *Carl Wieland*, Brisbane (Australië)

AFRIKA

Namibië

Hem kent toch iedereen!

- G2: Belevnissen onder het kruis van het zuiden
Johannes Trauernicht, Swakopmund (Namibië)

Zuid-Afrika

Van avonturier tot discipel van de Heer Jezus

- G3: Gestolen – geloofd – getrouwd
Heinrich Weidmann, Pretoria (Zuid-Afrika)

AZIË

Oezbekistan

Op de kortste weg tot de Heer Jezus

- G4: Van de Islam naar een christelijke zendeling

AMERIKA

Paraguay

Een jongeman

- G5: Een leven voor de Indianen
Gerhard Hein, Fernheim (Paraguay, Chaco)

EUROPA

Tragedie Oost Pruisen

- G6: Wanneer God Zijn engel zendt
Walter Stumpf, Neustadt an der Weinstraße

Vanuit duistere zaken in de dienst van de Heer Jezus

G7: En de Heer keerde Zich om en keek mij aan . . .
Esther (uit Zuid-Duitsland)

Vroom en toch verloren

G8: Bevrijd door de roep van de Heer Jezus
Jola (uit Polen).

De lange weg tot aan de waarheid

G9: Van een Jehova's Getuige tot een getuige van de Heer Jezus
Christa Götzen, Jülich

Toen God mijn hart aanraakte

G10: Betraapt
Ulrike Sch., Bad Säckingen

Hoe een levensfilosofie instort

G11 New Age – Ik was op weg naar de verblinding
Inés Carreras, München

De ruwe wegen van het leven

G12: Onverwoestbaar
Heidrun Förstner-Henn, Neustadt an der Weinstraße

Voorwoord

Zoals de titel al vermeldt, gaat het in dit boek om wonderen en wonderlijke dingen. Onder wonderen verstaan wij al die gebeurtenissen, die de Bijbel als daden en tekenen van God meedeelt, die wij toch normaal gesproken niet op die manier beleven. Het boek wordt ingedeeld in drie delen.

Deel 1: Aan de hand van 7 uitgekozen wonderen uit het Oude en Nieuwe Testament wordt het principiële van deze gebeurtenissen uitgewerkt. De lezer moet ingevoerd worden in de bijzondere handelingswijzen van de Schepper en opnieuw verbaasd te zijn over Zijn grootheid. De bijdragen willen zowel critici van de Bijbel een antwoord op hun bezwaren geven als ook gelovigen duidelijk maken, dat wij schade lijden wanneer we iets van de Bijbel zouden opgeven.

Deel II: In het kader van mijn lezingen in binnen- en buitenland heb ik diverse werkingen van God beleefd. In contrast tot de in de Bijbel genoemde wonderen, noem ik deze zelf meebeleefde 'wonderlijke dingen'. In 40 bijdragen wordt verteld van gebeurtenissen in onze tijd.

Deel III: In het derde deel van het boek komen 12 personen (7 vrouwen en 5 mannen) uit de vijf verschillende werelddelen in eigen levensgetuigenissen

uitvoerig aan het woord. Alle zijn mij persoonlijk bekend. Ze schilderen aan de hand van hun eigen belevenissen, hoe God door Zijn Zoon Jezus Christus in hun leven heeft ingegrepen en hun leven daardoor een duidelijke omkeer heeft gegeven.

Dank: Mijn vrouw dank ik voor het doorlezen van het manuscript en alle hulprijke gesprekken over het thema van dat ogenblik. Ook voor de ondersteuning van het boekproject en voor alle aansporingen ben ik heel dankbaar.

Mijn wens is het, dat wij door de schilderijen in dit boek weer verbazing leren over de actualiteit van de Bijbel en over onze levende God.

Werner Git

Deel 1

De wonderen van de Bijbel • onacceptabel of feit?

Inleiding:

Hoe snel gaan de jaren voorbij, zeggen we steeds vaker naarmate we ouder worden. Ook de 20e eeuw hebben we al achter ons gelaten. Op privé gebied blijven er persoonlijke herinneringen, maar ook baanbrekende inzichten en succes in wetenschap en techniek zijn niet vergeten. Slechts enkele willen we hier noemen|:

In 1938 werd er door de Duitse uitvinder *Konrad Zuse* (1910-1995) de wereldwijde eerste programmagestuurde computer gebouwd. Computers hebben intussen alle takken van de wetenschap en maatschappij veroverd en er zijn vandaag (2007) wereldwijd meer dan een miljard internetgebruikers.

Op 3 december 1967 werd door de Zuid-Afrikaanse arts *Christian Barnard* (1922-2001) voor de eerste keer een menselijk hart met succes getransplanteerd. Intussen zijn er wereldwijd meer dan 50.000 harten getransplanteerd.

Op 21 juli 1969 zette een mens voor de eerste keer zijn voet op de maan. De astronaut *Neil Armstrong* riep vol trots vanuit de aardesatelliet de zin: ‘Een kleine stap voor een mens, maar een reuzenstap voor de mensheid’.

De Schotse embryoloog *Ian Wilmut* kloonde in 1996 het schaap Dolly. Eerst lukte het hem om een normale lichaamscel zo te manipuleren, dat ze zich begon te delen als een bevruchte eicel en zich zo tot een normaal embryo ontwikkelde.

Deze enkele voorbeelden zouden de indruk kunnen wekken dat er nauwelijks nog grenzen voor de mensen zijn. Voor het verstand schijnt alles mogelijk. Bij

al dit geloof in de wetenschap hebben veel van onze tijdgenoten problemen met de Bijbel. Ze brengen het bezwaar naar voren dat er in de Bijbel zoveel wetenschappelijk niet te begrijpen dingen geschreven staan zoals bijv.:

- de maagdelijke geboorte
- de opstanding van doden
- blinden worden ziende, lammen kunnen plotseling weer lopen
- de zon wordt opgedragen: ‘Sta stil!’

We worden hier met een fenomeen geconfronteerd, dat boven ons verstand uitgaat: het *wonder*. Ook in de taal van alledag en in gedichten duikt dit begrip regelmatig op.

Johann Wolfgang von Goethe zegt in *Faust*, het bekende toneelstuk, niet zonder kritiek: ‘Het wonder is het geloof van het liefste kind’.

Friedrich von Schiller zegt in zijn toneelstuk ‘*De maagd van Orleans*’: ‘De wonderen rusten, de hemel is gesloten’.

In de bekende film ‘De grote liefde’ (1942 zong de gevierde Ufa-ster van de Duitse muziekliefde *Zarah Leander* (1907-1981) met haar donkere, rokerige stem het lied: ‘Ik weer, er zal op een keer een wonder gebeuren’.

Als dreiging horen we soms de zin: ‘Je zult nog voor een onaangename verrassing komen te staan’ (‘*Blaues Wunder*’).

De Duitse dichter *Christian F. Gellert* (1715-1769) schrijft in zijn lied: ‘Dit is de dag’: ‘Wanneer ik dit wonder wil bevatten, dan staat mijn verstand van eerbied stil’.

In een Franse spreuk staat er ingekort: ‘Wonderen beleven slechts diegenen, die erin geloven’.

Wanneer wij met onze reële mogelijkheden aan het eind zijn, gebruiken we het gezegde: ‘Nu kan alleen een wonder ons nog helpen!’

Is het niet zo, dat soms mensen op een wonder wachten? En is het dan gebeurd dan proberen ze het met hun verstand te verklaren en nemen zo het bijzondere daarvan weg namelijk het wonderlijke. De twijfel van de Franse filosoof *Voltaire* (1694-1778) bereikt het hoogtepunt in de constatering: ‘Wanneer in Parijs op de marktplaats duizend mensen en ook ik een wonder zouden zien, dan zou ik de tweeduizend ogen inclusief mijn eigen ogen wantrouwen’. Hoe komt hij tot zo’n sceptische houding?

Wonderen zijn feiten – onbetwist. Maar wat is een wonder? Aan de hand van zeven uitgekozen voorbeelden **W1** tot **W7** zullen we ons vervolgens uitgebreid met Bijbelse vermelde wonderen bezighouden.

1.1 W1: De lange dag bij Jozua

In het Oude Testament wordt een hele buitengewone situatie geschilderd. Ik rangschik dit wonder waarvan in Jozua 10:12-14 verteld wordt, als een astronomisch wonder:

12. Toen sprak Jozua tot de Here ten dage, waarop de Here de Amorieten aan de Israëlieten overleverde, en hij zei in tegenwoordigheid van Israël: 'Zon, sta stil te Gibeon en gij, maan, in het dal van Ajalon!'

13. En de zon stond stil en de maan bleef staan, totdat het volk zich op zijn vijanden gewroken had... De zon nu bleef staan midden aan de hemel en haastte zich niet onder te gaan omstreeks een volle dag.

14. Een dag als deze is er noch vroeger, noch later ooit geweest, waarop de Here zó iemands stem verhoorde, want de Here streed voor Israël.

Mensen hebben mij vaak aangesproken op deze tekst. Hoe is het astronomisch mogelijk dat een dag zo eenvoudig wordt verlengd? Drie wezenlijke punten moeten ons tot een verklaring leiden.

1. Gebed: God stelt Zich altijd weer voor als Diegene Die gebeden verhoort. In de bergrede onderwijst de Heer Jezus: 'Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt en u zult vinden; klopt, en u zal worden opengedaan' (Mattheüs 7:7). Uit de voorgaande tekst (Jozua 10:14) zien we, dat er ook hele bijzondere gebeden zijn, die God slechts één enkele keer in de hele wereldgeschiedenis verhoort. Wanneer wij bijvoorbeeld op vakantie op het strand liggen en God bidden of de zon nog een paar uur langer zou mogen schijnen, dan kunnen we er zeker van zijn dat God hierop niet zal reageren zoals bij Jozua. Bij de verscheidenheid van gebedsverhoringen hoort ook dat er gebeden zijn waarop God meteen en altijd en op elke plaats reageert. Het is het gebed van een mens, die om redding smeekt: 'Want ieder die de naam van de Heer zal aanroepen, zal behouden worden' (Romeinen 10:13). Het is het grootste verlangen van God, dat wij niet vanwege onze zonden eeuwig verloren gaan. Daarom zond Hij Zijn Zoon in de wereld: 'Want de Zoon des mensen is gekomen om het verlorene te behouden' (Mattheüs 18:11). Van de onmiddellijke werking van zo'n gebed ervoer de ene misdadiger aan het kruis uit de mond van de Heer Jezus: 'Heden zult u met Mij in het paradijs zijn' (Lukas 23:43). Alle andere gebeden liggen tussen deze beide grenspalen. God besluit in Zijn wijsheid, wanneer en hoe Hij op de gebeden ingaat. Geen gebed is tevergeefs!

2. Coördinatenstelsel: Sommige critici van de Bijbel brengen bij de hier bovengenoemde tekst uit Jozua er tegen in, dat de zon bevolen wordt om te blijven staan, hoewel het astronomisch gezien toch juist omgekeerd is – de zon staat stil en de aarde beweegt zich daar omheen. Hierbij moeten we bedenken: iedere moderne astronoom spreekt van zonsopgang en zonsondergang, hoewel daarmee slechts de schijnbare bewegingen worden beschreven. En zo kunnen we in elke kalender de tijden voor zonsopgang en zonsondergang nalezen.

Anders uitgedrukt: Men legt het coördinatenstelsel vanuit de positie van de waarnemers, omdat dan de verhoudingen zo beschreven worden, zoals deze vanuit hem of haar gezien worden.

Ik denk nog graag terug aan de colleges over werktuigkunde van mijn gewaardeerde leraar professor Eduard Pestel¹ (1914-1988) aan de Technische Hogeschool in Hannover.

Hij was bij ons als studenten niet slechts vanwege zijn goed gestructureerde colleges, maar ook vanwege zijn aangename, vriendelijke aard zeer gewaardeerd. Toen hij een benoeming kreeg in München en toch in Hannover bleef, hebben veel studenten zich met een fakkeloptocht, die bij zijn huis eindigde, hem daarvoor bedankt. Maar gevreesd waren beslist zijn praktijk examens, waarin hij niet wilde weten of wij goed konden rekenen. Bij hem ging het erom of wij het principe van het mechanische systeem zo goed door hadden, dat wij in staat waren om het coördinatensysteem voor het maken van de beschrijvende differentie vergelijkingen zo optimaal te plaatsen, dat deze gemakkelijk oplosbaar werden.

Prof. Dr. Ing. Eduard
Pestel (1914-1988),
Technische Universiteit
Hannover

Had men het nulpunt van het coördinatensysteem op de juiste plaats gezet, dan was de oplossing van de opdracht slechts nog de toepassing van de wiskundige vakkennis. Als men de werking van het systeem toch niet helemaal doorhad en het nulpunt van het coördinatensysteem op een ongunstige plaats zette, dan werd het reken bezwaar aan de vergelijkingen zo aanzienlijk, dat de oplossing niet in de toegestane tijd te doen was. Daarmee wil ik op het volgende wijzen: het nulpunt van het coördinatensysteem kan in principe op elke willekeurige plaats gezet worden. Maar er bestaat een ‘beste’ plaats, waarbij het rekenbezwaar minimaal wordt.

¹ *Eduard Pestel* was sinds 1956 een rechtschapen professor voor werktuigkunde aan de Technische Hogeschool in Hannover. In 1968 stichtte hij met 16 persoonlijkheden uit de wetenschap, maatschappij en politiek de ‘Club van Rome’, die in 1972 door zijn mededeling ‘De grenzen van de groei’ internationale bekendheid kreeg. In de 70-jaren was *Pestel* vicepresident van de Duitse Onderzoeksgemeenschap en lid van de Raad van Toezicht van de oprichting van Volkswagen fabriek. Van 1977-1981 was hij minister van wetenschap en kunst in Neder-Saksen (Duitsland)

Precies hetzelfde doet de Bijbel ook. Het geldt in het algemeen voor alle Bijbelse beschrijvingen, dat het nulpunt van het coördinatensysteem altijd op de plaats van de waarnemer wordt gezet. Zo ook bij de beschrijving van de lange dag bij Jozua. Wat er op die dag gebeurde, wordt vanuit het standpunt van de waarnemer meegedeeld. Voor hem zag het er zo uit, als zou de zon aan de hemel zich niet verder bewegen.

Bij de twee andere voorbeelden zien we ook dat het op het standpunt van de waarnemer aankomt.

a) In Lukas 12:54-55 beschrijft de Heer Jezus een algemene weerwaarneming:

‘Wanneer u de wolk ziet opkomen in het westen zegt u terstond: Er komt regen; en zo gebeurt het. En wanneer u een zuidenwind ziet waaien, zegt u: Er zal hitte zijn; en het beurt’.

Toen ik in Paraguay was, dus in de hete zone van het zuidelijk halfrond, toen leerde ik een andere regel kennen: Wanneer de noordenwind waait, dan wordt het heel heet. Het is dan die lucht, die van de evenaar komt. De bovenstaande meteorologische regel, die de Heer Jezus noemde, is geen wereldwijd geldige, maar één vanuit de positie van Israël gegeven.

b) In Jeremia 16:14-15 vinden we een profetie over de terugkeer van de Joden:

‘Daarom zie, de dagen komen, luidt het woord des Heren, dat niet meer gezegd zal worden: Zo waar de Here leeft, die de Israëlieten uit het land Egypte heeft gebracht, maar veeleer: Zo waar de Here leeft, die de Israëlieten heeft doen optrekken uit het Noorderland en uit al de landen waarheen Hij hen verdreven had. Ja, Ik zal hen terugbrengen in het land dat Ik aan hun vaders gegeven had’.

Deze profetie werd in Israël uitgesproken en niet in Zuid-Amerika of Australië. Het grote land ten noorden van Israël was de vroegere Sovjet-Unie; opmerkelijk dat Jeruzalem en Moskou op dezelfde lengtegraad liggen. Uit dit land zijn sinds de herfst van 1989 meer dan 840.000 Joden naar Israël gegaan. Ook hier zien we, dat de vermelde uitspraak betrekking heeft vanuit de positie van de waarnemer (in Israël).

Laten we vasthouden: De Bijbel beschrijft fenomenen en geeft verklaringen of beschrijft gebeurtenissen altijd vanuit de positie van de waarnemer, omdat ze dan het eenvoudigst te begrijpen zijn.

3. Het wonder: Nu komen we bij het belangrijkste probleem van deze tekst. De natuurkundige relevante beweging, die in Jozua 10 geschilderd wordt, is exact beschreven, wanneer wij het coördinatensysteem in het middelpunt van de aarde leggen: De aarde werd met betrekking tot haar omwenteling om de eigen as een tijd lang stilgezet (of afgeremd) en later weer ‘op gang’ gebracht. Volgens de wetten van de werktuigkunde ontstaan daarbij versnellingskrachten, die enorme uitwerkingen op de aarde tot stand brengen: De oceanen lopen over,

het water van de rivieren en van de meren treden buiten hun oevers, kopjes vallen uit de kast en mensen vallen om. Zo gebeurt het onder normale condities.

Maar hier grijpt Diegene in, Die hemel en aarde door Zijn almachtswaard geschapen heeft. Het is een kleinigheid voor Hem, in de normaal geldende natuurwetten voorbijgaand een paar parameter te veranderen. Hiervoor gebruiken wij de aanduiding ‘wonder’.

Hoe kunnen we een wonder definiëren? Allereerst wil ik graag een voorlopige definitie D1 geven, die wij na verdere discussie als D2 nog zullen preciseren:

Definitie D1: Een wonder doet ons versteld staan, omdat het onverwacht en onberekenbaar optreedt en in strijd is met onze normale waarnemingen.

1.2 Wanneer wonderen onverwacht zijn, wat is dan het verwachte?

Deze vraag helpt ons om een duidelijke scheidslijn te trekken tussen wonderen (onverwachte dingen) en geen wonderen (verwachte dingen). Alle gebeurtenissen in onze wereld lopen binnen een bestek van vastgelegde wetmatigheden af. Deze onveranderlijke lotsbeschikkingen noemen wij natuurwetten.

1.3 Wat is een natuurwet?

Wij zien elke dag dat een voorwerp naar beneden valt. Dat kan een kopje, een balpen of ook een appel aan de boom zijn – ze vallen alle op de aarde. Deze wetmatigheid geldt ook voor een turner op de tien meter duikplank of voor de val van een meteoriet op de aarde. Het speelt blijkbaar helemaal geen rol, wat voor voorwerp er valt.

Bovendien stellen we vast, dat het naar benedenvallen met een snelheid geschiedt, die steeds toeneemt. Heel algemeen uitgedrukt gaat het hierbij om de zogenoemde wet van de zwaartekracht. Omdat er voor deze wet in de natuur blijkbaar geen uitzonderingen zijn, noemen wij het een *natuurwet*.²

Volgens datgene wat we weten zijn natuurwetten constant, ze zijn onveranderlijk sinds hun installatie door de Schepper. Ze geven aan de ene kant een grote vrije ruimte voor werkzaamheden en ontwikkelingen in onze wereld en staan de veelvuldige technische uitvindingen en methodes toe maar aan de andere kant sluiten ze vele slechts in onze voorstelling bedachte processen als niet realiseerbaar uit.

² Verdere details over natuurwetten zijn in het volgende boek na te lezen: Werner Git: Am Anfang war die Information, (In het begin was er informatie) Hänssler-Verlag, Holzgerlingen, Verwerkte en uitgebreide druk in 2002, bladzijde 26-67

In het bijzonder in de natuurwetenschappelijke natuurkunde en scheikunde wordt geprobeerd om deze voortdurend aanwezige, overal werkzame wetten door waarneming en experimenten te ontdekken en ze dan wiskundig of verbaal in algemene vorm uit te drukken. Terwijl de natuurwetten voor materiële groottes (bijv. energie, elektrische lading, stroperigheid van een vloeistof (viscositeit) in de meeste gevallen ook wiskundig formuleerbaar zijn, lukt dit bei de niet materiële groottes (bijv. informatie, bewustzijn, wil) niet.

De Schepper heeft niet alleen deze wereld en het gehele universum geschapen. Hij heeft ook de natuurwetten geïnstalleerd, die in al Zijn werken zich bevinden en daarom steeds en overal werkzaam zijn.

Slechts doordat wij de natuurwetten kennen en ze precies kunnen formuleren, lukt het ons, de draagkracht van een brug of het energieverbruik van een raket, die naar de maan moet vliegen, van tevoren te berekenen. Kort samengevat kunnen we zeggen: Techniek is geniale toepassing van de natuurwetten.

Op 27 april 2005 steeg het tot dan toe grootste passagiersvliegtuig van de wereld, de Airbus A380, in Toulouse (Frankrijk) op. Deze gigant is 73 meter lang, 24 meter hoog en meer dan 79 meter breed. De Jumbojet biedt aan 850 passagiers plaats en lost daarmee de Amerikaanse Boeing 747 als tot dusver grootste passagiersvliegtuig af. De ontwikkelingskosten bedroegen 10,7 miljard euro. In 30 seconden overbrugt het vliegtuig met vier straalmotoren de 3.500 meter lange startbaan. Na 1.800 meter startafstand steeg de 421 ton zware jet op voor zijn eerste vlucht. De ontwikkelingsleider zei zelfverzekerd tegen de pers: 'Dat de jet kan vliegen, is vanzelfsprekend'.

Eerste vlucht van de Airbus A380 op 27 april 2005

Waarom is dat zo zeker, dat een gigant met zo'n gewicht kan vliegen, hoewel dat nog nooit was uitgeprobeerd? Antwoord: De Schepper garandeert altijd de inachtneming van Zijn natuurwetten. Construeert men iets nieuws en houdt rekening met alle in aanmerking komende natuurwetten, dan kan men er zeker van zijn, dat het na de voorberekeningen ook functioneert.

1.4 Verbazingwekkende processen

We nemen in onze omgeving talrijke verbazingwekkende processen waar. In het bijzonder op het gebied van het leven ontbreekt ons vaak het begrip voor de nauwkeurige werking van de vele complexe details.

Fotosynthese: Al het voedsel dat wij opnemen, loopt direct of indirect door een uiterst geniaal proces, waarbij het licht van de zon in een chemische energiedrager wordt veranderd. Niemand kan tot nu toe dit proces van de fotosynthese voldoende verklaren of het zelfs namaken, toch functioneert het bijvoorbeeld in elke piepkleine cel van een grashalm.

Menselijke hersenen: Het menselijk brein heeft in zijn grote hersenschors 100 miljard schakelelementen (neuronen), die onderling met duizenden (synaptische) koppelingen verbonden zijn. Van de complexiteit van dit ongeveer 1,5 kg zware orgaan kunnen we snel een indruk krijgen, maar de werkwijze van deze geniale constructie is voor ons toch verregaand onbekend.

Zou men op een keer alle verbindingen van zenuwcel naar zenuwcel in een boek noteren, dan zou men al 40 bladzijden nodig hebben voor elke neuron. Een berekening zal ons tot verbazing brengen: hoeveel boeken van elk 400 bladzijden zouden er nodig zijn om slechts één keer alle ‘kabelverbindingen’ van de hersenen op te schrijven? Dan komt men op 10 miljard boeken. De congresbibliotheek in Washington is één van de grootste bibliotheken van de wereld. Ze omvat 20 miljoen boeken. Slechts voor het verslag van de kabels van onze hersenen hebben we een boekenverzameling nodig, die wel 500 keer groter is dan deze immense bibliotheek!

Menselijk hart: Hoe komt het dat het menselijk hart 70 of 80 jaar lang ononderbroken kan slaan terwijl al onze technische apparaten in vergelijking veel korter meegaan? Daarbij moeten we nog in overweging nemen dat ons hart 100.000 keer per dag slaat. In 70 jaar zijn dat 2,5 miljarden slagen. Daarbij zou het een wolkenkrabber uit New York compleet met bloed kunnen vullen. In een dicht vertakt netwerk van 2.500 kilometer – dat is nog altijd de afstand van Parijs naar Moskou – stroomt het bloed door ons lichaam.

In de hoofdstukken 2.39 en 2.40 van deel II van dit boek zijn nog enkele andere voorbeelden uit de schepping genoemd, die ons tot een eerbiedige verwondering leiden.

Al deze bewonderenswaardige en voor de mensen onnavolgbare constructies zijn reële systemen in onze wereld. We duiden ze vaak als wonderwerken aan. We moeten toch vasthouden dat al deze structuren toch onder de strenge algemene voorwaarden van de natuurwetten aflopen. Zou men een gedetailleerde energiebalans in de levende cel realiseren waarin duizenden van gekoppelde processen aflopen, dan zou daarbij duidelijk worden dat nergens de energiestelling geschonden wordt. Bij alle technische processen en apparaten als ook bij alle biologische processen in de leefwezens wordt nergens en nooit de natuurwet geschonden. Volgens de wetenschap, zijn deze natuurwetten ook in de uitgestrektheid van het heelal geldig. Natuurwetten kennen blijkbaar geen uitzondering.

Wanneer wij hier uitvoerig de vraag van het Bijbelse wonder bespreken, dan moeten we eerst een duidelijke en trefzekere afbakening vinden, die het ons toestaat om Bijbelse wonderen van andere wonderbare dingen in de schepping te onderscheiden. Dat lukt met behulp van de beschrijving van natuurwetten. Ook alle verbazingwekkende systemen, die wij in reusachtig grote getallen in de leefwezens ontdekken, lopen volledig in het bestek van de natuurwetten af. Bij de Bijbelse wonderen daarentegen gaat het om processen waarbij heel duidelijk natuurwetten buiten werking worden gesteld. Dus hebben we nu een geschikte maatstaf om wonderbare structuren en processen van Bijbelse wonderen te onderscheiden.

1.5 Verbazing over natuurwetten

Kunnen we nog genoeg verbaasd staan over de werkzaamheid van de natuurwetten? Ze presteren geweldige dingen!

Toen ik pas geleden bij de haven van Hamburg was, zag ik hoe een schip langzame bewegingen in het water van de haven maakte. Daarover nadenkend kwam bij mij een natuurwet in gedachten, die al door *Archimedes* (287-212 vóór Christus) geconstateerd was: *‘Een zwemmend lichaam verdringt precies zo veel van de vloeistof, waarin hij zwemt, dan hij zelf weegt’*.

Zijn wij ons eigenlijk er wel van bewust, wat voor een indrukwekkend gebeuren dat is? Loopt er bijvoorbeeld een rat aan boord, dan reageert het schip meteen en zinkt precies zoveel dieper in het water van de haven, dan de hoeveelheid verplaatst water dat gelijk is aan het gewicht van de rat. Zouden we de som van de nieuwe dompeldiepte berekenen, dan zou dat voor ons helemaal niet mogelijk zijn. We kennen de juiste vorm van het schip niet, bij sommige plekken is de verf afgebladderd en misschien steekt de scheepsschroef een beetje uit het water. Maar al deze aspecten moeten precies vastgesteld worden omdat ze in de berekening mee moeten worden genomen. In werkelijkheid gebeurt dit meteen en wel op exacte wijze. Wie geeft de watermoleculen het bevel om een beetje aan de kant te gaan zodat het schip, dieper kan gaan liggen, zo diep wat overeenkomt met het gewicht van de rat? Een minuut later gaat misschien de kapitein van boord, die juist nog een flinke maaltijd genuttigd heeft. Nu moet het schip het juiste gewicht omhoog gaan. Deze slag is precies gelijk aan die waterverplaatsing, die beantwoordt aan het gewicht van de kapitein inclusief genuttigde avondeten. Hoe weten de watermoleculen, wie er juist van boord gaat of wie er aan boord komt of in hoeverre de lading verandert? Dat gebeurt op klaarlichte dag maar ook in de donkerste nacht.

De natuurwet geldt niet alleen voor dat ene schip in de haven van Hamburg, maar voor alle schepen van de wereld. Het geldt voor een tak die van de boom in het water valt en het geldt ook voor het speelgoedje in het bad, maar ook voor een echte eend op een meer of rivier of in een sloot. Niemand zou op grond van

de niet berekenbare vorm en structuur van de veren de exacte dompeldiepte van een eend kunnen berekenen. Wie zorgt ervoor, dat de voorwaarden voor deze zo eenvoudig geformuleerde natuurwet met de zo gecompliceerde gevolgen steeds kunnen worden berekend, zodat het op elke tijd en op iedere plaats exact kan worden verwezenlijkt? Kunnen we ons nog verbazen over de exacte naleving en instandhouding van deze processen? Dat alles is toch niet vanzelfsprekend! Er moet toch iemand zijn, die deze berekeningen maakt en dan volgens deze resultaten ook alles zo uitvoert!

1.6 Waar komen de natuurwetten vandaan?

Net zoals de wereld niet vanzelf is ontstaan, geldt dat ook voor de natuurwetten. Alles heeft zijn oorsprong in de schepping, die God door Zijn Bouwmeester (Spreuken 8:30), de Heer Jezus Christus, heeft laten uitvoeren. In kolosse 1:16 lezen we: 'Want in Hem zijn alle dingen geschapen in de hemelen en op de aarde, de zichtbare en de onzichtbare . . . alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen'.

Dus is de schepping zelf een gebeurtenis, dat niet met behulp van natuurwetten is verlopen. Hier heeft de Schepper op grond van Zijn volmacht, Zijn Woord, Zijn kracht en Zijn wijsheid alles gemaakt. Daarvoor had Hij geen natuurwetten nodig. De natuurwetten zijn dus niet de oorzaak, maar pas het resultaat van de schepping. Vertegenwoordigers van de evolutietheorie proberen daar tegen het ontstaan van de wereld en al het leven met behulp van de natuurwetten te verklaren, wat naar mijn mening nooit mogelijk zal zijn.

1.7 Wie zorgt er voor de instandhouding van de natuurwetten?

Inderdaad: Er is werkelijk Iemand, die voor de naleving van de natuurwetten zorgt. Van Hem lezen we in Kolosse 1:17: 'En alle dingen bestaan samen in Hem'. Deze Onderhouder van de wereld is ook Degene, waardoor alle dingen geschapen zijn: 'Want in Hem zijn alle dingen geschapen in de hemelen en op de aarde, de zichtbare en de onzichtbare . . . alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen'.

Deze Ene, Die de Schepper van alle dingen is, is ook haar Onderhouder. Het is de Heer Jezus Christus! We kunnen het ook zo zeggen: De Heer Jezus heeft de soevereiniteit over alle dingen van de microkosmos tot de macrokosmos. In een kerklied staat er treffend van Hem: 'Jezus Christus heerst als Koning, alles zal Hem onderdanig worden'.

Na de voleinding van de schepping zijn alle natuurwetten 'in bedrijf', zodat nu alle processen daarnaar aflopen. De Heer Jezus is de garantie ervoor dat ze altijd en overal nagekomen worden. Daartoe heeft Hij geen computer of andere hulpmiddelen nodig. Zijn woord van volmacht is genoeg, dat alles wordt nagekomen. In de brief aan de Hebreëen hoofdstuk 1 vers 3 staat er daarom van

Hem: 'Die alle dingen draagt door het Woord van Zijn kracht'. In de wetenschappelijke bevinding uit dit handelende onderhouden van de Heer Jezus zich door de natuurwetten. In haar totaal vormen ze een vast omljnd bestek, waarin al deze processen in deze wereld aflopen.

1.8 Maar is er nog plaats voor wonderen?

Uit het bovengenoemde is duidelijk geworden dat de natuurwetten een naar ervaring een gelijk blijvend bestek vormen, waarin alle processen en gebeurtenissen aflopen. Normaal gesproken hebben altijd meerdere natuurwetten deel aan een verloop.

In de praktijk hebben de natuurwetten de werking van een 'hooggerechtshof', die beslist, of een proces in onze wereld is toegestaan of niet. Zo verbiedt het een natuurwet bijvoorbeeld, dat een koperen stang van 50° C van zichzelf zijn warmte zo verdeelt, dat de temperatuur van de ene helft 0°C en die van de andere helft 100°C bedraagt. Dat zou evenwel niet de energiestelling verzaken, maar wel een andere natuurwet, de entropiestelling. Gemeten naar onze bovengenoemde definitie voor wonderen, zijn vele in de schepping aflopende processen verbazingwekkend en voor de mensen onnavolgbaar. Maar ze treden voor ons niet onverwacht of onberekenbaar op. Daarom rekenen we ook de meest complexe en nog onbegrijpelijke dingen in onze wereld niet tot de wonderen. Na deze overleggingen kunnen we nu een exactere definitie voor wonderen geven:

Definitie D2: Wonderen zijn zulke gebeurtenissen in ruimte en tijd, die buiten het bestek van onze natuurwetten aflopen.

Geen natuurkundige of scheikundige is in staat om de één of andere natuurwet ook maar voor een duizendste seconde buiten werking te stellen. Wij mensen kunnen niets doen om natuurwetten te ontwijken. Wonderen zijn daarom door mensen niet te maken. De Bijbel vertelt ons van talrijke situaties, waarin God of de Heer Jezus wonderen hebben bewerkt, hoe bijv.:

- De doortocht van het volk Israël door de Rode Zee (Exodus 14-16-22).
- De lange dag bij Jozua (Jozua 10:12-14).
- De verandering van water in wijn op de bruiloft te Kana (Johannes 2:1-12).
- Het bedaren van de storm.
- De Heer Jezus wandelt op de zee (Johannes 7:6-21).
- De genezing van de blindgeborene (Johannes 9:1-17).
- De spijziging van de 5.000 (Johannes 6:1-15).
- De opwekking van Lazarus (Johannes 11:32-45).

Verwijzing: Wanneer mensen soms toch dingen ikunnen doen, die buiten het natuurwettelijk bestek liggen, dan handelen ze in naam van andere machten. Of het zijn discipelen van de Hee3r Jezus, die door hun Heer de volmacht hebben (bijv. Petrus loopt op het water [Mattheüs 14:20], Petrus geneest in de Naam van de Heer Jezus de lamme aan de tempelpoort [Handelingen 3:1-9], of het zijn tovenaars en goeroes, die door demonische machten gestuurd worden (bijv. de tovenaars van de Egyptische Farao [Exodus 7:11-12]).

1.9 W2: Jona in de buik van de vis

De Britse auteur *Herbert Lockyer*³ duidde het boek Jona aan als ‘het wonderbaarlijkste verhaal, dat ooit geschreven werd’. Inderdaad is het hele boek vol van bovennatuurlijke elementen. Zelden vindt men in zo’n kort verhaal zo’n volheid van grote wonderen. Slechts zo is het daarom te verklaren dat het Jona verhaal van het Oude Testament (Jona 1-4) tot de meest gekritiseerde boeken van de Bijbel behoort. Hieronder worden slechts het laatste vers van hoofdstuk 1 en de tien verzen van het 2^e hoofdstuk weergegeven:

17. En de Here beschikte een grote vis om Jona in te slokken. En Jona was in het ingewand van de vis drie dagen en drie nachten.

1. En Jona bad tot de Here, zijn God, uit het ingewand van de vis.

2. Hij zei: Ik riep uit mijn nood tot de Here en Hij antwoordde mij. Uit de schoot van het dodenrijk schreeuwde ik. Gij hoorde mijn stem.

3. Gij had mij geworpen in de diepte, in het hart van de zee, en een waterstroom omving mij. Al uw brandingen en uw golven gingen over mij heen.

4. En ik, ik zei: verstoten ben ik uit Uw ogen, zou ik ooit weer Uw heilige tempel aanschouwen?

5. Wateren omringden mij, zij bedreigden mijn leven, de diepte omving mij, met zeewier was mijn hoofd omwonden.

6. Tot de grondvesten van de bergen zonk ik neer. De grendelen van de aarde waren voor altoos achter mij. Toen trok Gij mijn leven uit de groeve omhoog, O Here, mijn God!

7. Toen mijn ziel in mij versmachtte, gedacht ik de Here, en mijn gebed kwam tot U in Uw heilige tempel.

8. Zij die nietige afgoden dienen, geven Hem prijs, die hun goedertieren is.

9. Maar ik, met lofzegging wil ik U offeren. Wat ik beloofd heb, wil ik betalen. De redding is van de Heere.

10. En de Here sprak tot de vis en deze spuwde Jona uit op het droge.

³ *Herbert Lokyer: All the Miracles of the Bible. Pickering & Inglis Ltd. 3^e oplage*

Naast dit wonder van redding door een grote vis, komen we in dit Bijbels verhaal de opkomende orkaan tegen en de wonderboom, de worm en de oostenwind, die door Gods invloed eveneens *wonderbaarlijk* te voorschijn komen. Het wonder in deze samenhang is beslist, dat zo'n grote stad als Ninevé berouw had. Vijf opvallende dingen willen we hierna noemen:

1. *De soevereiniteit van God over Zijn schepping*: De uitspraken 'De Heer liet een grote vis komen' (Luther vertaling 1984) of 'de Heer beschikte een grote vis' (Geneefse Studiebijbel) onderstrepen hoe soeverein God in Zijn schepping handelt en aan wie Hem, de Almachtige, alles onderdanig en gehoorzaam is. Ook Jona 4:6 onderstreept deze feitelijke toedracht door de keus van het vers: 'God beschikte een wonderboom'(Geneefse Studiebijbel).

2. *De grote vis*: Er werd vroeger beweerd dat een walvis geen mens zou kunnen opslokken, wat echter weerlegd is. Het Hebreeuwse woord, dat Luther met 'grote vis' vertaald heeft, is eigenlijk geen walvis, maar een zeemonster. In Mattheüs 12:40 verwijst de Heer Jezus naar deze vis: 'Want zoals Jona drie dagen en drie nachten in de buik van het zeemonster (Grieks: *ketos*) was, zo zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten in het hart van de aarde zijn'. In het Nieuwe Testament staat het woord 'ichthys' in beginsel voor 'vis'. Slechts op deze ene plaats lezen we 'ketos', wat in de andere vertalingen exacter dan bij de *Luthervertaling* met *reuzenvis* (Schlachter), *zeegedrocht* (Zürcher), *zeemonster* (Jerusalemer), *grote vis* (New International Version) wordt weergegeven.

3. *In de buik van de grote vis*: Jona bleef drie dagen en drie nachten levend in de buik van het zeemonster. Hij werd niet door agressieve maagsappen aangegrepen en het ontbrak hem ook niet aan lucht om te ademen. Hij was wakker en bij vol bewustzijn, want hij bad (vers 1).

4. *De grote vis gehoorzaamde het bevel van God*: Hij zwom tot aan de oever om Jona onbeschadigd uit te spuwen. We kennen ook andere Bijbelse verhalen, waarbij dieren het bevel van God opvolgden, zoals bijv. de raven, die Elia aan de beek Krith met voedsel verzorgden (1 Koningen 17:4-6) en de ezelin van Bileam, die op Gods bevel kon spreken (Numeri 22:28).

5. *De verwijzing naar de opstanding van de Heer Jezus*: De Heer Jezus verbindt Zijn opstanding met de geschiedenis van Jona. De koppeling tussen beide teksten (Mattheüs 12:40 en Jona 2:1) gebeurt via de grote vis. Deze duikt nog één keer in de Bijbel op, namelijk in het scheppingsverhaal. Bij de schepping van de dieren op de vijfde en zesde scheppingsdag worden slechts enige grote dierklassen genoemd, zoals 'alle krioelende levende wezens, waarvan de wateren wemelen, en allerlei gevleugeld gevogelte, vee, kruipend gedierte en wild gedierte. In zo'n grote opsomming is het opvallend, dat een heel bepaald dier zelfs met naam wordt genoemd: 'En God schiep de grote walvissen (Hebreeuws *tannin*) en alle krioelende levende wezens waarvan de wateren wemelen, naar hun aard' (Genesis 1:21). De exacte soorten kunnen niet met zekerheid worden ingedeeld. *Luther* heeft gekozen voor het begrip walvis

en daarmee aangeduid dat hier een speciaal dier wordt bedoeld. In andere vertalingen wordt treffender op de grootte van het zeedier gewezen: grote zeedieren (Schlachter 2000), grote vis (Geneefse Studiebijbel), grote zeedieren (Zürchter, Jerusalemer). Omdat er in de Bijbel niets toevalligs bestaat, maar achter alles een diepe betekenis staat, komen we hier tot een opmerkelijke vaststelling: Door de met name genoemde van deze slechts ene diersoort in het scheppingsverhaal wordt hier al – wanneer het ook zeer verborgen is – een eerste verwijzing naar de opstanding van de Heer Jezus gegeven. Dit grote zeedier wordt vanwege de geestelijke betekenis in het bijzonder vermeld omdat het die soort is waardoor Jona zal worden opgeslokt en omdat deze gebeurtenis opnieuw een teken van de opstanding van de Heer Jezus zal zijn.

Waarom critici zich aan stoten in het bijzonder, wordt door de volgende citaten bewezen⁴:

‘Dat de koning van Ninevé geen naam heeft laat zien dat de literaire soort een sprookje is’.

‘Sprookjesachtige trekken heeft ook de vertelling van hoofdstuk 4, waarin God een wonderboom ’s nachts laat groeien, daarna een worm beschikt om de wonderboom te steken en uiteindelijk een oostenwind beschikt om Jona bijna bewusteloos te maken’.

‘Maar vooral is het de vis die Jona opslokt en weer aan land spuwt, wat bij een zeemannssprookje hoort’.

‘En tenslotte wijze we er nog op dat zo’n totale bekering van Ninevé, hoe dat in het boek wordt geschilderd, geen aanspraak kan maken op geschiedkundige geloofwaardigheid’.

Ook uit *H. Greschner* zich heel kritisch op het internet, wanneer hij meent: ‘Het boek Jona is geen schildering van een biografische historische gebeurtenis’. Hij ziet in de vis en de wind sprookjesmotieven. De grootte van de stad Ninevé (drie dagreizen), het snelle berouw van de Ninevieten en de wonderboom houdt hij voor verdere onwaarschijnlijkheden. Daaruit concludeert hij, dat het slechts een ‘leervertelling’ met een voor hem betekenis, Ninivé zou een ‘symbool voor de godverlaten wereld’ zijn Jona een ‘symbool voor Israël, dat na de Babylonische verbanning op wraak zint’.

Al deze argumenten reduceren het handelen van God tot de begrensdheid van ons beperkte verstand en beantwoorden daarom helemaal niet aan de intentie van de Bijbel, waarin ons steeds weer voor ogen wordt gebracht, dat er een God is, bij Wie ‘geen ding onmogelijk is’ (Lukas 1:37).

⁴ Frans Josef Stendebach: *Novelle oeder Geschichte? De literaire soort van het boekje Jona. Bijbel en kerk*, schrift 3/3. Kwartaal 1972, bladzijde 66-67.

⁵ <http://www.zum.de/Faecher/kR/BW/greschn/jona04.htm>

Het historische feit van de geschiedenis van Jona wordt door de Heer Jezus Zelf betuigd. Hij vergelijkt het driedaagse verblijf van Jona in de maag van de vis met zijn driedaagse verblijf in het graf ('schoot van de aarde') en Hij betuigt ons ook dat de Ninevieten op grond van de prediking van Jona berouw hadden (Mattheüs 12:41). In het oordeel zullen ze verschijnen en de tijdgenoten van de Heer Jezus veroordelen, omdat zij deze roep tot bekering niet opvolgden.

Voor de Heer Jezus is het Jona verhaal geen beeldspraak en ook geen gelijkenis noch een onderwijsverhaal, maar een echt gebeurd verhaal, dat vast in de geschiedkundige realiteit geworteld is. De tekst uit Mattheüs 12:39-41 ontmaskeren de critici van het Jona verhaal als leugenaars.

1.10 W3: De maagdelijke geboorte van de Heer Jezus

Het eerste wonder waarvan we in het Nieuwe Testament lezen, is de maagdelijke geboorte vban de Heer Jezus. We citeren hierbij de beide teksten uit Mattheüs 1:18-25 en Lukas 1:26-28

Mattheüs 1:18-25:

18. De geboorte van Jezus Christus nu gebeurde zo: Toen zijn moeder Maria met Jozef ondertrouwd was, bleek zij, voordat zij waren samengekomen, zwanger te zijn uit de Heilige Geest. 19. Daar nu Jozef, haar man, rechtvaardig was en haar niet openlijk te schande wilde maken, was hij van plan haar in het geheim te verstoppen. 20. Terwijl hij echter deze dingen overdacht, zie, een engel van de Heer verscheen hem in een droom en zei: Jozef, zoon van David, wees niet bang uw vrouw Maria tot u te nemen, want wat in haar is verwekt, is uit de Heilige Geest. 21. Zij nu zal een Zoon baren, en u zult Hem de naam Jezus geven, want Hij zal Zijn volk behouden van hun zonden. 22. Dit alles nu is gebeurd, opdat vervuld werd wat door de Heer gesproken is door middel van de profeet, die zei: 23. Zie, de maagd zal zwanger worden en een Zoon baren, en men zal Hem de naam Emmanuel geven, dat is vertaald: God met ons. 24. Toen Jozef nu uit de slaap was ontwaakt, deed hij zoals de engel van de Heer hem had bevolen en nam zijn vrouw tot zich. 25. En hij had geen gemeenschap met haar, totdat zij een Zoon geboord had; en hij gaf Hem de naam Jezus.

Lukas 1:26-38

26. In de zesde maand nu werd de engel Gabriël door God gezonden naar een stad in Galiléa, Nazareth genaamd, 27. Naar een maagd die ondertrouwd was met een man genaamd Jozef, uit het huis van David; en de naam van de maagd was Maria. 28. En toen de engel bij haar was binnengekomen, zei hij: Gegroet, begenadigde, de Heer is met u, u bent gezegend onder de vrouwen.

29. Zij nu ontstelde over zijn woord en overlegde wat voor begroeting dit kon zijn. 30. En de engel zei tot haar: Wees niet bang, Maria, want u hebt genade bij God gevonden. 31. En zie, u zult zwanger worden en een Zoon baren en u zult Hem de naam Jezus geven. 32. Deze zal groot zijn en Zoon van de Allerhoogste worden genoemd, en de Heer, God, zal Hem de troon van zijn vader David geven, 33. En Hij zal over het huis van Jakob Koning zijn tot in eeuwigheid en aan Zijn koningschap zal geen einde zijn. 34. Maria echter zei tot de engel: Hoe zal dit zijn, daar ik geen gemeenschap heb met een man? 35. En de engel antwoordde en zei tot haar: De Heilige Geest zal over u komen en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen. Daarom zal ook dat Heilige dat geboren zal worden, Gods Zoon worden genoemd. 36. En zie, Elisabeth, uw bloedverwante, is eveneens zwanger van een zoon in haar ouderdom. En dit is de zesde maand voor haar die onvruchtbaar heette, 37. want geen enkel ding zal vanwege God onmogelijk zijn. 38. Maria nu zei: Zie, de slavin van de Heer, moge met mij gebeuren naar uw woord. En de engel ging van haar weg.

In een schier eindeloze reeks van beloften kondigt God in het Oude Testament de Redder aan. De eerste belofte geeft God meteen onmiddellijk na de zondeval (Genesis 3:15). Met de zondeval van Adam kwam de hele mensheid onder de vloek en ban van de zonde. ‘Daarom. Zoals door één mens de zonde in de wereld is gekomen en door de zonde de dood, en zo de dood tot alle mensen is doorgedaan, doordat allen gezondigd hebben’ (Romeinen 5:12). De zonde heeft dus van alle mensen meester gemaakt. Er bestaat in de hele geschiedenis van de mensheid geen enkele uitzondering daarop: ‘Komt ooit een reine uit een onreine? Niet één’ (Job 14:4).

De Redder moest aan drie voorwaarden voldoen om ons te kunnen verlossen:

1. *Hij moest mens zijn.* De zonde kwam in het vlees van Adam daarom moest de Verlosser ook vlees en bloed aannemen: ‘geboren onder de wet, opdat Hij hen die onder de wet waren, vrijkocht’ (Galaten 4:4-5). De Verlosser moest daarom Mens worden en ook, precies als wij, aan de macht van de zonde blootgesteld worden. Hij moest plaatsvervangend Gods oordeel over de zonde op Zich nemen: ‘God heeft, doordat Hij Zijn eigen Zoon in een gedaante gelijk aan het vlees van de zonde en voor de zonde heeft gezonden, de zonde in het vlees veroordeeld’ (Romeinen 8:3).

2. *Hij moest God zijn.* De Verlosser moest gelijktijdig ook de eeuwige God zijn, omdat zonde tegen de heilige God eeuwige verdoemenis tot gevolg heeft. ‘Wee hun, omdat zij de weg van Kaïn gegaan zijn en voor loon zich aan de dwaling van Bileam hebben overgegeven ... ze zijn wilde golven van de zee, die hun eigen schandelijkheden opschuimen; dwaalsterren, voor wie de donkerheid van de duisternis tot in eeuwigheid bewaard wordt’ (Judas vers 11 en 13).

3. *Hij moet zondeloos zijn.* Als zondaars kunnen we ons zelf niet van de

zonde bevrijden. De Verlosser moet daarom Zelf zonder zonde zijn. Hoe is het mogelijk om aan deze drie moeilijke eisen tegelijkertijd te voldoen? Geen men zou deze opdracht kunnen volbrengen, maar God als de Almachtige kan het: ‘Want geen enkel ding zal bij God onmogelijk zijn’ (Lukas 1:37). Hoe ziet de goddelijke oplossing eruit?

1. **De Verlosser als mens:** Wanneer de Verlosser een mens moet zijn dan moet hij logischerwijze uit een vrouw geboren worden. Precies dat lezen we in Galaten 4:4: ‘Maar toen de volheid van de tijd gekomen was. Zond God Zijn Zoon, geboren uit een vrouw’. De door God voor deze opdracht uitverkoren vrouw. Ze was zeker een heel bijzondere vrouw, die in volledige gehoorzaamheid ten opzichte van God leefde. Dat betuigen de weinige Bijbelse teksten over Maria: ‘Zie, de slavin van de Heer, moge met mij gebeuren naar Uw Woord’ (Lukas 1:38). ‘Mijn ziel maakt de Heer groot’ (Lukas 1:46). ‘Wat Hij u ook zegt, doet dat’ (Johannes 2:5). Terwijl de meeste discipelen vluchtten toen de Heer Jezus gekruisigd werd, bleef Maria in Zijn nabijheid. De Heer Jezus richt Zich tot Johannes met de woorden: ‘Zie, uw moeder’(Johannes 19:27).

2. **De Verlosser als God:** Het Nieuwe Testament beschrijft het geheim hoe het menselijke en het goddelijke samenkomen: ‘De Heilige Geest zal over u komen en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen. Daarom ook zal dat Heilige dat geboren zal worden, Gods Zoon worden genoemd’(Lukas 1:35). De Heer Jezus was daarmee de Enige, Die een menselijke moeder, maar geen menselijke vader had. Hij was God en Mens in één Persoon. De brief aan Filippi brengt deze menswording aanschouwelijk tot uitdrukking: ‘Hij, Die in de gestalte van God zijnde ... Zichzelf ontledigd heeft en de gestalte van een slaaf aannemend, de mensen gelijk wordend en uiterlijk als een mens bevonden’ (Flippi 2:6-7). De Heer Jezus was tijdens Zijn tijd op de aarde waarachtig Mens en waarachtig God. Hij was de Zoon des mensen en dus waarachtig Mens:

- Hij werd moe na een inspannende dag.
- Hij had honger en dorst.
- Zijn geest kon bedroefd worden.
- Hij moest Zijn voeten reinigen van het stof.
- Hij benutte een ezel om erop te rijden

Tegelijkertijd was Hij *Gods Zoon* en had gezag over alle natuurgeweld, Hij kon doden opwekken, alle ziekten genezen en demonen uitdrijven. Slechts Hij kon zeggen: ‘Wie Mij heeft gezien, heeft de Vader gezien’(Johannes 14:9) en ‘Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde’ (Mattheüs 28:18).

3. **De Verlosser zonder zonde:** Hoe zijn deze eisen samen te brengen, dat de Verlosser uit een vrouw geboren wordt en toch zondeloos blijft? Een eerste denkbare mogelijkheid zou zijn, dat ook Maria zondeloos was.

a) Was Maria zonder zonde? Dan zouden we bij de Katholieke leer zijn, waar gedacht wordt dat Maria absoluut rein en onbesmet was. Maar deze veronderstelling verschuift in de eerste plaats het eigenlijke probleem slechts om een generatie. Dan zouden ook de ouders van Maria zondeloos moeten zijn. Maar deze zouden slechts dan zondeloos kunnen zijn, wanneer ook hun ouders wederom zondeloos zouden zijn. Maar dat kan niet waar zijn: Zoals alle mensen zondaars zijn, bevinden zich ook in de stamboom van de Heer Jezus uitsluitend zondaars. Hun zonden worden in geen geval verzwegen: De hoer Rachab (Mattheüs 1:5) bevindt zich ook in de heilslijn zoals David met zijn overspel en moord (2 Samuël 11:3-17) en Salomo met zijn afgodendienst (1 Koningen 11:1-13). De stamboom van de Heer Jezus gaat volgens Lukas 3 zelfs tot Adam terug (vers 38), en hij is juist diegene, waardoor alle mensen met zonde werden geïnfecteerd. Het blijft bij datgene wat wij bijv. in de Romeinenbrief zo duidelijk lezen en war op alle mensen slaat: ‘Want er is geen onderscheid. Want allen hebben gezondigd’ (Romeinen 3:22-23). De katholieke leer van de zondeloze Maria is daarom vanuit het oogpunt van de Bijbel niet te begrijpen.

b) Wanneer mogelijkheid a) uit redenen van centrale Bijbelse uitspraken niet In aanmerking komt, hoe wordt dan het probleem opgelost? Volgens Bijbelse leer is het bloed de houder van het leven: ‘Want wat de ziel van alle vlees betreft, het bloed er van is in zijn ziel’ (Leviticus 17:14). Toen Adam zondigde, gebeurde daarmee iets ernstigs met zijn bloed. Het loon van de zonde is de dood. Toen nu de dood op Adam kwam (geestelijke dood en als gevolg daarvan ook de lichamelijke dood), raakte zijn bloed en daarmee ook zijn leven onder de invloed van de dood. Alle nakomelingen van Adam hebben hun bloed van Adam en zijn daarom door zijn zondige wezen allen geïnfecteerd. Om deze reden moeten we ook allemaal sterven. De kiem van de dood gaat over op alle mensen. Niemand is daarvan uitgezonderd: geen volk, geen natie, geen taalgroep. De volkeren groepen van deze aarde hebben vaak verreikende verschillen. Wat betreft de huidskleur onderscheiden we zwarte en blanke, rode en gele en alle schakeringen. In gestalte en grootte, haarkleur en vorm van de ogen, neuzen en oren zijn er verder nog ontelbare verschillen. En toch is er één kenmerk, waarin we allen gelijk⁶ zijn, en dat is het bloed:

⁶ Het woord ‘gelijk’ slaat hier op het bloed van alle mensen gemeenschappelijk, namelijk de afstamming van Adam. Bij bloedtransfusies is op het goed te verdragen van de bloedgroepen (A, B, AB en O) te letten maar niet op de etnische afkomst. Deze bloedgroepen komen in alle volkeren voor. Hun statistische verdeling kan wel variëren.

‘En Hij heeft uit één bloed⁷ het hele mensengeslacht gemaakt om op het hele aardoppervlak te wonen’(Handelingen 17:26).

Zoals overal elders, is ook hier de Bijbel wetenschappelijk correct. Het bloed van een Noor verschilt niet met het bloed van een Afrikaanse Bosjesman. En dat van een Jood verschilt niet van een niet-Jood. En het bloed van een Navajo

Indiaan verschilt niet met dat van een Rus en het bloed van een Aboriginal uit Australië verschilt niet met het bloed van een Chinees. Het bloed van een familielid van de één of andere natie kan voor een transfusie voor iemand uit een totaal andere volksgroep gebruikt worden, voorop gesteld dat men let op de medische regels wat betreft de bloedgroepen.

Tijdens de ontwikkeling van een embryo vindt geen bloedoverdracht uit de bloedsomloop van de moeder in de bloedsomloop van het kind plaats en omgekeerd. Het bloed van het kind wordt in het kind zelf zonder toevoeging van de moeder geproduceerd. Alle mensen hebben Adam's 'zonden zieke' bloed geërfd. Maar verlossing is er slechts door zondeloos bloed mogelijk, dat het bloed van Adam tegenwerkt. Het zondige bloed van Adam mocht niet in de aders van de Verlosser vloeien. Dat gebeurde door het wonder van de maagdelijke geboorte⁸. Geen druppel bloed van het lichaam van de maagd Matria trad in het lichaam van het nog ongebooren Jezus kind. Maria verzorgde het kind wel met alle nodige voedingsstoffen tot een lichamelijke ontwikkeling maar op grond van het goddelijke bloed, dat zijn oorsprong in de bevruchting door de Heilige Geest had, had de Heer Jezus zondeloos bloed.

Aan het kruis werd het onschuldige bloed van de Heer Jezus Christus vergoten. Slechts dit bloed is het 'tegengif' tegen de zonde: 'Het bloed van Jezus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde' (1 Johannes 1:7). Dat de verlossing slechts door het vergoten bloed van de Verlosser mogelijk is en ons de verzekering van de redding brengt, lezen we in 1 Petrus 1:18-19: 'Want u weet, dat u niet door vergankelijke dingen, zilver of goud, verlost bent van uw onvruchtbare wandel ..., maar door kostbaar bloed als van een vlekkeloos en onbesmet lam, het bloed van Christus'.

Het wonder van de maagdelijke geboorte hebben we zo uitvoerig behandeld, omdat het ons de wonderbare menswording van God in de Heer Jezus verklaart en omdat het de grondslag daarvoor is, dat wij eenmaal in de hemel zullen komen. Het zou fatale gevolgen hebben, als we ook slechts het geringste detail van dit buitengewone handelen van God met ons verstand zouden prijsgeven.

⁷ In plaats van 'uit één bloed' kan het ook anders gelezen worden zoals 'uit éé oorsprong'. In de Luther vertaling van 1984 staat er daarom: 'En Hij heeft uit één mens (Adam) het hele mensengeslacht gemaakt'. De Engelse 'King James Version' benadrukt net als de Elberfelder vertaling de gedachte dat wij allen 'uit één bloed zijn: 'And hath made of *one blood* all nations of men for to dwell on all the face of the earth'.

⁸ **Maagd:** In het Hebreeuws zijn er twee woorden voor maagd: *betula* en *alma*. Terwijl bij *betula* de klemtoon op Ongereptheid ligt (bijv. Rebecca: Genesis 24:16; de dochter van Jefta: Richteren 11:38; Tamar, de dochter van David: 1 Samuël 13:2), accentueert *alma* meer het aspect van de rijpheid en tot trouwen in staat zijn van het meisje (bijv. Genesis 24:43; Hooglied 1:3). Maar ook bij *alma* wordt de ongereptheid stilzwijgend verondersteld. Bijbelcritici hebben bezwaar gemaakt, dat in de Oudtestamentische verwijstekst van Jesaja 7:14 het tweede woord staat en daarom in plaats van maagd ook met jonge vrouw vertaald zou kunnen worden. Deze opvatting wordt evenwel door de verklaarde vervulling van de profetie (Mattheüs 1:23 en Lukas 1:27) weerlegd.

1.11 W4: Het doen ophouden van des storm

In drie evangeliën (Mattheüs 8:23-27; Markus 4:35-41; Lukas 8:22-25) wordt verteld van een gebeurtenis, waarover de ooggetuigen zich slechts konden verwonderen. We kiezen hier de tekst van Mattheüs 8:23-27:

23. En toen Hij aan boord van het schip was gegaan, volgden Zijn discipelen Hem.

24. En zie, er ontstond een grote onstuimigheid op de zee, zodat het schip door de golven werd bedekt.

25. Hij echter sliep. En Zijn discipelen gingen naar Hem toe, wekten Hem en zeiden: Heer, behoud ons, wij vergaan!

26. En Hij zei tot hen: Waarom bent u angstig, kleingelovigen? Toen stond Hij op en bestrafte de winden en de zee, en er ontstond een grote stilte.

27. De mensen verwonderden zich en zeiden: Wat voor Iemand is Deze, dat zelfs de winden en de zee Hem gehoorzamen?

De hier geschilderde situatie speelde zich af op het meer van Genezareth. Het ligt 212 meter onder de zeespiegel en is daarmee het diepst gelegen zoetwatermeer ter wereld. Na de Dode Zee (ca. 400 meter onder de zeespiegel) is het de op twee na diepste punt van de aardoppervlakte. Met zijn oppervlakte van 165 m² bedraagt zijn grootte ongeveer een derde van de grootte van het Bodenmeer. Ten noorden van het meer rijst de berg Hermon op met een hoogte van 2.800 meter. Van mei tot oktober vallen regelmatig sterke winden door de nauwe ravijnen in de dalen en kunnen heel plotseling geweldige stormen veroorzaken. De bovenstaande tekst beschrijft zo'n situatie met een heftige storm. Terwijl de Heer Jezus in de boot sliep, worstelden de discipelen met het natuurgeweld en waanden zich vlakbij de dood. Op het hoogtepunt van hun angst wekten ze de Heer. Wat zich daarna afspeelde, gebeurde binnen enkele seconden:

- De Heer Jezus stond op.
- Hij bestrafte de wind en de golven.
- Ogenblikkelijk was de storm ten einde en het meer lag er vredig bij.

Opmerkelijk is hier de uitspraak 'meteen ging de storm liggen'. Een natuurkundige vraagt zich terecht af: Waar is dan in die weinige seconden de energie van de storm en de watergolven gebleven? Volgens het energieprincipe kan energie niet vernietigd of gewonnen worden, maar slechts veranderd worden. Elke lucht- en watermolecuul heeft een energie inhoud, die rekenkundig

met $\frac{1}{2} m v^2$ beschrijfbaar is. Waar is de reusachtige hoeveelheid van energie van het onweer gebleven?

Antwoord: Diegene, Die het energieprincipe heeft uitgevonden en dat in onze schepping geïnstalleerd heeft, is ook de Heer daarover. Hij kan dat principe werkzaam laten worden of ook niet. Hier, in dit geval heeft Hij door middel van Zijn gezag deze anders altijd geldige natuurwet buiten werking gesteld. De reactie van de mensen is begrijpelijk, wanneer ze zeggen: *‘Wat voor iemand is Deze, dat zelfs de wind en de golven Hem gehoorzamen?’* De juiste en enige conclusie zou zijn geweest: Hier zit de Schepper Zelf in de boot. De Heer Jezus kwam niet met een paspoort in deze wereld met de aantekening: ‘Schepper en Gods Zoon’. Hij heeft Zich door Zijn machtige daden en spreken als de Heer over alle dingen gelegitimeerd. Sommige van Zijn tijdgenoten begrepen Zijn werken goed en baden Hem aan. Dat deed de genezen blindgeborene (Johannes 9:38). Hij trekt ook de juiste conclusie, wanneer hij vaststelt: ‘Als Deze niet van God was, zou Hij helemaal niets kunnen doen’ (Johannes 9:38).

1.12 W5: De genezing van de lamme bij de tempelpoort

De Bijbel vertelt heel regelmatig van medische wonderen bij mensen. Uit de volheid van genezingsverhalen halen we hier er één uit, die we in Handelingen 3:1-11 vinden:

1. *Petrus nu en Johannes gingen op naar de tempel op het uur van het gebed, het negende.*
2. *En een man die kreupel was van de schoot van zijn moeder af, werd gedragen, die zij dagelijks neerzetten bij de deur van de tempel, de Schone geheten, om een aalmoes te vragen van hen die de tempel binnengingen.*
3. *Toen hij Petrus en Johannes zag, die juist de tempel zouden binnengaan, vroeg hij een aalmoes te mogen ontvangen.*
4. *Petrus nu zag hem strak aan, met Johannes, en zei: Kijk ons aan.*
5. *Hij nu richtte de blik op hen in de verwachting iets van hen te ontvangen.*
6. *Petrus echter zei: Zilver of goud heb ik niet; maar wat ik heb, dat geef ik u: in de naam van Jezus Christus de Nazoreeër, sta op en loop!*
7. *En hij greep hem bij de rechterhand en richtte hem op; en onmiddellijk werden zijn voeten en zijn enkels stevig.*
8. *En hij sprong op, ging staan en liep en sprong en prees God.*
9. *En al het volk zag hem lopen en God prijzen.*
10. *En zij herkenden hem, dat hij het was die om een aalmoes had gezeten aan de Schone Poort van de tempel en zij werden vervuld met verbazing en ontzetting over wat er met hem was gebeurd.*
11. *En terwijl hij Petrus en Johannes vasthield, liep al het volk gezamenlijk snel naar hen toe in de zogenaamde zuilengang van Salomo, vol verbazing.*

Bedelaars hielden deze plaats voor de tempelpoort voor de gunstigste, want hier kwamen dagelijks mensenmenigten langs, die op God met hun goede werken indruk wilden maken. Voor de Schone Poort was er het bekende beeld voor de binnenkomende mensen: Een vanaf zijn geboorte verlamde man zat daar en bedelde. Men kende hem al jarenlang. Nog nooit in zijn leven had hij een stap gedaan. Van beenspieren was dus geen sprake bij deze man.

Nu gebeurde het onverwachte: Petrus gebod in de naam van Jezus van Nazareth: 'Sta op en loop!' Ogenblikkelijk was de man, die lam was vanaf zijn geboorte, genezen, Hij werd niet eerst naar een revalidatie centrum gezonden, om de spieren te trainen en hem door massage op het lopen voor te bereiden. Zodra het 'Sta op en loop!' was uitgesproken, was de genezing perfect. Hij kon meteen rondrennen en in de lucht springen (vers 8). De mensen kenden de bedelaar, die ze nog nooit hadden zien lopen. Nu 'waren ze vervuld met verbazing en ontzetting over wat er met hem was gebeurd'. Hun vraag was terecht: 'Hoe kon hij nu plotseling lopen?' Het antwoord luidde: In de naam van de Heer Jezus geschiedde hier een wonder, waarbij de anders altijd geldende natuurwetten omzeild werden en de kracht van de Heer Jezus werkzaam werd.

1.13 W6: De opstanding van de Heer Jezus uit de doden

De opstanding van de Heer Jezus Christus uit de doden wordt door alle vier evangelisten meegedeeld. (Mattheüs 28:12-10; Markus 16:1-6; Lukas 24:1-12; Johannes 20:1-10). Naar geen andere uitspraak van het Nieuwe Testament wordt zo vaak verwezen dan de uitspraak over de opstanding (150 maal) Het was het bekronende wonder tijdens Zijn aardse verblijf. We citeren hier de tekst uit het Lukas evangelie:

- 1. Op de eerste dag van de week echter, toen het nog zeer vroeg was, kwamen zij bij het graf met de specerijen die zij hadden bereid.*
- 2. Zij vonden echter de steen van het graf afgewenteld.*
- 3. En toen zij er ingegaan waren, vonden zij het lichaam van de Heer Jezus niet.*
- 4. En het gebeurde, toen zij daarover in verlegenheid waren, dat zie, twee mannen bij hen stonden in lichtgevende kleren.*
- 5. Toen zij erg bang werden en hun gezicht ter aarde bogen, zeiden zij tot hen: Waarom zoekt u de Levende bij de doden? Hij is hier niet, maar Hij is opgewekt.*
- 6. Herinnert u hoe Hij tot u heeft gesproken toen Hij nog in Galiléa was,*
- 7. en zei dat de Zoon des mensen moest worden overgeleverd in handen van zondige mensen en gekruisigd worden en op de derde dag opstaan.*
- 8. En zij herinnerden zich Zijn woorden.*
- 9. En teruggekeerd van het graf berichtten zij dit alles aan de elf en aan al de overigen.*

10. Dit waren nu Maria Magdalena, Johanna en Maria, de moeder van Jakobus; en de overige vrouwen zeiden dit met hen tot de apostelen.

11. En deze woorden schenen hun als kletspraat en zij geloofden hen niet.

12. Petrus echter stond op en liep snel naar het graf; en hij bukte zich voorover en zag de doeken alleen liggen; en hij ging weg, bij zichzelf verwonderd over wat er was gebeurd.

Geen andere uitspraak van de Bijbel is wel zo vaak aangevallen of in twijfel getrokken dan de lichamelijke opstanding van de gekruisigde Christus. Een enquête liet zien dat nog slechts 17% van de evangelische voorgangers in Duitsland in de opstanding gelooft. En tijdens een lezing van de katholieke volwassenen opleiding hoorde ik een priester klagen: ‘Met Pasen kom ik in een preek-noodtoestand’. Komt er bij een prediker bij dit kernpunt van de Bijbelse leer werkelijk niets meer in zijn gedachten? Wat blijft er dan nog over om te prediken wanneer de opstanding van de Heer Jezus, de fundamentele voorwaarde van ons heil, niet meer kan worden betuigd? In de tijd van de Verlichting verhief men het verstand van de mensen tot maatstaf van alle dingen. Daarmee verbonden was een radicale aanval op de Bijbel want alles, wat het verstand niet schijnt te begrijpen, werd zonder meer verworpen. Bij deze ‘opruiming’ vielen niet slechts de genezingswonderen en andere daden van de Heer Jezus ten prooi maar juist Zijn opstanding van de doden, Zijn hemelvaart en zijn wederkomst. Maken we ons begrip tot maatstaf, dan zouden we met dezelfde consequentie ook de fotosynthese en het menselijk verstand als niet reëel moeten verwerpen, want beide zijn bijna volledig onbegrijpelijk en nabouwen kan men allebei niet. Maar wat God doet, zal altijd onze gedachten te boven gaan (Jesaja 55:8-9), hetzij de Bijbels verklaarde daden of de geniale gedachten in de werken van de schepping.

Het geweldige feit van de opstanding veranderde de loop van de geschiedenis. Critici, die de opstanding willen loochenen, staan onder druk om een zet te doen om zeven historische feiten⁹ weg te moeten verklaren:

1. De gevreesde macht van Rome werd door het verbreken van de Romeinse zegels geminacht.
2. Zowel Joden als ook Romeinen gaven toe, dat het graf leeg was.
3. Een steen van twee ton werd op de één of andere manier weggeschoven, terwijl er Romeinse wachtposten stonden.
4. Een goed gedisciplineerde Romeinse wachtpost vluchtte van zijn post en moest door de autoriteiten omgekocht worden om een leugen als waarheid te verspreiden.
5. De onaangeroerde grafdoeken bevatten geen lichaam meer.
6. Christus verscheen aansluitend aan meer dan 500 getuigen in verschillende situaties.

7. Vanwege de lage Joodse mening van de betrouwbaarheid van vrouwen zouden de uitvinders van een legende van de opstanding hen nooit als eerste getuigen van wat er was gebeurd, uitgekozen hebben.

De filosoof over het bestaan *Martin Heidegger* (1889-1976), die niet vanuit het geloof argumenteerde, stelde toch goed vast: 'Is Jezus van Nazareth van de doden opgestaan, dan is elke natuurwetenschappelijke kennis achterhaald'. Al onze natuurwetenschap kan daarom de wijsheid en laatste conclusie zijn. Daarom faalt ook elke poging om de opstanding van de Heer Jezus natuurkundig, biologisch, medisch of wetenschappelijk te willen verklaren. We leven in een drie dimensionale beperkte wereld, die bovendien aan een lineair aflopende tijd onderworpen is. Maar bij God geldt dat in geen geval: 'Hij woont in een ontoegankelijk licht, die geen mens gezien heeft of zien kan' (1 Timotheüs 6:16), dat betekent dat Hij in hogere dimensies leeft, die wel in onze wereld doordringen maar niet omgekeerd. Na de dood is de Heer Jezus met een lichaam opgestaan, die onze beperkte grenzen niet meer kent en daarom niet meer aan de drie dimensies gebonden is. Gesloten deuren waren voor Hem geen hindernis (Johannes 20:19), en Hij kon naar believen in onze dimensie verschijnen en weer naar de goddelijke overschakelen: 'Daarna is Hij verschenen aan meer dan vijfhonderd broeders tegelijk' (1 Korinthe 15:6). In de Griekse grondtekst is de gebeurtenis nog preciezer uitgedrukt: '*Hij is zichtbaar* (= voor onze dimensie) *gemaakt*'. Daarom moet er in duidelijkheid en zekerheid gepredikt worden dat de Heer Jezus waarachtig opgestaan is en daarmee de definitieve overwinning over de dood en duivel heeft behaald en dat dit het enige onderpand is van onze redding: 'En als Christus niet is opgewekt, dan is uw geloof inhoudsloos, dan bent u nog in uw zonden. Dan zijn ook zij die in Christus ontslapen zijn, verloren'(1 Korinthe 15:17-18). Het volgende vers gaat in zijn conclusie nog verder en beklemtoont: Wanneer iemand slechts daarom in Christus gelooft, om aardse bescherming en bijstand te hebben, dan is hij vanwege zijn hang naar de aarde slechts als beklagenswaardig en jammerlijk schepsel aan te duiden: 'Als wij alleen in dit leven op Christus onze hoop gevestigd hebben, zijn wij de ellendigste van alle mensen' (1 Korinthe 15:19).

Deze teksten wijzen op de centrale betekenis van de opstanding van de Heer Jezus. Al het andere, wat door de Heer Jezus en de apostel gezegd werd, is in vergelijking met de betekenis van de opstanding slechts tweederangs. Wanneer de opstanding geen reële gebeurtenis was, dan is het christendom precies zo'n valse religie als alle andere religies. Maar als ze werkelijk heeft plaatsgevonden, dan is de Heer Jezus God en de Bijbelse boodschap de absolute waarheid.

⁹ Josh McDowell: Die Tatsache der Auferstehung (Het feit van de opstanding). CLV Bielefeld, 4e druk 2005, bladzijde 103

Alle stichters van godsdiensten (bijv. Boeddha, Mohammed, Confucius) zijn gestorven. Slechts één enkel graf van de wereldgeschiedenis is leeg want alleen de Heer Jezus is waarachtig opgestaan. Dus is het grootste van alle wonderen sinds de schepping de opstanding van de Heer Jezus. Daarmee heeft de Heer Jezus laten zien dat Hij God is en dat de Vader Zijn offer voor de verzoening van de zonde aangenomen heeft. Wie de opstanding prijsgeeft, die heeft alles opgegeven.

De opstanding is een gemeenschappelijk werk van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest:

- ‘Gods kracht heeft Hem (Jezus) opgewekt uit de doden’ (Kolosse 2:12).
- ‘Ik leg Mijn leven af, opdat Ik het weer neem’ (Johannes 10:17).
- ‘En als de Geest van Hem Die Jezus uit de doden heeft opgewekt, in u woont, dan zal Hij Die Christus uit de doden heeft opgewekt, ook uw sterfelijke lichamen levend maken door Zijn Geest die in u woont’ (Romeinen 8:11).

1.14 Kan het zijn dat onze wetenschappelijke stand van kennis niet toereikend is om wonderen te verklaren?

Deze gedachte kan natuurwetenschappelijk niet strikt ontkend worden. Maar deze gedachte berust op een voorstelling over Gods werken, die niet beantwoordt aan het Bijbelse getuigenis van Zijn handelen. De Bijbel betuigt Gods voortdurende werkzaamheid op tweevoudige wijze:

- Hij werkt in gewone, regelmatige gebeurtenissen, die door natuurwetten kunnen worden beschreven.
- Hij handelt in eenmalige, bijzondere en niet te herhalen gebeurtenissen. Die zijn met een natuurwetenschappelijk onderzoek helemaal niet toegankelijk en ook niet natuurwettelijk te bevatten.

Zou Gods handelen slechts in de buitengewone gebeurtenissen gezien worden, dan zou men hem tot een noodhulp van onbegrijpelijk fenomenen maken. Dat zou tot gevolg hebben, dat met de toenemende kennis Zijn werkingsgebied steeds meer ingeperkt zou worden. Maar omdat God de Schepper van alle dingen is, is Hij verheven boven onze tegenwoordige kennis en zowel de door ons begrepen als ook de onbegrepen (door de wetenschap tot nu toe onverklaarbare) fenomenen komen van Hem.

1.15 Worden er bij de Bijbelse wonderen altijd natuurwetten geschonden?

Het handelen van God kan in het bestek van de natuurwetten geschieden (*geval a*), maar ook buiten deze wet aflopen (*geval b*). In Jakobus 5:17-18 wordt van

Elia verteld, dat zijn gebed 3½ jaar lang de regen tegenhield en na een volgend gebed de regen meteen weer kwam. Natuurlijk heeft God hier gehandeld. Zijn wil gebeurde, maar een meteoroloog zou hier vanuit zijn standpunt geen natuurwet als geschonden aanzien. Toen David in de strijd tegen Goliath stond, trof hij deze dodelijk met een steen uit zijn simpele slinger. Ook dit gebeurde duidelijk zonder het schenden van een natuurwet, maar heel duidelijk met behulp van God. Ik ben er zelfs zeker van: Als David de steen naar achteren had geworpen – wat bij zo'n eenvoudige constructie van een stuk leer met twee snoeren gemakkelijk denkbaar is – dan zou hij toch nog de kleine onbeschermd plek van het voorhoofd van Goliath, dat niet gepantserd was, hebben getroffen. Wanneer Karl May al om de hoek kan schieten – hoeveel te meer David in de naam van God! Beide voorbeelden horen bij *geval a*.

In de eeuw van de Verlichting onderzocht men alle Bijbelse teksten daarnaar, of de vermelde gebeurtenissen op natuurlijke wijze verklaarbaar waren, dat betekent of ze bij *geval a* behoren. Wonderen volgens *geval b* werden als onmogelijk verworpen en de passende berichten daarmee als onwaar afgedaan. De moderne theologie knoopt bij deze gedachten aan en kwalificeert de meeste berichten als mythologisch. In zijn beroemd geworden artikel 'Nieuwe Testament en mythologie' (1941) beschrijft de theoloog *Rudolf Bultmann* (1884-1976) uit Marburg (D) de wonderen als onredelijk voor elke moderne mens, die elektrisch licht en radio's gebruikt.

De gebeurtenissen van de Bijbel willen en kunnen in de meeste gevallen helemaal niet in het bestek van de natuurwetten begrepen worden. God handelt soeverein. Hij is de Gever van de natuurwetten en staat dus Zelf boven die wetten. In Zijn handelen is Hij niet onderworpen aan geen enkele beperking, want 'bij God is geen ding onmogelijk' (Lukas 1:37). Zijn wil geschiedt. De **schepping** zelf, zoals die in Genesis 1 beschreven wordt, is het eerste in de Bijbel vermelde wonder. Hij scheidt in een werk van zes dagen volgens Zijn ideeën en volgens Zijn plan een wonderbare kosmos.

De **opstanding van de Heer Jezus** is een verder markante gebeurtenis, dat zich onttrekt aan elke natuurwettelijke verklaring. Elk begin om hier een biologische of medische verklaring te beproeven, gaat aan het wezenlijke voorbij. De opstanding is en blijft een bijzondere handeling van God en gebeurde buiten de natuurwetten om.

Ook de afkomst van het **Woord van God** onttrekt zich aan elke menselijke verklaring. Het is een goddelijk wonder. Paulus formuleert het in 2 Timotheüs 3:16: 'Alle Schrift is door God ingegeven'.

We moeten ronduit daarmee rekening houden, dat wonderen volgens *geval b* steeds bloot staan aan de kritiek van ongelovigen. Vanuit hun gezichtspunt wordt er niet geaccepteerd, dat Gods gedachten en daden hoger zijn dan ons menselijk verstand (Jesaja 55). Zo worden er in plaats van de erkenning van de grootheid van God verklaringen gezocht, die Zijn bovennatuurlijk handelen

overbodig maken en wonderen op een menselijke begrijpelijke of louter materialistische vlak geprobeerd te reduceren. Zulke ideeën zijn vanaf het begin gedoemd om te mislukken en leiden naar een dwaalspoor.

1.16 Welke van de Bijbelse wonderen worden het meest in twijfel getrokken?

Ik denk, dat er bij de drie grootste wonderen, die de Bijbel ons noemt, de heftigste kritiek is en daardoor ook de meeste dwaalleren zijn:

1. Het wonder van de schepping werd door de evolutieleer vervangen. Deze leer is in geen geval wetenschappelijk te begrijpen en probeert bij de verklaring van de oorsprong van de wereld en al het leven zonder God uit te komen. De kerngedachte van de evolutie is, dat de in alle leefwezens te vinden informatie of helemaal niet in aanmerking wordt genomen of alleen in de materie moet zijn ontstaan. De grondlegger van de evolutietheorie, *Charles Darwin* (1809-1882), had noch van het feit van de informatie in de DNA moleculen geen flauw idee noch van de immense informatie dichtheid. De pas in de laatste jaren erkende natuurwet over informatie is helemaal in strijd met een evolutieproces, dat toch nooit kon worden waargenomen. Zo'n onmogelijkheid van de informatie is een onmogelijk proces en wordt in het boek 'Am Anfang war die Information'¹⁰ ('In het begin was er de informatie) uitvoerig weerlegd.
2. De zegevierende opstanding van de Heer Jezus is de vaste en niet op te geven geloofsgrondslag van de christelijke leer. Zonder deze reële feitelijke toestand in ruimte en tijd zou niemand gered zijn: 'En als Christus niet is opgewekt, dan is uw geloof inhoudsloos, dan bent u nog in uw zonden. Dan zijn ook zij die in Christus ontslapen zijn, verloren' (1 Korinthe 15:17-19). Atheïsten en liberale theologen vervangen de 'lege' door het 'volle' graf van Christus en spreken als *Rudolf Bultmann*: 'Een lijk kan niet opstaan'. In de laatste tijd heeft de professor in de theologie uit Göttingen *Lüdemann* veel opschudding door zijn opvatting veroorzaakt door zijn opvatting, dat de Heer Jezus niet is opgestaan.
3. Bij het **ontstaan van de Bijbel** hebben we het met een geheim van de informatie overdracht van

¹⁰ Werner Git: Am Anfang war die Information. Hänssler-Verlag, 3^e bewerkte en uitgebreide druk 2002, pagina 360

- God, de Vader (bijv. 2 Timotheüs 3:16)
- Zijn Zoon Jezus Christus (bijv. Galaten 1:12; Openbaring 1:1)
- En de Heilige Geest (bijv. 2 Petrus 1:21)

tot de individuele schrijvers van de Bijbel te doen. Wie dit feit door een louter menselijk ontstaan en historische toevalligheden probeert te verklaren, reduceert dit wonder op ongepaste wijze tot de onherkenbaarheid in het gebied van het menselijk uitvoerbare.

1.17 Waarom heeft de Heer Jezus wonderen gedaan?

De wonderen van de Heer Jezus zijn onafscheidelijk met Zijn verkondiging verbonden. Zijn gezag wordt door de begeleidende wonderen en tekenen onderstreept. In de Pinkstertoespraak van Petrus zien wij de reden: ‘Jezus van Nazareth, een Man, door God aan u bevestigd door krachten, wonderen en tekenen die God door Hem in uw midden heeft gedaan’ (Handelingen 2:22). De wonderen van de Heer Jezus zijn een integraal bestanddeel van Zijn zending en leer. Ze zijn een teken van God, dat van ons mensen als reactie geloof en gehoorzaamheid eist. Op de juiste manier reageren op het wonder bij de bruiloft te Kana alleen de discipelen van de Heer Jezus. Van hen staat er aan het einde van het gedeelte in de Bijbel: ‘En Zijn discipelen geloofden in Hem’ (Johannes 2:11). Door de wonderen wordt de Schepper verheerlijkt (Johannes 9:3). Nooit gebeuren ze tot bevrediging van de menselijke sensatie lust.

1.18 Is alles wat er buiten de natuurwetten om gebeurt, altijd van God?

Toen Mozes en Aäron naar Farao gingen, gaf God hun een legitimatie:

‘Wanneer Farao tot u zegt: vertoon een wonderteken, dan zult u tot Aäron zeggen: neem uw staf en werp die neer voor het aangezicht van Farao. Dan zal hij een slang worden’ (Exodus 7:9).

Dat deden de mannen van God, en de staf werd een slang. Farao haalde zijn tovenaars en ook deze konden hun staven in slangen veranderen. Dit voorbeeld laat ons zien dat ook de duivel onverklaarbare dingen kan doen. Zelfs vandaag nog gebeuren er dingen, die buiten het bestek van de natuurwetten aflopen en toch niet van God zijn:

- Occulte praktijken
- Spiritisme
- UFO fenomenen
- Genezing door bezwering

We moeten heel zorgvuldig de bronnen onderscheiden.

1.19 Samenvattende definitie van de Bijbelse wonderen

Na al het voorgaande wat gezegd is kunnen wij de door God gewerkte wonderen exacter aanduiden. Daarom noem ik nu een derde definitie D3

Definitie D3: Wonderen zijn verbazingwekkende en buitengewone daden en gebeurtenissen, die God of Zijn Zoon Jezus Christus doet, waarbij de processen meestal buiten de natuurwettelijke werkzaamheid om aflopen en uniek zijn.

In vergelijking tot de demonische werkingen dienen de wonderen van God:

- Tot verheerlijking van God (bijv. de schepping, Psalm 19:2. De Genezing van de blindgeborene, Johannes 9:3),
- als hulp voor de mensen (bijv. een rots in de woestijn geeft water, Exodus 17:1-6. Raven verzorgen de hongerige Elia, 1 Koningen 17:6),
- tot versterking van het geloof (bijv. de wijn op de bruiloft t Kana, Johannes 2:11b),
- tot redding uit de nood (bijv. het bedaren van de storm, Mattheüs 8:23-27),
- tot redding uit de verlorenheid (bijv. de gevangenebewaarder van Filippi, Handelingen 16:31).

1.20 Ziet God Zijn daden altijd als wonderen?

De Bijbel maakt een duidelijk verschil tussen **wonderen** en **werken**. Alle daden van God zijn voor Hem ‘werken’. Zo spreekt de Bijbel wat betreft de schepping van de werken van God (Genesis 2:2; Psalm 8:7; Psalm 19:2; Romeinen 1:20). In Johannes 9:4 zegt de Heer Jezus:

‘Ik moet werken de werken van Hem Die Mij heeft gezonden’.

Vanuit het standpunt van de mensen zijn deze werken toch als wonderen aan te duiden.

Dit verschil kunnen we eens aan de hand van de wiskundige dimensie verduidelijken. Laten we ons eens een louter fictief wezen in de tweede dimensie voorstellen. Deze kennen dus als consequentie slechts wetmatigheden van de tweede dimensie. Al hun natuurwetten zijn tegenover ons driedimensionale wezens begrensd, omdat ze slechts in hun vlak geldig zijn. Zouden deze oppervlakte mensen twee samenvallende, maar spiegelbeeldige onregelmatige driehoeken tot gelijkheid of overeenstemming brengen, dan zou dat voor hen een onmogelijke opdracht zijn. Hun natuurwetten staan dat niet toe. Maar bij ons zou die ene driehoek door de derde dimensie lukken en dan met de andere op het niveau resterende driehoek ook gaan. Dat zou voor ons een eenvoudig proces zijn – dus een werk – voor de oppervlakte mensen zou ons handelen een werking van buiten hun geldige natuurwetten zijn. En ze zouden het daarom als een wonder beschrijven. Omdat God uit hogere dimensies dan de onze handelt, gelden bij Hem niet onze beperkende, driedimensionale werkzame

natuurwetten. Wat voor Hem normale werken zijn, blijkt voor ons een wonder te zijn.

1.21 Kunnen mensen ook wonderen doen?

Uit eigen kracht kan geen mens een wonder volbrengen, hetzij dan dat God hier en daar de mens volmacht geeft om dat te doen:

- Mozes sloeg de rots in de woestijn en er kwam genoeg water voor de Israëlieten eruit (Exodus 17:1-6).
- Met zijn staf deelde hij de Rode Zee, zodat het volk Israël jmet droge voeten kon doortrekken (Exodus 14:16, 21-22).
- Elia wekte de dode jongen weer tot leven (1 Koningen 17:17-24).
- Ten tijde van het Nieuwe Testament konden de discipelen in de naam van de Heer Jezus wonderen doen: ze dreven boze geesten uit (Lukas 9:1), ze genazen zieken (Handelingen 3:1-9), en Paulus wekte een dode op (Handelingen 20:9-12).

1.22 Gebeuren er vandaag ook nog wonderen?

Wanneer God onze gebeden verhoort, zijn dat talrijke werkingen die buiten het voor ons natuurwetenschappelijke verklaarbare liggen.

De schepping is de grootste bovennatuurlijke gebeurtenis. Het is opmerkelijk, dat de Bijbel de redding van de mensen en de schepping bij elkaar in een samenhang betreft (2 Korinthe 4:6). Wie in Christus is, is zodoende een nieuwe schepping geworden (2 Korinthe 5:17; Galaten 6:15). Het grootste wonder in onze tijd vind ik, wanneer mensen tot een levend geloof in de Heer Jezus komen en daardoor eeuwig leven ontvangen.

1.23 W7: Het wonder van het geloof

Een wonder van een andere soort willen we nu overdenken. Hierbij moeten niet natuurwetten buiten werking worden gesteld, maar het oude denken moet door nieuw denken worden veranderd. In Handelingen 16:23-34 wordt deze verandering van een leven zonder God naar het geloof beschreven. Het gaat hier om de bekering van de gevangenvaarder van Filippi:

23. En nadat zij hun vele slagen hadden gegeven, wierpen zij hen in de gevangenis en bevalen de gevangenvaarder hen zorgvuldig te bewaren.

24. Daar deze zo'n bevel had ontvangen, wierp hij hen in de binnenste gevangenis en sloot hun voeten zorgvuldig in het blok.

25. *Omstreeks middernacht echter baden Paulus en Silas en zongen Gods lof. Enn de gevangenen luisterden naar hen.*
26. *En plotseling ontstond er een grote aardbeving, zodat de fundamenten van de kerker schudden. En onmiddellijk gingen alle deuren open en van allen gingen de boeien los.*
27. *Toen nu de gevangenvaarder wakker was geworden en de deuren van de gevangenis open zag, trok hij het zwaard en stond op het punt zichzelf te doden, in de mening dat de gevangenen waren ontvlucht.*
28. *Paulus echter riep met luider stem de woorden; Doe uzelf geen kwaad, want wij zijn allen hier!*
29. *En hij vroeg om licht, sprong naar binnen en viel bevend voor Paulus en Silas neer.*
30. *En hij bracht hen naar buiten en zei: Heren, wat moet ik doen om behouden te worden?*
31. *En zij zeiden: Geloof in de Heer Jezus en u zult behouden worden, u en uw huis.*
32. *En zij spraken het woord van de Heer tot hem, met allen die in zijn huis waren.*
33. *En hij nam hen bij zich in dat uur van de nacht, waste hun striemen af en werd onmiddellijk gedoopt, hij en al de zijnen.*
34. *En hij bracht hen in zijn huis en richtte een tafel aan, en hij verheugde zich met zijn hele huis, dat hij tot het geloof in God was gekomen.*

In vijf punten willen we het bijzondere van dit verhaal naar voren brengen:

1. De gevangenvaarder was een ruwe man: met de zweep sloeg hij de gevangenen van Filippi, zodat ze met striemen waren bedekt.
2. Tegen middernacht schudden de muren van de gevangenis door een aardbeving en de deuren voor de vlucht staan open. De bewaker raakt in paniek, want wanneer de gevangenen zouden zijn gevlogen, zou hij rekenschap moeten afleggen en zonder twijfel een kopje kleiner gemaakt worden.
3. Geen enkele gevangene is gevlucht.
4. Nu wordt hem door Paulus voor de eerste keer het evangelie van de Heer Jezus Christus verkondigd. Er werd tegen hem gezegd: ‘Geloof in de Heer Jezus’. Waarom zegt Paulus niet: ‘Geloof in God?’ Daarop zou hij met zekerheid geantwoord hebben: ‘Goden hebben we hier in Griekenland genoeg – Zeus, Kronos en Rhea, Poseidon, Hades, Apollo, Artemis, Hermes, Ares en Dionysos. Op de Areópagus in Athene vereren we zelfs een godin, Nike. Maar Paulus noemt Jezus, de Gekruisigde en Opgestane. Slechts in Hem is er heil en eeuwig leven te hebben. In et parlement van Canada werd vroeger bij de opening van een nieuwe zittingsperiode een gebed tot de Heer Jezus uitgesproken. Tegenstanders hadden kritiek en men vond een compromis van

een gebed alleen tot God. Daarmee waren allen het eens, ook de vertegenwoordigers van andere religies. Maar de tragiek was dat men daarmee de Redder de Heer Jezus had uitgesloten. Op de vraag van de gevangenbewaarder, 'Wat moet ik doen om gered te worden?' was er slechts één enkel antwoord: - dat luidt: Jezus! Dat begreep deze man en hij nam de Heer Jezus als zijn persoonlijke Redder aan. Opmerkelijk is het hoelang deze man daarvoor nodig had om een beslissing te nemen. Te middernacht hoorde hij voor de eerste keer wat de weg tot redding is. Zeker hebben Paulus en Silas nog uitvoeriger met hem gesproken, maar zelfs als we enkele uren daarvoor aannemen, gebeurde alles toch binnen een dag. Dat kan voor sommige van onze lezers bemoedigend zijn, die vandaag het evangelie voor de eerste keer hoort. Men hoeft niet eerst 23 of 168 of 350 preken te horen om zich te bekeren. Gezien de kracht van het evangelie is één enkele boodschap voldoende. Het is altijd de bijna onoverwinbare muur van onze eigen wil, die ons daarvan afhoudt.

5. Het aannemen van de Heer Jezus heeft het leven van de gevangenbewaarder in één klap veranderd.

- a) Gebruikte hij enkele uren geleden nog de zweep om de gevangenen te slaan. Nu waste hij hun striemen af en deed moeite om te helpen voor verlichting van de pijnen.
- b) Ook de gastvrijheid is een duidelijke verandering. De haat van enkele uren geleden, veranderde in liefde.
- c) Blijkbaar was hij meteen zendingsgericht, want hij liet ook zijn gezin het evangelie horen.

d) Nadat hij het evangelie had aangenomen, liet hij zich op grond van het geloof dopen. Deze tekst wordt op een verkeerde wijze altijd weer aangehaald als motivatie voor de kinderdoop. Maar hier staat uitdrukkelijk: 'En zij spraken het woord van de Heer tot hem met *allen* die in zijn huis waren' (vers 32). *Allen*, die in zijn huis waren, luisterden dus eerst naar het woord. Ze konden het begrijpen en aannemen en pas daarop lieten zij zich dopen.

In het volgende hoofdstuk 1.24 vinden we een lijst van wonderen op zeer verschillende wijze. In de meeste gevallen kunnen de vermelde gebeurtenissen erdoor worden verklaard, dat de Schepper als de Almachtige en Uitvinder van de natuurwetten deze in enkele gevallen buiten werking heeft gezet en zich daarmee als de Heer over alle dingen legitimeert. Bij de 'wonderen van het geloof' moeten niet natuurwetten, maar vaak hoge muren van het eigen ik overwonnen worden. Het zijn deze

- Muren van het eigen vastgeroeste denken
- Muren van trots en van zelfrechtvaardigheid
- Muren van twijfel en van angsten
- Muren van de verharde harten

De werking bij de betreffende man, die tot geloof komt, overtreft al het menselijke bevattingsvermogen en voorstellingsvermogen. Hij komt van een weg van verlorenheid op de weg van het heil en wordt vanaf die dag een burger van de hemel: ‘Want ons burgerschap is in de hemelen’ (Filippi 3:20). De werking is veel belangrijker, dan wanneer een dode wordt opgewekt en dan toch later weer niet verlost sterft. Wat helpt het hem, wanneer zijn leven een paar jaar wordt verlengd en dat hij dan toch weer moet sterven, maar niet gered is? We zien daaraan: tot een persoonlijk geloof in de Heer Jezus te komen, is het grootste, wat er in ons leven kan gebeuren.

Wij nemen waar dat het een opeenhoping van wonderen was ten tijde van de Heer Jezus. Ook de apostelen konden in de naam van de Heer Jezus wonderen volbrengen. In vergelijking met die tijd zijn er vandaag de dag ook nog wel wonderen, maar de hoeveelheid is aanmerkelijk afgenomen. Maar het grootste wonder is gebleven, dat vandaag ook overal kan gebeuren en ook altijd weer gebeurt: het wonder van het geloof.

1.25 **Verschillende soorten van Bijbelse wonderen**

In Job 9:10 staat er: ‘Hij doet grote, ondoorgrondelijke dingen ja, wonderen zonder tal’. De Bijbel geeft ons geen complete opsomming van alle door God gebeurde wonderen. De apostel Johannes beëindigt daarom zijn evangelie met de beperkende formulering: ‘Er zijn echter nog vele andere dingen die Jezus heeft gedaan, waarvan ik denk dat als zij één voor één werden geschreven, zelfs de hele wereld de geschreven boeken niet zou kunnen bevatten’ (Johannes 21:25). Daarbij zijn de wonderen die de Bijbel vermeldt, slechts zulke die hier op aarde zijn gebeurd. Ook in de hemel handelt de Heer wonderbaar, want ‘Hij doet tekenen en wonderen in hemel en op aarde’ (Daniël 6:28). De volgende lijst van wonderen is in geen geval compleet. Wat betreft de Bijbelse mededelingen. Er werd slechts een keus gemaakt om aan te tonen op welke verschillende gebieden en categorieën God wonderbaar heeft gehandeld.

Astronomische wonderen

- Wolk- en vuurkolom als wegwijzer bij de uittocht van het volk uit Egypte (Exodus 13:21-22)
- De lange dag ten tijde van Jozua (Jozua 10:12-14)
- Als teken voor Hizkia ging de zonnewijzer tien treden terug (2 Koningen 20:1-11; Jesaja 38:1-8).
- De ster van Bethlehem als wegwijzer voor de wijzen uit het Osten (Mattheüs 2:1-2)
- De drie uren van duisternis toen de zon ophield te schijnen bij de kruisiging (Mattheüs 27:45; Markus 15:33; Lukas 23:44)

- De verduistering van de zon en de maan en de verandering van de zwaartekracht bij de wederkomst van Heer Jezus (Mattheüs 24:29; nog niet gebeurd).

Natuurkundige wonderen

- Doortocht van het volk Israël door de Rode Zee, terwijl het water rechts en links een muur vormde (Exodus 14:29)
- De val van de muren van Jericho door de klank van de bazuinen (Jozua 6:1-27)
- Het volk van Israël ging met droge voeten door de Jordaan, terwijl het water aan de kant als een muur stond (Jozua 3:12-17)
- Vuur op de rots verteerde vlees en broden bij Gideon (Richteren 6:20-21)
- Het thermodynamische wonder van de dauw op de dorsvloer bij Gideon (Richteren 6:36-40)
- Elia verdeelde met zijn mantel de Jordaan (2 Koningen 2:8)
- Elisa verdeelde evenzo met de mantel van Elia de Jordaan (2 Koningen 2:14)
- Overwinning van de zwemwet: ijzer zwom op het water ten tijde van Elisa (2 Koningen 6:4-7)
- Overwinning van de energiewet bij het tot bedaren brengen van de storm op het meer van Genezareth (Mattheüs 8:23-27; Markus 4:35-41; Lukas 8:22-25)
- Overwinning van de zwaartekracht: de Heer Jezus liep op het meer van Genezareth (Mattheüs 14:25-33; Markus 6:48-52; Johannes 6:16-21)
- De voorhang van de tempel scheurde van boven naar beneden zonder menselijke invloed (Mattheüs 27:51; Markus 15:38; Lukas 23:45).

Ballistische wonderen

- Direct trof David de gepantserde Goliath op die ene kleine kwetsbare plek met een steen uit een slinger (1 Samuël 17:33-51).

Chemische wonderen

- Zwavel en vuur regenden van de hemel op Sodom en Gomorra (Genesis 19:24-25)
- De vrouw van Lot verstijfde en werd een zoutpilaar (Genesis 19:26)
- De niet verbrandende braamstruik bij Mozes (Exodus 3:2-3)
- Bij de uittocht uit Egypte vond het volk van Israël bitter water in de woestijn. Door een hout werd het zoetwater (Exodus 15:22-25)

- Het vuur bij Elia, waar ook zelfs stenen en water verbrandden (1 Koningen 18:38)
- Het vuur van de hemel verteerde tweemaal een hoofdman met 50 mensen (2 Koningen 1:9-14)
- De Heer Jezus veranderde water in wijn (bruiloft te Kana, Johannes 2:1-12).

Wonderen van vermeerdering van voedsel

- De verzorging van het volk Israël tijdens de woestijnwandering (Exodus 16:1-35)
- De voortdurende gevulde meelpot en oliekruik (1 Koningen 17:8-16)
- Elia werd in de woestijn van brood en water voorzien (1 Koningen 19:4-8)
- De met olie gevulde vaten van de werduwe (2 Koningen 4:1-7)
- De spijziging van honderd man (2 Koningen 4:42-44)
- De spijziging van de 5000 (Mattheüs 6:30-44; Lukas 9:10-17; Johannes 6:1-10)
- De spijziging van de 4000 (Mattheüs 15:32-39; Markus 8:1-9).

Biologische wonderen

- De verzameling van alle soorten landdieren in de ark van Noach (Genesis 6:14-16)
- De staf van Mozes werd een slang (Exodus 4:2-4)
- De tien plagen in Egypte (Exodus 7-11)
- Het vergif van de slangen werd door een blik op de koperen slang onwerkzaam (Numeri 21:6-9)
- Simson verscheurde moeiteloos een jonge leeuw, die nog in het volle bezit van zijn kracht was (Richteren 14:5-6)
- Simson liet door zijn handen een gebouw, waarin 3000 mannen en vrouwen waren, instorten (Richteren 16:26-30)
- Jona overleefde drie dagen in de buik van een grote vis (Jona 2:1-11)
- Daniël werd in de leeuwenkuil bewaard (Daniël 6:17-25)
- Een beet van een slang deed Paulus niets (Handelingen 28:3-5).

Plantkundige wonderen

- De bloeiende staf van Aaron (Numeri 17:16-28)
- De snelle groei van de wonderboom en van de worm bij Jona (Jona 4:6-7)
- De plotseling verdorde vijgenboom (Mattheüs 21:18-22; Markus 11:12-24).

Wonderen met vissen

- De nauwelijks te bergen school vissen bij de visvangst door Petrus (Lukas 5:1-11)
- De visvangst (153 grote vissen) van Petrus na de opstanding van de Heer Jezus (Johannes 21:1-14)
- De munt in de bek van de vis (Mattheüs 17:27).

Geologische wonderen

- Water borrelde uit een rots bij Horeb. Mozes moest de rots slaan (Exodus 17:6)
- Er kwam water uit de rots bij de wateren van Meriba. Mozes moest deze keer tegen de rots spreken (Numeri 20:8-13)
- Simson werd van water voorzien, dat uit de holte vloeide (Richteren 15:18-19).

Meteorologische wonderen

- Vóór de zondvloed regende het wereldwijd onafgebroken 40 dagen en 40 nachten lang (Genesis 7:12)
- De plotselinge hete Oostenwind bij Jona (Jona 4:8)
- Het gebed van Elia verhinderde 3½ jaar de regen en daarna bewerkte het een plotselinge regen (Jakobus 5:17-18).

Medische wonderen

- De hand van Mozes werd melaats en weer genezen (Exodus 4:4-7)
- De genezing van de Syrische hoofdman Naäman (2 Koningen 5:1-19)
- De genezing van een melaatse (Mattheüs 8:1-4; Markus 1:40-45; Lukas 5:12-16)
- De genezing van de knecht van de hoofdman van Kapernaüm (Mattheüs 8:5-13; Lukas 7:1-10)
- De genezing van twee blinden en een stomme (Mattheüs 9:27-33).
- De genezing van een man met de verdorde hand (Mattheüs 12:9-13; Markus 3:1-5; Lukas 5:6-10)
- De genezing van de verlamde (Mattheüs 9:1-8; Markus 2:1-12; Lukas 5:17-26)
- De genezing van de bloedvloeiende vrouw (Mattheüs 9:20-22; Markus 5:25-34; Lukas 8:43-48)
- De genezing van de blinde en stomme bezetene (Mattheüs 12:22-23)

- De genezing van een blinde in Bethsaïda (Markus 8:22-26)
- De genezing van twee blinden bij Jericho (Mattheüs 20:29-34)
- De genezing van de blinde Bartimeüs (Markus 10:46-52; Lukas 18:35-43)
- De genezing van een waterzuchtige op de sabbat (Lukas 14:1-6)
- De genezing van de tien melaatsen (Lukas 17:11-19)
- De genezing van een afgeslagen oor (Lukas 22:50-51)
- De genezing van de zoon van een Koninklijke beambte (Johannes 4:46-53)
- De genezing van een zieke bij de vijver van Bethesda (Johannes 5:1-18)
- De genezing van de blindgeborene (Johannes 9:1-41)
- Zacharias werd stom (Lukas 1:20) en kreeg zijn spraak weer (Lukas 1:64)
- De genezing van de verlamde aan de tempelpoort (Handelingen 3:1-12)
- De genezing van de verlamde van Lystra (Handelingen 14:8-20)
- Paulus genas de vader van Publius van koorts en van een ingewandsziekte (Handelingen 28:8-9).

Gynaecologische wonderen

Zes onvruchtbare vrouwen werden na gebed zwanger:

- Sara kreeg Izaäk (Genesis 21:1-3)
- Rebecca kreeg de tweeling Jakob en Ezau (Genesis 25:21, 26)
- Rachel kreeg Jkozef (Genesis 30:1, 22-24)
- Hanna kreeg Samuël (1 Samuël 1:5, 20)
- Elisabeth kreeg Johannes (Lukas 1:7, 57-66)

De geboorte van de Heer Jezus door de maagd Maria (Mattheüs 1:18-25; Lukas 1:26-38).

Wonderen van onderhoud en verzorging

- Tijdens de 40-jarige woestijnwandeling beleefden de Israëlieten dat de kleren en de schoenen niet versleten, de voeten niet gezwollen waren (Deuteronomium 8:4; 29:4)
- Dee drie mannen Sadrach, Mesach en Abednego in de vuuroven hadden geen sporen van verbranding of brandgeur aan hun klederen en hoofdhaar (Daniël 3:12-30).

Taalwonderen

- Het plotseling ontstaan van de spraakverwarring in Babel (Genesis 11:1-9)
- De sprekende ezelin bij Bileam (Numeri 22:23-30)

- De schrijvende vinger aan de muur bij de maaltijd bij Belsazar (Daniël 5:1-30)
- Het taalwonder met Pinksteren (Handelingen 2:1-13).

Wonder van de demonenuitdrijving

- Twee mannen uit de graven in de buurt van de Gaderenen (Mattheüs 8:28-34; Markus 5:1-20; Lukas 8:26-39)
- Een stomme en bezetene (Mattheüs 9:32-33)
- Een blinde en stomme bezetene (Mattheüs 12:22-23; Lukas 11:14)
- De dochter van de Kanaänitische vrouw (Mattheüs 15:21-28; Lukas 7:24-30)
- De man in de synagoge van Kapernaüm (Markus 1:23-27; Lukas 4:33-37)
- De maagd uit Filippi met een waarzeggende geest (Handelingen 16:16-18).

Wonderen van dodenopwekking

- De zoon van de weduwe te Sarfath (1 Koningen 17:17-24; door Elia)
- De zoon van de Sunamitische (2 Koningen 4:32-37; door Eliza)
- De man in het graf van Eliza (2 Koningen 13:20-21)
- Lazarus (Johannes 11:1-45; door de Heer Jezus)
- Het dochttertje van Jaïrus (Markus 5:35-43; door de Heer Jezus)
- De jongeling van Naïn (Lukas 7:11-17; door de Heer Jezus)
- De heiligen na het sterven van de Heer Jezus (Mattheüs 27:52-53)
- De discipelin Tabitha (Handelingen 9:36-43; door Petrus)
- Eutychus (Handelingen 20:8-12; door Paulus).

Het wonder van de schepping

- De schepping van de wereld en al het leven (Genesis 1+2; Johannes 1:1-3; Kolosse 1:16-17; Hebreeën 1:2 en 11:3).

Het wonder van de opstanding van de Heer Jezus

- Mattheüs 28:1-7; Markus 16:1-8; Lukas 24:1-12; Johannes 20:1-10.

Het wonder van het Woord van God

- Psalm 19:8-15; Psalm 119
- De drie auteurs:

God (1 Timotheüs 3:16), de Heer Jezus (Galaten 1:12), de Heilige Geest (2 Petrus 1:21)

- Het Woord van God is:
 - waar (Psalm 119:160; Johannes 17:17)
 - louter (Psalm 19:9; Psalm 119:140)
 - volkomen (Psalm 19:8)
 - eeuwig (Psalm 19:10)
 - kostbaar (Psalm 19:11)
 - betrouwbaar (Handelingen 24:14).

Wonderen van overwinning van ruimte en tijd

- De opname van Henocj (Genesis 5:24)
- Het verschijnen van engelen (Richteren 13:3; Lukas 2:9)
- De opname van Elia in de hemel met een vurige wagen met vurige paarden (2 Koningen 2:11-12)
- De plotselinge verandering van plaats (wegneming van de ene plaats naar de andere) van Ezechiël (Ezechiël 3:14-15)
- De bevrijding van Petrus uit de gevangenis (Handelingen 12:1-17)
- De bevrijding van de apostelen uit de gevangenis (Handelingen 5:19)
- De plotselinge verandering van plaats (wegneming van de ene plaats naar de andere) van Filippus (Handelingen 8:39)
- Opname van Paulus in het paradijs (2 Korinthe 12:2-4)
- De tien vermelde verschijningen van de Heer Jezus na Zijn opstanding. Waarschijnlijk gebeurde het in de volgende volgorde. Hij werd gezien door:
 - 1) Maria Magdalena – Johannes 20:11-18; Markus 16:9
 - 2) De andere vrouwen – Mattheüs 28:8-10
 - 3) Petrus – Lukas 24:34; 1 Korinthe 15:5
 - 4) De Emmaüsgangers – Lukas 24:13-35; Markus 16:12
 - 5) De tien discipelen (zonder Thomas) – Lukas 24:26-43; Johannes 20:19-29
 - 6) De elf discipelen acht dagen later (met Thomas) – Johannes 20:24-29
 - 7) De zeven discipelen aan het meer van Tiberias – Johannes 21:1-23
 - 8) De vijfhonderd broeders – 1 Korinthe 15:6
 - 9) Jakobus – 1 Korinthe 15:7
 - 10) De elf discipelen bij de hemelvaart - Handelingen 1:3-12Waarschijnlijk verscheen de Heer Jezus nog meerdere keren tijdens de 40 dagen tussen Zijn opstanding en hemelvaart (Handelingen 1:3). Als de verhoogde Heer werd Hij ook gezien door Stefanus (Handelingen 7:56), door Paulus (Handelingen 9:3-8) en door Johannes (Openbaring 1:12-18)

- De hemelvaart van de Heer Jezus (Markus 16:19; Lukas 24:50-53; Handelingen 1:1-11)
- De opname van de gelovigen (1 Thessalonika 4:15-17)
- De wederkomst van de Heer Jezus (Mattheüs 24:25-30; Lukas 21:25-27; Openbaring 1:7).

Het wonder van het geloof

- De roeping van Mattheüs (Mattheüs 9:9)
- Zacheüs (Lukas 19:1-10)
- De 3000 na de Pinksterprediking van Petrus (Handelingen 2:38-42)
- De kamerling van Ethiopië (Handelingen 8:26-39)
- De bekering van Saulus, genaamd Paulus (Handelingen 9:1-19; 13:9)
- De mensen van Lydda en Saron na de genezing van Aenéas (Handelingen 9:32-35)
- Velen in Antiochië werden gelovig (Handelingen 11:21)
- De stadhouder Sergius Paulus (Handelingen 13:7+12)
- De gevangenebewaarder van Filippi (Handelingen 16:23-34)
- De bekering van Lydia (Handelingen 16:14-15).

Deel II

Wonderlijke, zelfs beleefde verhalen

Inleiding

In dit tweede deel van het boek vermeld ik ontmoetingen en bekeringen, die ik wereldwijd beleefd heb en die mij als een wonder voorkwamen. Zoals al vermeld, ondervind ik het als het grootste wonder in het leven van een mens wanneer hij het reddende geloof in Jezus Christus aanneemt. De meeste verhalen gaan over deze centrale vraag: ‘Hoe kan ik tot geloof komen?’ Het is voor mij iets bijzonders, dat ik in de afgelopen jaren zo vaal mocht beleven, hoe God uit de meest verschillende levenssituaties mensen voor de eeuwigheid redt, waarbij zich de meeste gesprekken over het geloof na lezingen voordoen. In onderscheid tot de in de Bijbel genoemde wonderen noem ik dat zelf beleefde ‘wonderlijke dingen’.

Met de talrijke voorbeelden zou ik graag een link leggen met soortgelijke situaties in uw leven. Het werken van God is altijd actueel! De meeste van de volgende geschilderde eigen belevenissen laten zien, door welke

omstandigheden mensen tot geloof in de Heer Jezus komen. Daar wil ik u graag aan laten deelnemen. Het blijft natuurlijk niet uit dat de Bijbelse boodschap hier en daar op afwijzing stoot. Ook zulke voorbeelden laat ik niet buiten beschouwing.

Bij mijn lezingen gebruik ik uit de zo ontstane achtergrond steeds weer ook beleefde en ervaren gebeurtenissen om daarmee het werken van God in de huidige tijd te laten zien. *Christian Brandt*, eigenaar van een mediadienst¹ reist vaak met mij mee naar verschillende plaatsen en neemt de lezingen live op, die dan meteen na de dienst als cassette of cd te verkrijgen zijn. Zo komt de Bijbelse boodschap, die door het meegemaakte van vandaag geactualiseerd en levendig wordt, ook op plaatsen, waar ik nooit kan komen.

¹ Christliche Audiodienst, Lemgo, Duitsland

Niet zelden zijn cassettes of cd's de oorzaak dat ook op andere plaatsen mensen tot het levend geloof komen.

Vaak zijn geluidsdragers ook de oorzaak voor uitnodigingen voor andere lezingen. In een voorbeeld wil ik dat schilderen: In de tijd van 9 augustus tot 29 september 2001 was ik voor mijn eerste lezingenreis naar Paraguay gereisd. Een jaar daarvoor had ik 's avonds een telefoontje gekregen, of ik me zou kunnen voorstellen om voor een aantal weken naar Paraguay te komen voor lezingen. Na een bedenktijd stemde ik toe. Toen mijn vrouw en ik tijdens het Paraguay verblijf op een zaterdagmorgen door de Supermercado (supermarkt) liepen, kwam er een vriendelijke man naar ons toe en stelde zich voor als leider van dit inkoopcentrum. Hij vroeg mij: 'Weet u eigenlijk, waarom u hier in Paraguay bent?' - 'Ja, ik werd uitgenodigd om hierheen te komen en dat heb ik toegezegd'. - 'Klopt, maar ik wil het u nauwkeuriger uitleggen: Lange tijd geleden ontving ik uit Duitsland een cassette met een lezing van u. Uw duidelijke betoog bij het behandelde thema en de evangelische toepassing hebben indruk op mij gemaakt. Ik gaf de cassette aan de leidende broeders in de gemeente met de vraag om het te beluisteren en te toetsen, of men de man een keer hier moest uitnodigen. Ze hebben het getoetst en daarna bent u uitgenodigd – daarom bent u hier'. 'Van dit detail heb ik niets geweten. Dank voor uw verklaring'. Zou ik deze man niet 'toevallig in de Supermercado tegen zijn gekomen, dan zou ik nu nog niets geweten hebben van de achtergronden.

De vele verblijdende belevenissen, waarvan ik hierna zal vertellen, zouden de indruk kunnen geven dat het toch heel gemakkelijk zou zijn om mensen voor het geloof te winnen. De selectieve keus van de meestal zeer indrukwekkende gebeurtenissen ondersteunt dit vermoeden nog. Daarom noem ik heel bewust ook hier en daar gesprekken, die niet met een beslissing voor Christus eindigden. Het is een kenmerk van de Bijbel, dat de ontmoetingen met de Heer

Jezus altijd authentiek zijn. Niet op de laatste plaats wordt dit duidelijk daardoor dat de Bijbel ons altijd weer vertelt waar en wanneer en bij welke aanleiding iets gebeurde. Zo worden we als huidige Bijbellezer niet met langdradige theoretische en theologische afhandelingen geconfronteerd maar meegenomen naar die plaats in ruimte en tijd waar alles zich afspeelde. Dat wil ik ook zo doen en daarom noem ik in de meeste gevallen ook in welke plaats, bij welke gelegenheid en in welke tijd de belevenis gebeurde. Meestal noem ik de namen, wanneer ik ze ken, soms laat ik de namen weg om persoonsbescherming.

Bij de Bijbelse verhalen valt nog een aspect op bij de manier van informatie overdracht: Veel centrale uitspraken wat betreft onderwijs van de Bijbel staan niet geïsoleerd in het één of andere hoofdstuk maar zijn veelmeer opgenomen in ontmoetingen met mensen. Pas op de vraag van Thomas: ‘Heer, wij weten niet waar U heengaat, hoe kunnen wij de weg weten?’, antwoordde de Heer Jezus hem met de veel geciteerde zin: ‘Ik ben de weg en de waarheid en het leven. Niemand komt tot de Vader dan door Mij’ (Johannes 14:6). Ook staat het zo belangrijke *Ik ben* woord van de Heer Jezus ‘Ik ben de opstanding en het leven’ (Johannes 11:25), in het verhaal van de dood en de opwekking van Lazarus. Ook hier wil ik graag uit de Bijbel leren en in de volgende verhalen steeds weer uit Bijbelse onderwijzingen doorgeven.

Bij de buitenlandse reizen houd ik een dagboek bij, zodat me bij de vloed van nieuwe indrukken niets belangrijks verloren gaat of door elkaar raakt. Op deze manier is het mogelijk om ook gebeurtenissen van jaren geleden en gesprekken nog gedetailleerd weer te geven.

De volgende verhalen beginnen eerst met belevnissen uit de landen van de vroegere Sovjet-Unie. Ook mijn vroegere vaderland Noordoost Pruisen behoort vandaag bij Rusland. Ze draagt de naam Oblast Kaliningrad. Opdat u een indruk van mijn persoonlijke achtergrond krijgt, begin ik met het verhaal van mijn belevnissen in mijn jeugd.

In de meeste van de volgende bijdragen worden personen met naam genoemd. In al deze gevallen waren de betreffende mensen met de tekst in de bijgaande vorm akkoord. Daarvoor wil ik hen graag op deze plaats bedanken.

De hoofdstukken 2.39 en 2.40 vallen in zoverre iets buiten het bestek van dit deel II, omdat het hier niet om personen, maar over planten en dieren gaat, die vanwege het wonderbaarlijke erg indruk op me hebben gemaakt.

Dank: De delen II en III van dit boek werden ook door de gediplomeerde vertaalster *Dörte Götz* en de journalist *Bettina Hahne-Waldscheck* nagekeken. Voor alle gegeven aanwijzingen en verbeteringsvoorstellen dank ik de beide heel hartelijk.

2.1 Mijn kinderjaren in Oost Pruisen

Onbezorgd in Raineck

Ik werd op 22 februari 1937 in Raineck² Ebenrode; Russisch *Nesterow*) in het noordelijke Oost Pruisen geboren. Het dorp had 133 inwoners (stand op 7 mei 1939)³ en was slechts 15 kilometer van de Litouwse grens verwijderd.

² Tot 1938 waren er in Oost Pruisen gedeeltelijk heel merkwaardige en ongebruikelijke plaatsnamen. In de loop

van de nederzettingen van het land waren er mensen uit verschillende omgevingen en landen het land ingekomen. Sommigen werden in hun vaderland vanwege geloofsovertuiging vervolgd (bijv. de evangelische Salzburgers uit Oostenrijk of de Hugenoten uit Frankrijk), anderen kwamen uit economische redenen, om gunstig land te verwerven. In Gumbinnen waren er eens zoveel geïmmigreerde Fransen, dat er in die tijd Franse ambtstaal was. Op grond van verschillende invloeden ontstonden de oude plaatsnamen, waarvan er sommigen meteen grappig klonken, bij anderen was het onmogelijk om ze goed te schrijven, wanneer men ze alleen maar gehoord had. Mijn geboorteplaats Raineck heette eerst Uszdeggen (uitgesproken Oesjdeg). Enkele andere voorbeelden zijn (tussen haakjes de nieuwe namen vanaf 1938): Jodzleidszen (ASltlinden), Jenkutkampen (Burgkampen), Packallnischken (Bergendorf), Schwirgallen (Eichhagen), Skrolienen (Buchenrode), Kiaulacken (Quellbruch), Gr. Schurschienen (Moorgrund), Tublauken (Schweizerfelde), Brakupöhnen (Rosslinde), Warckallen (Rolofseck).

³ Georg Hermanowski: Oost Pruisen wegwijzer door een onvergetelijk land. Kraft uitgeverij, Wüjrzburg, 2^e oplage 1989, bladzijde 317.

Een wieg heb ik nooit gehad, in plaats daarvan lag ik in de zomer in een wasmand onder de bomen in de tuin, die het ongeveer 100 jaar oude vakwerkhuis omringde. Ik bracht een mooie en onbezorgde kindertijd door op de ouderlijke boerderij. Zover ik me kan herinneren waren hete zomers en koude winters toen normaal. Wanneer het op een keer zo heftig regende, dat de tuin blank kwam te staan, dan zwommen de meterslange voermanden voor de eenden en ganzen op het ‘erfmeer’ en werden door mij als boot gebruikt.

Vaak zwierf ik in het weiland rond, die aan het huis grensde en waartoe ook een vijver behoorde. De vijver diende als noodzakelijk drinkwater voor de koeien en de eenden slobberden in het water naar al het mogelijke eetbare. Wanneer ik in de zomer hier opdook en dan in de richting van het erf ging, verlieten de eenden meteen de vijver en volgden mij in eendenpas.

Ze hadden onthouden, dat nu spoedig de tafel; voor hen rijkelijk gedekt zou worden, want aangekomen op het erf, haastte ik mij naar de graanzolder, om met veel korrels terug te komen. Zo werd ik de lieveling van de eenden.

Heel anders beoordeelden de kippen mij. Soms opende ik de deur van het kippenhok, nadat het pluimvee zich al op de stokken voor het slapen had gezet. Mijn luide schreeuw ‘Hoes. Hoes!’ verstoorde de rust en alle kippen fladderden

wild in het hok rond. Wat ik als plezier ondervond, was voor de kippen niet zo om te lachen. Dus gold ik bij hen waarschijnlijk als de schrik van de kippen.

In de winter was er vaak zoveel sneeuw, dat er metershoge sneeuwbergen op het erf zich opstapelden, die door sneeuwjacht tot stand kwam. Tussen de schuren en de beide stallen kon de wind van het besneeuwde veld voortdurend nieuwe sneeuw ophopen. In plaats van leren schoenen droeg ik uitsluitend klompen, dus schoenen van hout, die mijn vader zelf in de goed uitgeruste werkplaats maakte.

Zeichnung

Met zulke schoenen kreeg men geen koude voeten en wanneer de sneeuw al plakte, vormden zich soms tien centimeter hoge of nog hogere sneeuwkluiten, die aan het hout kleefden.

De liefdevolle aard van mijn moeder ontroert mij nog vandaag als ik aan haar denk. Overal, waar ze iets op de boerderij verrichtte, mocht ik erbij zijn. Ze had een hart voor alle mensen. Steeds weer kwamen er bedelaars en landlopers naar ons toe.

Zeichnung

Zeichnung

Foto

Boerderij Git in Raineck. Op de voorgrond staat mijn vader op het veld.
Rechts: Stal met daarvoor staande bommenrij. Links: Achter de hoge berken bevindt zich van hieruit niet zichtbare woonhuis, 1943

Niemand verliet onze boerderij, zonder rijkelijk van eten te zijn voorzien. Mijn moeder liet de landlopers soms zelfs overnachten.

Wanneer vader van het veld kwam en in de woonkamer zijn stampplaats innam, haastte ik me om bij hem op schoot te zitten en hij vertelde mij allerlei verhalen. Hij had altijd tijd voor me.

Vader was met grote vreugde boer. Hij vertelde later vaak, hoe hij die velden, die aan de straat lagen bijzonder goed bemestte, zodat voorbijgangers zich zouden verbazen. De rapen aan de straat waren vaak bovenmate groot en zouden vandaag de dag mee kunnen doen voor een wereldrecord, want ze stonden als de z.g. ‘Thomasmeelzakken’. Mijn vader vergeleek graag zijn rapen met de 50 kilo zware zakken voor bemestingsmiddelen.

Hij was heel voortvarend en had vaak als eerste in het dorp een nieuwe landbouwmachine, die juist op de markt gekomen was. In tegenstelling daartoe was mijn grootvader, wat nieuwe aankopen betrof, heel terughoudend. Omdat allen in hetzelfde huis samenwoonden, waren er vóór elke grote aanschaf heftige discussies.

Terwijl de boeren van vandaag de dag uit economische reden zich op veeteelt of op akkerbouw specialiseren, was er toen op een boerderij van alles wat. We hadden paarden, koeien, varkens, schapen en een veelvoud aan pluimvee: kalkoenen, ganzen, eenden en kippen. Er werden verschillende graansoorten en gewassen verbouwd. Ook de papaver voor de beroemde Oost Pruisische papaverkeuken mocht niet ontbreken.

De koeien werden vanzelfsprekend nog met de hand gemolken. Wanneer het vee werd verzorgd, werd er van de vroege morgen tot de late avond op het veld gewerkt. In de zomer verveelden we ons niet. In de winter was dat wel anders. Dan moesten alleen de dieren worden verzorgd en de machines gerepareerd worden, zodat we veel tijd hadden om 's avonds gezamenlijk bij de kachel te zitten.

Bij ons op het land werd uitsluitend plat gesproken en dus kende ik geen enkel woord goed Duits⁴, toen ik in de zomer van 1943 naar school moest. De dorpsschool in Raineck had, zoals het toen op het land gebruikelijk was, slechts één enkel klaslokaal waarin alle leerlingen van alle acht klassen tegelijk werden onderwezen.

⁴ Omdat plat Oost Pruisisch mijn eigenlijke moedertaal was, heb ik later een keer het 24e hoofdstuk van het evangelie van Mattheüs in dit intussen verloren gegaan dialect vertaald. Hier noem ik eenmaal slechts de verzen 35 tot 51. (Aanwijzing voor de uitspraak: Sommige klanken komen in het Duits niet voor en kunnen daarom schriftelijk slechts vaag worden begrepen, zoals bijv. 'oa'. Dit is een open lange, tussen a en o zwevende klank zoals in het Engels 'nought').

De eerste klas zat op de eerste twee banken van het linkerblok. De achtste klas zat in de laatste rij van het rechterblok, daartussen zaten volgens jaargang geordend de andere klassen. De onderwijzer kon natuurlijk slechts altijd tegen de leerlingen van één klas spreken – behalve wanneer hij bijvoorbeeld zei: 'Nu moeten de klassen drie tot zes luisteren'. De anderen lazen, rekenden, kletsten of keken alleen maar wat voor zich uit. Meester *Brehm* onderwees ons Duits maar hij accepteerde het dat ik plat praatte. Hoe de andere kinderen spraken, kan ik me niet meer herinneren.

Toen ik naar school moest, had mijn acht jaar oudere broer *Fritz* (geboren op 29 oktober 1929) al de school in Raineck doorlopen en werkte als beginnende boer op het erf.

Onze meester was klaarblijkelijk toen al zijn tijd ver vooruit en beschikte over een heel fijne pedagogische gevoeligheid.

35. De Himmel un de Eerd ware vargoane; obber miene Woord ware nich vargoane.

36. Obber äver disse Dach un disse Stund weet keiner Bescheed, uck nich de Engel im Himmel un uck nich de Sähn; dat weet alleen de Voader.

37. So wie et sich tur Tied Noahs avjespählt had, so wart et uck sön, wenn de Mönsche Sähn kemmt.

38. Denn groad so wie de Mönsche doamals vaare groate Flut beschäftigt were mot äte, drinke, friee un sich friee loate böt hen to däm Dach, wo Noah önnne Arche jing.

39. un op nuscht horchde, böt de Flut keem un se alle wejjeräte hett. So wart dat uck goane, wenn de Mönsche Sähn kemmt.

40. Denn ware zwei oppem Föld oarbeide, eener wart anjenoahme un dä andere wart varloate ware.

41. Zwei Frues ware oppe Mähl moahle, eene wart anjenoahme un dä andere varloate ware.

42. Doarom bliewt woak, denn ju weete nich, an wat farrem Dach jun Herr koame wart.

43. Dat kenn ju joa ensehne: Wenn een Husvoader wußd, to wat farre Stund önnne Nacht de Enbräker kemmt, denn micht he joa woak bliewe un nich onnet Hus enbräke loate.

44. Doarom sied uck ju oppem Damm! Denn de Mönsche Sähn kemmt to de Stund, wo ju awsolut nich möt räkene.

45. Nun sächt mie emoal: Wär ös dar treie un kloage Knecht, däm de Herr äwer siene Lüüd stelle kann, dat he ännere to rechter Tied to älte jävt.
46. Sälüg ös jen Knecht, wenn sien Herr kemmt, un trefft äm soa n, dat he dat jeroad deit.
47. Ganz jewöss, öck säg ju dat: He wart äm äwer alle siene Jieter doone.
48. Wenn obber jen böser Knecht bie sich sölwst denkt: Mien Herr kemmt noch lang nich.
49. un fangt an de andere Knechts oppem Hoff to schloage, ät un drinkt mööte Besoapene.
50. denn wart dissem Knecht sien Herr annem Dach koame, wo he nich mot räkene deit, un to dä Stund, wo he nich weet
51. un wart äm ön Stecke haue loate un äm sien Deel jäwe mot de Heichler. Doa wart sön Hule un Tähnjeklapper.

Omdat ik vanwege muziek geen ‘klankbord’ had en ook geen natuurlijke gave meebracht, vermeed onze dorppedagoog om mij aan te zetten voor het leren van de verzen van de liederen, om een ‘muzikale ontwikkeling’ niet in gevaar te brengen. Zo gebeurde het dat ik bij het gemeenschappelijke gezang in de klas mijn eigen melodie uitvond en in onwetendheid van de tekst van het lied een nieuw tekstboekje maakte. Dezelfde individuele aard legde ik aan de dag, wanneer er bepaalde kruiden ingezameld moesten worden. Ik plukte iets waarvan ik dacht, dat zou het verlangde kruid wel kunnen zijn. Ik kan me niet meer herinneren dat mijn verzameling wel eens niet geaccepteerd werd.

Behalve over ons als scholieren beschikte onze onderwijzer over wat land en een koe. Hij wilde zeker het beste voor ons wanneer hij ons voor het verrichten van kleine opdrachten meenam naar zijn akker. Ten slotte bestaat het leven niet alleen maar uit theorie, maar ook uit de praktijk. Ten tijde van het rijp worden van de aardbeien nodigde hij ons uit om te plukken. Terwijl hij andere dingen deed, deden zijn oogsthelers zich tegoed aan de smaakvolle vruchten. Was hij zijn eigen jeugdtijd vergeten of had hij onze ongeremde eetlust verkeerd ingeschat? Zijn woorden van dank waren heel onvriendelijk toen hij de karige oogst zag.

Hoewel Duitsland ten tijde van mijn schooltijd al in het vierde oorlogsjaar bevond, leefden we voor mijn gevoel in Oost Pruisen altijd nog in vrede en rust. Maar er was iets nieuws gekomen: Op school werd voortdurend de één of andere inzameling gehouden. Waren het de ene keer kruiden, dan waren het lompen of ook botten van dieren. Ik was verbaasd over wat men allemaal nog gebruiken kon. Op een dag werden er in de klas van mijn broer en ook in andere klassen, botten ingezameld. Ik ging toen nog niet naar school. Moeder had voor hem een pakje samengesteld, maar hij had het vergeten mee te nemen. Daarom zei ze mij dat ik dat naar school moest brengen. Ik ging op weg, opende de deur van het klaslokaal, ging direct naar de tafel van de onderwijzer en gaf hem het pakje. Dit deed ik – natuurlijk sprak ik plat – met de woorden: ‘Eck bring dem *Fretz* sine Knoakes’ (Ik breng de botten van *Fritz*). Ik begreep niet waarom de hele klas in een vrolijk lachen uitbarstte.

In het voorjaar en in het begin van de zomer was de tijd van de familiebezoeken. Met paard en wagen kon men naar de meeste familie op een dag heen en weer rijden. Zo kort waren de afstanden. Het hoogtepunt van het bezoek bestond steeds uit een goede en uitgebreide middagmaaltijd, waartoe

volgens traditie meerdere deftige gebraden vleessoorten behoorden. Ja, eten kon men goed in Oost Pruisen! Na het toetje waren er een paar flinke borrels, die de maag weer op de been hielpen. Dusdanig gesterkt bezichtigden het bezoek en mijn ouders de velden en roemden de stand van het koren. Nu kwam mijn uur: Ik ging van plaats naar plaats en dronk uit elk glas de laatste druppels. Wie weet, of ik daardoor ging waggelen of mij oefende in Oost Pruisische standvastigheid?

Tot die tijd beleefde ik een mooie en onbezorgde kindertijd in de landelijke boerenomgeving. Maar al spoedig zou alles anders worden.

De jonge boeren waren al weg om in de oorlog te dienen zodat er op de meeste boerderijen alleen nog vrouwen en oude mannen bezig waren. Omdat mijn vader vakkundig en zeer geschikt was en het algemeen bekend was dat hij reparaties aan landbouwmachines, elektrische installaties, pompen enz. kon uitvoeren, werd hij gekozen tot leider van de plaatselijke boeren en daarom **uk** (**unabkömmlich** = onmisbaar) geacht. Hierdoor was hij van de militaire dienst bevrijd met de voorwaarde om ook bij de andere boeren de hulp te geven, die het voortbestaan van de landbouw verzekerde.

In die tijd was het gevaarlijk om zich kritisch tegen het Naziregime te uiten, waar mijn vader niet altijd op lette. Op een dag werd hij door de knecht van een buurman aangegeven met de woorden: ‘Die Git is politiek niet betrouwbaar’. Spoedig daarop verscheen een gevolmachtigde van de partij voor een toetsing. Toen hij het erf opkwam, begroette hij mijn vader met een luid ‘Heil Hitler!’ Daarop zei mijn vader: ‘Ik ben *Hitler* niet!’ - ‘Daar hebben we het al’, stelde de gevolmachtigde van de partij meteen vast. Al weinige dagen daarna werd de uk positie opgeheven en de oproep voor het leger volgde. Mijn vader moest voor een korte opleiding naar Pruisisch Holland in Oost Pruisen en werd daarna soldaat in Frankrijk en bij de Atlantische kust bij St. Nazaire voor de kustbewaking ingezet. Achteraf kan men slechts zeggen dat het een goede beschikking was. In St. Nazaire was er tijdens de hele oorlog totaal geen oorlogshandelingen, zodat hij daar geen enkel schot hoefde te lossen. Zou hij in Oost Pruisen zijn gebleven, dan zou hij onafwendbaar naar het front zijn gestuurd en deze mannen zijn zonder uitzondering gesneuveld, zoals ook mijn oom *Franz*, de man van mijn tante *Lina*.

Vlucht voor het Rode Leger

In oktober 1944 rukte het Rode Leger op tot aan de grens van oost Pruisen⁵. Dus moesten wij ook vluchten. Ik was in die tijd zeven jaar oud en juist in de tweede klas van de dorpsschool. In tegenstelling tot de andere boeren van het dorp, die gemeenschappelijk met paard en wagen vluchtten, besloot mijn moeder om eerst naar Altlingen (12 kilometer westelijk van Gumbinnen) te reizen, waar haar halfzuster *Lina* ook een boerderij bezat. Mijn bij ons wonende grootvader van moederskant (*Friedrich Girod*)⁶ bouwde een oogstwagen om tot vluchtwagen. Van de linnen transportbanden van de zelfbinders (voorloper van de maaidorsmachine) maakte hij een puntdak. Ik ondervond het vertrek met paard

en wagen als iets avontuurlijks en herkende in geen geval de ernst van de situatie. Wij vijven – moeder, grootvader, broeder *Fritz*, de hulp in de huishouding *Meta* en ik – woonden daarna enkele weken in Altlinden, totdat wij gemeenschappelijk met de familie⁷ uit Altlinden op 20 oktober met drie voertuigen opnieuw vertrokken. Na twee of drie⁸ dagen kwamen we aan in Gerdaun en wachtten daar ongeveer tien dagen, in de hoop, dat we snel weer terug konden.

⁵ Op 16 oktober 1944 overschreden soldaten van het Rode Leger voor de eerste keer in de Duitse rijksgrens bij Rominter Heide.

⁶ De overgrootvader (Ludwig Girod) van mijn grootvader Friedrich Girod (geboren 11.12.1865 in Bibehlen/Oost Pruisen, gestorven op 30.10.1945 in Osterode/Oost Pruisen was samen met twee broers uit Frankrijk (of Frans Zwitserland?) naar Oost Pruisen verhuisd. Het waren hoogstwaarschijnlijk vervolgde Hugonoten.

⁷ Mijn tante *Lina Riek*, mijn oom *Franz Riek*, tante *Marie Bisschof* en mijn nicht *Rena Schmidtke*. Tante *Marie* (1882-1962) had de gave om veel verzen van een lied uit haar hoofd te kunnen. Later op het eiland Föhr, toen ik al kon schrijven, dicteerde ze mij op mijn wens alle 16 verzen van het Kerstlied ‘Von Himmel hoch, da komm ich her’, die ze moeiteloos uit haar hoofd kon opzeggen.

⁸ Sommige data laten zich niet meer exact, maar vaak toch met ca. 1 dag aangeven.

Omdat het Rode Leger verder oprukte, moesten we toch onze vlucht naar Zuidoost Pruisen voortzetten. Begin november bereikten we het 180⁹ kilometer verderop liggende Peterswalde en werden we allemaal in het huis van de alleenstaande lerares *Troyka* ingekwartierd. Dit dorp met 688 inwoners¹⁰ ligt 18 kilometer zuidelijk van Osterode. Hier bleven wij, en ik ging ook weer naar school (met mevrouw *Troyka* als klassenonderwijzeres). Maar eigenlijk wachtten we slechts erop dat we weer terug konden gaan naar huis. Ik kan me nog heel goed het kerstfeest van 1944 herinneren. We hadden een kerstboom en er was rijkelijk ganzenpoten te eten, die uit de voorraad van tante *Lina* kwamen. De in wekglazen ingemaakte vleesvoorraden hoorden beslist bij de bagage als vluchteling. Toen bij het haastige vertrek uit Altlinden per vergissing de ganzenpoten in de schoorsteen werden vergeten, keerde *Rena* van het naburige dorp terug om het belangrijke proviand nog mee te nemen.

In die tijd was het nog gebruikelijk dat een oude man de gemeentelijke bekendmakingen in het dorp omriep. Met de fiets reed hij telkens enkele huizen verder, bleef dan staan, klingelde met zijn luide handklok – daarop deden de bewoners de ramen open – en dan riep hij zijn monotone lange zin ‘ge - meen - te - lijke - me - de - de - ling!’. Hij las het van een papier voor. Het was op 22 januari 1945¹¹, de thermometer stond op ongeveer 25 tot 30 graden onder nul en deze keer was alles anders. Ongebruikelijk was zijn haast. Ook zijn melding, was zo kort als nooit tevoren: ‘De Russen komen, red je, wie kan!’ Nu was er grote opwindning. Snel werden de nodige bezittingen op twee wagens geladen, de paarden ingespannen en zo ging het richting Deutsch-Eylau naar het westen. Omdat ik juist in die tijd hoge koorts had, werd ik inclusief verendekbed op de wagen gezet. Een wagen werd door mijn moeder bestuurd, de andere door mijn

tante. Oom *Franz* was begin december 1944 naar het front gestuurd en is, zoals bijna alle mannen, gesneuveld.

Vanwege het spoedig vastgelopen verkeer kwamen we slechts heel langzaam vooruit. Konden we de eerste nacht nog in de één of andere zaal van een dorp overnachten, de volgende dagen moesten we doorbrengen in de ijzige koude op de aan beide zijden geopende wagen. Tante Marie had haar vinger bevroren, die na enige tijd zwart werd en daarna zonder pijn van de hand afviel.

⁹ Bedoeld is de afstand Altlinden – Peterswalde. Deze en alle andere afstanden zijn gehaald van een gedetailleerde kaart van Oost Pruisen en altijd hemelsbreed gemeten.

¹⁰ *Georg Hermanowski*, bladzijde 388

¹¹ De meeste van de exacte data heb ik te danken aan mijn tante Lina. Bij een bezoek op het eiland Föhr had ik in die tijd de data opgeschreven. Andere details wist mijn nicht *Rena* nog te herinneren, die in dit verhaal nog diverse dingen heeft aangevuld. *Rena(te) Schlesiger*, geb. *Schmidtke* (31.07.1929 in Akltlinden, altijd nog woonachtig in Wyk auf Föhr). *Lina Riek*, geb. *Girod*, weduwe *Schmidtke* (*17.12.1897, † 24.08.1972 in Wyk auf Föhr)

Af en toe vielen er granaatsplinters op de bedekking van onze vluchtwagens, die zonder twijfel dodelijk konden zijn. Maar niemand van ons werd daardoor verwond. Voor een iets grotere plaats werd de opmars van het Rode Leger gestopt. De Russen liepen van wagen naar wagen. Mijn broer *Fritz*, toen 15 jaar oud, werd eronder vandaan gehaald. Wat zou er met hem gebeuren? Diepe angst overviel ons. We waren in één keer mensen zonder rechten waarmee men kon doen wat men wilde. Mijn moeder ging na enige tijd naar de Russische commandant om hem af te halen. Men zei haar, dat hij morgen weer zou komen. Maar het klopte niet – hij kwam nooit meer. Misschien hebben ze hem doodgeschoten, omdat ze dachten dat hij bij de Hitlerjugend was geweest.

Van één van onze beide wagens werden de paarden weggenomen. Daarom konden we slechts met één wagen terugrijden naar Peterswalde, waar we op 24 (of 25) januari weer aankwamen.¹² We betrokken de woning van de burens van mevrouw *Troyka*, een intussen leegstaande boerderij. In dit dorp en ook al bij de rit daarheen wachtte ons een beeld van gruwel en van verwoesting: dode mensen en paarden lagen aan de kant van de straat, huizen waren afgebrand. Een verschrikkelijke tijd brak aan, want de Sovjets dictator *Stalin* had de soldaten toegestaan, zeven dagen lang alles te doen, wat ze ook wilden. Zo waren roof, plundering en verkrachting¹³ aan de orde van de dag. Het meest werden horloges en laarzen gezocht. Alle mensen waren vervuld met grote angst wanneer er een Rus het huis binnenkwam.

Toen er op een dag weer een Rus opdook, verlangde hij met woedende stem onze horloges. Allang bezaten we er geen één meer en mijn tante zei dat tegen hem. Daarop reageerde de Rus met zijn geweer in de aanslag: ‘Horloge, of ik schiet!’ Ik verbaas me er vandaag nog over, hoe mijn moedige tante daarop

antwoorde: ‘schiet dan maar’. Nu was hij overtuigd dat hier niets meer te halen was en hij schoot niet.

Pas in februari kwam er een zekere ontspanning. Het merendeel van het leger was verder naar het Westen getrokken en er waren nu beduidend minder Russen dan ten tijde van het binnenrukken. Op een dag ging een Rus door het dorp van huis tot huis en riep alle dorpsbewoners op om naar het dorpsplein te komen. Men vermoedde niets kwaads en de meesten gehoorzaamden aan de oproep, omdat men aannam dat er nu wat te eten zou zijn of er zou worden gezegd hoe het leven onder de bezetting zal verdergaan. Er vormde zich snel een lange rij waarin ook mijn moeder, haar zuster *Lina*, *Meta* en ik ons bevonden. *Rena* was al enkele dagen daarvoor door de Russische officieren afgehaald zodat zij voor hen in hun kwartier kon koken.

¹² Er waren twee redenen om weer naar Peterswalde terug te keren: het Rode Leger trok westwaarts en daarom was het niet handig om het front te volgen. Bovendien bestond er nog de (geringe) hoop, dat *Fritz* zou worden vrijgelaten en in dat geval zou hij zeker ook naar Peterswalde zijn gegaan om ons te vinden.

¹³ Uit een studie van het staatsarchief bleek dat er 3.300 Tartaren voor geweldpleging aan de bevolking in de Duitse Oostelijke gebieden. Volgens schattingen werden er 1.4 miljoen vrouwen verkracht (bron: GEO, 11/2004, bladzijde 120).

De voorbijtrekkende rij liep pook langs ons huis. Plotseling ontdekten we *Rena* met een Rus op de trap van het huis. De moeder van *Rena*, dus mijn tante *Lina*, werd uit de rij gehaald en snel in het huis gebracht. De vraag van *Rena* aan de Russen om ook mijn moeder uit de door bewapende Russen bewaakte mensen rij te halen, werd afgewezen met de woorden: ‘Eén is genoeg!’ Nu was duidelijk: Het hele plan had niets goeds te betekenen.

Op het dorpsplein aangekomen, werden nog vrouwen uitgekozen die konden werken. Wij kinderen werden met geweld van onze moeders gescheiden, ook wanneer we ons nog zo vast aan hen vastklemden. Hoe verschrikkelijk was het, toen men onze moeders van ons wegnam. We vermoedden niet dat dit de dag zou zijn dat we onze moeder voor de allerlaatste keer hadden gezien. Toen er ongeveer tien kinderen bij elkaar waren, deelde men een vrouw in bij de kinderen met de woorden: ‘Jij moeder voor allen!’ Jammer genoeg werd mijn moeder niet ingedeeld bij een kindergroep. Met andere vrouwen, die werden aangezien om te kunnen werken, waaronder ook *Meta*, dreef men hen nu te voet in de richting van het volgende dorp. Zo iets verschrikkelijks had ik tot nu toe nog nooit beleefd. Men had op een harteloze manier mijn moeder weggenomen. Wat zou er nu gebeuren? Nadat de colonne zich al ver verwijderd had, rende ik hard huilend langs de dorpsstraat naar mijn tante.

Hoewel de hele actie gewelddadig was verlopen, hadden we altijd nog een sprankje hoop bewaard. We vroegen ons af of de vrouwen slechts voor een korte tijd voor een werkopdracht waren afgehaald. Dagelijks keken we uit het raam in de richting van de dorpsstraat en verwachtten de terugkeer van mijn moeder.¹⁴ Pas na weken verdween deze hoop meer en meer, totdat ze uiteindelijk definitief verdween. Niemand kwam meer terug en dus werd het ons duidelijk: Het ging

hier om een deportatie naar het verre Rusland. Pas na jaren hoorden wij van een ooggetuige, dat mijn moeder al in april 1945 in de Oekraïne gestorven is. Ze stierf in de armen van deze ooggetuige met de woorden: ‘Wat zal er nu van mijn kleine *Werner* worden?’

De zomer van 1945 brachten we – mijn tante *Lina* en *Marie*, mijn grootvader en ik – altijd nog in het huis van de buurvrouw *Troyka* door. Rena was in maart door de Russen naar het landgoed Schmückwalde gebracht, wat ongeveer zes kilometer weg was en al tot een collectieve boerderij (Kolchoz) was omgebouwd. Daar moest ze zwaar werk in de molen verrichten. Mijn grootvader bouwde in de zomer een handwagen met twee wielen met een laadoppervlakte van ongeveer 2 x 2 meter. Hij had het idee om te voet naar Raineck terug te gaan (hemelsbreed = 160 kilometer). Daar is het nooit van gekomen. De wagen werd integendeel voor een zeer droevig doel gebruikt: Door het dorp reden heel regelmatig vier Russische vrachtauto’s, die door ons heel argwanend werden bekeken.

¹⁴ Mijn moeder: Emma Git, geb. Girod (* 20.07.1902 in Raineck, † in april 1945 in de Oekraïne).
Mijn vader: Hermann Git (* 06.06.1901 in Seekampen/Oost Pruisen † 23.01.1974 in Hohenlimburg/Westfalen).

Toen op een dag een vader met zijn volwassen dochter aardappels uit de kuil (= aardappelvoorraad, die met stro en aarde was afgedekt) wilden halen, kwamen net deze auto’s langs. Geschrokken renden deze beiden over het vrije veld. Dat was noodlottig voor hen, want wie wegliep, gold als partizaan. De wagens stopten, en een Russische chauffeur schoot de vluchtelingen dood. De wagen van opa werd nu gebruikt voor het wegvoeren van de lijken. Opvallend was voor ons dat in de tijd er na steeds nog maar drie vrachtauto’s langskwamen.

Zonder het te vermoeden, bevond ik mij iets later met een andere jongen in een soortgelijk doodsgevaar. We speelden op de dorpsstraat. Plotseling ontdekten wij, hoe er achter de bocht in de straat een Russische ruiter naderde. Heel angstig liepen wij, zo snel we konden, weg, eerst in de richting van ‘onze’ boerderij maar bogen dan af naar de boerderij van onze burens, kropen met moeite onder een houten schutting door en bereikten het kerkhof. Hier verstopten we ons tussen graven en struiken en hielden zo lang vol totdat we dachten dat het gevaar voorbij was. Toen ik naar huis kwam, hoorde ik dat de ruiter woedend in het huis was gekomen en intensief naar ons gezocht had. Zou hij ons hebben gevonden dan zouden we als verdachte partizanen waarschijnlijk ook meteen zijn doodgeschoten. Ik had geen idee in wat voor doodsgevaar ik had verkeerd.

Op een andere dag bleef er een vrachtauto voor het huis van mevrouw *Troyka* staan en de Rus haastte zich in haar huis om naar de weg te vragen. Ze geloofde dat hij haar wilde verkrachten en slikte meteen haar steeds klaarliggende giftabletten in. Omdat ze niet meteen stierf, probeerde mijn tante haar door

toediening van braakmiddelen te redden. Ze wees weliswaar elke hulp af want in deze verwarde en hopeloze tijd wilde ze niet verder leven.

In die tijd leefden we van dat wat nog op de boerderij voorhanden was: Koren en aardappels. Gelukkig was er ook iets om te stoken. Omdat we echter geen lucifers hadden, moest het vuur steeds brandend blijven. In het begin van de nacht legde men een briket in de kachel tot het ging gloeien, deed as erop en ontstak de gloed bij de nieuwe morgen tot een vuur.

In de loop van de zomer kregen we extra medebewoners op ‘onze’ boerderij. Een Poolse vrouw met haar vijf kinderen trok bij ons in. Ze sprak goed Duits en ik heb haar in herinnering als een vriendelijke vrouw. Ook zij waren verdreven want ze kwamen uit dat oostelijke deel van Polen, dat aan de Sovjet-Unie was afgestaan. Het zuidelijke deel van Oost Pruisen was door de daarmee gepaard gaande verschuiving van het westen van Polen aan de Polen was toegewezen.¹⁵

¹⁵ Op de Teheran-conferentie van 28.11.1943 hadden de ‘Grote Drie’ de heerser van het Kremlin *J. Stalin*, president van de USA *F.D. Roosevelt* en de Britse premier *W. Churchill* zich teruggetrokken voor krijgsraad. Het ging ook over de toekomstige grenzen van Polen. De ziekelijke *Roosevelt* ging na het eten vroeg naar bed. *Stalin* wilde de Poolse oostelijke gebieden behouden, die hij aan het begin van de oorlog en volgens afspraak met *Hitler* had geannexeerd. Heel gemakkelijk besliste *Churchill* over het lot van de bevolking van Oost Pruisen, Silezië en Pommern en hun vaderland en had niets tegen de roef van *Stalin* in te brengen. De Polen,

Uitwijzing

In oktober 1945 begon de uitwijzing van de Duitsers door de Polen. Op 29 oktober 1945 werden wij met een vrachtauto naar Osterode in de buurt van het treinstation gebracht. Met ons kwamen nog veel andere Duitsers daar aan. Op de boerderij voor een graanzolder brachten wij de nacht in de openlucht op de kinderhoofdjes (plaveisel). De volgende morgen stierf daar mijn grootvader, die wij, zonder hem te kunnen begraven, moesten laten liggen want de trein, die uitsluitend uit veewagons bestond, stond al klaar voor ons transport naar het Westen. Van Raineck waren wij in oktober 1944 vertrokken met vijf personen. Opa was nu al de vierde die het niet overleefde. Was ik nu de volgende?

Wat wij mochten meenemen was aan een streng reglement onderworpen: alleen dat wat wij aan ons lichaam dragen konden. Dus had een ieder meervoudig ondergoed en waar mogelijk twee overhemden aan. Onze handbagage voor vier personen bestond uit een grote jampot, die slechts het laatste bezit bevatte (bijv. messen, vorken).

Na een vermoeiende tiendaagse tour bereikten we na voortdurende en vaak lange haltes het sterk verwoeste Berlijn. Deze treinreis is nog goed in mijn gedachten als een verschrikkelijke herinnering. Diverse oudere mensen stierven tijdens deze foltering in de koude en zonder verzorging. Dan opende men de wagondeur en wierp men de lijken in het open veld. Erg waren ook de overvallen, wanneer rondstruinende Polen ons nog wilden beroven, ofschoon er toch niets meer te halen was. Vanuit Berlijn ging de reis via Rostock naar het 16

kilometer oostelijk daarvan gelegen Sanitz, waar wij bij een familie werden ingekwartierd.

Bij een langere stop verwijderden zich de vrouwen vaak kilometers ver van de trein om op de velden naar eetbare dingen (bijv. koolrapen) te zoeken, want wij werden noch met eten noch met drinken verzorgd. Onvergetelijk is voor mij de volgende situatie: enige vrouwen hadden zich zo ver van de trein verwijderd dat men hen niet meer kon zien. Plotseling zette de trein zich in beweging zonder een enkele waarschuwing. De vrouwen kwamen niet op tijd terug. Nu was de nood voor de familie in de veewagon groot. Zouden ze hun achtergebleven vrouwen ooit weerzien? Wat zou men nu kunnen doen? Ik herinner mij dat het Onze Vader werd gebeden. We waren al diverse dagen in Sanitz toen we hoorden dat de vermisten met een latere trein waren meegekomen. God zij gedankt!

Onvrijwillig eindstation Föhr

In Sanitz hoorden we dat mijn neef Waldemar (*25. Maart 1925), die als soldaat gewond was geraakt, na zijn verblijf in de ziekenboeg in Bark, een klein dorp in de buurt van Bad Segeberg (Sleeswijk-Holstein) bij een boer was opgenomen.

zo zei hij, zou men daarvoor in hun westen met de Duitse gebieden tot aan de Oder schadeloos kunnen stellen. Negen miljoen Duitsers leefden in die tijd nog in de gebieden ten oosten van de Oder en Neisse. Churchill meende, dat in elk geval logistiek de ‘verplanting’ van de Duitsers geen probleem was. ‘Over de morele kant zal ik mij met mijn eigen land intensief mee moeten bezighouden’ (Bron: vlucht en deportatie, GEO Nr. 11, november 2004, bladzijde 102-104).

Dat was weer een keer een goed bericht. In het kader van het samen bijeenkomen van de familie deed de mogelijkheid zich voor om de Russische zone te verlaten. Al spoedig werd er een trein gereed gezet die behalve ons nog veel gezinnen westwaarts wilde transporteren. Het was evenwel niet Bad Segeberg, waar we aankwamen, maar we bevonden ons uiteindelijk aan de Noordzeekust. In de buurt van Lübeck was een tussenstop. Allen moesten de trein verlaten en zich in de halfronde golfplaatbarakken, de zo genoemde netenhutten, een grondige beurt om te ontluizen ondergaan. Dik onder het witte poeder mochten we weer de trein instappen, die nu richting Niebüll dampte. Waar ook deze onbekende plaats ook mocht liggen! Daar aangekomen hoorde men: ‘Allen overstappen op het lokale spoor!’ Wat was dat voor een opwinding! Zonder te weten waar we nu heengingen, volgden we allen het overstapbevel op. Na een korte tijd hadden we Dagebüll bereikt. Maar dat was nog steeds niet het doel van de reis want nu luidde het bevel: ‘Allen overstappen, zo dadelijk gaat het verder per schip!’ En dat met ons als landrotten! In alle haast werd ook dit bevel opgevolgd want niemand wilde ergens achterblijven. Toen het schip al van de pier was weggevaren en zich op de Noordzee richting Föhr voer, ontdekten we dat we de emmer met jam met het laatste bezit bij het lokale spoor hadden vergeten. Op 24 (of 25) januari 1946 bereikten we Wyk auf Föhr: we bezaten

slechts dat wat we aan ons lichaam droegen maar toch hadden we ons leven gered.

In Wyk werden we aan het zuid strand bij een al heel oud echtpaar ingekwartierd. Ze waren bezitter van een groot koloniaal warenhuis in de Osterstraße.

Behalve wij waren hier al andere vluchtelingen gezinnen ondergebracht, zodat voor ons slechts nog een kleine bergkamer onder het dak overbleef. Het had geen ramen maar daarvoor een dakraam. Het weinige invallende licht liet ons wel zien of het dag of nacht was. De meest markante herinnering uit deze tijd voor mij was de niet ophoudende honger. In het begin werd er voor de vluchtelingen in het Kurhaus soep gemaakt. Deze aanduiding was bijna overdreven, want we konden van geluk spreken, wanneer we in onze soeplepel een stukje aardappel ontdekten, van vet maar te zwijgen.

Mijn tante zei soms lachend: ‘Twee ogen kijken in de soep en één oog kijkt eruit’. Met het ene oog wat eruit keek was het kleine vet oog in de soep bedoeld. Na de lange terugweg was de soep al weer vergeten en de maag meldde zich opnieuw.

In Wyk begon voor mij na lange tijd ook weer het schoolonderricht. Om mij in te delen voor de juiste klas moest ik een tekst lezen. Na meer dan een jaar ‘dwangvakantie’ viel deze tekst niet zo overtuigend uit en zo moest ik als negenjarige nog een keer met de eerste klas doorstarten. Deze stap terug kon ik later toch weer goedmaken.

Sinds februari 1945 gold ik als wees. Mijn moeder was gedeporteerd. Het laatste bericht van mijn vader was alweer een jaar terug. Dus werd het vermoeden dat vader in de oorlog was omgekomen alleen maar sterker. Maar dan gebeurde er iets ongelooflijks. Mijn tante ontving van een ver familielid uit Bochum een buitengewone brief. Hoe dat zo kwam, zie ik als een wonder.

Na het einde van de oorlog kwam mijn vader in Franse gevangenschap en hij wist niets van het noodlot van zijn gezin. Het werd aan de gevangenen toegestaan om één keer in de maand een brief naar Duitsland te schrijven. Daarvoor was een blad papier beschikbaar wat op een formulier leek met een paar voorgedrukte zinnen. De inhoud werd steeds gecontroleerd. Omdat bijna al onze familie in Oost Pruisen woonde, schreef mijn vader weer daarheen. Maar toen hij nooit een antwoord ontving en ook niet wist waar wij ons intussen bevonden, stopte hij met schrijven. Wat moet dat voor een gevoel geweest zijn om van niemand wat te horen! Er waren voor hem twee vermoedens over het verblijf van zijn gezin: Of ze waren in Oost Pruisen door het Rode Leger omgekomen of ze konden nog tijdig vluchten en bevonden zich ergens in het Westen. Maar waar zouden zijn geliefden zijn als dat klopte?

Op een nacht had vader in het kamp een droom: hij ontmoette in de droom een verre oom, die al enkele jaren vóór de oorlog in Rheinland woonde. Ze hadden elkaar jaren niet gezien en toen ze na elkaar gezien te hebben, afscheid namen, nodigde de oom mijn vader uit met de woorden: ‘*Hermann*, bezoek mij toch een keer!’ Mijn vader zegde hem dat in de droom toe en stelde nog een beslissende vraag: ‘Maar waar woon je dan? Ik heb je adres toch niet’. De verre oom verklaarde hem duidelijk: ‘Bochum, Dorstener Straße 134a’.

Toen werd mijn vader wakker, deed een licht aan in de nacht en schreef het zo even in de droom gehoorde adres op. De wakker geworden kameraden in de slaapzaal vertelde hij het wonderlijke verhaal van de droom. Ze lachten hem uit omdat hij de droom serieus nam en zelfs verzekerde hij, dat hij meteen de volgende dag daarheen zou schrijven. Wat een verrassing! Spoedig kwam er een brief als antwoord, wat het gedroomde adres exact bevestigde. Via deze verre oom kwam het contact naar mijn tante *Lina* naar Wyk auf Föhr tot stand. Nu hoorde mijn vader verschrikkelijke dingen: Bijna de hele familie was omgekomen. Slechts de kleine *Werner* was overgebleven... Bij al het moeilijke om te verwerken was er toch ook nog vreugde. De jongste van allen leefde nog.

Het bericht dat mijn vader nog leefde maakte me overgelukkig. Ik weet vandaag nog dat ik van vreugde gehuppeld heb. Ik kon het eerst helemaal niet bevatten dat ik geen wees meer was, maar een vader had. Na alle ellende een vreugde boodschap: Ik ben niet de enige overlevende. Ik heb een vader, bij wie ik hoor. Nu had mijn leven een ongekend keerpunt gekregen Er was weer perspectief.

Toen vader in de lente van 1947 uit Franse gevangenschap werd ontslagen, luidde zijn bestemmingsadres Gut Wensin (gemeente Bad Segeberg). Zijn oudere broer *Fritz* was het gelukt om met paard en wagen van Oost Pruisen tot deze plaats in Sleeswijk Holstein te vluchten. Kort daarop kwam hij naar Föhr om mij af te halen. Klaarblijkelijk wisten we niet precies wanneer hij zou komen anders zou ik al uren van tevoren bij de aanlegplaats voor de schepen zijn geweest. Onvergetelijk is voor mij onze eerste ontmoeting in het trappenhuis. Ik liep juist ‘toevallig’ naar boven, toen vader mij aansprak, zonder mij toch te herkennen: ‘Zeg eens, woont hier mevrouw Rick?’ Ik had hem meteen herkend, maar ging niet in op zijn vraag maar vroeg hem in het plat Duits: ‘Papa, kennst mi nich?’ Zo lang hadden we elkaar niet gezien dat hij mij niet meer herkende. Welk een onbeschrijfelijke vreugde, na zo’n lange scheiding, door een liefhebbende vader te worden omarmd.

.....

Terwijl ik deze tekst heel lang na al deze gebeurtenissen opschrijf, word ik me er weer heel bewust van dat ik vaak in doodsgevaar ben geweest – en God heeft me bewaard en beschermd. Ik verwonder me en dank mijn Heer voor al Zijn

bewaring en leiding en dat Hij mij overal door heen gedragen heeft. Het derde vers van 'Lobe den Herrn' ontroert me altijd weer ten diepste en ik kan van ganser harte meezingen:

*'Loof de Heer,
Die kunstig en knap jou bereid heeft,
Die jou gezondheid geeft,
jou vriendelijk heeft geleid,
in hoeveel nood
heeft niet de genadige God
Zijn vleugels over jou uitgebreid'.*

De terugkeer van mijn vader was het grootste geschenk na al de verschrikkelijke oorlogsgebeurtenissen. Hij is nog een keer getrouwd zodat ik weer een thuis had. Aan mijn vader en de mij zeer sympathieke stiefmoeder heb ik het te danken dat ik een goede opleiding kreeg. Het verdere verloop van mijn leven heb ik in het boek 'Vragen die steeds weer gesteld worden'¹⁶ geschilderd, zodat ik mijn verhaal hier op deze plaats beëindig.

¹⁶ Werner Git: Fragen, die immer wieder gestellt werden, CLV Bielefeld, 20e oplage 2005, bladzijde 177-188

Een sprong in het jaar 1990

Op een dag kreeg ik telefoon van een tot dan toe onbekend man. Hij verklaarde mij, dat hij in de Sovjet-Unie geboren was en ook daar gestudeerd had. Hij is toch Duitser en beheerst de Russische taal in woord en geschrift. Zijn vraag: 'Ik heb enkele boeken van u gelezen. Zou u zich kunnen voorstellen, dat u met mij naar de voormalige Sovjet-Unie reist om daar lezingen te houden? Ik zal de vertaling in het Russisch op mij nemen'. Ik vroeg hem om bedenktijd. In de dagen die daarop volgden kwam bij mij steeds weer de gedachte: Kan ik naar een land reizen, met wiens bewoners ik zulke verschrikkelijk jeugdervaringen verbind? Uiteindelijk overwonnen de gedachten van de Heer Jezus, tot Wie ik mij in 1972 bekeerd had. In het Onze Vader leert Hij ons: 'En vergeef ons onze schulden, zoals ook wij onze schuldenaars hebben vergeven' (Mattheüs 6:12). De Heer Jezus heeft ons ook opgedragen: 'Hebt uw vijanden lief!' We hebben in Oost Pruisen de Russen als vijanden meegemaakt. Door hen heb ik mijn moeder en broer verloren. En nu komt bij de bereidheid tot vergeving ook nog het gebod van liefde voor vijanden. Welk een spanning in mijn hart. In het zendingsbevel in Markus 16:15 sluit de Heer Jezus geen volk op de aarde uit want Hij zegt uitdrukkelijk: 'Gaat heen in de hele wereld en predikt het evangelie aan de hele schepping!' Kon ik op deze roep nog NEE zeggen?

Bij het volgende telefoongesprek stemde ik toe. Dus ging de eerste reis naar Moskou, waar wij in mei 1991 tien dagen lang op verschillende plaatsen (bijv. Pedagogische hogeschool, beroepsscholen, ziekenhuizen, een fabriek en ook een kazerne) het evangelie doorgaven. God schonk vele open harten voor het woord en verbazingwekkend velen waren bereid om de Heer Jezus persoonlijk aan te nemen. Wie is deze man, met wie God mij had samengebracht? Het is Dr. *Harry Tröster*, die in zijn dagelijks leven tot 2004 bij Daimler/Chrysler in de ontwikkeling werkzaam was. Intussen hebben wij bijna jaarlijks een zendingsreis naar het Oosten ondernomen. Onze wegen brachten ons meerdere keren naar Moskou maar ook twee keer naar Kazachstan en Kirgizië, naar Wit-Rusland, meerdere keren naar het (vandaag Russische) noordelijke oost Pruisen en ook naar Polen. We hebben bij alle reizen vele beminnelijke mensen leren kennen. Over al deze juist in de voormalige Sovjet-Unie belevenissen te schrijven, zou meerdere boeken vullen. Vandaag zie ik al die diensten, die wij in het Oosten mochten doen, als een zegenrijke leiding van God. De volgende 14 verhalen moeten een getuigenis afleggen van het genadige handelen van God.

Sprong naar het jaar 2005

In mei 2005 waren we voor een reis met lezingen in Polen¹⁷, die op uitnodiging van *Zbyszek Kolak* (Osterode) tot stand kwam. Hij had een toer samengesteld, die ons naar Posen, Elbing, Osterode, Danzig en Marienburg bracht. Ik had de wens geuit om Peterswalde (Pools *Pietrzwałd*) nog een keer te zien, want van ons hotel in Osterode (Pools *Ostroda*) uit was het tot daar naar toe ongeveer 20 kilometer. Ik noem dit dorp de verdrietigste plaats van mijn leven (zie bladzijde 64 tot 69). Het zijn de ergste herinneringen van mijn kindheid, die ik met deze plaats in het vroegere Zuidoost Pruisen verbind:

Boerderij in Peterswalde, waar wij tot de deportatie woonden. Links woonhuis, rechts stal (mei 2005).

Intocht van het Rode Leger, deportatie van mijn moeder, uitwijzing met een volledig onbekend doel. Nooit daarvoor wist ik wat oorlog betekende. In 1945 werd ik op deze plaats ooggetuige van heel dichtbij, welke brutaliteit en wreedheid een oorlog ontketent.

Op zondag, 22 mei 2005, hield ik de prediking in de Baptistenkerk van Osterode. 's Middags gingen wij met de auto van *Henryk Mach* op weg naar Peterswalde. Zou ik nog wel iets kunnen herkennen? Zestig jaren zijn werkelijk een lange tijd! We reden eerst langs de dorpsstraat om een overzicht te behouden. Op de terugweg viel mij meteen een oude boerderij op. Het uit rode stenen gebouwde woonhuis aan de straat kon ik zonder moeite als dat huis identificeren, waarin wij tot de uitwijzing woonden. Toen ik de hoeve aan alle kanten begon te fotograferen, kwam ook tegelijk een oudere man¹⁸ uit het huis om te zien waarom we juist zijn huis met zo'n interesse bekeken. Met *Henryk Mach* als tolk konden we alles snel uitleggen. Ik vertelde hem dat wij tot oktober 1945 in dit huis hadden gewoond en dat in de zomer van 1945 een Poolse met meerdere kinderen uit Oost Polen hier introk. Deze kinderen waren in die tijd mijn speelkameraden, van wie ik als kind oom heel snel zoveel Pools leerde, dat wij met elkaar konden spelen. Nu vertelde hij verder:

¹⁷ Reis van 17 tot 27 mei 2005. Reisgenoten: *Marion Gitt*, *Gunda* en *Gerhard Perteck*. Vertaler van alle lezingen aan de universiteiten Posen, Elbing en Danzig als ook in de gemeentes van alle vijf bezochte steden was *Henryk Mach* uit Bielsko-Biala (Zuid Polen).

¹⁸ *Henryk Wozniak* (*1931), Pietrzwald Nr. 8.

foto

Vóór het woonhuis van Henryk Wozniak in Peterswalde. Van links naar rechts: vertaler Henryk Mach, Gunda Perteck, Henryk Wozniak, Werner en Marion Git (mei 2005)

‘Er waren drie zonen en twee dochters, met één van hen ben ik getrouwd. We hadden een goed huwelijk maar helaas is mijn vrouw drie jaar geleden <300 meter verder getrokken> (en daarmee bedoelde hij het dichtbij gelegen kerkhof)’. Ik vroeg naar zijn schoonmoeder, die ik als een hele corpulente vrouw in herinnering heb. ‘O ja’, stemde hij toe en wees met uitgestrekte armen op haar

omvang: ‘taka maszyna’ (uitgesproken: tacka maschinna) – en bedoelde daarmee, ze was ‘zo’n machine’. Nu was er niet meer de geringste twijfel: Ik had het juiste huis gevonden. Hij woont hier heel alleen op deze boerderij, die vanwege zijn ouderdom niet meer in bedrijf is. Toen wij afscheid namen van deze vriendelijke man, gaven we hem drie christelijke boeken in het Pools.

De dorpsplaats, waaruit in die tijd de wegvoering van alle arbeidsgeschikte vrouwen door de Russen plaatsvond, is er niet meer omdat intussen daar huizen zijn gebouwd. Maar die weg waarop de deportatie begon, bestaat vandaag nog steeds want hij voert naar het volgende dorp. Deze weg nodigt vele uit voor een meiwandeling, want de bloeiende bomen aan de rand van de weg zorgen voor schaduw en de aangrenzende koolzaad en korenvelden verbreiden een aangename lentelucht. Hoe geheel anders werkte dat op mij – ik ondervond dat alles al uiterst beklemmend. Van hieruit begon in februari 1945 in de sneeuw en ijskou de lijdenstijd van mijn moeder. Het was voor haar het begin van de straat van de dood. Van de huidige Poolse dorpsbewoners, die pas later het dorp in bezit namen, was niemand ooggetuige van wat er toen gebeurde. Dat zal niet uit mijn herinnering worden gewist.

Op de avond van dezelfde dag hadden we een lezing in kasteel Osterode. Aan het eind kwam een man tot Christus, die in jonge jaren ook met veel leed geconfronteerd was. Hij vertelde van vier verschillende door de Nazi’s gebouwde concentratiekampen waarin hij tijdens de oorlog hard moest werken. Hij toonde mij een diep litteken aan zijn been, die uit die tijd stamde. Merkwaardig: Juist een Duitser gebruikte God, om hem tot Christus te leiden.

De volgende morgen hadden we een radio interview bij de regionale zender van Osterode ‘Radio Mazurky’. De verslaggever zei tegen mijn vertaler, dat hij nog nooit in zo’n korte tijd over de afkomst van het leven en over het leven na de dood gehoord heeft. Daarna wilde ik nog een keer het treinstation zien van Osterode, dat station, van waaruit wij in oktober 1945 naar het Westen werden uitgewezen. Van hieruit startten we onze odyssee naar een totaal onbekende toekomst. Nu stond ik voor de eerste keer na zestig jaar weer op deze noodlottige plaats, waar toen niemand meer hoop had. Nu ondervond ik de terugkeer naar deze plaats als een kringloop, die zich hier scheen te sluiten. De 60 jaar daartussen liepen voor mij als een film in versnelde weergave af. Wat was er toch intussen alles gebeurd: schoolopleiding, studie, stichten van een gezin, beroep en geloof in de Heer Jezus Christus. God had een nieuwe weg voor mij en Hij had mij bovendien eeuwige hoop geschonken. Hoe merkwaardig dat alles geleid is. Nu was ik uitgenodigd om juist naar Osterode te komen. Het ging er om, om de mensen, die nu hier leven en die ook door God geliefd zijn, de goede boodschap van het evangelie te brengen. Wie begrijpt de wegen van God? Hoe groot is toch onze God!

2.2 De ‘hardhorende’ professor uit Moskou

In mei 1991¹⁹ ondernamen we onze eerste zendingsreis naar de voormalige Sovjet-Unie en wel naar de metropool Moskou. Vanwege de in die tijd moeilijke voorwaarden om het land in te komen hadden we een officiële reden nodig voor de reis. Nu was er creativiteit nodig. Het kwam voor ons goed uit dat mijn vertaler Dr. *Harry Tröster* zich voor een groep mensen met een dwarslaesie in Moskou inzette en probeerde om hen op alle mogelijke manieren te ondersteunen. Dus had hij 23 rolstoelen kunnen regelen, die zonder kosten in een Aeroflot vliegtuig mee konden worden genomen. Als tegenprestatie ontvingen wij een uitnodiging voor een ‘Internationale Autorally voor mensen met een dwarslaesie’, dat in die tijd in Moskou plaatsvond. Behalve mijn vertaler en mij bestond ons team uit tien andere personen, in het bijzonder jonge mensen uit onze gemeente in Braunschweig. *Dietrich Müller, Karl Schumann* en ik waren als sportadviseurs, de jonge mensen als begeleiders en *Harry* als de leider van het team ingedeeld.

Het enige wat we hebben meegemaakt van de Rally is dat er enkele mensen met een dwarslaesie door Moskou moesten rijden om naar de lezingen te komen.

We bleven ongeveer tien dagen in Moskou en waren door de onverwachte openheid voor het evangelie volkomen verrast. Mijn tot verschillende thema’s uitgewerkte manuscripten, die ik bij me had, waren hier helemaal niet op zijn plaats.

¹⁹ Een reis voor lezingen naar Moskou van 11 tot 20 mei 1991. Het was onze eerste reis naar de voormalige Sovjet-Unie. Reisgenoten: mijn Russische vertaler Dr. *Harry Tröster, Annerose* en *Waldemar Busse, Dietrich Müller, Karl Schumann* en uit onze gemeente *Christian Fell, Carsten Gitt, Hartmut Lack, Anna Martens, Youri* en *Dagmar Wall, Heike Wang*

Ze zouden noch het hoofd noch het hart van de luisteraars hebben bereikt, want er waren overwegend mensen, die op grond van hun atheïstische opvoeding nog nooit iets van het evangelie hadden gehoord. Nog nooit heb ik de gelijkenis van het grote avondmaal (Lukas 15:16-24) zo zeer gewaardeerd als in die dagen. Deze tekst vond ik precies op maat gesneden voor onze situatie. Mensen, die hoogstpersoonlijk door God Zelf uitgenodigd waren voor de hemel, wezen zijn aanbod af. We waren in ziekenhuizen, beroepsscholen, universiteiten, in de bibliotheek van een grote autofabrikant, en wij spraken voor mensen in een rolstoel en in huisgemeentes. Welk een kostbaar, zuiver evangelie hadden we toch in de vorm van deze gelijkenis. ‘We zijn naar u toe gekomen omdat God nog plaatsen in de hemel vrij heeft’, zei ik steeds tegen de luisteraars. ‘Kom, neem de Heer Jezus aan, de Zoon van God, en u zult op een keer bij het grote feest erbij zijn’. Dat begrepen de mensen en na de oproep voor een beslissing gingen overal de handen omhoog. Omdat we veel Bijbels en evangelische lectuur bij ons hadden, kreeg een ieder een portie aan geestelijke verzorging mee voor hun levensweg. Aan het einde van elke dag van onze activiteiten waren we moe en uitgeput maar de vreugde was groot over dat wat God in de mensen had bewerkt.

We werden voortdurend door *Anatoli Rogow*, een professor aan de universiteit, die *Harry* nog uit zijn studietijd kende, begeleid. In Moskou hoorde hij in die dagen meerdere malen het evangelie en bij de vele autoritten dwars door Moskou hadden we zeer levendige gesprekken met hem. Eenmaal zei hij mij dat er twee Duitsers indruk op hem hadden gemaakt, namelijk Hegel en Gitt. Steeds hoopten we dat hij bij één van de lezingen ook een keer zijn hand zou opsteken om de Heer Jezus in zijn hart toe te laten, maar helaas tevergeefs. Voorbeelden had hij intussen zeer vele. Maar hij bleef onverbiddelijk, ja hij hield zich tegenover de boodschap bijna immuun. Het evangelie hield hem wel op de één of andere manier bezig, maar het scheen hem uiteindelijk toch niet te bereiken. Zo naderde onze laatste dag en bij hem bleef alles hetzelfde.

Bleef alles werkelijk bij het oude? Al enkele weken na onze terugkeer moest hij ambtelijk in Stuttgart zijn. Dus ontmoette hij ook Harry. Hij nodigde hem uit in zijn auto plaats te nemen en zij bezochten ons in Braunschweig. 's Avond nodigden we enkele jongelui van de Moskou reis uit bij ons thuis om het weerzien een beetje te vieren. De andere morgen bezochten wij de samenkomst in onze gemeente. Omdat professor *Rogow* geen Duits kende, werd alles gereduceerd op het beleven van de gemeenschap. Tijdens het middageten spraken we over Zacheüs. Nieuwsgierig luisterde hij en lette geconcentreerd op dat wat Harry vertaalde. Hij legde zijn mes en vork aan de kant om geen woord te hoeven missen. In dit ogenblik merkte ik: Nu raakt God zijn hart aan. Dus vroeg ik hem meteen of hij zich wilde bekeren. Het duidelijke antwoord kwam: JA! Na het intussen bijna koud geworden eten konden we hem de weg naar de Heer Jezus wijzen en samen bidden. Wat in Moskou niet mogelijk was, vond plaats in onze woonkamer. Pas nu kwam de reddende boodschap in zijn hart. Nu was het evangelie voor hem rijp geworden. Het blijft voor ons een ondoordringelijk geheim, wanneer en waar de Heer Jezus een hart opent.

Bij onze volgende reis naar Moskou in mei 1993, dus twee jaar later, ontmoetten wij hem weer. Hij nodigde ons uit voor een jeugdavond in zijn gemeente en vroeg ons daarom om op vragen, die de jonge mensen bezighielden, in te gaan. Hij zei: dat hij nu zijn opdracht had gevonden: 'De jeugd van Rusland moet voor Christus worden gewonnen, want zij zijn de toekomst van het land'.

2.3 Na vijftig jaar weer in Oost Pruisen

Vijftig jaar na de vlucht en deportatie waren we voor de eerste keer weer in Oost Pruisen²⁰, en wel in het noordelijke deel, waarin ook mijn geboorteplaats Raineck lag. Tien dagen verbleven we daar om lezingen te houden. Angstig hadden we onszelf vóór het vertrek afgevraagd: hoe zou men worden opgenomen in een omgeving, die zoveel jaar militair verboden gebied was waarin niemand uit het Westen mocht komen. Maar na de instorting van de Sovjet-Unie had ook deze deur zich geopend.

In de tien dagen beleefden we twee dingen: negatieve en geweldige. De uitwerkingen van bijna vijftig jaren communisme zijn vernietigend. De steden en dorpen in een eens zo mooi land zijn geheel verwoest. De mensen verging het niet beter. Ze leefden verregaand zonder hoop en doel. *Karl Marx* had eens gezegd: ‘De praktijk is het criterium van de waarheid’. Op zijn minst heeft hij met deze zin gelijk. Wie aanschouwelijk onderwijs over de praktische uitwerkingen van het communisme zoekt, die vindt daar genoeg voorbeelden. Hoe zouden deze mensen, die nu hier wonen, op het evangelie reageren? Ons eerste doel was Palmnicken.

²⁰ Eerste reis voor lezingen naar Oost Pruisen van 7 tot 15 mei 1994. Reisgenoten: Dr. *Harry Tröster*, *Waldemar* en *Annerose Busse*, *Klaus* en *Karin Freudenthal*, *Marion Gitt*, *Dietrich* en *Dorle Müller*, *Ewald Reschke*, *Karl Schumann*, *Eckhard Veit*.

1. Palmnicken: Palmnicken is een eertijds wonderschoon kuuroord aan de Samland kust van de Oostzee, wereldbekend door zijn rijke barnsteenvoorvorkomen.

In het Russisch heet barnsteen ‘jantar’, en daarvan is ook de huidige plaatsnaam afgeleid. 94% van de barnsteenproductie van de wereld komt hier vandaan. We kwamen op zaterdag tegen de middag aan. Oorspronkelijk heette het dat wij voor een Bijbeluur waren uitgenodigd en ik had me een kleine huiselijke kring voorgesteld. Wie naar Rusland reist om te evangeliseren, moet weten dat hij altijd met een slechte organisatie geconfronteerd wordt. Zo verging het ook ons in Jantarny. Toen we daar aankwamen, leek het er op alsof niemand ons verwachtte. Het was een mooie zonnige dag en

wij doodden de tijd op het plantsoen voor de bioscoop. Eerst gebeurde er niets totdat geleidelijk aan enkele mensen uit het dorp opdoken. Eerst enkelingen, daarna meerderen, uiteindelijk waren er ongeveer vijftig. Ze gingen allen doelbewust de bioscoopzaal in.

Werd daar een film vertoond? Nieuwsgierig gingen ook wij naar binnen. Kort daarna werd het ons duidelijk dat we ons in onze eigen manifestatie bevonden. Een verantwoordelijke konden wij nog altijd niet ontdekken, maar de mensen schenen wat bijzonders te verwachten. Het was een bont, samengeraapt gezelschap. De meesten van hen schenen ongelovig te zijn. Volgens afspraak met Harry zagen we: het gebod van het uur was evangelisatie. Er was dus niet een Bijbeluur voor gelovigen, zoals wij oorspronkelijk hadden aangenomen. Wie naar Rusland gaat, moet vaak bliksemsnel reageren, anticiperen, gedachten omschakelen, plannings omverwerpen. We besloten snel om een begrijpelijke evangelische boodschap door te geven. Het verbazingwekkende: Van de vijftig mensen bekeerden zich aan het einde twintig personen tot de Heer Jezus. Dat was voor ons een groot wonder.

2. Paleis van het treinstation: Het eigenlijke doel van onze reis was toch de evangelisatieweek in de stad Königsberg (Russisch: *Kaliningrad*). De enige metropool in Oost Pruisen en ook de andere plaatsen zijn bijna volledig Russisch geworden. Er is nauwelijks nog een Duits spoor te vinden en waar er aan gebouwen Duitse inscripties waren, heeft men deze weggedaan. Hier zouden dus de lezingen plaatsvinden. We waren al heel erg gespannen.

Het paleis van het treinstation, een vakbondshuis in de buurt van het voormalige zuidelijke treinstation, was de plaats voor de lezingen. Toen wij op de eerste avond pas kort voor het begin naar de plaats van de lezing gingen, ontstelde de bijna lege grote parkeerplaats ons. Zou niemand komen? Zouden we in een zaal tegen lege stoelen prediken? Maar daarna waren we verrast over de grote mensenmenigte, die binnen al plaatsgenomen had. Bijna iedereen was met openbaar vervoer gekomen of had een lange voettocht achter de rug. Na de prediking nodigden we allen uit om op het podium te komen, die de Heer Jezus wilden aannemen. Elke avond was het een imposante groep, die daar verscheen, zodat Harry en ik op een bank moesten gaan staan om door allen goed gezien en gehoord te worden.

Iets onvergetelijks beleefden we op de laatste avond. We vroegen aan al diegenen die in de afgelopen dagen een beslissing hadden voor Christus genomen om even op het podium te komen. Het was ontroerend: Eerst kwamen er een paar, daarna steeds meer, zo lang totdat het podium tot aan achteren toe helemaal vol was. Velen hadden tranen in hun ogen omdat ze van verlorenheid tot het eeuwige leven waren overgegaan.

We beleefden een soort danken, zoals we dat in ons land helemaal niet kennen. Zo kregen we een bos rozen als geschenk. Een kostbaarheid, wanneer men

bedenkt, dat één roos omgerekend 2,50 euro (vroeger 5 gulden) kostte. En drie rozen, dat beantwoordde aan 7,50 euro of 15.000 Roebel (volgens de toenmalige koers). Dat was altijd nog ongeveer tien procent van een gemiddeld maandloon! Anderen brachten opnieuw zelf gemaakte gedichten, die ze voordroegen op het podium als dank ten opzichte van God. Ze waren verheugd dat ze in deze dagen de Heer Jezus als hun Redder hadden leren kennen. Dat alles had een diepe indruk op ons gemaakt en we waren blij dat we deze reis hadden gemaakt.

3. Universiteit: De daarop volgende dagen waren er ook enkele lezingen aan de universiteit van Königsberg gepland. Na een lezing aan het wiskundig instituut stond een professor tijdens de discussies op en zei: ‘U hebt ons vandaag veel wat vakkenis betreft interessante dingen gezegd, maar wat u over God hebt gezegd, dat heeft een sterkere indruk op mij gemaakt’. Ik weet niet, of wij een vergelijkbare situatie aan een Duitse hogeschool ons kunnen voorstellen: Een professor staat voor de samengekomen collegezaal op – voor studenten, assistenten en collega’s – en verkondigt zijn grotere interesse voor het geloof dan voor vakvragen. Overigens: in de collegezaal hing een groot portret van één van de aanzienlijkste Duitse wiskundigen, David Hilbert²¹ (1862/1943). Daaronder stond in groot Duits antiek schrift zijn veel geciteerde zin: ‘Wij moeten weten. We zullen weten’.

²¹ *David Hilbert*, in Königsberg geboren, was vanaf 1892 professor in Königsberg en van 1895-1930 in Göttingen. Hij beweerde dat in de wiskunde alles te bewijzen was. Wat nog niet te bewijzen was zou met aanvullende inzet op een dag bewezen worden. Het was bijna een revolutie in de wiskunde, toen de Oostenrijkse wiskundige *Karl Gödel* (1906-1978) met behulp van zijn ontdekte methode bewees, dat niet alle ware uitspraken niet konden worden bewezen (stelling van onvolledigheid van Gödel, 1931).

Verwijzing: Later waren we nog drie keer in het noorden van Oost Pruisen en hebben steeds weer – zoals de nog volgende afzonderlijke verhalen tonen – Gods genadige handelen ervaren. Deze overweldigende openheid tegenover het evangelie hebben we bij de vervolgreizen beslist niet meer zo meegemaakt.

2.4 Van professor in het atheïsme tot radiozendeling

Het was in mei 1992²², toen wij onderweg waren naar Karaganda²³ in Kazachstan voor lezingen. In de overvolle collegezaal van de universiteit zijn duidelijk mensen uit allerlei volken van de voormalige Sovjet republieken. Ik zie heel verschillende vormen van ogen, ook spleetogen – dat moeten Kazakken, Kirgiziërs, Tartaren, Oezbeken of ook Russen zijn.

In mijn lezing: ‘Waarom zijn er sterren?’ geef ik talrijke astronomische details. In het tweede deel ga ik op Hem in²⁴, Die de sterren geschapen heeft: de Heer Jezus Christus. De Schepper is ook de Redder. Het is de Man van Golgotha, Die voor ons aan het kruis stierf om zondevergeving mogelijk te maken. Aan het einde van de lezing vraag ik in de collegezaal: ‘Wie wil de boodschap van de Heer Jezus persoonlijk voor zich aannemen? Wie wil zich

door de Heer Jezus laten redden?’ Ik kan het nauwelijks bevatten: Verbazend veel mensen staan op. Het is ongeveer de helft van alle aanwezigen. Na een

- ²² Lezingenreis van 5 tot 18 mei 1992 naar Kazachstan (Karaganda en Saran; 6 tot 9 mei) en Moskou (10 tot 18 mei). Reisgenoten: Dr. *Harry Tröster*, *Irene Tröster*, *Dietrich Müller*, *Youri Wall*.
- ²³ Karaganda (Russisch), Karaghandy (Kazaks) betekent in de Kazakse taal ‘zwart gat’ en wijst daarmee op de steenkolen bergbouw. Karaganda is met 573.000 inwoners de tweede grote stad van Kazachstan. Kazachstan heeft een oppervlakte van 2,7 miljoen km² en is daarmee 7,5 keer zo groot als Duitsland, maar met 17 miljoen beantwoordt het inwonersaantal slechts diegenen uit de voormalige DDR. Het wereldberoemde ruimtevaartcentrum Baikonoer behoort regionaal bij het gebied van Karaganda.
- ²⁴ Volgens Johannes 1:1-3 is de Heer Jezus de Schepper van alle dingen. Ook in Kolosse 1:16-17 wordt de Heer Jezus als de Schepper voorgesteld. ‘Want in Hem (de Heer Jezus) zijn alle dingen geschapen, in de hemelen en op de aarde, de zichtbare en de onzichtbare, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten: alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen. En Hij is vóór alle dingen en alle dingen bestaan samen in Hem’.

Werbeplakat

Deel van een handgeschreven vervaardigde reclameposter voor de lezingen (origineel in DIN AO) in Rusland. Ook de foto werd op grond van een pasfoto als pen en inkttekening uitgevoerd

afsluitend gebed beloof ik aan allen meerdere evangelische boeken en een Bijbel. Vele handen worden naar ons uitgestoken om het beloofde geschenk in ontvangst te nemen. Snel vormt zich een rij van studenten, die een handtekening van de auteur willen hebben.

Wanneer wij terugvliegen van zulke reizen, vraag ik me vaak af, hoe het gehoorde op de mensen naderhand nog zal inwerken? Is dan alles snel vervlogen of is er blijvende vrucht? Nooit zal er een statistiek daarvan zijn. Dat alles weet werkelijk slechts de Heer, Die ons in Zijn dienst heeft gesteld.

Twee jaar later zijn we weer in Karaganda en er is weer een lezing aan dezelfde universiteit gepland. Zoals het in het land gebruikelijk is, zoeken we eerst de rector op, die ons ontvangt voor een kort gesprek als welkom. Daarna gaan we naar de collegezaal en een professor genaamd *Pawel Kulikow* stelt ons aan de studenten als gasten uit Duitsland voor. Ik geloof mijn eigen oren niet, wanneer ik zijn inleidende woorden hoor:

‘Ik begroet de Duitse wetenschapper professor *Gitt*, zijn vertaler Dr. *Tröster* en de meegekomen begeleiding. Twee jaar geleden was hij al hier en heeft een lezing gehouden over de adembenemende grootte en veelvoud van de sterren. Ik zat toen midden tussen de studenten en wachtte op datgene, wat deze man uit

Duitsland ons wel te zeggen zou hebben. Wat in deze collegezaal nog nooit gebeurd is: Met vriendelijke maar met vastbesloten stem nodigde hij ons uit om een beslissing voor Christus te nemen. Als teken van de aanneming stonden toen vele studenten op. Ik wist helemaal niet wat er met mij gebeurde. Plotseling stond ik ook op hoewel ik helemaal niet begreep wat ik deed. Het was een merkwaardige kracht, die me bijna omver schoof. Ik had ook de boeken meegenomen die toen geschonken werden. En begreep pas later wat hij met dit opstaan van plan was: Ik heb voor Christus een beslissing genomen. U kent mij. Ik onderwees vele jaren het vak ‘Atheïsme’²⁵ op deze universiteit. Nu ben ik Christen. Jullie krijgen vandaag ook de kans voor zo’n beslissing. Doe het!’

²⁵ Van Chroetsjov (1894-1971) werd in het begin van de 60-er jaren in de Sovjet-Unie het vak ‘Grondslagen van het wetenschappelijk Atheïsme’ tot een verplicht vak voor studenten van alle vakrichtingen ingevoerd. Het zou de atheïstische opvoeding van de jeugd dienen. Vermoedde men, dat een examenkandidaat een Christen was, dan werd er in het examen niet over de doorgegeven kennis over het Atheïsme ondervraagd maar hij werd veelmeer met hart en ziel getest of hij daadwerkelijk van het Atheïsme overtuigd was. Was dit niet het geval, dan was hij automatisch voor het hele examen gezakt.

God had iemand overwonnen, die een overtuigde godloochenaar²⁶ was en jarenlang de studenten met wetenschappelijke argumenten bijgebracht had, dat er geen God is. Ik werd me ervan bewust hoe verreikend toch Gods Redderliefde is. Hier geldt wat ons de Heer Jezus in Lukas 18:27 zegt: ‘De dingen die onmogelijk zijn bij de mensen, zijn mogelijk bij God’.

²⁶ Ook de vrouw van Kulikow was Atheïste. Ze was eerst fel tegen de beslissing van haar man. Pas later kwam ze ook tot geloof in de Heer Jezus.

We hoorden later, dat na de instorting van de Sovjet-Unie het vak: ‘Wetenschappelijk Atheïsme’ was afgeschaft. In plaats daarvan kwam het college: ‘Geschiedenis van het Atheïsme en van de godsdiensten’. Bij dit nieuwe vak waren er geen leermiddelen. Dus gebruikte hij het door mij geschreven boek: ‘En de andere religies?’, dat ook in het Russisch bestaat. Het is een door en door evangelisch doortrokken boek. Zo bedrijft deze voormalige professor voor het Atheïsme nu zending in zijn lezingen. Hij heeft later een radiostation opgericht voor Kazachstan om vele mensen in hun landstaal met het evangelie te bereiken.

2.5 De Kirgizische, die in de laatste seconde de hemel vond²⁷

Enkele jaren²⁸ geleden waren we met enkele reisgenoten voor een evangelische lezingenserie in het theater van Bishkek, de hoofdstad van Kirgizië. Op de laatste donderdagavond ging het over de vraag: ‘Hoe kom ik in de hemel?’ De lezing en alle nazorg gesprekken waren al afgelopen en de conciërge stond al met zijn sleutelbos klaar om de zaal af te sluiten. Toen kwam er in de laatste seconde een Kirgizische het podium op en stelde opgewonden de vraag: ‘Klopt het echt, dat men zonder Jezus niet in de hemel kan komen?’ Ik bevestigde haar

dat. ‘Maar wanneer ik tot Jezus kom dan zal Allah boos zijn’. Hoe kon ik deze zoekende vrouw met een Moslim achtergrond dat kort uitleggen? Ik zei: ‘Weet u, deze Allah bestaat helemaal niet. Omdat u met dit geloof bent opgevoed, hebt u van Allah gehoord, maar hij is enkel en alleen een uitvinding van mensen. In Afrika geloven veel mensen in boze geesten. Wanneer deze mensen van de Heer Jezus horen en een beslissing nemen voor Hem, verliezen ze hun angst voor hen. Zij horen dan bij de Heer Jezus en komen in de hemel. Zou dat voor u niet precies zo gelden?’ - Zegt u eens, hoe kan ik deze Jezus vinden?’ - ‘U hebt de beste vraag gesteld die men überhaupt kan stellen’. Ik legde haar de weg uit naar de Heer Jezus. Altijd nog op het podium staande, baden wij samen in het intussen lege theater. Ze heeft haar leven overgegeven aan de Heer Jezus en daarmee geboekt voor de hemel.

Met het oog op de omstandigheden was dit wel het kortste bekeringsgesprek, dat ik ooit heb gevoerd. Wanneer God het hart van een mens opent, zijn er niet veel verklaringen meer nodig.

²⁷ Zie ook het christelijk dagboek ‘Leben ist mehr in 1999’ (CLV Bielefeld), overdenking van 7.2.1999. Kirgizië of ook Kyrgystan is een land van de voormalige Sovjet-Unie, ligt in Midden Azië en grenst aan Kazachstan, China, Tadzjikistan en Oezbekistan. Kirgizië heeft een oppervlakte van 198.500 km² (ongeveer half zo groot als Duitsland met 357.000 km² en heeft 4,7 miljoen inwoners (als vergelijking: Berlijn 3,4 miljoen).

²⁸ Lezingenreis naar Kazachstan (Karaganda) en Kirgizië (Biskek) van 12 tot 26v april 1993. Reizenoten: Dr. Harry Tröster, Dietrich Müller, Annerose en Waldemar Busse).

2.6 Voor Kirgizische dichters

Onvergetelijk is voor mij die middag van 22 april 1993, toen wij naar aanleiding van een evangelische lezingenreis²⁹ in Kazachstan en Kirgizië onderweg waren. In Biskek, de hoofdstad van Kirgizië, ontvingen wij een uitnodiging om deel te nemen aan een bijeenkomst van dichters en auteurs³⁰. Ongeveer 24 mannen waren samengekomen, zoals zij dat in bepaalde tijdsintervallen altijd weer doen. Na vriendelijke woorden van begroeting door de president van deze bond stelde deze voor, dat alle deelnemers zich zouden voorstellen en daarbij hun arbeidsveld zouden beschrijven. Geleidelijk aan kwamen allen aan de beurt en ieder vertelde van zijn schriftelijke werken. De één was een meester van de lyriek, en hij sprak enthousiast over dit thema. Anderen vertelden van hun prozawerken. Daarna vertelde iemand dat hij ‘Goethe’ in het Kirgizisch had vertaald. Hij vertelde dat heel enthousiast omdat hij klaarblijkelijk vreugde bij ons Duitsers wilde losmaken. Allen hadden in de loop van de jaren grootse dingen gepresteerd,

Aan het eind van de ronde was ik aan de beurt. Ik overlegde steeds weer: Hoe kan ik deze mensen aanspreken om hen bij deze geschonken gelegenheid iets van het evangelie door te geven? Ik was me er bewust van dat de meesten een

Islam achtergrond hadden. Dus begon ik met mijn eigen bezigheid als schrijver en vertelde hen als getuigenis hoe ik met schrijven was begonnen:

‘Wanneer ik aan de mooie kanten van mijn schooltijd terugdenk, komen als laatste de lessen Duits bij mij in herinnering. Liever deed ik tien wiskundesommen dan één opstel. Dat kan natuurlijk niet iedereen begrijpen maar zo was het nu eenmaal. Maar hoe is het gekomen dat ik toch boeken ben gaan schrijven? In mijn leven was er een ingrijpende gebeurtenis, dat een serie van veranderingen met zich meebracht. In november 1972 bekeerde ik mij na een samenkomst in het stadhuis van Braunschweig tot Jezus Christus. Ik erkende dat Hij de beste boodschap voor ons mensen heeft. Nooit weer werd er tegen de mensen zoiets goeds gezegd dan door het evangelie. Mij werd duidelijk: Slechts door Hem kunnen wij eeuwig leven ontvangen. Nu schrijf ik daarover en ik doe het zelfs met plezier. Ik wil het graag aan veel mensen doorgeven wat ik gevonden heb. Ik ben blij dat enige van mijn boeken in het Russisch vertaald zijn’. Toen zei ik verder:

‘Wat u denkt en schrijft, dat lezen de kinderen op school en de leden van uw volk. U hebt door uw schriftelijke werken een grote invloed op uw volk. Ik wil u graag een raad vanuit mijn oogpunt geven: Lees de Bijbel, en wanneer u zich op een keer bekeerd hebt, schrijf dan over dit thema, over God en over Jezus Christus. Dat is het enige wat in de eeuwigheid blijvend is. Al het andere is vergankelijk’. Ja, wanneer we zelfs 1000 boeken in ons leven zouden hebben

²⁹ Lezingenreis naar Kazachstan (Karaganda) en Kirgizië (Biskek) van 12 tot 26 april 1993.

³⁰ Zie ook Werner Gitt: ‘Zeit und Ewigheid’ (tijd en eeuwigheid), CLV Bielefeld, 2e oplage 2000, bladzijde 81-83

geschreven, dan zou het voor de eeuwigheid toch onbetekenend zijn. Maak eeuwigheidswaarde!’

Ik was verbaasd, hoe ingespannen allen geluisterd hadden, hoewel mijn getuigenis vanwege de vertaling zeker meer dan een half uur geduurd had. De president bedankte voor mijn bijdrage en aansluitend werden vele vragen gesteld (bijv. Wat is het verschil tussen Christendom en Islam? Is de Bijbel waar?), waarop ik uitvoerig kon antwoorden. Aan het einde van de samenkomst kreeg ieder als gastgeschenk een kleine boekenstapel, bestaande uit een Bijbel en mijn boeken die in het Russisch vertaald waren. Men nam ze graag aan en ik ben er zeker van, dat deze mensen de boeken zullen lezen, want ze zijn gewend in de omgang met het geschreven woord.

Wat zal de Heer door deze middag hebben bewerkt? Hij alleen weet het en toch werd al iets zichtbaar daarvan. De vice-president van deze dichtersvereniging heeft intussen ‘Vragen, die steeds weer worden gesteld’ in het Kirgizisch vertaald. Omdat hij de specifieke Bijbelse begrippen niet kon kennen, hebben medewerkers van een Bijbelschool aansluitend nagekeken of de Bijbelse samenhangen goed waren weergegeven. Het boek werd in Duitsland gedrukt en geleverd. Toen we twee jaar later opnieuw naar Kirgizië kwamen, waren precies op tijd vele van deze boeken beschikbaar voor onze actie.

foto

Het is bijna altijd mogelijk om evangelische boeken in de cockpit en aan de stewardessen uit te delen.

2.7 Bekeerd in de lucht of op het land?

In april 1993³¹ zijn wij met een kleine groep met het vliegtuig via Moskou naar Kazachstan onderweg om daar evangelische lezingen te houden. Wij krijgen geen zitplaatsen in de buurt van elkaar en zitten her en der in het vliegtuig verspreid. Mijn plaats is in een rij van drie naast een echtpaar, dat ongeveer 30 jaar oud is.

³¹ Het is 2^e Paasdag 12 april 1993. We zitten in het vliegtuig van Frankfurt naar Moskou om aansluitend verder naar Kazachstan te vliegen. Naast mij in het vliegtuig zit het echtpaar Claudia en Matthias Schindler. Het is het begin van onze reis voor lezingen in Kazachstan (Karaganda) en de eerste naar Kiorgizië (Biskek) van 12 tot 26 april 1993. Reisgenoten zijn: Dr. *Harry Tröster*, *Dietrich Müller*, *Annerose* en *Waldemar Busse*.

Zoals het al op al onze GOS vluchten een goede traditie is, willen we ook deze keer weer evangelische boeken in de Russische taal aan de bemanning van het vliegtuig geven. Harry dient aan één van de stewardessen ons verzoek in en na ruggespraak met de piloten kunnen we de cockpit binnengaan.

Deze actie blijft voor mijn burens *Claudia* en *Matthias Schindler* niet verborgen en zo komen ze, nieuwsgierig geworden, ook naar de cockpit omdat de deur wijd openstaat. Verbaasd zien ze hoe de boeken door de bemanning bereidwillig worden aangenomen en kunnen het niet begrijpen dat zoiets mogelijk is.

Weer op onze zitplaatsen aangekomen, ontwikkelt er zich een intensief gesprek met *Claudia* en *Matthias*. Ze informeren naar deze boeken en horen, dat wij vanuit ons christelijke geloof deze christelijke literatuur graag verspreiden. Ze luisteren geïnteresseerd en spoedig is er een brug van vertrouwen gebouwd. Opeens komt bij *Claudia* de vraag naar boven of ons leven vanaf het begin voorbestemd is. Ik begrijp nog niet waarom ze juist deze vraag stelt. Maar dan komt ook meteen haar grote zorg ter sprake, die *Claudia* vrijmoedig benoemt: 'Ik heb een probleem: ik kan geen kinderen krijgen. Maar we willen heel graag kinderen hebben'. Het klinkt bijna grappig als ze verder gaat: 'Kunt u mij

helpen?’ en ik ook evenzo spontaan als onnadenkend ‘Ja’ zeg. Wat heb ik daar nu eigenlijk gezegd? Ik corrigeer mezelf en verklaar hen dat ik Iemand ken, Die hier kan helpen. Het is God want geen ding is voor Hem onmogelijk.

God verhoort gebeden. We kunnen Hem daarom vragen. ‘Kan ik nu voor u bidden?’ - Ja!’ - Ik waag het, daar in het vliegtuig, voor een kind te bidden. Wat zal God nu wel doen? Met zoemende gedachten van ongeloof in mijn hoofd. Maar wanneer God hen geen kind schenkt, zal dan de teleurstelling over deze God niet groot zijn? Had ik überhaupt zo direct en concreet om een kind mogen bidden?

Claudia grijpt weer het initiatief voor een gesprek en ze komt op Maria te spreken. Ze vraagt mij of wij door Maria tot God kunnen komen. Ik laat haar zien dat dit niet gaat. God heeft daartoe een andere weg bepaald en dat is de Heer Jezus. De Bijbel zegt ons dat wij slechts door Hem alleen tot God kunnen komen. Aan de hand van enkele Bijbelteksten (Johannes 14:6; Handelingen 4:12; Romeinen 3:25) wijs ik op deze enige weg tot God: ‘Slechts door deze Jezus worden we kinderen van God, en slechts door Hem vinden we redding. Slechts Hij geeft eeuwig leven. Wilt u deze Jezus ook niet leren kennen?’ – ‘Ja!’ Dus leg ik uit hoe men de Heer Jezus vindt en daarna bidden we in het Aeroflot vliegtuig tot Hem. Ook *Matthias* bidt mee. Precies om 18.00 uur landt het vliegtuig op het vliegveld Schermetjewo van Moskou. We zijn nog midden in ons gebed. Na een korte pauze beëindigen we dan het overgave gebed. Wanneer werden deze voorbereide mensen kinderen van God? Nog in de lucht of pas op de grond? De Heer Jezus weet het precies!

Drie jaar later ben ik in Wiesbaden om lezingen te houden. Veel te laat herinner ik mij het lieve echtpaar. Ik bel hen op enkele minuten voor mijn vertrek uit Braunschweig, maar er meldt zich niemand. Dus probeer ik het ’s avonds vanuit het hotel opnieuw. Nu komt *Matthias* aan de telefoon. Ik deel hem mee, dat ik niet dicht bij hen in de buurt, maar toch in elk geval slechts een uur met de auto, een lezing houd. ‘Zouden jullie ook willen komen?’ Hij stemt spontaan ermee in. Als ik de volgende dag informeer of het wel lukt, krijg ik *Claudia* aan de telefoon en hoor dat haar ouders op de jongen zullen passen. En inderdaad zijn ze beiden gekomen op die avond en we verheugden ons zeer over dit weerzien na drie jaar. Tijdens de lezing vertel ik van onze ontmoeting in het vliegtuig naar Moskou en hoe mensen op ongebruikelijke wijze tot een persoonlijke betrekking tot de Heer Jezus kwamen. Dat past precies bij mijn onderwerp ‘Ontmoetingen van beslissende betekenis’. Iets bijzonders is het voor de luisteraars dat dit echtpaar vanavond onder ons is en dat men hen vragen kan stellen over hun geloofservaring.

Wat was er intussen gebeurd? We hadden in april 1993 voor een kind gebeden. Zelfs onder aanhouding van ‘normale levertijden’ zou er op zijn vroegst begin 1994 met een baby rekening worden gehouden. Maar zij kregen helemaal onverwacht een datum voor een gesprek bij het jeugdbureau vanwege een adoptie.

Op 16 augustus 1993 was er een baby geboren, dat op 8 september afgestaan werd voor adoptie. Omdat het te vroeg ter wereld was gekomen, moest het nog enkele weken in het ziekenhuis doorbrengen. Op 29 oktober konden Claudia en Matthias als gelukkige ouders met hun kleine zoon Sebastian op hun arm het ziekenhuis verlaten. Nu geeft hij hen al enkele jaren veel blijdschap en ze zijn van harte dankbaar voor dit geschenk.

Hoe goed, dat wij in het vliegtuig geen plaatsen kregen, als groep bij elkaar. Hoog boven de wolken kwamen Claudia en Matthias tot geloof in de Heer Jezus. 's Morgens voor vertrek hadden ze niet vermoed dat hun kinderwens al zo snel vervuld werd. God had alles beter gepland. Hem zij dank voor Zijn handelen!

2.8 Gods onnavolgbare wiskunde

In juni 1996³² waren wij voor de tweede keer in mijn vroegere vaderland Noordoost Pruisen, om op verschillende plaatsen evangelische lezingen te houden.

³² Tweede lezingenreis naar Noordoost Pruisen (Königsberg, Insterburg, Tilsit) van 17 tot 28 juni 1996.
Reisgenoten: Dr. Harry Tröster, Annerose en Waldemar Busse, Dietrich Müller.

In **Insterburg** (Russisch *Tschernjachowsk*) hadden wij een afspraak voor een lezing in het cultuurhuis³³. Omdat wij vroeg van Königsberg waren vertrokken, kwamen we in Insterburg goed twee uur voor het begin van de samenkomst aan. Om de tijd te benutten gaven we vóór het cultuurhuis dat pal aan de hoofdstraat ligt, aan de voorbijgangers evangelische boeken en nodigden hen uit voor de avondsamenkomst.

Laat me u eerst een wiskundige vraag stellen: Op een willekeurige plaats x in de één of andere stad verspreiden we een uur lang enkele boeken. Op een willekeurige dag x komen we na twee jaar weer in deze stad. We bevinden ons wel op een hele andere plaats en verspreiden weer enkele boeken. Hoe groot is de waarschijnlijk:

- Dat wij zo iemand opnieuw ontmoeten, die twee jaar geleden een boek heeft ontvangen,
- Dat die ene persoon één van de weinigen was, die toen een handtekening in het boek wilde hebben,
- Dat hij dit boek juist net bij zich heeft en
- Dat hij door dit boek tot geloof is gekomen?

Welnu, precies dat hebben wij in Insterburg beleefd: Toen wij een persoon van ongeveer dertig jaar, die daar in de straat liep, de Russische versie van het boek ‘Vragen die steeds weer gesteld worden’ wilden schenken, nam hij zo’n exemplaar uit zijn aktetas met de opmerking: ‘Die heb ik al!’ Ik was heel erg verbaasd en op mijn verrassende vraag, hoe dat speciale boek dan hierheen is gekomen, antwoordde hij bijna vanzelfsprekend: ‘Nou, dat hebt u mij toch twee jaar geleden in Tschernjachowsk op straat gegeven. Ik heb het gelezen en ben daardoor tot Christus gekomen’,. Toen we nog heel erg verbaasd daarover waren, sloeg hij het flink versleten – en heel veel gelezen – boek open en wees op mijn handtekening, die ik zeker als mijn handtekening herkende. Maar hoe kwam deze jonge man in het bezit van dit boek? Dat is ook weer een verhaal op zich:

Terugblik: Twee jaar van tevoren (1994)³⁴ waren we in Königsberg en hadden daar meerdere dagen in het stationshuis geëvangéliseerd. De 9e mei is in Rusland een heel belangrijke feestdag (‘dag der overwinning’) en men had ons aanbevolen om geen samenkomsten te houden op die dag. Zo kon ik mij een lang gekoesterde wens laten vervullen, namelijk om een keer de omgeving van mijn geboorteplaats op te zoeken. Van familie wist ik al dat het dorp niet meer bestaat. De Russen hebben het in 1957 volledig gesloopt, zodat er tot de

³³ Cultuurhuizen (Russisch dom kultury – ‘Huis van cultuur’) waren er in de voormalige Sovjet-Unie in alle steden en de meeste dorpen. Ze dienden voor culturele en politieke samenkomsten.

³⁴ Eerste lezingenreis naar Noordoost Pruisen van 7 tot 15 mei 1994. Reisgenoten: Dr. *Harry Tröster*, en *Karl Waldemar* en *Annerose Busse*, *Klaus* en *Karin Freudenthal*, *Dietrich* en *Dorie Müller*, *Ewald Reschke*, *Christel Schumann*, *Eckhard Veit*.

omliggende en nog bestaande plaatsen één groot open veld ontstond. Mijn wens werd vervuld, want Viktor Schumeev uit Königsberg, voorganger van de Baptistenkerk van Pruisisch Eylau, kon een kleine bus opscharrelen waarmee hij ons daarheen reed. Deze bus rammelde zo erg dat hij bij ons in Duitsland niet door de APK gekomen zou zijn en het was een avontuur om met hem onderweg te zijn. Moesten wij een keer beslist stoppen, dan kwam de vraag naar boven: Doet hij het of doet hij het niet? Men had langzamerhand de indruk dat de motor slechts door gebed weer begon te draaien.

Met dit gevaarlijke ding begaven we ons nu op een avontuurlijke reis, steeds oostwaarts op de oude rijksweg nummer 1³⁵. Midden in Gumbinnen (Russisch Gusev) brak de versnellingspook en zo liep er niets meer. Wat kon men doen? Het was een feestdag en zelfs als er hier een garage was geweest, op deze dag zou die gesloten zijn geweest. Maar Gods hulp is in de nood niet ver weg. Al na een paar minuten trof Harry een Rus op straat, die zei dat hij thuis een boormachine had en hij zou ons kunnen helpen. Zo werden de beide einden van de versnellingspook doorboord en gebrekkig met een splitpen verbonden. Nu kon de opwindende rit verder gaan. Of we daarmee naar Königsberg zouden kunnen terugrijden? Hoe wij Raineck bereikte en beleefden, schilder ik uitvoerig in de volgende bijdrage: ‘De zoektocht naar mijn geboorteplaats Raineck’.

Na deze onvergetelijke dag, 9 mei 1994, die me erg had ontroerd, begonnen we met de terugreis naar Königsberg. Zou onze bus het doel van de terugreis bereiken? Wanneer we toch eerst maar eens de oude rijksweg zouden bereiken! Hoera, de opgelapte versnellingspook doorstond het onbegaanbare terrein. Nu gingen we op de hoofdstraat steeds westwaarts. Er lag nog 120 kilometer voor ons tot aan Königsberg. We kwamen door Gumbinnen en uiteindelijk naar Insterburg. Maar ergens in Insterburg gaf de versnellingspook opnieuw de geest. Het materiaal was door het boren zodanig zwak geworden dat hij nog een keer brak. Wie zou ons nu helpen – het was altijd nog de feestdag!? Harry en Ewald konden op de straat iemand opsporen, die een eigen lasapparaat had liggen.

³⁵ De vroegere rijksweg 1 begon in Eydtkuhnen (Russisch *Tschernyschewskoje*), de grensplaats tussen Oost Pruisen en Litouwen, en eindigde helemaal in het Westen in Aken. De huidige rijksweg B1 is nog identiek met het verloop van Küstrin via Berlijn, Magdeburg, Braunschweig, Hildesheim, Paderborn, Dortmund, Düsseldorf naar Aken.

Ze gingen met hem daarheen en de versnellingspook werd deze keer gelast. Voor ons in de bus was er een onvrijwillig gedwongen oponthoud ergens in de stad. Hier verspreiden we nog de rest van de ongeveer 30 ‘Vragen’ boeken aan voorbijgangers.

Zo was ook die jongeman één van diegenen, die in die tijd een boek ontvingen. Ik ben er zeker van dat God ons daarmee wilde bemoedigen ook verder met boeken zending te bedrijven. Wat we bij de autorit als verhindering en onnuttige tijdsverspilling ondervonden, benutte God heel anders. Een mens werd voor de eeuwigheid gered. En wanneer de

Heer Jezus de waarde van een ziel hoger vaststelt dan de hele wereld (Markus 8:36), dan willen we ons met ons hele hart erover verheugen hoe God handelt.

Niet altijd laat God ons zien hoe Hij moeilijkheden in ons leven ombuigt in een vrucht voor de eeuwigheid.

2.9 De zoektocht naar mijn geboorteplaats Raineck

Toen wij van Königsberg komend na ongeveer 120 kilometer van de oude rijksweg nr. 1 afsloegen, kwamen we aan bij de overblijfselen van ons vroegere naburige dorp Kattenau (Russisch *Fumanowka*). Er was werkelijk niet veel meer blijven staan. Bij de weinige nog overgebleven huizen troffen we vriendelijke maar duidelijk verarmde Russen. Een paar boeken en kledingstukken werden met genoegen aangenomen. Op de vraag, of ze zich nog het dorp konden herinneren dat ongeveer twee kilometer verderop lag, schudden ze slechts hun hoofd. Dat mijn geboorteplaats Raineck er niet meer was, wist ik. Maar sinds wanneer was het van de aardbodem verdwenen en waardoor? Door de oorlog was het in ieder geval niet gebeurd. Een man van ongeveer 60 jaar kwam iets later erbij staan en zei dat hij het dorp nog kende. Tot 1957 heeft het nog bestaan. In het Russisch heet het *Simonowka*. Maar daarna werd het hele dorp afgebroken om bedrijfsruimte voor een grote Kolchoz te scheppen. Raineck lag als het middelpunt van een kring door andere dorpen (Kattenau, Tutschen, Burgkampen, Eichhagen) omgeven. Daarom deed de mogelijkheid zich voor om juist het middelste dorp weg te doen.

En wat gebeurde er met de afvalberg? Na de oorlog werd elke steen en elke kromme spijker gebruikt en gerecycled. Zelfs uit Litouwen kwamen in die tijd mensen, om het begeerde bouw materiaal te halen.

De zo plotseling verschenen man wilde ons nu de weg wijzen tot het voormalige dorp. Dus stapte hij met ons de oude bus in en reed ons naar een hobbelige straat door het dorp Tutschen (Russisch *Watutino*). Bij het einde van het dorp sloegen wij rechtsaf. Maar al spoedig eindigde de weg en mondde uit in een woest steppelandschap. Het vroeger door de boeren gewaardeerde en intensief gebruikte land deed zich voor als een ongebruikte en verwaarloosde zeer ruime dorre vlakte. Waar zou in deze grote vlakte,

waarin we geen enkel aanknopingspunt van een vroeger dorp konden zien, onze voormalige boerderij gelegen hebben?

De bus lieten wij aan het einde van de weg achter, om nu alles verder te voet te ontdekken. *Ewald Reschke* ontdekte als eerste een kleine heuvel met enkele berken daarop en ging er naar toe. We volgden hem en waren blij om eindelijk überhaupt iets ontdekt te hebben. Mij werd meteen duidelijk: dat moest het voormalige kerkhof van Raineck geweest zijn. Geen graf was er meer te zien, slechts enkele grafrestanten lagen wanordelijk op het land verspreid. Plunderaars hadden elk graf geopend en doorwoeld om iets te pakken te krijgen, wat nog van waarde zou kunnen zijn. Op dit kerkhof waren eens mijn voorvaders van de kant van mijn moeder begraven. Ook mijn bijna één jaar oudere broer *Dieter* (* 29.02.1936), die al enkele weken na zijn geboorte gestorven was, lag hier. Zijn kleine verzorgde graf kan ik mij nog goed herinneren, want mijn moeder nam mij vaak mee naar het kerkhof, wanneer ze daar bloemen plantte of begoot. Nu kwamen herinneringen uit de kindertijd na precies 50 jaar weer naar boven. In oktober 1944 hadden we Raineck tijdens de oorlog met paard en wagen verlaten.

Ik kon nu ongeveer schatten waar onze boerderij gelegen moest hebben. Volgens mijn herinnering was het kerkhof noordelijk van onze boerderij gelegen en ongeveer een kilometer daar vandaan. Omdat ik wel wist, dat voor een kind alles verder en groter schijnt, schatte ik de afstand van de boerderij naar het kerkhof realistischer wijze op 500 meter. Maar ik weet ook nog dat niet ver van onze boerderij een beek was, die elk weiland scheidde, die pal aan de boerderij lag. Deze beek heet 'Rain' en was ook de naamgever van de plaats 'Raineck'. 'Wanneer we nu zuidwaarts gaan', zei ik tegen mijn reisgenoten, 'vermoed ik dat dit kleine riviertje snel zal verschijnen'. Mijn herinnering klopte: Plotseling stonden we voor de 'Rain' – die bestond nog steeds. We kregen het voor elkaar om al spelend, deze 'Oostpruise vaderlandsstroom' met droge voeten over te springen, want hij was in dit jaargetijde nauwelijks meer dan een meter breed. Na nog eens 400 meter zuidwaarts stonden we op de plaats van mijn geboorte, want ik ben, zoals dat toen gebruikelijk was, in het ouderlijk huis geboren. Hoe heb ik deze plaats zo precies herkend? Op het erf ontdekten we een verroest scharnier. Zonder twijfel was dat afkomstig van de dubbele deurpoort, die onze boerderij in die tijd afsloot. De poort bevond zich tussen twee massieve posten van vierkante dwarsdoorsnede, die met bakstenen waren gemetseld. Het ijzeren scharnier was het enige herinneringsstuk, dat daar nog was – van een boerderij met woonhuis, twee stallen, een turfhuis en een schuur. Wat lag er meer voor de hand om dit deel naar Braunschweig mee te nemen. Nu roest het in onze tuin verder.

Op de plaats van mijn afkomst kwamen bij mij de tranen. Vele herinneringen uit mijn kindertijd kwamen naar boven. Ik dacht aan mijn ouders, mijn oudere broer Fritz en al diegenen, die in de tijd hier leefden. We hielden hier een korte bidstond. Ik werd me ervan bewust: niets in deze wereld is bestendig, alles is

aan de vergankelijkheid onderworpen. Romeinen 8:18-20 beleefde ik niet als een theoretisch woord, het wordt voor mij tot een praktisch beleefde verklaring, die geen verdere uitleg meer nodig heeft.

2.10 Een goed benutte treinreis

In een bioscoopzaal in Königsberg (Russisch Kaliningrad) hielden we in 1996 evangelische lezingen³⁶. Eén belevens maakte ons in het bijzonder blij: Het was na de zaterdagmorgensamenkomst, waar relatief weinig mensen naar toe gekomen waren. Een jonge vrouw vertelde: ‘In oktober van het vorig jaar was ik bij uw lezingen in Biskek (dat is de hoofdstad van Kirgizië) gekomen. Ik heb me daar in die theaterzaal bekeerd. Nu woon ik in Kaliningrad en hoor bij de Baptistenkerk’. Een jonge man voegde zijn verhaal er aan toe: ‘Ik was ook bij de lezingen in Biskek geweest, maar ik heb me toen niet bekeerd’. – Ik vroeg hem: ‘Waarom hebt u dat ook niet gedaan?’ Daarop antwoordde hij: ‘In Biskek werden uw boeken uitgedeeld, die ik ontvangen heb.

³⁶ Tweede lezingenreis naar Noordoost Pruisen (Königsberg, Insterburg, Tilsit) van 17 tot 28 juni 1996. Reisgenoten: Dr. *Harry Tröster*, *Annerose* en *Waldemar Busse*, *Dietrich Müller*

Tijdens de treinreis van meerdere dagen van Kirgizië naar Kaliningrad heb ik die boeken gelezen en daarna heb ik mij in de trein bekeerd. In de boeken was alles precies beschreven wat hiervoor nodig is’.

2.11 Hindernissen onderweg naar Tilsit

Er waren twee lezingen gepland in Tilsit³⁷. Maar voor het zover kwam, was er nog wat opwinding. Op de dag daarvoor was er nog een lezing aan de universiteit van Vilnius/Litouwen³⁸ gepland. We waren meerdere dagen in Oostpruisen geweest en begaven ons nu in de richting van de Russisch-Litouwse grens om van Eydtkuhnen (Russisch *Tschernyschewskoje*) naar Litouwen te reizen. We waren verbluft toen de Russische grensbeambte, toen hij onze visa in ontvangst nam, zei: ‘U hebt slechts een eenmalig uitreisvisum. Dat betekent: U kunt niet weer via deze grens terug, wanneer u het land verlaten hebt’. Wat nu? Zouden wij in Rusland blijven of naar Litouwen gaan, waar men ons nog dezelfde dag verwachtte? We besloten voor vertrek uit het land. Maar dat betekende: Wanneer we weer naar Oost Pruisen terug wilden, moesten we onvermijdelijk naar de Russische ambassade in Vilnius om nieuwe visa te bemachtigen. Dus begonnen we – in Vilnius aangekomen – met de voorbereidingen. Omdat ik in mijn portemonnee nog een pasfoto vond, bleef mij

het bezoek aan de fotograaf bespaard en ik kon me op weg begeven naar het wiskundig instituut van de universiteit. Bij de Russische bureaucratie malen de molens langzaam. Zo konden de aangevraagde visa pas de volgende dag worden afgehaald. We overnachtten in een bij de universiteit behorend huis voor doctorandussen en studenten en verbaasden ons over de lage prijs voor allerlei Litouwse lekkernijen. De volgende morgen gingen wij rechtstreeks naar de ambassade. Na enige wachttijd en betaling van de visa kosten werden ons de noodzakelijke reispapieren overhandigd.

Wie denkt dat we daarmee de Russische bureaucratie achter ons hadden gelaten, vergist zich. Kort voor het bereiken van de Russische grens viel me op dat mijn visum met de pasfoto van *Dietrich Müller* gesierd was, terwijl er op zijn document mijn foto was bevestigd. Zou de ambtenaar het merken? We baden dat God zijn ogen zou sluiten. Maar God wilde het klaarblijkelijk anders, want de zorgvuldige beambte ontdekte tegen onze verwachting de verwisseling van de foto's. Wat nu? Hij stuurde ons terug naar Vilnius met de opmerking: 'Hier kan ik niets aan doen. Dat kan slechts de Russische ambassade corrigeren'. Wij verklaarden dat wij alles zoals voorgeschreven aangevraagd hadden en het helemaal niet onze fout was. Bovendien moesten we diezelfde avond nog in Tilsit zijn.

³⁷ Tijdens dezelfde reis als **2.10**

³⁸ Lezing aan de 'Universiteit wiskundige faculteit in Vilnius' op 24 juni 1996 in Vilnius, de hoofdstad van Litouwen. Het is tijdens dezelfde reis als **2.10**

Omdat de paspoorten correct waren en de visa ook alle juiste datums hadden, dachten wij dat het slechts een kleine moeite was om de foto's op de goede plaats te zetten. Maar de beambte kende geen pardon en gaf de zaak over aan zijn chef, die *Harry* alle details uitlegde. Natuurlijk ontvingen hij en zijn medewerkers enkele boeken. We bevonden ons nu allen in niemandsland tussen Litouwen en Rusland. We stonden hier al meer dan twee uur en wachtten en wachtten. 'Hoe goed zijn onze zenuwen?', vroegen we ons af. We werden nogal ongeduldig en we zeiden er iets van. Slechts één behield zijn rust en had niet één enkel negatief woord op zijn lippen – onze ervaren Rusland broeder *Harry*. Hij gaf aan ons door: 'Wanneer er al zo lang geen teken van leven is, is dat een goed teken'. Zouden we naar Vilnius terug moeten rijden dan zouden ze dat ons meteen gezegd hebben. Wanneer we nu al zo lang wachten, dan gebeurt er nog wel wat'. Inderdaad: Na vier volle uren kregen we onze visa met de omgewisselde foto's terug.

De vindingrijkheid van de Russische bureaucratie was ook met deze handeling nog niet uitgeput. We ontvingen hier aan de grens nog de opdracht, dat wij in Kaliningrad nog een keer naar de paspoortinstantie moesten, wanneer we reglementair het land wilden verlaten. Dat kostte ons een hele ochtend wachttijd en opnieuw kosten.

Maar nu ging het in vliegende vaart naar Tilsit, waarbij we door Ebenrode, de voormalige hoofdstad van het district, raasden. Bijna precies op tijd bereikten we de zaal in Tilsit.

Na de lezing beleefden we nog iets onaangenaams. Een Russin liep naar mijn vertaler Harry toe en schold hem flink uit. Wat hadden we gedaan, dat ze zo geïrriteerd was? Ze had zich heel erg over de boodschap geërgerd en maakte Harry nu het ene verwijt na het andere: ‘Wie heb je dan hier naar toe gebracht? Hij spreekt helemaal geen Russisch’. Ik begin mijn evangelische lezingen vaak met een klein inleidend verhaal, dat iemand voor mij in het Russisch vertaald heeft. Zeker had ik daarbij enkele woorden verkeerd uitgesproken. Toch nam ze één van de boeken mee, die wij bij zulke samenkomsten gratis aan alle bezoekers uitdelen. Ze pakte het boek met de titel ‘Vragen’³⁹ in de Russische taal.

foto

Bijeenkomst na de lezing van 26 juni 1996 in Tilsit. Ook de in de tekst vermelde lerares is er bij.

³⁹ ‘Vragen die steeds weer gesteld worden’, in het Russisch (CLV Bielefeld, 9^e Russische oplage 2002).

We verbaasden ons nogal toen ze de volgende avond weer onder de toehoorders zat en zelfs enkele studenten uit het college van haar school had meegebracht. Na de lezing kwam ze doelbewust naar me toe. Ik vermoedde niets goeds, maar ze was als een blad aan de boom omgedraaid. Buitengewoon vriendelijk sprak ze met me. Welk een verandering! Wat was er gebeurd? Ze had mijn getuigenis van mijn leven aan het einde van het boek gelezen en nu somde ze enkele dingen op:

- U bent ook hier in dit gebied geboren!
- Ik heb gelezen: U bent ook in hetzelfde jaar als ik – 1937 – geboren.
- Ja, en u bent net als ik ook in februari geboren!
-

Ze noemde zoveel gelijke dingen op uit haar en mijn leven, dat ik bijna de indruk kreeg, dat ze mijn tweelingzuster was. Het opmerkelijke was van deze ontmoeting, dat God haar hart opende en dat ze zich op de tweede avond bekeerde. Ik herinnerde mij het woord van *Heinrich Kemner*⁴⁰, wiens ervaring het ook was: ‘De overwinning van de Heer Jezus zijn vaak achter weerstanden

verborgen'. Wat goed, dat ik in dat boek zoveel details uit mijn leven heb geschreven, want precies dat was uiteindelijk de aanleiding, dat ook zij bij het nagesprek de Heer Jezus vond. Ze nam afscheid van me met de woorden: 'Wanneer komt u weer hier naar toe? Dan moet u ook naar onze school komen!'

2.12 De drie van de landweg

Op 30 mei 1998 waren we met het gemengde koor van onze kerk⁴¹ in het noorden van Oost Pruisen in de stad Preußisch-Eylau (Russisch *Bagrationsk*) die ongeveer 20 kilometer zuidelijk van Königsberg en vandaag vlakbij de Poolse grens ligt. Daar is er een kleine Baptistenkerk. Het voormalige spoorwachtershuisje was verbouwd en werd tot 2004 als ruimte voor het samenkomen gebruikt. Het uit de Duitse tijd stammende opschrift 'Preußisch-Eylau' aan de buitenmuur had men met witte verf proberen weg te maken, maar zo zwak, dat de zwarte letters van de voormalige plaatsnaam er nog doorheen kwamen.

⁴⁰ *Heinrich Kemner* (1903-1993) was een bekende voorganger en evangelist in Noord-Duitsland. Hij is de oprichter van het 'Geestelijke toerusting centrum in Krelingen', het grootste christelijke vakantie- en congrescentrum in Noord-Duitsland.

⁴¹ Derde reis naar Noordoost Pruisen (slechts een reis van één dag op 28 mei 1998 naar Preußisch-Eylau. Reis met het gemengde koor van de baptistenkerk van Braunschweig van 23 mei tot 1 juni 1998 naar Oost Pruisen. De meeste lezingen in Masueren en verder in de vier plaatsen Ortelsburg, Rastenburg, Lyck en Loetzen (nu Pools: Szczytno, Kętrzyn, Elk, Giżycko).

Het was zondagmiddag, en wij wilden met de Russische gelovigen een evangelische samenkomst houden (met inzegening van een diaken en overdracht van het avondmaalstel, dat wij hadden meegebracht). Samen met ons koor was de groep zo groot, dat wij niet allemaal in het onderkomen pasten. Daarom hielden wij de samenkomst met het warme weer buiten op het grasveld. Meteen was er een probleem. Buiten was er geen microfooninstallatie. Maar een gelovige wist, waar men zulke installaties kon lenen. Drie jonge Rusland emigranten uit Bielefeld, die juist deze tijd hier waren, om de gelovigen te ondersteunen, gingen meteen op weg met hun VW bus om de installatie uit het naburige dorp op te halen. Maar jammer genoeg troffen ze niemand en moesten onverrichter zake weer terugkeren.

Op de terugreis ontmoetten ze drie Russische meisjes⁴² in de leeftijd van 14, 15 en 16 jaar, die in de richting van Preußisch-Eylau te voet onderweg waren. De broeders uit Bielefeld stopten en nodigden hen uit om naar de evangelisatiedienst te komen. Een meisje vroeg: 'Wat is dat eigenlijk, een evangelisatie? Omdat ze klaarblijkelijk geen bepaald doel hadden, namen ze de uitnodiging aan en luisterden naar de boodschap in de open lucht. Tijdens de prediking kwamen de in de buurt grazende koeien dichterbij en schenen ook

geïnteresseerd te luisteren. Dat herinnerde mij aan de opdracht van de Heer Jezus, Die zegt: ‘Predikt het evangelie aan de hele schepping’(Markus 16:15).

Wat waren we blij verrast dat naast de andere luisteraars ook deze drie meisjes een beslissing namen voor de Heer Jezus. Maar zou hun besluit blijven? Daarover hoorden we meer toen *Harry* later met de prediker telefoneerde. Terwijl twee meisjes uit Atheïstische gezinnen geen tegenstand merkten thuis, was het derde meisje in een moeilijke situatie, toen ze gelovig werd. De orthodoxe moeder viel haar aan op haar belijdenis. Wat waren we blij toen Harry twee jaar later hoorde, dat alle drie meisjes zich hadden laten dopen en bij de kerk in het spoorwachtershuisje hoorden.

42 *Olga Gawrilova, Angelika Leontewa en Violeta Serebrjakowa*

2.13 Een zaadje, dat na 60 jaar opkwam

Tijdens onze reis naar Witrusland⁴³ beleefden we een wijd geopende deur voor het evangelie. Hier wil ik graag vertellen van mijn belevens in Minsk.

43 Lezingenreis naar Witrusland (Brest, Kobrin, Minsk en Pinsk) van 30 augustus tot 11 september 2002.

In een Baptistenkerk in **Minsk**, de hoofdstad van Wit-Rusland met 1,7 miljoen inwoners, hield ik op vrijdagavond 6 september 2002, een natuurwetenschappelijke/Bijbels georiënteerde lezing en de volgende zondagmorgen de prediking. Na de lezing kwam er een 71-jarige man⁴⁴ naar me toe en hij vertelde ons een ontroerende geschiedenis uit zijn kindertijd, waarbij een Duitse soldaat een belangrijke rol speelt:

foto

Gesprekken tijdens de nazorg op 8 september 2002 in Minsk (Witrusland). Op de tweede rij rechts iets verborgen *Wolodja Baranow*.

Het was tijdens de Tweede Wereldoorlog. In die tijd was alles hier een chaos en de honger was een voortdurende begeleider. Ik was toen ondergebracht in een weeshuis. Daar kwam steeds weer een Duitse soldaat naar toe. Hij had veel zakken aan de binnenkant van zijn jas genaaid en daarin brood verstopt. Als hij

kwam, wisten wij, dat er nu weer iets te eten zou zijn. Hij verdeelde niet alleen maar het brood maar hij nam de tijd om ons kinderen van de Heer Jezus te vertellen. Zoiets was in die oorlogstijd niet alleen ongebruikelijk, maar ook bijna onmogelijk. Maar deze ‘vijandige’ soldaat deed dat onverschrokken en ook ongehinderd, want de Duitse krijgsmacht was van hem afhankelijk omdat hij heel goed Russisch sprak. Men kon deze uitstekende tolk niet missen, en dus deed men vanwege zijn ongebruikelijk handelen kennelijk een oogje dicht.

Deze geschiedenis vertelde de man ons, die zelf zo was aangeprepen, dat wij bijna de indruk kregen alsof hij alles pas gisteren beleefd had. Deze herinnering aan zijn kindertijd was zo diep in zijn leven ingegraven, dat hij meteen ons daaraan wilde laten deelnemen toen hij begreep dat wij uit Duitsland waren gekomen. Intussen zelf oud geworden, had hij ervaren, dat een zoon van deze soldaat, *Horst Krüger*, nog in Duitsland leefde.

foto

Lezing aan het wiskundige instituut van de universiteit in Brest op 3 september 2002 met een volle collegezaal. Aansluitend krijgt elke student drie christelijke boeken in het Russisch.

44 zijn naam is *Wolodja Baranow*. In augustus 2004 kwam hij naar Duitsland en bezocht *Horst Krüger*, de zoon van de voormalige soldaat in Minsk.

Heel moeizaam had hij met behulp van een woordenboek een woord voor woord vertaling voor een Duitse brief in elkaar geflanst. Hij vroeg ons nu om de brief aan de zoon van de soldaat door te geven. Omdat hij niet zijn adres kende, vermoedde hij, dat de overhandiging via een hem bekend contactadres mogelijk zou kunnen zijn.

De daarop volgende zondagmorgen hield ik een evangelische prediking in de samenkomst en riep iedereen op om naar voren te komen, die een beslissing wilden nemen voor de Heer Jezus.

Eerst kwamen er enkele jonge mensen, die op de eerste rijen plaats namen. Ik was zo verbaasd toen de oude man plaats nam en wel op de tweede rij. Ook hij wilde nu zijn leven aan de Heer Jezus overgeven.

Hoe kwam deze man zo spontaan tot een besluit? Ongeveer 60 jaar geleden werd hem door een Duitse soldaat voor de eerste keer over de Heer Jezus verteld en deze soldaat die bij de krijgsmacht hoorde, betuigde ook met zijn daad dat hij bij de Heer Jezus hoorde. Dit uitgestrooide zaad bewaarde hij tientallen jaren in zijn hart. Nu kwam het zaad

na meer dan een halve eeuw op en bracht vrucht voor de eeuwigheid. Daarvan mochten wij getuige zijn.

De brief hebben wij doorgegeven en hij is werkelijk in de handen van *Horst Krüger*, de zoon van de soldaat, gekomen. Hij kwam in januari 2003 naar het informatie congres, die ik elk jaar organiseer. Wij drieën die naar Wit-Rusland waren gereisd konden hem daar persoonlijk leren kennen. Nu hoorden we de naam van deze ‘onbekende soldaat’: *Gerhard Krüger* (1914-1987). Na de oorlog was hij wereldwijd onderweg om het evangelie te verkondigen en heeft daardoor vele mensen het reddende evangelie verteld.

2.14 Gods minutieuze planning in Pinsk

In september 2002 waren we op een zendingsreis voor lezingen⁴⁵ in Wit-Rusland. We beleefden weer grote openheid voor het evangelie. Hier wil ik een belevenis uit de stad Pinsk eruit nemen:

In Pinsk, een stad in het zuidwesten van Wit-Rusland met 130.000 inwoners, hadden we toegang tot twee scholen, waar voor ons op een gegeven ogenblik iets meer dan een vol uur voor lezingen werd ingeruimd. Een indrukwekkende belevenis wil ik graag iets uitvoeriger schilderen. Pinsk is de partnerstad van de Duitse stad Altena in het Sauerland (Westfalen).

⁴⁵ Lezingenreis naar Wit-Rusland van 30 augustus tot 11 september 2002 (dezelfde reis als 2.13).

In deze samenhang waren er in de afgelopen jaren meerdere keren bezoeken van schoolklassen uit Pinsk, die met bussen naar Altena waren gekomen. De scholieren kwamen altijd onder begeleiding van enkele leraren en een arts. Meerdere keren was daar ook de directeur van een school bij met 1.500 leerlingen. Bij de verdeling van de logeeradressen bleek het dat hij bij een gelovig gezin was ondergebracht. De gastheren hadden geprobeerd om hem iets door te geven over het evangelie. Omdat het gesprek vanwege de taalbarrière heel beperkt was, gaven ze hem enkele van mijn in het Russisch vertaalde boeken om te lezen. Bij het officiële afscheid in het stadhuis van Altena zei hij in het bijzijn van de burgemeester dat men hem boeken had gegeven, die zijn wereldbeeld, dat hij tot nog toe had, sterk had doen schudden.

Toen wij nu in Pinsk waren, was er een reünie juist met deze schooldirecteur. Bij de aankomst liet hij ons eerst enkele van de voorzieningen van de school zien, voordat in de aula de vastgestelde lezing voor meerdere klassen begon. Dit beviel de directeur en dus vroeg hij mij of we bereid waren dezelfde lezing ook nog voor de leraren te houden. Ik stemde spontaan daarmee in en dus hield ik de lezing na de middagpauze nog een keer. In het aansluitende vragenuurtje was hij zich opvallend vaak aan het woord geweest. Het interesseerde hem in het bijzonder het verschil tussen de vele religies, het christendom en het Jodendom.

Daarna nodigde hij ons uit om naar kantoor te komen. Op weg daarnaar toe meende hij: ‘Voor het geval dat ik ook een Christen zal worden, dan zijn uw boeken daarbij voor mij een grote hulp geweest’. Dat alles zei hij op een zeer terughoudende manier. In zijn kamer aangekomen, legde ik hem uit, dat ik me over zijn gerichte vragen erg verheugd had, omdat ze toch een levendige interesse tot uitdrukking brachten. Niet weinig verbaasd was hij, toen ik hem mijn indruk doorgaf, dat er over hem al in het Nieuwe Testament geschreven was. Ik baseerde dit met die tekst uit het evangelie van Markus waar verteld wordt dat de Heere Jezus met een man in gesprek was, die opvallende verstandige antwoorden gaf. De Heer Jezus bevestigde hem daarop, dat hij niet ver was van het rijk van God (Markus 12:34). Mijn vertaler vertaalt niet in een starre één op één zetting. Dus verklaarde hij de directeur, dat die man slechts een millimeter verwijderd was van het rijk van God. Nu kwam mijn vraag tot hem: ‘Hoe schat u zichzelf in – bent u al in het rijk van God of nog daar buiten?’ Heel duidelijk kwam het antwoord: ‘Ik ben daar buiten!’ Ik ging door: ‘Wilt u niet naar binnen gaan?’ Van hem kwam toen een spontaan: ‘JA’. Dus verklaarden we hem aan de hand van de Bijbel de weg naar de Heer Jezus en bevestigden wat hij had gehoord in een gebed. Hij had de reddende Heer in zijn eigen kantoor gevonden. Dat had hij ’s morgens bij het ontbijt niet kunnen vermoeden.

Met stralende ogen vertelde hij ons dan van zijn gastheer en gastvrouw uit Altena, het echtpaar *Annette* en *Reinhard Goseberg*, waar zijn verhaal met God begon. Hij gaf ons hun adres en telefoonnummer mee om hen de groeten te doen. Toen ik dan na onze reis hen opbelde en van de bekering van de directeur vertelde, was de vreugde bovenmate groot. Mevrouw Goseberg kon het nauwelijks bevatten, want: ‘Hij was voor ons zo’n harde brok, die voor het evangelie nauwelijks bereikbaar scheen’. Ze benadrukte: ‘Hij was niet slechts een ‘normale’ communist, maar uit overtuiging een rascommunist. Hij had in zijn stad met grote inzet aan de omzetting van deze ideologie gewerkt. Ik moet dat meteen de volgende zondag in onze kerk vertellen. Dat zal als een bom inslaan. Voor hem is daar steeds weer voor gebeden’.

Alle gebeden en alle inzet zijn de moeite waard geweest. Ik verbaas me, op welke merkwaardige wegen God ons leidt om zijn vragende mensen te winnen. Voor ons was het een zekere school, waar we een lezing hielden maar volgens Gods planning moest het precies op deze school zijn en geen andere.

Hier komt mij de statistische vraag in gedachten: Hoe groot is de waarschijnlijkheid daarvoor,

- dat de directeur van een school in Wit-Rusland naar Duitsland komt en onder vele denkbare mogelijkheden juist in een christelijk gezin logeert?
- dat dit gezin bovendien zeer zendingsgericht is?
- dat dit gezin onder ontelbare andere mogelijke boeken juist die van mij doorgeeft?
- dat de directeur deze leest en ook persoonlijk aangesproken is?
- dat wij drieën die naar Wit-Rusland reizen onder vele mogelijke plaatsen van het land juist ook Pinsk in ons programma hebben? Opmerkelijk is, dat bij de reisplanning slechts van de drie steden Kobrin, Brest en Minsk sprake was. Pas in Minsk vroeg men ons of wij ook bereid waren om een korte uitnodiging naar Pinsk aan te nemen.
- dat wij onder vele scholen in Pinsk uitgerekend in zijn school komen?
- dat het tot een persoonlijke ontmoeting met de auteur van de door hem gelezen boeken komt?
- En dat God de regie zo voert, dat door al deze voor ons onwaarschijnlijke details deze man de Heer Jezus, de Redder, vindt?

Van dat alles hebben we niets geweten. Pas nadien zijn we ons de onzichtbare draden van God als duidelijke lijnen van Zijn genadige leiding bewust geworden. Dus blijft er voor ons slechts dat ene over – om onze grote Heer daarvoor te danken en Hem alleen de eer te geven.

2.15 Iets verrassends in een lege collegezaal aan de universiteit van Königsberg

Tijdens onze vierde lezingenreis naar het noorden van Oost Pruisen⁴⁶ waren er lezingen in Königsberg (Russisch *Kalliningrad*), Preußisch-Eylau (Russisch *Bagrationsk*), Interburg (Russisch *Tschernjachowsk*), Tilsit (Russisch *Sowjetsk*) en Hohnebruch (Russisch *Grommowo*), een klein dorp dat in de eland laagvlakte ligt. Ik wil hier vertellen van een samenkomst aan de universiteit van Königsberg.

Het is maandag, 7 juli 2003 en om 14.00 uur is er in het hoofdgebouw van de universiteit van Königsberg een lezing aan de natuurwetenschappelijke faculteit aangekondigd. We zijn op tijd om de collegezaal te vinden, en vooral om de overheadprojector te testen – dat is in Rusland beslist een noodzakelijke

maatregel, want techniek is niet zelden met toevalsmechanismen verbonden. Kort na 14.00 uur is de professor, die ons heeft uitgenodigd, altijd nog de enige Russische luisteraar. Hij legt de situatie uit, doordat hij de lege collegezaal met de vakantie tijd van de studenten verklaart en verontschuldigt zich daarvoor. Tien minuten later komt zijn assistente met haar ongeveer 15 jarige zoon erbij. Behalve ons vieren zijn in de ruime collegezaal nu nog drie luisteraars. We wachten tot ongeveer 14.30 uur om ook luisteraars die te laat komen nog een kans te geven. Inderdaad: met een half uur vertraging komt er nog een zwangere vrouw de collegezaal binnen. We weten niet of het een studente of misschien ook een assistente aan zijn of een ander instituut is. Het hele ‘publiek’ zit aan één tafel. En ook kiezen ze een gemeenschappelijke tafel op de tweede rij. Nu begroet ik het ‘auditorium’, zoals ik gewend ben met een standaardzin in het Russisch: ‘Sdrawstwoetjte daragie droesja!’⁴⁷ (Goedendag, beste vrienden). Ik doe net alsof ik voor een overvolle collegezaal spreek maar heb toch voortdurend oogcontact met mijn vier lokale geïnteresseerden. Mijn natuurwetenschappelijk/Bijbelse thema wordt volgens mij oplettend gevolgd, hoewel de overheadprojector ook aanspraak maakt op zijn recht van aandacht. Hij heeft zo’n dof glas dat alleen maar door het midden het licht een beetje het witte doek bereikt. Om steeds door het ‘sleutelgat’ te kunnen kijken, moet ik

46 Vierde lezingenreis in het noorden van Oost Pruisen van 1 tot 8 juli 2003. Reisgenoten: Dr. *Harry Tröster*, onze reisleider *Gerhard Perteck* en *Dietrich Müller*, die in Königsberg geboren is.

47 Het is hier zo weergegeven, zoals het wordt uitgesproken.

elke folie minstens 5 tot 6 keer opnieuw positioneren, zodat de gehele bladinhoud gepresenteerd kan worden. Daar komt nog bij dat de loszittende stekker voortdurend door iemand vastgehouden moet worden, zodat hij niet uit het contact valt.

Mijn lezing komt steeds dichterbij het geplande einde. Dan schiet het door mijn hoofd: Bij ons laatste bezoek aan de universiteit van Königsberg heb ik bijna uitsluitend wetenschappelijk geargumenteed. Wanneer ik dat vandaag weer doe, heb ik misschien enkele nieuwe ideeën gegeven, maar daardoor wordt er niemand gered. Dan besluit ik snel om de lezing zo mogelijk zonder breuk evangelisch toe te spitsen. Ik merk al na de eerste zinnen, dat niemand kwaad wordt of de indruk schijnt te hebben dat ik iets doe wat niet in de collegezaal past. Integendeel: de aandacht wordt alleen maar groter. Dan vraag ik aan mijn vier luisteraars of ze deze Heer Jezus, Die ik als Redder heb voorgesteld, ook persoonlijk willen aannemen. Van links beginnend wend ik mij eerst naar de studente. Mijn hoop was, dat zij als jonge vrouw als het eerste bereid zou zijn om een beslissing te nemen. Maar ik vergis me. Ze zegt een duidelijk ‘NJET’ (Nee). Dan gaat mijn vragende blik naar de jongste luisteraar en hij zegt: ‘DA’ (Ja). Wat ben ik blij wanneer hij toestemt. De assistente weet nu dat zij aan de beurt is. Ik merk dat ze onzeker is en besluiteloos en dus antwoordt ze iets diplomatiek: ‘Men moet elke dag een beslissing nemen’. Nu stijgt de spanning bij ons Duitsers tot het kookpunt. Hoe zal de professor reageren. Van

hem komt – we kunnen het nauwelijks bevatten – een helder en duidelijk ‘Ja!’ Daarmee heeft niemand van ons gerekend.

Nu neem ik mijn Bijbel in de hand en verklaar aan de hand van enige belangrijke verzen de weg naar de Heer Jezus. Het is een beslissing voor het aardse leven maar ook voor het eeuwige leven. Na de hele uitleg vraag ik nog één keer alle vier in dezelfde volgorde wie er nog mee wil bidden. Heimelijk hoop ik, dat de zo even ‘Nee’ zeggende studente nu toch iets anders besluit. Het gaat om heel veel – de hemel te winnen of te verliezen.

Maar ze blijft bij haar duidelijke ‘Nee’. Wat erg, wanneer iemand zo dicht bij de schat in de akker is gekomen en hem dan niet opraapt. De moeder heeft intussen op de zoon ingepraat en deze articuleert nu een aarzelend ‘Nee’. Het is volgens onze indruk niet zijn eigen overtuiging maar hij gehoorzaamt blijkbaar zijn moeder. Zij zelf heeft nu voor een duidelijk ‘Nee’ gekozen. De vergelijking met de rijke jongeling komt in mijn gedachten van wie er in Lukas 18:23 staat: ‘Toen hij echter dit hoorde, werd hij zeer bedroefd’. Nu wordt het nog één keer spannend. Wat zal de professor zeggen, nadat zijn drie voorgangers allen hebben afgewezen? Wat een wonder! Hij zegt een vrolijk ‘Ja!’ Over zijn moed voor afwijzende getuigen kunnen we ons slechts verbazen! Ik spreek – zoals van tevoren uitvoerig is uitgelegd – het overgavegebed voor, dat *Harry Tröster* zin voor zin in het Russisch vertaalt en dat de professor nu als zijn eigen gebed kan nazeggen. Mij valt op dat hij elke zin opvallend duidelijk en luid herhaalt. Hij doet het zonder angst en schroom in de tegenwoordigheid van de drie neezeggers. Het is klaarblijkelijk zijn vaste overtuiging. We worden ons ervan bewust: Hier is iemand ‘van de dood naar het leven overgegaan’ (Johannes 5:24).

2.16 Alles inzetten om niets te winnen

Na een lezing bij ‘gespreksforum leven + geloven in Gerlingen⁴⁸ bij Stuttgart komt het aan tafel tot een inspirerend gesprek. Slechts één vrouw had de hele tijd niets gezegd. Pas na mijn vraag wat voor een indruk ze na de lezing had, komt het tot een levendig gesprek met haar.:

‘Ik denk niet, dat er een God bestaat. En ook denk ik niet dat er een leven na de dood is’. (ze gebruikt de zegswijze ‘ik denk’ in plaats van ‘ik geloof’ of ‘ik neem aan’)

‘Maar wanneer er toch een leven na de dood is, dan hebt u een groot verlies. U leeft wel met een groot risico. Wanneer een speler 1.000 D Mark inzet dan neemt hij wel het risico deze 1.000 D Mark te verliezen, maar hij doet het in de hoop om een aanzienlijk groter bedrag te winnen, laten we zeggen 7.000 D Mark. Wanneer u nu het risico neemt om het eeuwige leven te verliezen wat zou dan voor u de bereikte winst zijn?’

‘Niets! Ik wil zo leven zoals ik nu leef. Ik wil niets veranderen’.

Twee consequenties worden mij uit het gesprek duidelijk:

1. Ook wanneer wij iemand zouden kunnen bewijzen dat God bestaat, zou hij toch niet gedwongen in Hem geloven. Hij zou van zijn vrijheid gebruik maken of hij deze God persoonlijk aannemen wil of niet. Deze vrijheid ruimt God in voor elk mens en dus hebben we de beslissing van de enkeling te accepteren ook wanneer we dit in het geval van een afwijzing als smartelijk ondervinden. De Heer Jezus liet de rijke jongeling van Zich weggaan, die de prijs van het volgen te hoog vond (Lukas 18:22-24). De Heer Jezus had medelijden over Zijn tijdgenoten van Jeruzalem, die op een dwaalspoor zaten omdat ze Hem afwezen. Maar Hij accepteerde hun afwijzing: 'U hebt niet gewild!' (Mattheüs 23:37).

2. Veel mensen willen hun leven tot nu toe niet veranderen. Ze zijn uitsluitend op het hier en nu georiënteerd en willen niet geloven, dat het eigenlijke leven pas in het hiernamaals plaatsvindt.

2.17 Altijd doorgaan met de zoektocht

Na samenkomsten met lezingen bied ik de gelegenheid aan voor een persoonlijk

⁴⁸ Lezing met het thema 'Natuurwetenschappelijke en Bijbelse denkwijzen' op 1 mei 1998. De vrouwelijke gesprekspartner duidt zichzelf aan als atheïst.

gesprek over het geloof en ook voor de bekering tot de Heer Jezus. Zo was het ook in Mettmann⁴⁹. Een ongeveer 45 jarige vrouw had veel vragen op haar hart. Ik toonde haar aan de hand van de Bijbel hoe ze tot de Heer Jezus zou kunnen komen en vroeg daarna, wie de weg wilde gaan... De vrouw zei van zichzelf 'Ik ben nog op zoek. Zo eenvoudig, hoe u dat hier voorstelt, kan het toch niet gaan!'

Dit bezwaar hoor ik steeds weer. Klaarblijkelijk willen sommige mensen het moeilijker hebben. Moet men eerst 1.000 preken gehoord hebben of moet men eerst een verschrikkelijke gebeurtenis meemaken? Een andere vrouw (in een andere plaats) zei mij op een keer dat er eerst zoiets moest gebeuren als bij Paulus. Deze viel op de grond en was blind (Handelingen 9:3-19), en pas daarna werd hem duidelijk, dat hij zich moest bekeren. Dan kan ik slechts antwoorden: 'Weest u toch blij dat u niet eerst moet omvallen en ook daarna nog blind moet worden, zodat u zich op een keer bekeert. God probeert het met u zonder blauwe plekken, zonder beenbreuken en zonder verlies van het licht in uw ogen'. God wil dat we op de roep van Zijn Woord antwoorden. Dat is in normale gevallen want volgens Romeinen 10:17 'is het geloof uit de prediking'. Deze laatste genoemde vrouw begreep, dat ze niet eerst op een shock of ongeluk moest wachten om door God te worden aangesproken. Ze nam een beslissing voor het geloof.

De vrouw uit Mettmann was nog niet bereid om deze stap te doen. Ze deed het plotseling voorkomen toch ook in God en Jezus te geloven. Dat paste beslist niet bij de bewering dat ze nog op zoek was.

Wie nog op zoek is, die heeft het juiste ook nog niet gevonden. Wie zich werkelijk tot de Heer Jezus bekeerd heeft, die zoekt niet meer. Die heeft het doel gevonden, die is voor anker gegaan. Die heeft zijn geloofshuis op de rots gebouwd. Hij zal deze rotsgrond nooit weer tegen het drijfzand van eigen voorstellingen willen omruilen.

Aan het voorbeeld van deze vrouw wordt duidelijk: We kunnen een zeker rationeel geloof hebben. Volgens mijn observatie zijn veel mensen, die nog wel bij een kerk horen, toch niet gered. Ze zullen het niet willen weten om als Atheïsten gekenmerkt te worden. Ze noemen zich Christen, omdat ze kunnen zeggen dat ze lid zijn van een kerk, in het bestaan van God geloven en ook verklaren dat de Heer Jezus is Israël geleefd heeft en aan een kruis gestorven. Als men hen vraagt of ze wel weten dat ze naar de hemel gaan als ze in de komende nacht zullen sterven, dan antwoorden ze: 'Nee, dat weet ik niet'. Zo'n geloof alleen maar met het hoofd is waardeloos omdat het geen reddende kracht bezit. Pas de persoonlijke bekering tot God en het geloof in de Heer Jezus, geeft zekerheid van de redding. 'En dit is het getuigenis: dat God ons eeuwig leven heeft gegeven, en dit leven is in Zijn Zoon' (1 Johannes 5:11).

2.18 Vroom en toch verloren

Het was bij een evangelie samenkomst in Noordrijn-Westfalen. Elke avond bleven er enkele mensen achter voor verhelderende gesprekken over het geloof. Eén van de toehoorders was door de lezingen heel erg opgewonden, maar tot een gesprek met nazorg wilde ze niet komen. Ze wilde niet door anderen worden gezien, daarom pakte ze al haar moed bij elkaar en vroeg mijn gastheer voor een afspraak 's middags met mij.

Haar opgewondenheid baseerde op het feit dat de duivel haar helemaal in de war had gebracht. Ik antwoordde haar: Nooit zal de duivel ons door de evangelieboodschap onrustig maken. Hij zou graag ons het liefste slaaptabletten geven, zodat het onrustige geweten zo snel mogelijk weer rustig wordt. De onrust bij de evangelieverkondiging brengt veelmeer de Heilige Geest, want Hij wil ons tot zekerheid van de redding leiden. De Heilige Geest heeft goede bedoelingen met ons.

Het interesseerde mij, hoe ze tot geloof gekomen was. Dat was enkele jaren geleden geweest, vertelde ze, toen ze bij het Janz-Team⁵⁰ op een keer naar voren was gegaan en een zielzorgster voor haar gebeden had. Nu werkte ze alweer vele jaren mee in de kerk, maar zekerheid van de redding kende ze niet. Mij werd duidelijk, dat bij het toenmalige gesprek fundamentele dingen niet in het gebed waren gezegd: kennis van zonde, zondevergeving, troost van de vergeving, het aannemen van de Heer Jezus en zekerheid van de redding. Er zijn

geboortefouten, die nog jarenlang kunnen doorwerken. Ze had geen echte bekering beleefd omdat in de zielzorg haar de zekerheid van de zondevergeving en het heil niet waren beloofd.

Is dat niet merkwaardig? Er is iemand die van de Heer Jezus houdt en graag in de kerk werk doet met kinderen. Alle leden van de kerk waarderen haar als een gelovige en vlijtige vrouw. Ze wilde dit imago in stand houden, daarom, sprak ze met niemand over haar onzekerheid.

Nu namen we allen het centrale punt van een bekering stap voor stap door. In het gebed tot de Heer Jezus maakten we alles vast. Aan het einde is ze zeker van haar behoudenis geworden en ze brak in tranen uit. Ze had meerdere Tempo zakdoekjes nodig voor haar vreugdetranen.

De volgende dag belde ze op naar mijn logeeradres, hoe ze zich bij mij kon bedanken. Men stelde haar voor om langs te komen en het met een paar woorden te doen. Dat deed ze en na het gesprek baden we.

Ze had nu voor de eerste keer de moed om een collega van haar werk tot de lezingen uit te nodigen. Deze kwam en bekeerde zich meteen dezelfde avond. Reusachtig groot was nu de vreugde bij Ursula. De Heer had haar heel erg bemoedigd.

⁵⁰ Het Janz-Team was een groep uit Canada, die overwegend grote evangelisatie acties in een stad of sporthal organiseerde. De preken werden gehouden door de evangelist *Leo Janz*.

2.19 Wie is ‘de lieve God?’

Er komen bij mij steeds talrijker gesprekken voor met mensen, die al sinds hun kindertijd met het christelijke geloof zijn opgevoed en die ook tot God bidden, maar de Heer Jezus als hun persoonlijke Heiland niet kennen. Zo ook in het volgende geval:

Na een prediking over Genesis 1 in een Baptistenkerk kwam een hele zelfbewust uitziende vrouw voor het gesprek bij de nazorg. Haar was vandaag duidelijk geworden dat er iets aan haar geloof ontbrak. Ze zei: ‘Ik ben katholiek. Van kind af aan ben ik door mijn ouders met het christelijke geloof opgevoed. Ik geloof in God en bid ook altijd tot de lieve God’.

Toen ik meerdere malen ‘de lieve God’ hoorde, vroeg ik verder en zei haar dat mij deze formulering zo onpersoonlijk en ook niet Bijbelgetrouw voorkwam. In de brief aan de Hebreeën hoofdstuk 10 vers 31 staat er: ‘Vreselijk is het te vallen in de handen van de levende God’. God is liefde (1 Johannes 4:8), maar zonder de Heer Jezus kan niemand het verdragen om in de handen van deze heilige God te vallen, Die geen enkele zonde duldt. Pas wanneer we ons tot de Heer Jezus bekeerd hebben, wordt God onze Vader, tot Wie we de toegang hebben. IKk vroeg haar: ‘Bidt u ook tot de Heer Jezus?’ - ‘Nee, alleen maar tot de lieve God’.

God heeft ons de Heer Jezus gesteld tot een genadetroon door het geloof. ‘Hem (De Heer Jezus) heeft God gesteld tot een genadetroon door het geloof’ (Romeinen 3:25). Op de berg van de verheerlijking klonk de stem van God uit de wolk: ‘Deze is Mijn geliefde Zoon . . . hoort Hem’ (Mattheüs 17:5). En de Heer Jezus betuigt in Johannes 14:6: ‘Niemand komt tot de Vader dan door Mij’. Zonder de Heer Jezus hebben we helemaal geen toegang tot God. Dan zijn we nog op de plaats, waar de Joden staan. Paulus had zijn verwanten naar het vlees lief en wilde zelfs verloren gaan wanneer daardoor de Joden gered zouden worden: ‘Want zelf heb ik gewenst door een vloek gescheiden te zijn van Christus ter wille van mijn broeders, mijn verwanten naar het vlees’ (Romeinen 9:3). Maar deze ruil gaat niet. Ieder mens moet zich zelf tot de Heer Jezus bekeren! Aan de hand van enkele Bijbelteksten keken we samen naar de weg die naar de Heer Jezus leidt en toen vroeg ik: ‘Wilt u deze weg gaan?’

‘Ja, ik wil!’ Ze bekeerde zich tot de Heer Jezus en bad voor de eerste keer in haar leven tot de Heer Jezus, de Redder. We lazen de beide verzen uit Handelingen 16:154-15. De korte biografie van Lydia is klaarblijkelijk ook haar biografie:

- ze is Godvrezend,
- ze luistert naar de boodschap van de Heer Jezus,
- God opent haar hart,
- ze bekeert zich,
- ze is vanaf het begin onzeker of ze werkelijk gelovig is,
- maar ze laat zich op grond van haar bekering dopen.

‘Wilt u zich ook laten dopen zoals Lydia? De Bijbel kent slechts één doop en dat is de doop die volgt op de bekering tot de Heer Jezus Christus’. – ‘Ja, dat wil ik ook doen’ - ‘Nu bidt u zelf en zegtr de Heer Jezus dat u Hem ook hierin gehoorzaam wilt zijn’.

2.20 Mijn baby is in de hemel!

In december 1999 was ik voor een evangelisatie actie in Mannheim. Vóór het begin van de avondsamenkomst stond ik nog bij de boekentafel en keek wat rond. Toen er een vrouw naar me toe kwam en vol vreugde, ja bijna opgewonden zei:

‘Weet u, mijn kind is in de hemel. Het is in de handen van de Heer Jezus’. Ik kon die zin niet zo rangschikken en dus informeerde ik er naar. ‘Ja!’, zei ze, ‘het is pas een paar weken geleden gebeurd, toen heb ik mijn pas drie maanden oude dochter naar het graf gebracht. Maar ik ben er zeker van, ze is nu bij de Heer Jezus. Toen mijn dochter stierf, toen gaf mijn gelovige moeder mij haar boek: ‘En de andere religies’⁵¹ en daarin hebt u geschreven, wat er met die kinderen gebeurt, die zo vroeg zijn gestorven. U hebt dat verklaard met het woord van de

Heer Jezus: ‘Voor de kinderen is het koninkrijk van God’. Dat ging mij door het hart. Ik heb mijn kind boven alles lief. Ik wil ook eenmaal daar zijn waar mijn kind is, en dus heb ik mij daarop bekeerd. Nu weet ik het precies: Ik zal mijn kind in de hemel weer zien’.

Dit vertelde ze heel emotioneel en met een bewogen hart. Hoeveel anderen zal ze nog van deze ingrijpende gebeurtenis vertellen en daardoor op de Redder, de Heer Jezus, wijzen?

Met dit voorbeeld is me duidelijk geworden, wat iedereen beslist ook zo zien moet. Wat doet God niet alles om een mens te redden? Hij schenkt een vrouw een kind en neemt het spoedig tot Zich. Hij spreekt daardoor zo sterk tot de vrouw, dat zij ook voor de hemel wordt gewonnen.

2.21 De atheïst van Beieren

Na een IVCG lezing in Beieren kwam er een opvallend grote man naar me toe. Ik schatte hem minstens twee meter! Aan zijn gezichtsuitdrukking merkte ik meteen: hij was van plan om met mij af te rekenen. En prompt viel hij mij onder heftige emoties aan:

51 Werner Gitt: ‘Und die anderen Regionen?’, CLV Bielefeld, 8^e uitgebreide oplage 2004, bladzijde 135-136

52 De IVCG (Internationale Vereinigung Christlicher Geschäftsleute): Internationale vereniging voor christelijke zakenmensen, is een zendingsbeweging. In talrijke grotere steden van Duitsland, Zwitserland en Oostenrijk worden samenkomsten met lezingen georganiseerd, met het doel om mensen met verantwoording voor het geloof te winnen.

‘Ik ben atheïst. Ik heb me over dat geërgerd, wat u over de hemel en hel gezegd hebt’.

‘Daar kunt u toch als atheïst helemaal onbezorgd over zijn, want u gelooft toch niet dat er een hiernamaals bestaat’.

‘Hoe kan God zo iets verschrikkelijks als de hel toelaten?’

‘Het doel van God is toch om ons voor die plaats te waarschuwen en door de Heer Jezus te redden, zodat we niet in de hel, maar in de hemel komen’.

Zijn toorn bracht hij tot uitdrukking met vele andere opgewonden woorden.

‘Waarom windt u zich zo op over God? Hij is toch heel eerlijk en sportief. Hij informeert ons dat deze twee plaatsen er zijn. Als we voor Hem een beslissing nemen, zullen we eeuwig bij Hem in de hemel zijn. Als we tegen Hem blijven, zijn wij eeuwig van Hem gescheiden – in de hel. Dat zegt Hij ons hier en vandaag zodat we nog de mogelijkheid hebben om een koerscorrectie uit te voeren. We zijn door God uitstekend geïnformeerd’.

Witheet van woede draaide hij zich om en ging weg. Naar mijn ervaring heb ik bij mensen, die zich na een Bijbels georiënteerde boodschap erg opwinden, meer hoop, dat ze uiteindelijk toch omkeren en het eeuwige leven aannemen dan bij diegenen waar al wat gezegd werd het ene oor in en het andere oor uitgaat. Het moeilijkste zijn de mensen voor een totale overgave voor Christus te winnen, die denken dat ze al christen zijn maar zich nog nooit bekeerd hebben.

2.22 Dan gaan bijna alle mensen naar de hel

Tijdens een lezing in Hessen zat er aan mijn tafel een emeritus biologie professor⁵³. Hij was goed in zijn Bijbel thuis maar hij wees bijna alles af, wat ik in mijn lezing gezegd had en hield mij voor: ‘U laat bijna niemand in de hemel komen – hetzij dan als hij of zij zich bekeert. Bij zo’n enghartigheid blijft er nauwelijks iemand nog over: geen Moslims, geen Boeddhisten, en bij de christenen maakt u ook nog diverse beperkingen. Dan komen bijna alle mensen in de hel’. - ‘Ik heb alleen maar dat doorgegeven wat de Heer Jezus gezegd heeft’, antwoordde ik. ‘En Zijn woord zegt ons: ‘Niemand komt tot de Vader dan door Mij’ (Johannes 14:6). Bovendien lezen we in de Bijbel: ‘En in niemand anders is de behoudenis. Want er is ook onder de hemel geen andere naam onder mensen gegeven waardoor wij behouden moeten worden’ (Handelingen 4:12). Nu wond hij zich nog meer op: ‘Nee, nee, dat kan zo niet bedoeld zijn! Boeddhisten en Moslims en vele anderen geloven toch ook’.

De Heer Jezus heeft niet gezegd: ‘Wanneer u slechts iets gelooft, dan komt u in de hemel’. Hij heeft gezegd: ‘Ik geef hun het eeuwige leven’ (Johannes 10:28).

⁵³ Lezing bij ‘gespreksforum leven + geloven’ in Wetzlar op 30 januari 1999.

En in Johannes 3:36 staat er: ‘Wie in de Zoon (van God) gelooft, heeft eeuwig leven. Maar wie de Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien. Maar dit wilde hij helemaal niet accepteren en wij kwamen er niet uit.

Tenslotte zei ik: ‘Staat u mij toch toe, dat ik dat geloven mag, wat de Heer Jezus zei. U gelooft toch ook wat u wilt’.

2.23 Waarom liet God de zondeval toe?

Aan de Technische Universiteit van Braunschweig⁵⁴ vroeg een student na een lezing: ‘Waarom heeft God de mens zo onvolmaakt gemaakt, dat hij in zonde kon vallen? Hij wist toch van tevoren, dat het daartoe zou komen’.

‘God had de hele schepping ‘zeer goed’ gemaakt, en daarvan was ook de mens niet uitgesloten. Dus kunnen we zeggen: De mens was in geen geval onvolmaakt geschapen. Maar God gaf de mens de volle vrijheid en dat sluit in: Hij kan en mag ook van God weggaan. Wat ingeperkte vrijheid is, kennen we toereikend van zulke systemen als communisme en nationaalsocialisme, maar ook van de Islam. Ingeperkte vrijheid is er ook in de dierenwereld. Op welke wijze een merel een nest bouwt, is voor haar genetisch vastgelegd. In de nestbouw soort is ze dus als merel vastgelegd. Nooit zal ze kunstig geconstrueerde, omlaag hangende nesten zoals de wevervogels bouwen. Haar graad van vrijheid bestaat

slechts nog daarin te beslissen, of ze aan een heg of een struik of een boom de voorkeur geeft en waar precies het nest moet worden geplaatst’.

Studente: ‘Ja, dat begrijp ik, maar God zou toch de vrijheidsradius tot aan die grens kunnen trekken, waarbij precies het in de zondevalLEN onmogelijk wordt’.

Daarom ging ik in op het wezen van vrijheid en redding:

‘God heeft onze vrijheid aan de liefde en de gehoorzaamheid tegenover Hem gekoppeld. Hij schiep de mensen niet als mieren of zwaluwen of chimpansees, maar naar *Zijn* beeld en daarmee in de aard en het karakter van de Heer Jezus. We hebben dus een niet te vergelijken hoge roeping gekregen, want in de eeuwigheid zullen we eenmaal – hoe onvoorstelbaar dat voor ons nog mag voorkomen – *de Heer Jezus gelijk zijn*. In 1 Johannes 3:2 lezen we het: ‘Geliefden, nu zijn wij kinderen van God, en het is nog niet geopenbaard wat wij zullen zijn. Wij weten dat als Hij geopenbaard zal zijn, wij Hem gelijk zullen zijn’.

De Heer Jezus had vanzelfsprekend alle vrijheid toen Hij hier op onze aarde was:

- Hij zou Zich ook van God kunnen scheiden, *maar Hij deed het niet*.
- Hij zou van het kruis hebben kunnen afkomen, *maar Hij deed het niet*.
- Na Zijn verblijf van 40 dagen in de woestijn zou Hij aan de verlokkingen van de duivel hebben kunnen toegeven, *maar Hij deed het niet*.

De Heer Jezus heeft ons voorgeleefd, dat men ook bij de grootste vrijheidsradius God gehoorzaam kan zijn. En op precies dezelfde maat heeft God sinds de schepping ook recht.

Wij mensen hebben op een lichtzinnige manier voor de ongehoorzaamheid gekozen en ons daarmee de eeuwige scheiding van God op de hals gehaald. Maar God wilde ons in Zijn goedheid niet voor altijd verloren laten gaan. De kruisdood van de Heer Jezus was de hoge prijs voor onze zonde. Al in Jesaja 43:24 kunnen we nalezen: ‘U bent Mij lastig gevallen met uw zonden, hebt Mij moeite aangedaan met uw ongerechtigheden’.

2.19 Jezus, die de Heer Jezus niet kende

Het was tijdens een actie bij de tentevangelisatie⁵⁵ in Übach-Palenberg (bij Aken). Naast de grote tent was er ook een kleinere voor gesprekken. Na de prediking kwam er een jonge man voor een discussie. Eerst vroeg ik hem naar zijn naam. ‘Ik heet Jezus’. Ik was verbaasd over deze ongebruikelijke naam Het schoot ij door het hoofd: Je hebt deze avond zoveel over Jezus gezegd, nu weet hij zelfs al niet meer hoe hij heet. Hij bespeurde mijn verwondering en daarom legde hij mij uit: ‘Mijn ouders zijn Spanjaarden en in Spanje gebruikt men hier en daar Jezus als voornaam. En dus ben ik ook zo genoemd’. Ik vroeg hem in aansluiting op de lezing: ‘Kent u Diegene, naar Wie u misschien onbewust

genoemd ben, de *Heer Jezus*?' Tot mijn verbazing antwoordde hij met NEE. 'Wilt u Hem leren kennen?' Hij antwoordde met een duidelijk JA en verliet na het afsluitende gebed de kleine tent als iemand, die zich tot de Heer Jezus bekeerd had.

Zo iets bestaat dus: Er heet iemand Jezus en kent de Heer Jezus, de Redder, niet. Dat is te vergelijken met veel mensen, die zich Christen noemen, maar Christus nooit in hun leven hebben aangenomen.

Tenslotte vroeg ik hem: 'Hoe kwam het dat u hier in de tent was?' In verbaasde me over zijn antwoord. 'Ik had eigenlijk een heel ander plan, stond op het trottoir en stak mijn duim omhoog zodat iemand mij zou meenemen. Een auto met drie jonge mensen stopte en ik stapte in. Toen ik tijdens de rit mijn doel noemde, meenden ze dat dat zij iets beters hadden en vertelden me enthousiast van een tentevangelisatie en dachten dat die ook voor mij belangrijk was en ik beslist met hen mee zou moeten komen... Dus liet ik me ompraten en kwam hier naar toe'.

Later hoorde ik dat Jezus een Bijbelschool bezocht had. Daarna verloor ik hem uit het oog. Misschien is hij nu ergens op een zendingsveld en voert de opdracht van zijn Heer uit: 'Gaat heen in de hele wereld en predikt het evangelie' (Markus 16:15). Ook hier verwonder ik me naderhand, wat die jonge mensen in de auto voor vrucht bewerkt hebben voor de eeuwigheid.

⁵⁵ Tentactie met de Neuland-Zending Plettenberg (Stichter: *Paul Meyer* van 10 tot 14 september 1986).

2.25 Een bont gemengd gezelschap bij de nazorg

Als voorbeeld schilder ik hier een nabespreking, zoals ik ze in soortgelijke bonte samenstelling regelmatig na lezingen aantref. Op deze avond waren er vier vrouwen en een man achtergebleven. Ze kwamen uit heel verschillende situaties – zoals het in het leven nu eenmaal is. In een korte voorstellingsronde noemden ze de reden van hun komst:

Mevrouw A zegt, dat ze al eens een keer bij een vrouwenontbijt is geweest en daar iets van de 'lieve God' heeft gehoord. Vandaag zou er zoveel over de Heer Jezus gesproken. Dat zou nieuw voor haar zijn en dat heeft bij haar veel vragen opgeworpen. Uit haar onpersoonlijke manier van spreken over een 'lieve God' was duidelijk te zien: Ze wist nog heel weinig van de levende God van de Bijbel en van de Heer Jezus, onze Redder. Maar haar nieuwsgierigheid was gewekt en ze zocht de waarheid.

Mevrouw B is een jonge vrouw uit Oekraïne met pikzwart haar. Ze kan heel goed Duits en verklaart me dat ze in haar geloof geen vast fundament heeft. Alles is wat verward.

Mevrouw C is ontheemd. Ze heeft geen vaste woonplaats en houdt zich bezig met twijfelachtige werkzaamheden. Ik ben blij dat ze door iemand voor de lezing is uitgenodigd en zelfs bij het nagesprek is gebleven.

Mevrouw D herken ik weer. Ze was de vorige avond ook al achter gebleven. Haar nood was haar huwelijk – een marteling: ‘We hebben elke dag een heftige ruzie met elkaar. Wat kan ik nu doen? Kunt u me helpen?’, vraagt ze. Ik zei dat voor Christus geen probleem te groot is en of ze zich niet aan Hem wil toevertrouwen. U zou eens kunnen horen wat de Heer Jezus allemaal voor u gedaan heeft. ‘Wanneer u besluit voor een leven om de Heer Jezus te volgen dan bent u in uw huwelijk niet meer alleen, maar dan hebt u in uw leven Hem aan uw zijde Die gezegd heeft: ‘Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde’ (Mattheüs 28:18). Ze nam werkelijk een beslissing voor de Heer Jezus en vroeg me aan het einde: ‘Hoe moet ik nu verder met mijn man omgaan?’ Ik raadde haar aan: ‘Begin nu eerst om voor hem te bidden, dat zal de situatie ion de loop van de tijd veranderen’. Met deze aanbeveling ging ze de vorige avond naar huis. Ik geloof mijn eigen ogen niet om haar weer te zien en wel met haar man, die naast haar zit. Zou God zo snel op gebed gereageerd hebben? Ja, dat had Hij! God opent deze avond ook het hart van de man en ook hij neemt een beslissing voor de Heer Jezus. Nu heeft dit huwelijk een kans. Beiden zullen nu beginnen om de Bijbel te lezen. Het Woord van God kan ook hun leven veranderen en het zieke huwelijk genezen.

Ik ga op alle vragen in, die zo verschillend van aard zijn omdat ieder een ander probleem heeft en toon de weg van de bekering tot de Heer Jezus. Niemand zegt NEE en dus nemen allen de Heer Jezus deze avond aan. Aan het einde van de gesprekken geeft elk zijn eigen commentaar: *Mevrouw A* zegt: ‘Nu weet ik wat geloven betekent, namelijk de Heer Jezus mijn Heer noemen’. *Mevrouw B* stelt vol blijdschap vast: ‘Nu heb ik weer vaste grond onder mijn voeten’. *Mevrouw C* meent: ‘Mijn leven moet nu fundamenteel veranderen’. *Mevrouw D* drukt met een kort ‘Dan u wel’ alles uit, wat ze op de beide avonden met God beleefd heeft.

2.26 Zo één wil ik ook worden

Na een grote manifestatie in een stadhuis was ik vanwege meerdere gesprekken één van de laatste aanwezigen. Toen ontmoette ik nog de vrouwelijke conciërge. Ik dankte haar omdat alles heel goed gegaan was – de belichting, de positionering van de microfoon, het klaarzetten van de projector, en ik gaf haar mijn boek ‘Vragen die steeds weer gesteld worden’. Ze bladerde het wat door en stelde dan ontsteld vast: ‘Dat is een christelijk boek!’ - ‘Ja, dat klopt’- ‘Houdt maar op met mij daarmee. Met al dat christelijke heb ik het helemaal gehad’ - ‘Waarom dat?’ - ‘Dit wil ik u zeggen: Op 25 jarige leeftijd stierf mijn broer aan leukemie. Een God, Die zoiets toelaat, daar wil ik niks mee te maken hebben. Hoe kan men zo’n jong mens simpel uit het leven wegrukken, die nog zoveel vóór zich had. Nee, met deze God ben ik helemaal klaar’.

‘Ik kan u begrijpen. Het is voor mij ook onverklaarbaar waarom God zoiets kan toelaten. Zulke vragen stel ik mij ook. Kijkt u eens, in dit boek heb ik enkele

vragen beantwoord, die ik kon beantwoorden. Eigenlijk zou ik een tweede boek moeten schrijven met de titel: 'Vragen, die ik ook *niet* beantwoorden kan'. Meteen gaat ze daarop in: 'Zo'n boek hoeft u helemaal niet te schrijven want dat wil toch niemand lezen'. Ik gaf haar meteen gelijk: 'Zoiets zal ik ook niet schrijven'.

Nog een keer spuugde ze haar gal over al het christelijke gedoe en tierde verder: 'Ik wil u zeggen wat mij zo afwijzend tegenover God maakt. Er waren kruistochten, die in de naam van God en de kerk zijn gemaakt. Dat alles druipt zo van bloed. De inquisitie was een vreselijke instelling, waarbij de mensen ontzaglijk gekweld werden. En al de heksenverbrandingen behoren in dezelfde categorie van afschuwelijk'.

'Ik gaf haar niet alleen maar gelijk maar blies ook op dezelfde hoorn: 'U hebt helemaal gelijk. Hoe verschrikkelijk is dat alles wat mensen in de naam van God en Christus allemaal gedaan hebben. Vreselijke barbaarse dingen zijn dat. Waardigheidsbekleders met grote kruisen op hun borst gaven verschrikkelijke bevelen. Ja, met de ergste misdaden van de wereldgeschiedenis hebben we hier te maken'.

Ik bespeurde: ze kon het niet begrijpen dat hij, die in de zaal zo indringend over God had gepredikt, nu zo helemaal aan haar kant stond. Misschien was dat de eerste keer dat ze zich begrepen en aangenomen voelde. Ik bevestigde haar, dat al de hoge geestelijken massief tegen het evangelie gehandeld hebben. De Heer Jezus leerde: 'Hebt uw vijanden lief en bidt voor hen die u vervolgen' (Mattheüs 5:44), 'Zalig zijn de zachtmoedigen ..., zalig de barmhartigen ..., zalig zijn de vredestichters' (Mattheüs 5:5,7, 9). Maar die mensen handelden totaal tegengesteld aan de uitspraken van de Heer Jezus. Ze zullen in het gericht een zwaar oordeel ontvangen. Tegen de zelfingenomen theologen van Zijn tijd zei de Heer Jezus: 'Want u sluit het koninkrijk der hemelen voor de mensen. Want u zelf gaat niet naar binnen en hun die willen binnengaan, laat u niet toe binnen te komen' (Mattheüs 23:13).

Nu viel me spontaan een verhaal te binnen, die ik haar vertelde: 'Het is al jaren geleden toen ik van een gebeurtenis las, die veel indruk op mij gemaakt heeft. Het was tijdens de Tweede Wereldoorlog. In Roemenië was het Rode Leger binnengerukt. Toen ging er een Russische officier naar een kerk en trof daar – ik heb de juiste getallen niet meer in herinnering, maar de orde van grootte klopt – ongeveer 100 kerkgangers. Hij hield zijn machinegeweer omhoog en zei: 'Nu wordt het communisme en het atheïsme aangekondigd. Jullie christenen hebben we niet meer nodig. We zullen jullie gewoon doodschieten dan hebben we dat probleem niet meer. Maar ik geef jullie nog één kans. Wie nu zijn geloof verloochent en zich losmaakt van God die is vrij en kan daar naar de uitgang gaan'. Sommigen stonden op en gingen, daarna maakten zich nog meer los uit de menigte en verlieten de kerk de één na de ander. Aan het einde bleven nog slechts tien mensen zitten. Die verloochenen hun geloof niet, ook dan niet als dan de beschieting dreigt. Ze blijven God trouw. Wat

gebeurt er nu? Voor allen onbegrijpelijk, legt de officier zijn machinegeweer weg en zegt. ‘De lauwe mensen zijn we kwijt. Nu zijn er alleen nog de echte hier. Nu kunnen we gezamenlijk bidden’.

Dit verhaal heeft een sterke indruk op de vrouw gemaakt. Ze kan echt en huichelachtig onderscheiden. Tot mijn verbazing zegt ze plotseling: ‘Zo één als de tien standvastige mensen wil ik ook graag worden’. Slechts het echte is uiteindelijk dat wat werkelijk overtuigt. God overwint zelfs de sterkste tegenstander. In Jesaja 53:12 staat er van de Redder, de Heer Jezus: ‘en Hij zal de machtigen als een roof delen, omdat Hij Zijn leven heeft uitgegoten in de dood’.

2.27 De vereiste aanleiding

In de kerk van onze vrienden *Werner* en *Hanna Trauernicht* in Spetzerfehn (Ostfriesland) vond in februari een avond voor gasten plaats. De ruimte was feestelijk versierd en men zal liefdevol aan de gedecoreerde tafels. Mijn thema was: ‘Verheug je op de hemel’. *Werner* had een medewerker uitgenodigd, die voor de eerste keer met zijn vrouw zo’n samenkomst bezocht. Aan het einde van de lezing werd gezegd dat God ons tot zijn eeuwige feest in de hemel uitnodigt.

André en zijn vrouw *Sandra* zaten aan mijn tafel en kwamen we in gesprek. Het algemene gemompel was storend, daarom gingen we met zijn drieën naar een ander vertrek. Ik vroeg hen of ze beiden ook in de hemel zouden willen zijn. *André* was op grond van sommige gesprekken op het werk met *Werner* al goed geïnformeerd en zei ja op de vraag. Maar zijn vrouw was nog wat sceptisch en legde besluiteloos uit dat ze nog niets van het geloof gehoord had. Het geloof zou nog moeten groeien en daarna zou ze later nog daarover kunnen nadenken. Ik zat aan het hoofd van de tafel en rechts van mij *André* en links *Sandra*. Ze was hoogzwanger en had een ongebruikelijke ronde buik. Op haar argument van een eerst groeiend geloof zei ik het volgende tegen haar: ‘Jullie zullen spoedig een kind krijgen. Op het ogenblik groeit het nog in je lichaam verder. Voor deze groei was een ontploffing nodig en pas dan begon de groei. Zo is het ook met het geloof. Zonder ontploffing gebeurt er niets. In het geval van het geloof heet deze ontsteking bekering tot Jezus Christus’. Deze vergelijking als verklaring was voor haar meteen begrijpelijk. Bij beiden kwam het tijdens dit gesprek tot de ‘ontploffing’, die het eeuwige leven bewerkt.

Op 6 juni 2004 trof ik *André* met zijn intussen 15 maanden oude zoon bij de 60e verjaardag van *Werner*. Vol vreugde vertelde hij mij dat hij en *Sandra* in het geloof waren gegroeid en graag meewerkten met geestelijk werk. Met een ontploffing begon alles.

2.28 Het wereldwijde netwerk van God

In maart 2003 was ik in Namibië, het vroegere Duitse Zuidwest Afrika, voor evangelische lezingen⁵⁶. Enkele weken daarvoor vertelde ik mijn Australische vriend *Carl Wieland* (zie ook getuigenis I in deel III) per email van dit voornemen. Hij gaf deze informatie door aan zijn ook in Australië wonende zuster *Gisela*, die op haar beurt een zwager A⁵⁷ in Namibië heeft. Toen wij van de lezingenserie in Windhoek nog voor lezingen in Swakopund waren, gingen we met onze gastheer en gastvrouw, het echtpaar *Johannes* en *Hanni Trauernicht* (zie ook getuigenis 2 in deel III), in een Duits restaurant voor het middageten. We vermoedden niet dat boer A ook daar was, in elk geval in een andere ruimte. Toen wij klaar waren met het eten, had ik nog een gesprek met een gast aan de tafel naast mij. Slechts door deze kleine vertraging troffen we buiten boer A, die het echtpaar kenden. We nodigden hem voor de spoedig beginnende evangelisatie in Windhoek uit. We waren verbaasd toen hij zei dat hij dat al wist van zijn Australische schoonzus. Was dat allemaal toeval?

Foto

De boerenvrouw Ulla Metzger (mevrouw C in de tekst) bekeert zich op 12 maart 2003 samen met haar kleindochter Daniela tot de Heer Jezus.

⁵⁶ Zie ook meditatieboek 'Leben ist mehr 2005 – Impulse für jeden Tag' (Leven is meer 2005 – impulsen voor elke dag) CLV Bielefeld, lezing van 11.06.2005.

⁵⁷ Omdat ik nog niet de namen van alle personen ken, duid ik ze hier aan met A, B, C.

Tijdens de dagen in Windhoek keken we steeds weer uit naar boer A. Jammer genoeg is hij nooit gekomen. Op één van de avonden bleef toch een vrouw C met haar 15 jarige kleindochter achter om een beslissing te nemen voor Christus. Na het gesprek vroeg ik waar ze vandaan kwam. 'Ik kom van een boerderij, die 150 kilometer hier vandaan is' – 'Hoe wist u dan van deze lezingen?' - 'Mijn Australische schoonzus uit Adelaide stuurde me een email'. Wat was er gebeurd? *Gisela* heeft een vriendin *B* in Adelaide en wees per email op de evangelisatie. *B* schreef daarop een email naar haar in Namibië levende schoonzus *C*. Heeft God niet een wonderbaar netwerk om mensen, die open staan voor het evangelie, te redden?

2.29 De vrouw, die naar de hel wilde gaan

Het is niet te bevatten maar er zijn altijd weer mensen, die in de hel willen zijn.

- Ze denken, dat er daar te doen is dan in de hemel

- Ze denken dat ze daar weer hun vrienden zullen ontmoeten
- Ze denken, dat ze daar hun gewone leven weer verder kunnen leven

Heeft onze verkondiging gefaald? Hebben we de verschrikkingen en de pijnen en kwellingen niet indringend genoeg geschilderd zodat zo velen niet geïnformeerd zijn over wat hen op die plaats te wachten staat?

Of nog erger: Hebben we nooit over de hel gepredikt? Of hebben we zelfs gezegd: ‘Er bestaat geen hel?’ Pas geleden zei een goede vriend tegen mij: ‘In onze kerk wordt nooit iets over de hel gezegd’. De predikers hebben wel angst, dat men veronderstelt dat ze bij de Middeleeuwen zijn blijven staan.

Ik heb besloten dat te prediken wat de Heer Jezus tegen de mensen heeft gezegd. En Hij heeft niet zelden van de hel en van het verloren gaan gesproken.

De in 1928 in London geboren TV ster *Chris Howland*, die in Duitsland als humorist (‘Heinrich Pumpernickel’) en zanger van hits (‘Fräulein’) beroemd werd, uitte kort geleden (in 1999) dat hij liever in de hel dan in de hemel wilde zijn, omdat al zijn vrienden ook daar zijn.

Toch vergist hij zich grondig want in de hel zijn er geen vrienden meer. Vrienden zijn iets goeds. Maar in de hel is er überhaupt niets goeds meer omdat God, de Bron en Oorzaak van al het goeds, daar niet is. Daarom vinden we in de Bijbel ook nergens de kleinste aanwijzing dat er daar een vorm van gemeenschap is.

De hel is de eenzaamste plaats, die men zich überhaupt kan voorstellen.

Ook Jean Paul Sartre heeft de hel nog veel te goed beschreven, wanneer hij denkt dat het zo is dat wanneer mensen, die helemaal niet met elkaar kunnen opschieten, steeds en onafscheidelijk in een ruimte opgesloten zijn.

Bij een lezing in Mannheim had ik over de hemel en de hel gesproken. Daarna komt er een jonge vrouw naar me toe en verklaart dat ze precies weet waar ze naar toe wil. Ik was er zeker van dat nu het antwoord zou komen: ‘Naar de hemel’. – ‘Nee’, meent ze, ik zal me in geen geval bekeren, want ik wil naar de hel’. – Ik kan het niet bevatten. Heb ik zo verkeerd gepredikt dat de luisteraars de hel boven de hemel prefereren? Haar motivatie heeft me verbaasd: ‘Ik heb een nauw contact met mijn moeder gehad. Ze is gestorven, toen ik 20 was. Ze heeft niet geloofd daarom is ze volgens u in de hel. Ik wil ook graag daar naar toe, waar zij is. ‘. Ik verklaarde haar wel daarbij op het volgende te letten:

Ten eerste: Niemand kan van een ander met zekerheid zeggen dat deze persoon in de hel is. De moeder van de moordenaar aan het kruis had misschien meegemaakt, hoe haar zoon op het verkeerde pad kwam. Hij werd een moordenaar en een misdadiger. Nu hadden de Romeinen hem te pakken gekregen en hem als straf aan het kruis geslagen. Als we de moeder zouden gevraagd hebben waar haar zoon nu is, dan zou haar antwoord heel duidelijk zijn: ‘Hij heeft niet geloofd, en hij werd bovendien nog een misdadiger – hij is in de hel!’. Zij beoordeelde hem volgens de haar bekende leefstijl. Bovendien

eindigde zijn leven aan het kruis nadat men hem als misdadiger had. Maar hij riep de Heer Jezus aan en werd daardoor gered. (Lukas 23:40-43). Deze misdadiger zullen wij in de hemel ontmoeten. De moeder wist misschien helemaal niets daarvan.

Ten tweede: Ik herinner me nog de tijd na de Tweede Wereldoorlog. Door vlucht, deportatie en krijgsgevangenschap waren vele gezinnen uit elkaar gerukt. Er waren nog vele jaren na de oorlog regelmatig meldingen van het Rode Kruis van zoekende mensen op de radio, om de gescheiden familieleden weer bij elkaar te brengen. Maar in de hel is er geen Rode Kruis en geen organisatie die vrienden en familieleden weer bij elkaar wil brengen.

De hel is geen plaats van een familiereünie! Ook wanneer ik uw gedachten eens volg en aanneem, dat u en uw moeder op een keer op de plaats van de verlorenheid zouden zijn; U zult elkaar nooit meer kunnen vinden.

Ten derde: De Bijbel zegt ons: 'God is liefde'. In Russische kerken heb ik vaak aan de muur met grote letters gelezen: 'Bog jest ljubow' (God is liefde). Wanneer jonge mensen elkaar vinden, verliefd worden en trouwen, dan is deze liefde een geschenk van God. De hel kan beschreven worden als de absolute afwezigheid van God. Welnu, wanneer God daar niet is, dan betekent het ook de absolute afwezigheid van liefde.

Mensen, die van elkaar gehouden hebben op aarde, zullen elkaar in de hel haten. Alle hier op aarde bestaande genegenheden zullen door de daar heersende liefdeloosheid en onverschilligheid voor altijd weg zijn. Daarmee wordt de hel de eenzaamste plaats überhaupt.

Ten vierde: Ook nog uit een andere grond zult u uw moeder nooit vinden. De hel is namelijk een plaats van duisternis (Mattheüs 8:12; 22:13).

Uit al deze gronden kan ik u slechts een enkele raad geven: Neem een beslissing voor de Heer Jezus en doorbreek de grijze ketting van verlorenheid. Daarmee doet u voor u zelfs iets goeds. Ook uw kinderen zullen u op een keer dankbaar zijn, wanneer ze al vroeg in het geloof worden opgevoed'.

2.30 Waarom doet God soms voor ons onbegrijpelijke dingen?

Altijd wanneer ons onverhoopt tegenslag treft of dat wij in onze omgeving met leed en dood worden geconfronteerd, duiken existentiële vragen op: 'Hoe kan God zo iets toelaten?' - 'Waar was God toen dat gebeurde?' - 'Waarom trof mij dat juist of mijn land?'

Van 13 augustus tot 8 september 2004 was ik voor talrijke lezingen onderweg in Paraguay. Kort daarvoor, namelijk op 1 augustus 2004 was er een gigantische brand in een groot winkelcentrum (supermercado) in Asunción, de hoofdstad van Paraguay. Bijna 400 mensen waren in de vlammen omgekomen. Deze verschrikkelijke gebeurtenis heeft de bovenstaande vragen heel actueel in het bewustzijn geroepen. Wanneer we in de nieuwsberichten van catastrofes ergens in de wereld horen, dan gaan we daar vaak gewoon aan voorbij. Klaarblijkelijk

is alles zo ver weg dat men al gauw overgaat tot de orde van de dag. Maar als er zoiets in de eigen stad gebeurt en we misschien de één of de ander getroffen persoon kennen,, dan zijn we ten diepste geschokt. Dat had ons ook kunnen treffen, denken we dan. Heeft God nog een keer gespaard, omdat we waardevoller voor Hem zijn dan de omgekomenen?

Toen ten tijde van de Heer Jezus de toren van Siloam omviel en 18 personen bedolf (Lukas 13:1-5), doken ook daar meteen de waarom vragen op. De Heer Jezus zei tegen de geschrokken mensen: ‘Denkt u dat zij schuldiger waren dan alle andere mensen, die in Jeruzalem wonen? Nee, zeg Ik u, maar als u zich niet bekeert, zult u allen op dezelfde wijze omkomen’. De Heer Jezus leert ons hiermee twee wezenlijke dingen: a) de omgekomenen waren geen grotere zondaars dan de overlevenden. En b) het ongeluk is een roep tot bekering aan de overlevenden – en daarmee ook aan ons.

Een volgende gedachte, die ons helpt om de grote brand van Asunción beter te begrijpen, staat in Amos 3:6: ‘Geschiedt er een ramp in de stad, zonder dat de Heer die bewerkt?’ Deze uitspraak kan ons op het eerste ogenblik doen ontstellen: God laat het ongeluk niet slechts toe, maar nog meer: Hij is zelfs de Veroorzaker. Dat past toch helemaal niet zo goed in onze gebagatelliseerde voorstelling van de ‘lieve God’. Maar laten we bedenken: Dezelfde God heeft voor een zondvloed gezorgd, waarbij heel veel mensen – het zouden miljoenen mensen geweest kunnen zijn – jammerlijk zijn verdronken. Dezelfde God heeft boven de Amalekieten het oordeel uitgevaardigd om het hele volk met wortel en tak uit te roeien (1 Samuël 15:2-3). Dezelfde God spreekt ook het eeuwige oordeel over de goddelozen uit (Openbaring 21:8). Toch is deze God de liefde in Persoon (1 Johannes 4:16). Het is ook dezelfde God, Die ‘Zijn eniggeboren Zoon heeft gezonden in de wereld, opdat wij door Hem zouden leven’ (1 Johannes 4:9).

Bij de rand in het winkelcentrum (supermercando) van Asunción kwamen 400 personen om. De ontsteltenis daarover heeft heel Paraguay geraakt. Stellen we ons eens voor, dat dezelfde personen geleidelijk binnen een half jaar zouden zijn gestorven, de ene aan kanker, de ander aan een hartinfarct, weer een ander door een auto ongeluk enz.

Foto

Diverse studentes aan de medische faculteit van de universiteit van Asunción nemen na de lezing een beslissing voor Christus.

Behalve de directe familieleden zou niemand anders notitie ervan genomen hebben. Maar door de concentratie van het leed op één enkele gebeurtenis ging een opgewonden vragen naar God door het hele land. Hebben de mensen het

ongeluk als een goddelijk roepen tot bekering begrepen? Ik ervoer op deze vraag een direct antwoord:

Tijdens mijn verblijf in Paraguay hield ik ook diverse lezingen aan de nationale universiteit (*Universidad Nacional de Asunción*). Bij al deze samenkomsten vond ik onder de studenten een ongebruikelijke openheid voor het evangelie, zoals men het aan universiteiten anders nooit zo beleefd. Zo waren er bijv. op een avond ongeveer 200 luisteraars bij het thema ‘Oorsprong van het leven vanuit het oogpunt van de informatie’⁸⁸ gekomen. Aan het einde zei ik, dat men deze God ook persoonlijk zou kunnen leren kennen. Wie dat zou willen, kon na de lezing achterblijven. Hoe verrast was ik, toen er zich aansluitend 50 studentes en studenten zich bekeerden tot de Heer Jezus Christus. Mij houdt de vraag bezig: Zou deze bereidwilligheid voor een omkeer tot God er ook zijn geweest, wanneer er zo kort van tevoren geen ongeluk in de stad was geweest.

Foto

Alle studenten ontvingen drie evangelische boeken. De meesten willen een handtekening van de auteur, 27 augustus 2004.

⁵⁸ Spaanse versie met Powerpoint achtergrond: ‘En el principio existia la información – El origen de la vida’

Gods liefde wil ons graag zonder tegenslagen de hemel schenken. Maar ons versteende en trotse hart vraagt vaak pas dan naar God, wanneer er iets onmiskkenbaars ons uit de slaap wakker schudt.

Twee gedachten bij deze laatste lezing zijn voor mij belangrijk:

1. Tijdens de toelichtingen, hoe men zich tot de Heer Jezus bekeert, gebruik ik regelmatig het vers uit 1 Johannes 1:9: ‘Als wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid’. Ik waardeer dit vers zo erg, omdat het zoveel fundamenteels over het begin van het geloof zegt. Omdat het bij de bekering daarom gaat, dat de Heer Jezus ons van alle zonden uit de verledentijd bevrijdt – en wel vanaf de kindertijd – staan we voor een probleem: Hoe kan ik zonden ‘belijden’ die ik toch allang vergeten ben? Om dit aspect begrijpelijk te maken, haal ik altijd iemand van degenen die zich willen bekeren eruit en vraag deze persoon naar de zonden, die ze precies een jaar geleden gedaan heeft. Zo was het ook deze keer. Ik keek naar een studente op de eerste rij en vroeg haar: ‘Weet u nog precies, wat u op 6 september 2003, dus vandaag precies een jaar geleden, voor zonde gedaan hebt’. Normaal gesproken komt – dat weet ik uit ervaring van vele jaren – op deze vraag slechts een schouderophalen. Omdat niemand het weet, verklaar ik dan verder: ‘We weten het allemaal niet meer precies, en

wanneer we zelfs meerdere jaren zouden teruggaan, verbleekt de herinnering steeds meer.

Om deze reden bidt David: ‘Afdwalingen – wie bemerkt ze? Reinig mij van de verborgen afdwalingen’(Psalm 19:13). Zo kunnen wij het vandaag ook doen. Voor de Heer zijn wij een opengeslagen boek en Hij kent elke afzonderlijke zonde van ons leven. En dus bidden wij Hem nu daarom, het hele register van onze zonden volgens 1 Johannes 1:9 uit te wissen’. Hier in Asunción beleefde ik nu voor de eerste keer, hoe deze door mij uitgezochte studente antwoordde: ‘Ik weet het nog heel precies!’ Ik probeerde haar antwoord met mijn woorden te niet te doen want het paste helemaal niet in mijn concept. Na het einde van dit nagesprek komt deze vers bekeerde studente naar me toe en zegt: ‘Ik weet nog, wat ik op 6 september 2003 gezondigd heb. Ik was op die Dag in een hotel en heb daar een Gideon Bijbel gestolen’.

2. Na de afsluiting van alle verklaringen van mijn kant en het toevertrouwen van het hele leven aan de Heer Jezus Christus in het gebed is het voor mij belangrijk dat de pas bekeerden duidelijkheid hebben over hun nieuwe status voor God. Aanschouwelijke uitleggingen zijn vaak meer behulpzaam en blijven ook later beter in de herinnering steken dan veel woorden. En zo probeerde ik de studenten het nieuwe met voorbeelden van ons trouwen bij de burgerlijke stand te verhelderen: ‘Het was op zekere dag in het jaar 1966, toen ging ik met het meisje waar ik van hield naar het stadhuis in Hannover. We hadden feestelijke kleren aangetrokken. In het stadhuis gingen we de trap op naar boven en de trouwambtenaar richtte enkele woorden tot ons en wij onderschreven allebei een document. We gingen daarna dezelfde trap af naar beneden en lieten prachtige foto’s maken. Wat was het verschil tussen daarvoor en daarna? Eigenlijk helemaal niets, want we hadden dezelfde kleding aan en onze kapsels waren ook nog onveranderd. Al het uiterlijk zichtbare was nog precies als voorheen maar de status tussen ons was fundamenteel veranderd. Marion naast mij was nu niet meer zomaar iemand, maar ze was een paar minuten geleden mijn vrouw geworden’.

Foto

Na een lezing in de firma TECNOSERVICE (Asunción, Paraguay) nemen twee vrouwen een beslissing voor de Heer Jezus. De derde vrouw op de foto begeleidt haar collega's, 17 augustus 2004.

Toen kwam weer de bovengenoemde studente naar me toe en trekt met beide wijsvingers haar mondhoeken omhoog, om mij met een lach op het gezicht te laten zien dat er nadat we de trap af zijn gegaan bij ons wel degelijk iets veranderd was namelijk de vreugde over het gevonden geluk. Wat had ze daarmee toch gelijk!

Ik gebruikte het beeld van het trouwen voor de wet om daarmee alle studenten hun nieuwe status voor God te verklaren: 'Zo is het nu ook bij jullie. Jullie hebben nu ook een verbond met God gesloten. Jullie zijn door het geloof in de Heer Jezus Christus kinderen van God (Johannes 1:12) geworden. Dat waren jullie eerst niet. Want uit *vreemdelingen van God* zijn jullie nu *huisgenoten van God* geworden (Efeze 2:19). Jullie zijn vandaag niet opgeschreven in het familieregister van de burgerlijke stand maar in het boek des levens. Bij het laatste oordeel komt het er op aan dat onze namen in dit belangrijke boek staan (Openbaring 20:15). Over deze aantekening mogen we ons nu inderdaad verheugen. De Heer Jezus zegt in Lukas 15:10: 'Zo zeg Ik u, ontstaat er blijdschap voor de engelen van God over één zondaar die zich bekeert'.

Foto

Evangelisatie in de sporthal van de kolonie Volendam (Paraguay) van 3-5 september 2004.

2.31 Wie God zoekt, zal Hem ook vinden

God heeft Zich in Zijn Woord vastgelegd, doordat Hij belooft: ‘Wanneer u naar mij vraagt met uw ganse hart. Dan zal Ik Mij door u laten vinden’ (Jeremia 29:13b-14a). Tijdens een evangelisatie in Asunción (Paraguay) kwam op de eerste dag een jonge vrouw⁵⁹, *Alexandra* met vragen. Op mijn vraag of ze gelovig was, antwoordde ze met een duidelijk ‘Ja!’. Daarna legde ze mij uit, hoe ze zich bekeerd had. Het verhaal is zo ongebruikelijk en zo doelgericht, dat ik het hier met haar toestemming wil vertellen:

Ze komt uit een niet christelijk gezin. Toen ze 19 jaar oud was, gingen de ouders na afmattende jaren van ruzie en problemen scheiden. Haar jeugd was vol conflicten: ze verkeerde in de alcohol- en drugswereld, had voortdurend wisselende partners en wist niet, wat moraal of zonde of geestelijke gezondheid is. Toen ze 25 jaar was, heeft ze abortus laten plegen. Na alle ellende van een bedorven jeugd kwam ze tot de volgende slotsom:

‘Mijn leven is besmeurd en heeft totaal geen zin. In geen geval wil ik zo doorgaan. Hoe kan het toch zijn, dat het leven aan de ene kant zo onaangenaam,

⁵⁸ Het is 15 augustus 2004, de eerste dag van de evangelisatie in de Mennonietenkerk in Asunción. *Alexandra Iseli* (*4 augustus 1967) vertelt hier van haar doelbewuste zoektocht naar God. Door allerlei mislukkingen laat ze zich niet ontmoedigen, maar overwint elke hindernis totdat ze de Redder gevonden heeft.

zinloos en gecompliceerd is – en aan de andere kant dat het menselijk lichaam zo geniaal geconstrueerd is, zo mooi en zo perfect, dat het zich kan beschermen tegen ziektes, wonden vanzelf laat helen en dat huid weer aan elkaar kan groeien? De natuur om ons heen functioneert. Wat houdt dat zo goed bij elkaar? Alleen de mens past daar niet in. Hij verstoort het beeld. En dan nog de dood? Wat voor zin heeft het om 65 jaar te ploeteren, nooit gelukkig en vrij te zijn, eindeloze problemen in het gezin, op het werk of met de burens te hebben, verlaten te worden, te vechten, ouder te worden, eenzaam te zijn en dan na al de moeiten en het hartzeer te sterven? Men neemt niets mee en moet alles achterlaten. Men wordt snel vergeten. Welke zin heeft dat alles dan?’

Ze begon de zin van het leven eerst in het Boeddhisme te zoeken. Yoga gaf haar een voorbijgaand, lichamelijk welzijn. Ze emigreerde van Zwitserland naar Paraguay omdat ze zich door de natuur voelde aangetrokken. Hier leerde ze al gauw een getrouwde man kennen, en het oude losbandige en verdorven leven begon van voor af aan. Dat leidde uiteindelijk daartoe dat ze een week lang niet eten en niet drinken kon. Ze kwam in een ziekenhuis terecht van de Mennonieten. Daar kreeg ze van een verpleegster een Bijbel. Daarna leerde ze een echtpaar van de Jehova’s Getuigen kennen. Ze hoopte dat deze mensen haar de Bijbel konden uitleggen. Maar bij de ‘Bijbelstudie’ van de Jehova’s Getuigen ging het helemaal niet meer om de Bijbel maar meer over de interne publicaties. Dat is het ook niet, dacht ze. Het volgende station van haar zoektocht was de

katholieke kerk. Ze bezocht enkele kerkdiensten en had diverse gesprekken met de pastoor. Deze gaf openlijk toe dat hij de Bijbel slechts heel zelden las – een omstandigheid, die haar verbluft deed staan en haar achterdochtig maakte. Ze meende, ‘dat is een piloot die geen vliegreuten heeft’. Het viel haar op dat de mensen in de katholieke kerk zich niet van haar onderscheidden. Ze waren niet gelukkiger of vrijer dan zij. Daaruit concludeerde ze: ‘Die hebben de waarheid ook niet’.

Nu begon de eigenlijke zoektocht en wel met de hulp van internet. Ze begon verschillende religies met elkaar te vergelijken. Maar waarom waren er daar zoveel van? Want allen beweerden toch dat ze de ware enige God aanbidden? Het Boeddhisme en de Jehova’s Getuigen had ze al van haar lijst afgestreept. Er volgden allerlei culten zoals satanisten, magie en seksistische sekten, die hun aanhangers in de dood joegen.

Het maakte op mij indruk hoe systematisch ze op zoek ging. Ze doorvorste alle mogelijke religies of God daar te vinden was. Toen daarna ook nog de Islam, Hindoeïsme, Confucianisme en diverse natuurgodsdiensten door haar hekwerk waren gevallen, concentreerde ze zich op alle mogelijke christelijke richtingen. Het katholicisme had ze al uitgesloten omdat ze merkte dat ze zich hier niet op het juiste spoor bevond. Bij het verdere zoeken via internet kwam ze allerlei sekten tegen. Ook hier had ze al gauw gezien dat dezen slechts hun lievelingsleer koesterden maar dat God daar niet werkelijk te vinden was. Haar verging het blijkbaar als de koopman in de gelijkenis (Mattheüs 13:45-46), die van de kostbare parel wist en al het mogelijke deed totdat hij deze parel gevonden had.

Alexandra gaf na zoveel mislukte pogingen nog steeds niet op, maar zocht volhardend verder. Toen kwam ze uiteindelijk het credo van Luther tegen:

‘Hier vielen de schellen van mijn ogen. In het tweede gedeelte, waar het over de Heer Jezus Christus gaat, de Zoon van God, heb ik begrepen wat deze Jezus aan het kruis voor een geweldig werk gedaan had. Hier was voor de eerste keer sprake van een Redder. Ik zag: Dat is Degene, Die ik zoek. Ik heb beslist redding nodig in mijn situatie. Het was de oplossing van al mijn problemen en mijn ellende. Hier was bevrijding mogelijk van al mijn verkeerde daden en al het onrecht, dat ik gedaan had. Ik kon nog een keer een nieuw leven beginnen!’

‘Maar hoe vond je nu de Heer Jezus?’

Ook hier ging ze weer systematisch te werk:

‘Ik greep naar een telefoonboek en zocht mogelijke ‘neutrale’ kerken op (bijv. ‘Kerk bij het park’) omdat ik niet weer met het katholicisme of de één of andere naam van een stichter wilde geconfronteerd worden. Drie daarvan selecteerde ik en ik belde ze alle drie op. Uiteindelijk koos ik die groep uit, die ik het meest Bijbelgetrouw vond. De ‘vrije broeders’ legden me de grondbeginselen van het geloof in Jezus Christus nauwkeurig uit aan de hand van de Bijbel. In 2001 liet ik me bij de ‘Hermanos Libres de la iglesia del Parque’ dopen’. Mijn lange zoektocht was de moeite waard geweest. Jezus is mijn Redder en Heer!’

Verging het de zoekende koopman in de gelijkenis van de Heer Jezus ook niet zo als *Alexandra*? Toen hij de kostbare parel vond en haar verwierf, had hij daarmee de hemel gevonden. *Alexandra* vond het kostbaarste wat wij in dit leven kunnen vinden, namelijk de Redder de Heer Jezus Christus. Ze was tot een levend geloof gekomen.

2.32 Als drie zonen na elkaar sterven

Tijdens mijn Paraguay reis in 2004⁶⁰ was ik op drie verschillende plaatsen voor een lezing: in de hoofdstad Asunción en in de beide Duitse kolonies Friesland en Volendam.

⁶⁰ Tweede reis naar Paraguay van 13 augustus tot 8 september 2004. De kolonie Friesland ligt ongeveer 190 kilometer noordoostelijk van Asunción. Daar leven ongeveer 650 van Duitse afkomst in het centrum en in de verspreide 13 omliggende dorpen. Deze kolonie werd in 1937 door Duitsers uit een andere kolonie in Paraguay, namelijk Fernheim im Chaco gesticht. Sommige mensen verlieten Fernheim vanwege klimatologische gronden (grote hitte en droogte). In Friesland is er in tegenstelling tot Chaco genoeg regen en alles groeit zo goed, dat twee oogsten per jaar van hetzelfde veld mogelijk zijn. Het leven is voor de boeren toch aanzienlijk zwaarder dan in Chao. Daar wordt uitsluitend veeteelt bedreven en dit is veel gemakkelijker te handhaven. Der kolonie Volendam is 65 kilometer noordwestelijk van Friesland gelegen. Beide zijn Mennonitische nederzettingen van mensen van Duitse afkomst, die oorspronkelijk van Oost en West Pruisen naar Rusland emigreerden. (18^e eeuw en pas ten tijde van *Stalin* de Sovjet-Unie verlieten om zich dan in Paraguay te vestigen.

Hedwig Rempel (34 jaar oud) uit Friesland kwam naar een lezing om voor de volgende middag een lang gesprek (zielzorg) samen met haar man Ferdinand (35 jaar oud) af te spreken. Ze hadden groot leed in het gezin meegemaakt, dat *Hedwig* eerst uitgebreid schilderde:

‘We zijn 10 jaar getrouwd en hebben een gezonde 8 jarige zoon. Omdat wij van kinderen houden, wilden we graag nog meer kinderen. In juli 1998 kregen we een gehandicapt kind. De jongen had o.a. een hazenlip en stierf 20 minuten na de geboorte. We rouwden veel om hem maar gaven de hoop op een volgend gezond kind niet op want ten slotte komt slechts onder duizenden geboortes een zwaar gehandicapt kind ter wereld. Hij had een open hoofdje, met slechts een vel over zijn hersenen. Ook dit kind was niet levensvatbaar en stierf 35 dagen na de geboorte op de intensive care. Onze kinderwens bleef en dus lieten we ons onderzoeken of wij eventueel genetisch niet samen pasten. Het resultaat was 25:75, dat betekent dat het risico om weer een gehandicapt kind te krijgen 25 procent bedroeg. Na uitslag van de dokters zouden we 75 procent kans maken. Konden wij van God in het geloof verwachten dat Hij een wonder doet? We gingen naar de voorgangers en oudsten van de kerk en zochten raad in onze situatie. Velen baden met ons en ze bemoedigden ons voor een kind met de woorden: ‘God zal een wonder doen en alles zal goed komen’. Ze bemoedigden ons om op God te vertrouwen en voor een wonder te bidden. Een vrouw uit de kerk zei zelfs dat God haar zou hebben gezegd dat wij een gezond meisje zouden krijgen. Toen ze dat zei was ik al zwanger. Dit vierde kind werd in juli

2004 geboren. In tegenspraak met de ‘prophetie’ van de vrouw was het kind niet gezond en ook was het geen meisje. De jongen had een defecte hand, had voortdurend zuurstof nodig en stierf na 27 uur. Omdat in de loop van deze reeks van drie sterfgevallen binnen zes jaar geen ander kind in de kolonie gestorven was, liggen nu alle graven van onze drie zonen direct naast elkaar. Elke keer, wanneer ik naar het kerkhof ga, breekt mijn hart bijna en veel tranen zijn al gevloeid’.

‘We zijn vandaag tot u gekomen omdat we naar antwoorden in onze vertwijfelde situatie zoeken. Waarom heeft God niet een wonder gedaan? Waarom hebben voorgangers, oudsten en artsen ons verkeerd geadviseerd? Waarom antwoordt God niet? Waarom dit drievoudige verdriet? Is er geen mogelijkheid om God beter te begrijpen?’

Stap voor stap en steeds weer op de details ingaand, die ze vaak uitten onder tranen, probeerden we antwoorden te vinden. Ik wil hier graag enkele gedachten kort samenvatten:

1. *Het algemene* leed in deze wereld is door de zonden van de mensen veroorzaakt. In Romeinen 6:23 lezen we: ‘Want het loon van de zonde is de dood’. Maar op de vraag van het *individuele* leed hebben we in de meeste gevallen geen antwoord. Zelfs in de Bijbel weten de getroffenen slechts zelden de reden voor hun tegenspoed. Zo wist bijv. Job ook niets over de achtergronden van zijn leed (Job 1:6-12). Bij de blindgeborene veronderstelden de discipelen dat hij of zijn ouders gezondigd moesten hebben. Dit ontkende de Heer Jezus beslist en gaf het antwoord wat hier juist was: ‘De werken van God moeten in hem geopenbaard worden’ (Johannes 9:3). Meestal is onze houding zo, zoals de lijdende het beschrijft in Psalm 73: ‘De ganse dag word ik geplaagd, mijn bestraffing is er elke morgen’ (Psalm 73:14). Maar de reden van zijn tegenspoed bleef voor hem ondanks al het gepieker verborgen. ‘Ik tobde erover om dit te begrijpen, een kwelling was het in mijn ogen’ (Psalm 73:16). De Psalmist is ons tot voorbeeld met zijn houding in het leed: ‘Nochtans zal ik bestendig bij U zijn’ (Psalm 73:23). Hij liet ondanks alles God niet los. Laten wij ons des te vaster aan Hem vastklemmen!

2. Om het leed alleen maar vanuit het oogpunt van dit leven te beoordelen, zou te kortzichtig zijn. In 1 Korinthe 15:19 staat er: ‘Als wij alleen in dit leven op Christus onze hoop gevestigd hebben, zijn wij de ellendigste van alle mensen’. Dit is een heel markante uitspraak, die wij in veel situaties van het leven ter harte kunnen nemen. We neigen er naar om de balans van ons leven al op te maken in dit leven, maar we moeten over de horizon heen kijken. De realistische, alles meegerekende balans van ons leven wordt pas aan de andere kant van de doodsmuur door onze Schepper opgemaakt. Dat geldt ook voor hun moeilijke situatie. Wat zij in dit leven als een zwaar verlies ondervinden, wordt in de eeuwigheid omgebogen: ‘Want de kortstondige lichtheid van onze verdrukking bewerkt voor ons een uitermate uitnemend gewicht van heerlijkheid’ (2 Korinthe 4:17). Paulus schrijft terecht en hij heeft het in zijn

eigen leven ondervonden: ‘Want ik acht, dat het lijden van de tegenwoordige tijd niet waard is vergeleken te worden met de toekomstige heerlijkheid die aan ons geopenbaard zal worden’ (Romeinen 8:18). Kinderen, die vanuit ons gezichtspunt te vroeg zijn gestorven, zijn in de hemel. In Mattheüs 19:14 zegt de Heer Jezus: ‘Laat de kinderen tot Mij komen en verhindert ze niet bij Mij te komen. Want voor hen is het koninkrijk der hemelen’. Door dit woord mag u er zeker van zijn dat alle drie gestorven kinderen in de hemel zijn. U zult ze eenmaal in de heerlijkheid van God zien en al het leed van nu zal dan vergeten zijn.

3. Hun begrijpelijke vraag ‘waarom heeft God niet een wonder gedaan?’ moet hier en nu onbeantwoord blijven. We weten ‘God hoort naar het gebed’, maar Hij verhoort niet altijd naar onze voorstellingen. God is soeverein. Bij Hem zijn er geen onmogelijke dingen maar toch handelt Hij vaak heel anders dan wij ons wensen en voorstellen. Maar dat Hij het altijd goed met ons bedoelt, daar mogen wij zeker van zijn, want God is liefde’ (1 Johannes 4:8).

Aan het einde van het lange gesprek baden wij samen. De gebeden van *Hedwig* en *Ferdinand* hebben me diep ontroerd want uit de nood spreken we rechtstreeks tot het Vaderhart van God.

2.32 Als die mensen in de hemel komen, dan wil ik daar niet heen

Na een lezing in het Erzgebirge⁶¹ meldt zich in de discussie een vrouw met de vraag: ‘Kan een mens worden vergeven wanneer hij 1.000 mensen heeft omgebracht?’ Al de toon in haar stem maakt me duidelijk dat ze naar iets heel bepaalds heen wil.

Dus vraag ik terug: ‘Wat zou u vanuit uw oogpunt zeggen: waar zou de grens van de vergeving gesteld moeten worden? Zou die grens bij 1 gedode liggen, bij 2 bij 50, bij 100, of zou de grens bij 500 moeten liggen? Is met 1.000 de vergevingskracht van de Heer Jezus al ten einde?’

Wanneer we de Bijbel lezen, en dat zal ons verbazen, dan wordt zo’n grens nergens vermeld. Maar er is iets anders wel belangrijk: Is de zondaar bereid met zijn hele hart om terug te keren van zijn verkeerde weg? Wanneer deze zondaar spijt heeft van zijn grote schuld en zich tot het juiste adres wendt – bij de Heer Jezus – dan is vergeving mogelijk. De Heer Jezus heeft duidelijk gezegd: ‘Ik ben gekomen om zondaars te roepen (Mattheüs 9:13). En een moordenaar is zonder twijfel een zondaar’.

De vrouw was geschokt over dit antwoord en voegde er aan toe: ‘Dan wil ik niet in de hemel zijn, als daar zulke mensen ook zijn’.

‘Ja, dat kan men vandaag wel zeggen: in de hemel zullen er alleen maar zondaars zijn en wel hele bijzondere, namelijk begenadigde zondaars. Wanneer dat niet zo zou zijn, zouden u en ik geen kans hebben om daarheen te komen. Het toebehoren aan de Heer Jezus en het afgeven van onze schuld, wat het ook

geweest is, onder Zijn kruis maken ons allen, die in Hem geloven, vrij van elke zonde.

Wanneer u niet naar de hemel wilt, dan moet u het enige alternatief weten, en dat is de hel. Een derde mogelijkheid is er niet. Daar zijn alle moordenaars van de wereldgeschiedenis, die niet slechts 1.000 maar miljoenen mensen op hun geweten hebben en die zich nooit bekeerd hebben. Er zijn daar al diegenen, die de wereld in angst en vrede zetten. Daar vindt u huiveringwekkende gestalten, die de mensheid ontelbaar leed hebben aangedaan. Maar in de hel zijn bovendien ook al diegenen, die niet een mens hebben omgebracht maar zich ook nooit bekeerd hebben omdat ze dachten dat ze goed waren. Neemt u toch een goed besluit zodat u niet op die plaats komt waar u eeuwig jammert omdat u tijdens uw leven pop aarde de verkeerde beslissing hebt genomen!’

2.34 Zending, dag en nacht

Toen wij in mei 2000⁶² evangelische lezingen hadden in Bielso-Biala (Zuid Polen), gaf de ongeveer 40 jarige Poolse Janina Pawlas op een avond een

⁶¹ Lezing in Jahnsdorf in het Erzgebirge op 12 april 2003 met het thema ‘Van Babylon naar de hemel’.

⁶² Tweede reis naar Polen van 5 tot 15 mei 2000. Reisgenoten: Christian Brandt, Dtr. Harry Tröster, Gerhard Perteck

indrukwekkend getuigenis. Toen ze zich bekeerd had, wilde ze de Heer dienen. Het is altijd wonderbaarlijk te horen welke ideeën mensen hebben, om de liefde tot hun Heer uit te drukken: Ze pachtte een stuk land aan een drukke autoweg⁶³. Op een heuvel zette ze een groot reclamebord neer met de tekst uit Handelingen 16:31: ‘Geloof in de Heer Jezus en u zult behouden worden’.

Foto

Reclamebord van Janina Pawlas met het vers uit Handelingen 16:31.

Niemand, die daar voorbij rijdt, ziet dit 4 x 1,7 meter grote bord over het hoofd. Ieder, die de boodschap leest, heeft het evangelie in een korte samenvatting gehoord. Korter gaat het niet en toch is alles er in.

Ze wil het bord niet omruilen maar altijd slechts dit ene vers laten zien, omdat het zo belangrijk voor haar is. Wie het al gelezen heeft, zal er altijd weer mee geconfronteerd worden, zodat het diep in de harten van de mensen dringt, die daar voorbijrijden.

Intussen is ze een stap verder gegaan en heeft het land gekocht. Dat heeft twee voordelen: Ten eerste is het na veel jaren economischer om het land zelf te bezitten en niet steeds pacht te moeten betalen. Ten tweede – en deze reden is nog belangrijker – kan geen verpachter ooit de toestemming van deze soort van ‘straatzening’ verbieden, wanneer dat hem niet bevalt.

Waarvan spreekt de Heer Jezus? Hij redt van de weg die in de eeuwige duisternis eindigt, de hel. Bij de plaatsen zijn eeuwig. De ene plaats is *heerlijk*, de andere is *verschrikkelijk*. De Heer Jezus is beslissend. Ons eeuwige verblijf hangt af van één enkele naam: van de Heer Jezus!

Tijdens dezelfde reis naar Polen bezochten we op een dag het dichtbij gelegen Auschwitz. Verschrikkelijke dingen hebben zich daar tijdens het Derde Rijk afgespeeld. Van februari 1942 tot november 1944 werden hier meer dan 1,6 miljoen mensen, overwegend Joden, vergast en aansluitend verbrand. Men spreekt in de literatuur van de *hel van Auschwitz*.

⁶³ Het bord staat aan de hoofdstraat van Bielsko-Biala (Zuid Polen) na Cieszyn (uitgesproken Tesjen, richting Tsjechië) en wel ongeveer op de helft van deze afstand.

Een commentator zei pas geleden in een televisie uitzending⁶⁴: ‘*De 20e eeuw heeft alle plaatjes van de hel niet alleen vervuld, maar nog achterhaald*’.

Maar de man vergist zich! Ik heb nagedacht over deze aanduiding hel van Auschwitz, nadat we door een vriendelijke vrouwelijke gids door een gaskamer werden geleid, waarin per lading 600 mensen in één keer omkwamen. Het was onvoorstelbaar verschrikkelijk, maar was dat werkelijk de hel?

We konden als groep bezoekers de gaskamers nu bekijken, omdat sinds januari 1945 de gruwelijke dingen gestopt waren. Nu zijn de installaties ter bezichtiging vrijgegeven en niemand wordt daar meer gekweld of vergiftigd. De gaskamers van Auschwitz waren tijdelijk, maar de hel uit de Bijbel is dat toch niet. Ze is eeuwig en kan daarom door niemand bezichtigd worden. Maar ook de hemel is eeuwig en dat is de plaats van onze roeping. Zullen we ons altijd weer laten bemoedigen om mensen uit te nodigen voor de hemel.

2.35 De theologie van de geloofsverdediging

In Neurenberg had ik in 2003 meerdere dagen een evangelisatieactie⁶⁵. Enkele mensen waren op een avond achtergebleven om een beslissing voor het geloof te

nemen, waaronder twee jonge vrouwen. Toen ik de weg naar de Heer Jezus begon uit te leggen, stelde meteen één van de beide vrouwen mij een vraag. Ik ging daarop in, maar ging daarna weer verder om de heilsweg duidelijk te maken. Nu onderbrak de andere vrouw mij. Opnieuw ging ik daarop in. Na meerdere malen hetzelfde te hebben meegemaakt, merkte ik dat ze helemaal niet geïnteresseerd waren in de heilsweg. Ze probeerden mij veelmeer van mijn doel af te brengen. Toen ik hun plan doorhad, stelde ik voor: ‘De andere aanwezigen zijn gekomen met de vraag voor een beslissing. Omdat u vragen hebt van een andere soort verzoek ik u deze ruimte te verlaten. Wanneer we hier klaar zijn, neem ik tijd om met u te spreken’. Daarop verlieten beide vrouwen de ruimte.

Deze vrouwen kwamen weer terug, ondanks de ervaringen die ik heb met critici. Toen we met zijn drieën ons onderhielden, stelden ze heel spitsvondige vragen bij speciale Bijbelteksten. Uitgerust met alle methodes van Bijbelkritiek, scheurden ze alle aangehaalde Bijbelteksten aan flarden. Ik vroeg hen waarom ze zo kritisch waren en wat ze studeerden. Ze wezen dat strikt af om dat te beantwoorden. Toen ik na enige tijd opnieuw hen daarnaar vroeg, bleken het theologiestudentes te zijn.

⁶⁴ ZDF uitzending om Hemelvaartsdag op 1.6.2000, 18.40-19.58 uur: ‘Buiten de wereld van tijd en ruimte’. De auteur had gemeend dat alle voorstellingen van de hel van de kunst door de brutaliteit van de Holocaust en de wereldoorlogen van de 20^e eeuw nog overtroffen kunnen worden.

⁶⁵ Zie ook het meditatieboek ‘Leben is mehr in 2005 – Impulse für jeden Tag’ (‘Het leven is meer in 2005 – impulsen voor elke dag’ CLV Bielefeld, overdenking van 29.06.2005).

‘Nu is mij alles duidelijk’, zei ik, ‘u bent door een school van strenge Bijbelkritiek gegaan en de eigenlijke boodschap van de Bijbel is voor u verloren gegaan’. Het ontleden en ontcijferen is jullie bijgebracht. Met zo’n uitgangspunt spreekt God niet meer tegen u – dat zegt de Bijbel ook. ‘Nu wilt u zeker heel graag weten waar zoiets staat. Ik las 1 Korinthe 2:14: ‘Maar de natuurlijke mens neemt niet aan wat van de Geest van God is, want het is hem dwaasheid en hij kan het niet begrijpen’. Nu stelden ze geen spitsvondige vragen meer en verlieten nadenkend de ruimte. Of het Woord hen trof en God aan hun harten verder werkte.

2.36 Meegemaakt in Brazilië

Van 5 tot 30 maart 2005 was ik voor lezingen in Brazilië. Ik was uitgenodigd in de drie zuidelijkste staten van Brazilië, Paraná, Santa Catarina en Rio Grande. Mijn vlucht van Hannover via Amsterdam en Sao Paulo naar Curitiba duurde inclusief de tussenstops op de vliegvelden 19½ uur – een vliegtuig die misschien voor het reusachtige land, dat mij verwachtte, gepast is.

Brazilië is met 8,55 miljoen km² nog een negende groter dan Australië (7,68 miljoen km²). Bij Porto Alegre, de zuidelijkste miljoenenstad in de staat Rio

Grande, mondden 5 rivieren uit in een gigantisch meer, de Lagoa dos Patos (9700 km²), die 17 keer zo groot is als het Bodenmeer. Rio Grande alleen al heeft de grootte van Duitsland. Wat zijn dat voor dimensies!

Mijn reisroute was door *Martin* en *Dorothea Kahl* (Curitiba) uitstekend georganiseerd. De lezingen vonden plaats in de volgende plaatsen: Curitiba, de hoofdstad van Paraná, Colônia Witmarsum, een door de Duitse Mennonieten gestichte nederzetting Mato Preto, Blunenau, Porto Alegre en Colônia Nova, een andere door Duitse Mennonieten gestichte nederzetting niet ver van de grens met Uruguay.

Curitiba en Porto Alegre zijn grote steden met meer dan twee miljoen inwoners, en de autorit naar de plaatsen voor de lezingen binnen de stad duurde soms bijna een uur. Ik sprak aan de biologische faculteit van de universiteit van Curitiba⁶⁶, in het theologische seminar CETOL (Centro de Ensino Teológico), in de hogere klassen van een school en in de verschillende kerken met de verschillende thema's uit het gebied 'Denken en geloven')

⁶⁶ Universidade Federal do Paraná, Setor de Ciências Biológicas, Departamento de Genética.

Foto

Blik op de zuidbraziliaanse stad Blumenau, maart 2005.

In het bijzonder de lezing over de natuurwetten van de informatie⁶⁷, die de basisgedachten van de evolutie weerspreekt, doordat er wordt aangetoond dat ze een Perpetuum mobile (iets wat helemaal niet mogelijk is) van de informatie voorstelt, vond grote bijval. Zelfs de biologie professor aan de universiteit had helemaal geen bezwaren in de aansluitende discussie. Eén van de studenten bleef achter voor een gesprek en nam de Heer Jezus aan.

In Witmarsum had mijn gastheer *Eberhardt Giessmann* zijn voormalige chef, die hij al sinds 15 jaar geprobeerd had om hem voor het geloof te winnen, uitgenodigd voor de lezing. Zijn verzet was hardnekkig. Toen hij enkele maanden geleden voor een langere tijd in het ziekenhuis moest liggen, bracht *Eberhardt* het boek 'In het begin was er informatie' mee. Omdat hij een gepromoveerde ingenieur is, spraken hem de wetenschappelijk georiënteerde gedachten aan. Toen hij dan hoorde dat de auteur van dit boek in het land is, reed hij 100 kilometer met zijn auto om naar de lezing te komen.

Foto

Nabespreking na de avondlezing in de kerk in Blumenau op 19 maart 2005.

Voor ons allen was het een wonder dat hij voor een gesprek achterbleef en tot geloof in de Heer Jezus kwam.

In Blumenau vonden in de kerk waar *Lodemar Schlemper* heengaat drie avondlezingen plaats. Verbaasd was ik, toen mij na de eerste avond een vrouw opbelde, die ‘Gitt’ en ‘Oost Pruisen’ combineerde en daaruit concludeerde, dat wij misschien familie van elkaar konden zijn. Bij de volgende lezing leerde ik ook twee zonen en een dochter kennen. De stamboom van de zoon Peter Bauchats⁶⁷ konden wij tot aan Seekampen, een naburig dorp van mijn geboorteplaats Raineck, volgen. Seekampen was ook de geboorteplaats van mijn vader. Merkwaardig: In zo’n groot land als Brazilië vindt men ‘toevallig’ een gemeenschappelijk spoor naar Oost Pruisen en komt in aanraking met gemeenschappelijke voorvaders.

⁶⁷ De powerpoint presentatie bij de lezing ‘Afkomst van het leven vanuit het gezichtspunt van de informatie – is evolutie natuurwetenschappelijk überhaupt denkbaar?’ waren vertaald in het Portugees: ‘Origem da vida do ponto de vista da informação – Será que evolução seria imaginável dentro das Ciências naturais?’

⁶⁸ Een overgrootmoeder van *Peter* was *Wilhelmine*, een geboren Git (*23.04.1851), en een andere *Henriette*, geboren *Gitt* (*27.05.1857). Beide stamden uit het dorp Seekampen. De broer van de beide zussen *Wilhelmine* en *Henriette* was *Johann-Friedrich Gitt* (*10.03.1864), en die was mijn grootvader van mijn vaderskant.

Op een ochtend nodigde *Lodemar* mij uit voor een lezing in het groot aangelegde agrarische therapiecentrum CERENA⁶⁹. Er waren ongeveer 50 mannen aanwezig. Kort voor het begin meende *Lodemar*, dat ik niet over een Bijbelse tekst zou spreken maar een getuigenis van mijn eigen leven afgeven. De tijd ging razend snel voorbij en de geplande korte meditatie was in een oogwenk (met vertaling) tot een uur uitgelopen. We waren diep ontroerd toen naderhand vijf mannen achterbleven om een beslissing te nemen voor een leven met Christus.

In Porto Alegre gingen we met *Reinhold Federolf* en zijn zendingsbus ‘O ônibus de palavra’ (‘De bus van het Woord’), een origineel voertuig met ingebouwde slaappleatsen, keuken, douche en WC, naar het 400 kilometer verre Colônia Nova. Daar waren tijdens de Paasdagen meerdere lezingen georganiseerd. De afsluiting van de reis waren er drie samenkomsten in Porto Alegre, die met professionele camera’s werden opgenomen om ze later als video of DVD in het land te verspreiden. Hier heeft ook de middernachtsroep (‘Chamada da Meia-Noite’) onder leiding van *Ingo Haake* zijn zetel. In de eigen drukkerij verschenen mijn boek ‘Vragen die steeds weer gesteld worden’ en het traktaat ‘Hoe kom ik in de hemel?’ in de Braziliaans Portugeese taal, die bij alle lezingen goed aftrek vond.

Wanneer om Gods leiding wordt gevraagd

Van al de verblijdende ontmoetingen en indrukken in Brazilië wil ik graag hierna een voorval er uit nemen. Het gaat om een niet alledaags verhaal, hoe God twee mensen in de ongebruikelijke korte tijd van slechts twee weken samen gebracht heeft. Het echtpaar *Anete* en *Lodemar Schlemper* vertelde dat aan mij. Ik was meerdere keren in hun huis als gast en ervoer hartelijke gastvrijheid.

Lodemar is een voorganger van een grote kerk in Blumenau⁷⁰, waar ik ook enkele lezingen gehouden heb. Zijn voorvaderen komen uit Duitsland en zijn ongeveer 120 jaar geleden uit Solingen geëmigreerd. *Lodemar* werd op 11 augustus 1953 in Rio do Sul (Santa Catarina) geboren en bezocht hier ook de school. In die tijd was er nauwelijks een beroepsopleiding en daarom werkte hij als bankemployé. Na zijn roeping in de fulltime dienst begon hij een theologische opleiding. Eerst was hij twee jaar aan de Bijbelschool 'Missão Evangélica União Cristã' (MEUC), die vandaag een theologische faculteit in Mato Preto is. Daarna bezocht hij drie jaar lang het seminar van de Liebenzeller Mission in Bad Liebenzell (Zwarte Woud). Sinds 1980 is hij prediker van de Gnadauer Braziliaanse zending. De kerk waarin hij predikt, is een werk binnen

⁷⁰ De stad Blumenau ligt in Santa Catarina, de op één na zuidelijkste staat van Brazilië en heeft ongeveer 150.000 inwoners. De plaats werd in 1852 door de uit Braunschweig stammende Dr. Hermann Blumenau (1819-1899) met 17 andere emigranten gesticht. De stad ligt 60 kilometer van de Atlantische Oceaan Rio verwijderd en is ingebed in een mooi landschap met dichtbeboste bergen. Er midden doorheen stroomt de rivier Itajai, die uitmondt in de stad Itajaj in de Atlantische Oceaan.

de evangelische Lutherse kerk en heeft vandaag ongeveer 1.000 leden.

De moeilijkste dag van zijn leven was voor hem 27 november 1998. Op deze dag stierf zijn vrouw Angela na een ziekbed van 17 maanden van kanker (melanoom aan de hoofdhuid). Ze was voor hem een trouwe levensgezel ook voor zijn dienst geweest en liet hem achter met drie kinderen (*Débora* (9 jaar), *Cláudia* (13 jaar) en *Mauricio* (16 jaar)). Plotseling was hij op zichzelf aangewezen. De grote gemeente eiste zijn hele inzet, bovendien had hij een grote huishouding met de kinderen. Hem ontbrak de ziel van het huis, de vrouw en moeder, waar het in het gezin allemaal om draait. Opnieuw werd hij er zich van bewust wat God al op de eerste bladzijde van de Bijbel vaststelde: 'Het is niet goed dat de mens alleen is, Ik zal hem een hulp maken die bij hem past' (Genesis 2:18). Hij stond vaak aan het graf, en liet zijn tranen de vrije loop. In deze situatie, waaronder ook zijn schoonmoeder onbeschrijfelijk leed, raadde deze hem aan: 'Je hebt een nieuwe levensgezel nodig. Wat Angela tot dan toe geweest is, is voorbij. Je moet aan je kinderen denken, aan je dienst en aan je leven. Je kunt niet alleen blijven met alles wat je belast'. *Lodemar* zei: 'Het is alles nog zo vers. Ik kan me niemand anders aan mijn zijde voorstellen dan mijn eigen geliefde vrouw'.

Maar na een poosje veranderde zijn mening. ‘Na een jaar van treuren en van vragen en van worstelen voor de Heer Jezus ontstond in mij de wens om een nieuw huwelijk aan te gaan’, zei hij. ‘Maar waar vind ik een vrouw, die bereid is om in te gaan op een niet eenvoudige omgeving, die ja tegen mij moet zeggen, tegen mijn kinderen en tegen mijn dienst in de kerk? Ik was al 46 jaar oud. Vaak heb ik de Heer om een door Hem gewilde oplossing gebeden’.

Al spoedig daarna, op 22 april 2000, ontstond er de volgende situatie. Na de gebruikelijke samenkomst op zaterdagavond waar een gastspreker uit Duitsland sprak, die *Lodemar* in het Portugees vertaalde, nam hij afscheid van de mensen aan de deur.

‘Aan het einde bleven er een paar achter die nog met elkaar spraken. Ik ging er naar toe. Ik kende ze allemaal behalve een jonge vrouw. De voor mij onbekende Braziliaanse kwam ook uit Blumenau. Sinds enkele jaren werkte ze in Duitsland als verpleegster en was nu tijdens de vakantietijd bij haar ouders op bezoek. Ik vroeg kort naar haar naam en hoelang ze nog in Brazilië zou blijven. Dit korte contact gaf me innerlijk een heimelijke hoop, dat zij een vrouw voor mij zou kunnen zijn. Maar ik kende haar helemaal niet. In de loop van de week verdrong ik deze spontane gedachte, maar ik bad onophoudelijk verder om een vrouw naar de wil van God in mijn leven.

Aan het einde van de volgende dienst op zaterdag stond dat meisje weer voor me. Het kwam mij voor alsof een innerlijke stem mij zei: kijk toch Lodemar, dat is de vrouw voor jou! Maar ze scheen me veel te jong maar toch verliet deze gedachte me niet meer en mijn gebed werd intensiever. Toen hoorde ik dat haar vader ziek was. Dat gaf me aanleiding om hem te bezoeken en bij die gelegenheid iets naders van het leven en de innerlijke instelling van zijn dochter te horen. Ik ging op weg en vond de ouders en de dochter bij het lezen van een dagboekje terwijl ze daarover van gedachten wisselden. Ik ging er bij zitten en er ontstond een goed gesprek. Met vreugde hoorde ik dat *Anete* een leven met de Heer leidt’.

Op de terugweg kwamen er enkele bedenkingen. Wat zouden de mensen van de kerk wel denken wanneer ze zouden horen dat de prediker hier en daar bezoeken maakt om een vrouw te zoeken? Het zou voorzijn kinderen ook heel pijnlijk zijn wanneer ze hoorden dat papa de één na de andere afzegging kreeg. *Lodemar* had hen al enkele maanden zijn gebedsonderwerp genoemd. In ieder geval hadden ze begrip er voor.

Nu hoorde *Lodemar* dat de zo plotseling opgedoken vrouw ook al spoedig weer zou verdwijnen, want haar reis naar Duitsland direct was ophanden. ‘Is het misschien toch niet Gods wil?’, vroeg hij zich af. Hij worstelde om helderheid. Nadat hij haar de volgende dag nog vluchtig in een restaurant zag, vroeg hij in een intensieve gebedsnacht aan God om innerlijke rust en zekerheid wat Zijn wil was. God schonk hem de gebeden duidelijkheid en meteen begon hij te handelen. Hij liep naar de telefoon en koos het nummer van de ouders van

Anete. Hij was verheugd toen *Anete* zelf aan de telefoon kwam. Nu maakte hij precies zonder omwegen zijn verlangen bekend:

‘*Anete*, je weet zeker van mijn gezinssituatie. Sinds langere tijd bid ik dat de Heer mij duidelijk wil maken wie mijn vrouw zou kunnen worden. Sinds ik jou zag, ondervond ik dat als een vingerwijzing van de Heer. Zou het mogelijk zijn dat we daar met elkaar eens over zouden kunnen spreken?’ Na een pauze zei ze: ‘Ja, maar ik heb nog wat dingen die ik voor mijn moeder moet doen’. – ‘Goed, dat begrijp ik. We kunnen het ook verschuiven’- ‘Ach nee’, corrigeerde *Anete* meteen, ‘ik kan dat ook later nog regelen. Wat mij betreft zouden we ook meteen met elkaar kunnen praten. Zullen we zeggen over een half uur’.

Zo kwam de steen aan het rollen. Zoals afgesproken ging *Lodemar* op weg. De moeder van *Anete* deed de deur open. Hij voelde zich helemaal niet op zijn gemak en een zekere verlegenheid kwam over hem. Als prediker, een 46 jaar oude vader met drie kinderen, stond hij daar als iemand die dingt naar de 25 jarige dochter van haar moeder. Het was natuurlijk goed te begrijpen dat het hart hem in de schoenen zonk. Hij stamelde: ‘Mevrouw *Bretzke*, eigenlijk weet ik niet precies, waarom ik hier sta’. Zij hielp hem: ‘Maar ik weet het wel’- ‘Hoezo weet u dat wel?’, vroeg hij haar verbaasd. Toen kwam het totale onverwachte antwoord: ‘Sinds u uw vrouw verloren hebt, bid ik regelmatig daarvoor, dat de Heer u weer een vrouw zou willen schenken, die u en uw kinderen terzijde staat. Toen *Anete* uit Duitsland kwam en ik haar uit het vliegtuig zag stappen, was me plotseling innerlijk duidelijk, dat zij uw vrouw zou worden. Maar ik heb het aan niemand gezegd. Maar nu weet ik het heel zeker dat het zo zal zijn’.

Achterdochtig keek hij mevrouw *Bretzke* aan. Hij, die anders moeiteloos lang kon prediken! Nu was hij met stomheid geslagen. Hij vroeg of hij met *Anete* mocht spreken. Ze gingen naar de woonkamer. ‘Ik vertelde haar mijn levensgeschiedenis en hoe de Heer Jezus mij geleid had en hoe Hij mij tot hiertoe door had geholpen. Ik vertelde haar van mijn gebedszaak om weer een vrouw te vinden. En ten slotte vroeg ik haar of ze zoiets zou kunnen voorstellen en of ze daar een ja op zou kunnen zeggen. Ze overlegde heel kort en terwijl ze mij in de ogen keek, kwam het verlossende antwoord: ‘Ja, ik ben bereid!’ Totaal verbaasd over zo’n snel antwoord wierp ik nog tegen: ‘Maar *Anete*, je moet bedenken dat ik 46 jaar oud ben, drie kinderen heb, voor een grote gemeente sta en je komt een situatie binnen waar jarenlang iemand anders stond’. Er was een korte pauze en daarna voegde ze, terwijl ze haar besluit met redenen omkleedde, er aan toe: ‘Wanneer de Heer een opdracht geeft, dan bekwaamt Hij ook daartoe’.

Ik kon het nauwelijks geloven wat ik daar hoorde. Zo snel en zo gemakkelijk had ik mij dit niet voorgesteld. Er bleef voor mij niets anders over om te zeggen: ‘Goed, als je dat zo ziet, meer als dit antwoord van jou heb ik niet nodig’. En mij was nu duidelijk: Dat was van de Heer. Ook was de wederzijdse liefde en genegenheid er meteen. Eigenlijk was het liefde op het eerste gezicht. Er was een duidelijkheid van beide kanten dat God hier de lijnen bij elkaar bracht. We

konden ons slechts daarover verwonderen dat het voor ons beiden plotseling zo eenvoudig en duidelijk was. Er was totaal geen twijfel. Beloften van trouw en zorg van God kwamen uit. We konden slechts ons JA daartoe geven’.

Aansluitend spraken die beiden met de ouders, ze baden samen en dankten de Heer voor Zijn leiding. Al op de volgende zaterdag, 7 mei 2000, reisde *Anete* naar Duitsland terug. Ze moest haar baan in het streekziekenhuis Kirchheim/Teck (Württemberg) opzeggen.

Foto

Het echtpaar *Anete* en *Lodemar Schlemper* in Blumenau, maart 2005.

Begin augustus kwam ze dan definitief terug en al op 1 september 2000 werd de bruiloft gevierd.

‘De mensen van de kerk, die met mij schouder aan schouder door de moeilijke lijdensstijd waren gegaan, verheugden zich erg over de nieuwe situatie. Als geschenk zorgden zij voor het bruiloftsfeest. Allen waren uitgenodigd en dus kwamen er meer dan 700 bruiloftsgasten. Het was een onvergetelijk feest, waarbij we de naam van de Heer Jezus loofden en prezen. *Mauricio* en *Cláudia*, onze beide oudste kinderen, waren onze trouwgetuigen en *Débora*, de jongste, was het bruidsmeisje.

Intussen zijn er bijna vijf jaren voorbij gegaan. De Heer heeft ons wonderbaar geleid en gezegend. We hebben een hele goede verstandhouding met onze kinderen, die alle drie gelovig zijn en bij het kinderwerk helpen. We kunnen betuigen: De Heer heeft grote dingen voor ons gedaan en daarom zijn we verblijd. Graag staat *Anete* me terzijde bij de verschillende opdrachten in de kerk. Ze leidt het gitarenkoor en is druk bezig met werk onder vrouwen. Ons

huis is open voor hulpzoekende mensen. Het is een mooie ervaring te beleven, hoe de liefde tot elkaar in het huwelijk en ook in het gezin groeit.

Deze ongebruikelijke geschiedenis hebben we nu vanuit het oogpunt van *Lodemar* leren kennen. Maar het is zeker ook interessant hoe dat alles van de kant van *Anete* klinkt. Ze heeft onafhankelijk van *Lodemar* haar ervaringen opgeschreven.

Anete werd op 14 november 1974 in Blumenau geboren. De grootouders van moederskant kwamen uit Mainz en zijn als zendelingen van de Gnadauer Brazilië zending naar Brazilië gekomen. De voorvaderen van vaderskant kwamen uit Oost Pruisen. *Anete* is opgegroeid in Brazilië. In 1994 ging ze naar Duitsland om in het streekziekenhuis Kirchheim/Teck een opleiding als verpleegster te doen. Hier werkte zij tot haar terugkeer naar Brazilië in augustus 2000. De Duitse taal had ze al in haar ouderlijk huis geleerd en tijdens haar meerjarige verblijf in Duitsland geperfectioneerd.

Anete: Toen ik vanuit Duitsland komend bij mijn ouders de vakantietijd doorbracht, heb ik veel bekenden en familie bezocht. Het grootste deel van mijn leven heb ik in de gemeenschap van Blumenau doorgebracht. *Lodemar Schlemper* was de zending in de gemeente. Na de dood van zijn vrouw heeft *Lodemar* de vrijheid gekregen om nog een keer te trouwen. Maar met wie? Brieven met voorstellen kwamen binnen. Soms werden ze persoonlijk bij de huisdeur gebracht. Maar in geen geval vond hij vrede over de aanbiedingen. Maar in huis ontbrak een moeder voor een geordend gezinsleven. Voor *Lodemar* was het moeilijk buiten het werk in de kerk ook nog de huishouding te doen. Wanneer de kinderen naar school gingen, was het stil in huis. 's Middags gingen ze wel eens naar een restaurant. Maar dat kon geen regel zijn.

Op zaterdagavond 22 april 2000 nodigde mama me uit om in het wijkgebouw mee te komen. Slechts met tegenzin ging ik mee, want na zes jaar afwezigheid van Blumenau kende ik slechts nog een vijfde van de mensen van de kerk. Na de samenkomst begroette men elkaar en *Lodemar* vroeg me wat ik al zo deed, waar ik woonde, wat voor plannen ik zou hebben, en naar welke kerk ik ging. Toen ik werd begroet schoot er verrassend een gedachte door mijn hoofd of hij al weer iemand heeft, of dat de Heer hem voor mij heeft voorbereid? Oh, ik schaamde me en ergerde me over mezelf. Ik schoof de gedachte van mij weg want *Lodemar* is aanzienlijk ouder dan ik en hij heeft bovendien meerdere kinderen.

De komende zondag zou ik eigenlijk helemaal niet in Blumenau zijn en toch was ik thuis en ging weer naar de samenkomst. *Lodemar* vroeg me weer hoe het met me ging en ik merkte dat mijn antwoord hem werkelijk interesseerde. Het ging met mij heel goed en dat zei ik hem ook zo. Bij dat alles trilden mijn benen en mijn maag kromp samen. Ik dacht: 'Wanneer ik jou alleen maar zie, word ik heel flauw in mijn maag'. Plotseling kwam bij mij de gedachte naar boven of God hem wel als mijn man wilde hebben. Tegelijk zei ik tegen mezelf: dat is toch onmogelijk, je beeldt je maar wat in. Ik was daarna heel blij wanneer ik snel met een ander kon praten.

In die week heb ik steeds weer erover nagedacht of er in de kerk ook gevallen waren waar iemand een veel jongere vrouw heeft getrouwd. Kan zoiets überhaupt goed gaan? Bij mij kwamen er drie echtparen in mijn hoofd. Eén van de vrouwen, die een oudere man had was mijn overgrootmoeder. En volgens mij had ze een gezegend huwelijk. Ja, wanneer de Heer iets laat zien dan is het juist en goed. Daarna heeft deze gedachte mij niet meer bezig gehouden – tot de volgende dinsdag. Na de koffie deden mijn ouders en ik Bijbelstudie en plotseling klopte *Lodemar* aan de deur. We nodigden hem uit om binnen te komen en bij ons te komen zitten. Voor mij was het een grote verrassing. Hij al weer? Papa echter was heel blij over zijn bezoek want hij ondervond het als van God gezonden. 's Morgens hadden ze er nog voor gebeden dat de Heer iemand zou mogen zenden om in zijn nood van de ziekte te helpen.

Lodemar scheen mij iets opgewonden en onrustig. En terwijl ik me daarover nog verbaasde dat ik hem alweer zag, kwam bij mij hetzelfde verhaal weer naar boven: Zou het niet de wegen van de Heer voor ons beide zijn? *Lodemar* wilde mij bij het gesprek betrekken en keerde zich met interesse naar me toe. Na enige tijd werd ook de situatie van *Lodemar* besproken. Ik dacht, dat het niet over mij zou gaan. Ik vond het pijnlijk om daarbij te zijn en daarom ging ik weg. Maar al gauw moest ik terugkomen want het scheen mij alsof ik daarbij moest blijven. Na twee uur verliet *Lodemar* ons. Ik was blij dat papa er weer beter uitzag.

Twee dagen later – dus op donderdag – moest ik naar de stad om sommige dingen af te handelen. Ik bezocht mijn voormalige collega op kantoor en ging bij mijn peettante langs in hotel Gloria om haar te begroeten. Ik was niet weinig verrast om *Lodemar* met zijn drie kinderen daar aan te treffen. Het hotel wordt door kerkleden geleid en daar waren zij soms ook voor een goed middagmaal uitgenodigd. Toen ik *Lodemar* ontdekte, schrok ik. Wat betekende dat? Hij sprak met mij over alle mogelijke dingen en vroeg mij de groeten aan haar ouders te doen. Dat alles maakte mij onzeker. Ik was wat opgewonden maar ook blij. Ik vroeg me af of de Heer wel daar achter stond?

De volgende dag, vrijdag, ging bij ons de telefoon. Ik nam op en *Lodemar* was aan de lijn. We begroetten elkaar en hij meende dat hij met mij moest spreken. Hij wilde me niet in het ongewisse laten en zei me heel abrupt waarover het ging: Hij had de Heer om een vrouw gebeden en wilde mij daarom beter leren kennen.

Op dat moment kwam het mij voor alsof de hele wereld op mij viel. Ik wilde toch altijd Gods wil doen maar nu was ik werkelijk geschrokken. Ik heb mijn leven lang de Heer mijn wensen toevertrouwd om eenmaal te willen trouwen. Ik wilde nooit eigenzinnig handelen. Ja, er werd een afspraak gemaakt op korte termijn en hij vroeg me of hij beter met mijn ouders moest spreken of dat ik het doen wilde. Korte tijd later zou hij komen en dat zei ik tegen mijn moeder. Ik wist niet hoe ik moest beginnen. '*Lodemar* wil mij bezoeken en hij komt meteen hier naar toe', zei ik. 'Hij wil me slechts beter leren kennen'. Mama bemoedigde me met de woorden, die ik niet kon vermoeden: '*Anete!* Dat heeft de Heer mij

getoond. Deze nacht was ik lang wakker, ik kon niet slapen en bad daarvoor'. Mama werd blij.

De Heer sterkte mij daardoor, ik was redelijk rustig voor de zo ongebruikelijke situatie. Het was me nu heel duidelijk wat de Heer van mij wilde. Alle draden van de afgelopen weken hadden zich plotseling tot een goed herkenbaar patroon samengevoegd. Ik las de meditatie en werd getroost door het woord uit Jesaja 47:13: 'U hebt u afgesloofd met uw vele plannen'.

Lodemar kwam en ik ontving hem bij de ingang van het huis en keek hem aan, waarop hij mij vroeg: of hij mij had laten schrikken. 'Ja, antwoordde ik', 'ik ben heel verrast want zo heb ik mij dit niet voorgesteld'.

Toen we nog bij de deur stonden, kwam mama erbij staan en *Lodemar* verklaarde zijn situatie. Hij had in deze nacht zo voor zijn situatie moeten bidden en heeft zich gedrongen gevoeld om hierheen te komen. Verder verklaarde hij met onzekere stem: 'Het is eigenaardig dat alles zo kwam, ik weet helemaal niet goed wat ik hier doe...' - 'Maar ik weet het wel!' meende mama vol vreugde. 'De Heer heeft het me al een maand eerder laten zien'. Deze wenk was voor *Lodemar* nog een verdere bevestiging. Nu gingen wij beide naar de woonkamer om met elkaar te spreken.

Lodemar vertelde mij hoe hij in gebed had geworsteld en meende dat hij mij moest opbellen. De Heer heeft hem een diepe vrede geschonken. Hij had in deze nacht heel weinig geslapen. Voor hem was de hele situatie ook zeer buitengewoon en hij zou er niet zijn opgekomen als de Heer het hem niet had geopenbaard. Hij sprak van zijn nood tijdens het laatste anderhalf jaar.

Ja, ik was bereid om de Heer te gehoorzamen. Ik zag de ernstige toestand en wist dat er zeker geen prettige weg voor mij lag. En toch was het me duidelijk: Mijn voorstelling, hoe mijn leven zou verlopen, moest en wilde ik nu opzij zetten, want de Heer heeft mijn eigen plannen doorkruist. 'U hebt u afgesloofd met uw vele plannen' (Jesaja 47:13).

Mijn plannen, mijn wensen en mijn gedachten waren vaak zo menselijk, maar God in Zijn wonderbare raad heeft het beste met ons voor. Ja, en ik wilde graag met mijn leven deelnemen aan Gods raadsbesluiten, dacht ik. Mijn wil moest Zijn wil worden. Ik wilde niet tegen de Heer strijden. Toen *Lodemar* mij vroeg of ik zijn vrouw wilde worden kon ik niets anders dan JA zeggen – niet omdat ik het mij gewenst zou hebben maar ik wist: De Heer wil dat voor mijn leven. Ik had vrede over dit besluit. *Lodemar* vroeg me, of ik in deze moeilijke situatie wilde stappen. Ik was er nu heel zeker van: Wanneer de Heer een last oplegt dan helpt Hij ook om het te dragen. In deze drie uren, waarin wij met elkaar gesproken hebben, heeft mijn leven wat betreft de toekomst een drastische verandering ondergaan. Wij spraken al heel concreet over de bruiloft. Wat misschien niet ieder kan begrijpen maar mijn ouders waren het grootste deel van het gesprek erbij. *Lodemar* vertelde hen hoe de Heer hem deze weg had laten zien en steeds weer bevestigd had en hoe vrede en vreugde daarover bij hem

kwam. Mijn ouders vertelden daarna ook daarvan hoe zij onze weg al van tevoren vermoed hadden.

Mijn vader vulde aan: ‘Zoals het bij Eliëzer, de knecht van Abraham was, zo wil ik ook graag vaststellen: Dat komt van de Heer, daarom kunnen wij niets tot u zeggen, ten kwade of ten goede’ (Genesis 24:50). Wij vierten baden samen. De Heer was onder ons. We verwonderden ons over de genade van God. Papa wilde ten slotte nog een woord aan *Lodemar* alleen richten en toen omarmde mijn moeder mij en wij huilden samen want het was een heilig moment. Toen kwamen er ook vragen in me op: Kan ik deze grote opdracht wel aan? Ja, en ondanks alles sterkte de Heer mij in Zijn Woord. Toen stond de geschiedenis van Mozes me voor ogen. De Heer gaf hem een moeilijke opdracht en het beviel de Heer niet toen hij twijfelde. Ik mocht in de vaste zekerheid zijn dat de Heer ook bij mij is.

In deze nacht gebeurde er iets moois. Ik kon niet slapen. Ik dankte, loofde en prees. Ik werd aan veel opdrachten en zaken herinnerd. De nacht werd voor mij niet te lang want ik had veel, waaraan ik in het gebed herinnerd werd. Ik had rust in mijn hart. De slaap ontbrak me niet. Mijn hart was vervuld met vreugde, hoewel ik *Lodemar*, mijn toekomstige man, helemaal niet goed kende. En in deze nacht schonk de Heer een liefde voor hem, die ik nooit gekend had.

De volgende middag haalde *Lodemar* mij af. De ontmoeting met hem was liefelijk, mijn hart verheugde zich en bij hem voelde ik mij goed. Hij reed met mij naar zijn huis om mij aan zijn kinderen voor te stellen. Ze waren eerst wel geschrokken toen ze mij zagen, want pas de vorige dag waren de ver reikende beslissingen genomen. In mijn hart moest ik bidden: ‘Ach Heer! Laten zij het smartelijke verlies van hun moeder – en nu nog een vreemde vrouw in huis – verwerken en troost hen’.

Ik wist, dat ik helemaal niets kon afdwingen wanneer zij me niet konden accepteren. Toen wij dan samen waren was er een levendig gesprek en ik verbaasde me hoe goed zij voor me wilden zijn. De volgende dag, zondag, was ik ’s middags weer bij hen samen en toen heb ik mij onder de kinderen goed gevoeld.

Na het middageten tegen 14.30 uur, heeft *Lodemar* mij naar mijn ouders gereden en wij moesten afscheid nemen. *Lodemar* zei tegen mijn moeder: ‘Het komt ons zo voor dat we elkaar al jaren kennen, zo innig is de gemeenschap onder ons’.

Met vertrouwen en goede moed namen we afscheid een uur later want de vlucht ging naar Duitsland voor mij... maar slechts tot de terugkeer op 11 augustus, de 47^e verjaardag van *Lodemar*.

De kinderen vertelden het met vreugde op school en snel wist de hele gemeente er van’.

Individuele belevenissen – een voorbeeld voor velen

Getuigenissen van mensen die met God leven, zijn voor ons vaak leerzaam. Paulus maakt dat duidelijk aan de gelovigen in Thessalonika: ‘En u bent navolgers geworden van ons en van de Heer, nadat u het woord aangenomen hebt onder veel verdrukking met blijdschap van de Heilige Geest zodat u een voorbeeld bent geworden voor alle gelovigen’ (1 Thessalonika 1:6-7).

Individuele belevenissen mag men niet generaliseren. God heeft met elk mens, die bewust met Hem wandelt en die om Zijn leiding en aanwijzingen vraagt, een heel individueel plan, dat niet noodzakelijk op andere mensen en andere situaties overdraagbaar is.

1. Wanneer wij bidden dat God onze stappen wil leiden, moeten wij ook rekening houden met verrassingen. Dan komt de vraag van gehoorzaamheid tot ons of wij ook bereid zijn om de gevraagde weg te gaan, wanneer wij niet op zo’n antwoord gerekend hebben.
2. Van God gebeden wegen brengen ons altijd naar het goede doel.
3. Gods leiding wordt ons door bevestiging van anderen tot zekerheid.
4. God verhoort gebeden! De Amerikaanse auteur van het meditatieboek ‘Genade voor het moment’, *Max Lucado*, schreef over het gebed: ‘Hun gebeden zijn voor de hemel zo kostbaar als juwelen. Hun woorden stijgen gereinigd en met gezag naar de Heer omhoog als een welriekende reuk. Een gebed, dat u op aarde uitspreekt, bewerkt in de hemel de kracht van God. Dan geschiedt de wil van God ‘in de hemel als ook op de aarde’. Hun gebeden zijn voor God een aanleiding om de wereld te veranderen. Het geheim van het gebed begrijpen we niet altijd. Maar zoveel mag duidelijk zijn: Wanneer er op aarde iemand bidt, wordt de hemel actief’.
5. God kan Zijn kinderen ook door smartelijke ervaringen laten gaan, toch is Hij ook in de diepten van het leven erbij. Het klopt niet dat er in het leven van een christen elke dag de zon schijnt. Er is ook strijd en er zijn aanvechtingen. Dan geldt het ‘nochtans in het geloof’ te blijven. De trouw van de Heer Jezus kan door niets worden opgeheven.
6. *Julie Katharina Hausmann* (1826-1901) dichtte in haar bekende lied: ‘Houdt Gij mijn handen beide’ de bemoedigende woorden: ‘En blijft me ook soms verborgen Uw grote macht, Gij voert mij tot de morgen ook door de nacht’. Dat geldt ook vandaag nog, wanneer wij aan de hand van de Heer Jezus blijven.

2.37 De arts van Swakopmund

Tijdens een serie lezingen in maart 2003 in Swakopmund (Namibië) kwam er een vriendelijke, blonde arts naar me toe voor een discussie.⁷¹ Zijn moedertaal is Afrikaans, maar hij spreekt ook uitstekend Duits.

Foto

Evangelisatiesamenkomsten in de aula van de Namibische lagere school in Swakopmund, 3-7 maart 2003.

Hij vertelde mij van zijn relatie met de Bijbel:

‘Tijdens mijn kindertijd heb ik het verhaal van Abraham gehoord nadat hij in opdracht van God zijn zoon moest slachten. Dat vond ik zo afschuwelijk, dat ik nadien nooit weer in het Oude Testament (OT) gelezen heb. Ik hield me daarom alleen nog maar bezig met het Nieuwe Testament (NT). Nu hebt u vandaag van de geloofwaardigheid van de Bijbel gesproken en daarbij over de nauwkeurige profetische vervulling van de verstrooiing en de terugkeer van Israël, van de gouden poort en van de ondoorgroondelijkheid van het heelal gesproken. Dat waren zonder uitzondering uitspraken uit het OT. Mijn positie tot nu toe van de Bijbel hebt u daarmee aan het wankelen gebracht’.

Ik zei hem vriendelijk maar toch beslist: ‘U kunt van het Nieuwe Testament niets begrijpen wanneer u het OT zo strikt afwijst. U weet niets van de schepping, niets van de zondeval, waardoor de zonde in de wereld kwam en ook het offer van de Heer Jezus blijft voor u onbegrijpelijk. De dood van de Heer Jezus als offer op Golgotha had een lange Oudtestamentische voorbereiding nodig, opdat wij überhaupt iets er van kunnen begrijpen. Daartoe diende ook dat God Abraham opdroeg om zijn zoon te offeren. Maar de geschiedenis van Abraham helpt ons om te begrijpen wat God heeft gegeven, namelijk het liefste wat Hij had, Zijn Zoon’.

Na een gesprek van ongeveer een uur zag hij in waar het OT op doelt: ‘Ik heb vanavond in dit opzicht meer begrepen dan ooit eerder in mijn leven’. Ik vroeg hem of hij wist dat hij naar de hemel ging. Hij gaf een kort antwoord: ‘Nee!’ - ‘Wilt u het weten?’ Weer een kort antwoord: ‘Ja!’ Ik liet hem de weg zien en wij baden samen en hij nam de Heer Jezus aan. Hij was doorgedrongen tot het leven. Ik wees op 1 Petrus 1 vers 18, dat door het bloed van de Heer Jezus alles betaald is. ‘Begrijpt u dat?’ - ‘Nee!’ - ‘Ik ook niet maar kijkt u eens, dat is precies zo, wanneer ik tot u kom en u mij als arts een medicijn voorschrijft. Ik vertrouw er op dat u verstand hebt van medicijnen en mij het juiste middel geeft dat mij helpt. Ik vertrouw uw medische kennis’. Hij gaf het toe. ‘Precies zo is het bij God. Hij zegt mij dat het bloed van de Heer Jezus tegen zonden helpt. Dat begrijp ik niet zo goed maar ik vertrouw er op’. Als een geredde, die nu het hele OT accepteerde, ging hij naar huis. Toen hij de volgende avond weer een samenkomst bezocht, kwam hij naar me toe en omarmde mij als een oude vriend, die men na lange tijd weer ontmoet.

2.38 Hoe God op gehoorzaamheid reageert

Tijdens een evangelisatie⁷² in Zuid Duitsland bleef *Sonia* achter voor een gesprek. Ze is geboren op de Kaapverdise Eilanden (eilandengroep vóór Westafrika) en heeft de Portugese nationaliteit. Haar halfzuster *Rita* had haar uitgenodigd voor de samenkomst. *Sonia* voelde zich aangesproken door het thema en wilde zich op deze avond bekeren. Toen ik haar onder andere vroeg of ze getrouwd was, antwoordde ze: ‘Ik leef met mijn vriend samen’. Ik vertelde haar voorzichtig dat het God niet behaagt wanneer mensen ongetrouwd samen leven. De Bijbel noemt dat zonde en dat is het juist wat ons van God scheidt. Ik maakte haar duidelijk dat ze zich slechts dan bekeren kan wanneer ze ook bereid is om die zonde op te geven. De Heer Jezus vergaf de vrouw die overspel pleegde met het gebod: ‘Ga heen en zondig voortaan niet meer’ (Johannes 8:11). Dat heeft in haar geval twee mogelijke consequenties:

- 1) Ze beëindigt de relatie, of
- 2) Ze trouwt met de man, met wie ze samenwoont.

Ik vroeg verder: ‘Is hij gelovig?’ Ze antwoordde: ‘Nee, hij is zelfs tegen het geloof’.

⁷² Evangelisatie in Donaueschingen van 7 tot 12 oktober 2003. *Sonia Barbosa* uit Balgheim kwam op zaterdag 11 oktober 2003 voor een gesprek en haar vriend *Ralf Grosch* op zondag 12 oktober 2003.

Ik raadde haar aan: ‘Probeer hem toch voor het geloof te winnen. Wanneer dat niet in een korte tijd lukt, beëindig dan de relatie. God wil dat wij als gelovigen een gelovige huwelijkspartner hebben. Het hartenleed is voorgeprogrammeerd wanneer huwelijkspartners verschillende wegen gaan’. Ik vroeg haar nu: ‘Wat is uw besluit? Wilt u zich bekeren met alle genoemde consequenties?’ Ik was blij over de duidelijkheid van haar besluit. Ze wilde voor de Heer Jezus werkelijk de eerste plaats in haar leven inruimen. Dat maak ik niet altijd zo mee. Het is erg jammer wanneer mensen het oude leven meer liefhebben dan de Heer der eeuwigheid.

Met *Sonia* ging ik de Bijbelse weg van het heil door en in het gebed vertrouwde ze de Heer Jezus haar leven toe, nadat al haar schuld (1 Johannes 1:9) vergeven werd. Nu stelde ik voor om samen de Heer te vragen dat Hij ook haar vriend *Ralf* zou willen aanraken. Ze vertelde mij dat ze veel van hem hield en dat ze graag met hem zou willen trouwen wanneer hij zich ook zou bekeren. Toen ik de volgende morgen de menigte van de bezoekers van de samenkomst zag, keek ik uit naar *Sonia*. Was ze vandaag aanwezig en was *Ralf* meegekomen. Met grote vreugde ontdekte ik beiden ergens in het midden van de vergaderden. Mijn thema van de prediking was: ‘Hoe precies neemt God het met onze gehoorzaamheid?’ Ik ging uit van de tekst uit 1 Samuël 15:1-23. Natuurlijk

nodigde ik ook vandaag de mensen weer uit om een beslissing te nemen voor de Heer Jezus. In de ruimtes van deze vrije evangelische groep was er geen extra ruimte voor nagesprekken, daarom had men in het voorste gedeelte van de ruimte een vouwwand opgesteld met een tafel en stoelen daar achter. Aan het einde van de samenkomst ging ik daar naar toe en was benieuwd of *Ralf* zich zou laten uitnodigen voor een gesprek. Mijn zicht op de bezoekers van de samenkomst was door de vouwwand belemmerd en dus was ik heel blij toen *Sonia* en *Ralf* om de hoek kwamen.

Nu ontstond er een inspirerend gesprek. *Ralf* meende, de prediking was hem wel bevallen maar hij zou toch nog een groot bezwaar hebben: ‘Het waren goede gedachten, die u ons vertelde, maar u hebt alles uit de Bijbel afgeleid. En hier begint mijn probleem. De Bijbel kan ik niet geloven. Dat is zo’n oud boek. Wie kan zeggen of dat alles wel klopt?’

‘U hebt daarmee een hele goede vraag gesteld. Het klopt: alles staat of valt met de betrouwbaarheid van de Bijbel. Is de Bijbel nu een sprookjesboek, dan gaat dat alles ons niet aan. Maar is het de waarheid dan is ons verlies onmetelijk groot wanneer wij dit boek achteloos aan de kant schuiven. Dus is de marge heel groot. Hoe kunnen wij ontdekken of de Bijbel voor ons zonder betekenis is of van het allerhoogste gewicht is?’

‘In het Oude Testament staan enkele duizenden profetische uitspraken, waarvan er staat dat ze veel later in ruimte en tijd exact zullen uitkomen. Sommige van deze uitspraken zijn heel duidelijk geformuleerd, maar andere kan men pas echt ordenen of rangschikken, wanneer men verschillende teksten met elkaar combineert en dan samen overdenkt. Bovendien zijn er nog ook nog gedeeltes, waarbij de ogen pas dan worden geopend wanneer de vervulling al heeft plaats gevonden.

Laten we ons eens voorstellen: We vormen een werkgroep met de knapste mensen van de wereld. We brengen de beste natuurwetenschappers, historici, literatuurexperts en andere vakmensen samen en geven hen de volgende opdracht: Leest u alle details van het Oude Testament en bedenk, passend bij de profetische uitspraken, een op zichzelf staand verhaal, wat alles trouw weergeeft en wat nergens in tegenspraak is’.

Ik vroeg *Ralf*, of al deze mensen dat zouden kunnen doen. Hij was er vast van overtuigd dat dit onmogelijk zou zijn.

‘Nu komt het verbazingwekkende: Deze geschiedenis, die geen mens kan uitvinden, bestaat werkelijk. We zouden dat in het Nieuwe Testament kunnen nalezen. Bovendien komt het bijna onmogelijke nog erbij: Het is geen theoretisch bedacht verhaal. Ze heeft zich in ruimte en tijd, dus in de werkelijkheid afgespeeld. Dat kan slechts alleen God gedaan hebben!’

Ik zag het aan *Ralf*: bij hem vielen de schellen van zijn ogen: ‘Dan moet de Bijbel van God zijn. De Bijbel is de waarheid’.

Wat *Sonia* de vorige avond bijna voor onmogelijk hield, gebeurde 24 uur later. *Ralf* bekeerde zich tot de Heer Jezus Christus. Ik werd me er door dit voorbeeld

van bewust: Wanneer wij God gehoorzaam zijn en daarbij bereid zijn om iets van wat we lief gekregen hebben, maar wat God mishaagt, op te geven dan is Gods zegen onmetelijk.

Sonia en *Ralf* zijn intussen getrouwd en hebben in de buurt van haar woonplaats ook een geestelijke opvang in een Bijbelgetrouwe groep⁷³ gevonden. Op 29 mei 2005 hebben ze zich samen op de belijdenis van hun geloof laten dopen.

2.39 Iets buitengewoons in de woestijn van Namibië

In de Namib woestijn in Namibië, het voormalige Duits zuidwest Afrika, zijn er vele bijzonderheden, die ik tijdens drie reizen voor lezingen in dit mooie land te zien kreeg.

Foto

Welwitschia mirabilis. Hier een 1500 jaar oud exemplaar

⁷³ Vrije evangelische broedergemeente in Spaichingen

Steeds weer is er iets te zien of over te verwonderen, wat wij in ons eigen land niet kennen. Hier wil ik graag slechts drie werken van de schepping eruit lichten:

1. Een kostbaar kleinood in de plantenwereld: In de Namib woestijn in Namibië groeit een plant, die nergens op de wereld te vinden is, alleen maar hier. De *Welwitschia mirabilis* werd genoemd naar de Oostenrijkse plantkundige en arts *Friedrich Welwitsch*, die de plant zag als een wonderplant. Toen hij in 1869 deze plant ontdekte, moet hij op zijn knieën zijn gegaan en de Schepper eerst maar eens voor zo iets buitengewoons gedankt hebben. Daar in de woestijnvlakte, oostelijk van Swakopmund zijn er exemplaren die al meer dan 1500 jaar oud zijn. De sappige, groen uitziende leerachtige bladeren zijn ongeveer 30 centimeter breed. Ze liggen op de woestijnbodem en staan dagelijks bloot aan de meestal wolkenloze woestijnhemel. Dat betekent in de middaghitte van goed 40° C. Hoe kan één en dezelfde plant 1500 jaar lang bij zulke extreme weersomstandigheden überhaupt overleven? Het is niet verwonderlijk dat plantkundigen uit de hele wereld hier komen om dit wonderwerk van de schepping te bestuderen! Wat is het geheim van deze plant?

De Welwitschia benut de veelvuldige kustnevel, die ontstaat door de Atlantische Oceaan, die vlakbij is. De bladoppervlakten bevatten een, aan de voorwaarden van de omgeving exact aangepast, aantal poriën van 86 per vierkante millimeter. Deze poriën (huidmondjes) zijn 's morgens geopend, zodat de vochtigheid van de nevel opgenomen en in het blad opgeslagen wordt. Neemt de luchtvochtigheid met de verhoogde zonnestrallen af, dan worden de 'zonneschermen' met behulp van een geniaal mechanisme gesloten. In de grootste middaghitte bestaat het gevaar dat de bladeren verwelken. Maar nu gebeurt er weer wat geniaals: De 'zonneschermen' worden geopend, en van het opgeslagen water wordt geleidelijk iets vrij gegeven. Nu verdampt het water op de bladoppervlaktes en volgens de bekende natuurkundige wetten komt daarbij de verdampingskoude vrij. Zo wordt er door het blad op het heetst van de dag een indrukwekkende airconditioning in werking gezet.

In Johannes 1 lezen wij dat alle dingen door het Woord zijn geworden. Maar dit Woord is de Heer Jezus!

2. Heeft u wel eens een keer twee en een halve emmer water leeggedronken? Er was mij een zwarte kever met een kogelvormig pantser opgevallen. Een vakman verklaarde mij dat deze kever bij de groep van de Tenebrioniden (zwarte kevers) behoorde. Hoe kan hij in de droge woestijn, waar er nergens een waterplaats is, overleven? De Schepper, die hem voor de woestijn gemaakt heeft, gaf hem een bijzondere overlevingsstrategie mee. Daartoe behoren o.a. aanzienlijke langere achterpoten dan voorpoten. 's Morgens, wanneer de lucht door de nabijheid van de Atlantische Oceaan nog vochtigheid bevat, stelt de kever zich in de ware zin van het woord op zijn achterste poten, terwijl de kortere voorpoten in de normale positie blijven. Op deze manier komt het lichaamspantser in een aanzienlijke schuine ligging met een niveauverschil naar de mond toe. Wanneer nu kleine druppels op het donkere chitine pantser condenseren en uiteindelijk tot grotere druppels samenkomen, lopen de druppels rechtstreeks naar de mond toe. De kever drinkt nu wat er bij hem naar binnen stroomt. Met deze methode verzamelt hij zoveel water, wat een derde van zijn lichaamsgewicht is. Zult u, beste lezer(es), precies 75 kilogram wegen, dan betekent dat in vergelijking, dat u elke morgen twee en een halve emmer water opdrinkt. Welnu, daarmee zou u dan ook heel gemakkelijk een hete woestijndag overleven. En zo gaat het ook met deze kever. Over dorstproblemen klaagt hij de hele dag niet, want zijn Schepper rustte hem voortreffelijk uit.

De filosoof *Immanuel Kant* klaagde op een keer, dat de grootheid van het heelal onze belangrijkheid vernietigt. Maar de Heer Jezus zegt over de waarde van de mensen: 'Kijkt naar de vogels van de hemel . . . gaat u ze niet ver te boven?' (Mattheüs 6:26). Maar al te gauw denken we bij onze alledaagse problemen of noden dat God Zich niet bekommert over zulke kleinigheden. Helemaal mis! Wanneer Hij Zich om het leven van een slechts 10 millimeter kleine kever zo bekommert, hoeveel belangrijker is voor Hem elke kleine opwelling van onze harten!

3. In de woestijn overleven: In de westelijke Namib woestijn is er nog een eigenaardige plant, die alleen maar hier voorkomt en nergens anders in de wereld. De Nara plant is een pompoenplant die een dicht verward struikgewas vormt en ongeveer 1½ meter hoog wordt. De vruchten zijn lichtgroene meloenen die ongeveer een kilogram wegen en de grootte van een struisvogelei bereiken. In het leven van de inheemse mensen daar speelden de Nara vruchten altijd een belangrijke rol. Maar ook struisvogels, jakhalzen, stekelvarkens en vogels versmaadden deze lekkere, voedingsrijke en sappige vruchten niet.

Deze plant zou men eerder verwachten in een vruchtbare vlakte. Maar nee, ze gedijt heel goed op hoge duinen, waar slechts heel zelden een regenbui valt. Af en toe een stortbui zou ook niet helpen want maar al te gauw verdampt het kostbare water in de gloeiende zon en de rest sijpelt weg in het woestijnzand en zou de plant daar dus ook niet mee dienen. Maar wat is het geheim waarom deze plant toch kan overleven?

Ze heeft een tot 40 meter diepe wortel, dat is de viervoudige hoogte vanwaar een Olympische zwemmer van de tienmeterplank met een schroefsprong zich in het water waagt. De plant boort zich diep door het duinzand tot ze op een onderaardse waterbron stoot. Haar wortel bestaat niet uit diverse takken maar uit één enkele stam die zegge en schrijve 30 centimeter in doorsnee meet. Zou de waterbron na enkele jaren uitdrogen, dan zouden de vruchten daar boven wonderbaarlijk gedijen, want in de wortelstam is zoveel water opgeslagen, dat de Nara plant daar jarenlang op kan teren.

De Bijbel betuigt ons, dat wij uit de werken van de Schepper Zijn grootte en wijsheid, Zijn kracht en goddelijkheid kunnen zien. Alleen al het waarnemen van het concept wat rijk is aan ideeën van een unieke plant is een duidelijke aanwijzing naar de geniale Schepper en laat zien dat elke evolutiegedachte compleet absurd is.

2.40 Iets buitengewoons in de grot van Waitomo

Wie naar Nieuw-Zeeland reist, moet beslist de buitengewone en in de wereld unieke grot van Waitomo⁷⁴ op het Noordelijk eiland bezoeken. De grot waar een rivier doorheen stroomt, is ongeveer 10 meter hoog en helemaal donker. Slechts aan het plafond fonkelen duizenden prachtige lichten. Door deze blauwgroene⁷⁵ ‘sterren’ was ik zo gefascineerd dat ik mijn begeleider uit Nieuw-Zeeland spontaan de vraag stelde: ‘Waarom bestaat er zoiets in deze grot? Wat heeft de Schepper daarbij gedacht?’

⁷⁴ *Waitomo*: Het woord komt uit de taal van de inheemsen van Nieuw-Zeeland, de Maori's. *Wai* betekent *water*, en *tomo* is de aanduiding voor *grot*. Waitomo ligt op het Noordelijk eiland in de buurt van Te Kuiti, 150 kilometer zuidelijk van Auckland. De grot bezocht ik tijdens mijn reis voor lezingen naar Nieuw-Zeeland van 28.2 tot 30.03.2002.

⁷⁵ Het blauwgroene licht heeft bij een golflengte van 487+5 nm zijn maximale emissie.

Foto

Het plafond van de grot van Waitomo (Nieuw-Zeeland) is bezaaid met duizenden natuurlijke lichten.
(met vriendelijke toestemming van www.waitomocaves.co.nz)

Met zijn antwoord had ik niet gerekend: ‘U kent toch Psalm 19: De hemelen vertellen Gods eer’. ‘Hoeveel sterren kunt u ’s avonds aan de sterrenhemel zien?’ - ‘In een omgeving zonder storende gloed van een grote stad en ver verwijderd van alle dampen (bijv. in de woestijn) komt men bij een helder zicht en zonder verrekijker op 3000 sterren’. - ‘Hoeveel sterren ziet u hier?’ - ‘Ja, aanzienlijk meer, misschien 10.000 of nog meer’. - ‘Nu hebt u zelf het antwoord gevonden!’ - ‘Ja, het klopt, deze ‘sterren’ schitteren tot eer van God! Ik kan dit geweldige beeld niet ongeïnteresseerd bekijken. De vraag naar de zin van dit alles is onvermijdelijk’.

Hoe komt deze zacht glanzende lichtzee tot stand? Het zijn geen dode sterren, maar levende wezens, die dit ongebruikelijke schouwspel voortbrengen, namelijk de ‘New Zealand Glowworm’. Ik wil graag hierna het Engelse woord ‘Glowworm’ blijven gebruiken, want de letterlijke vertaling ‘gloeiworm’ of ‘glimworm’⁷⁶ zou ons hier op een verkeerd spoor brengen.

De Nieuw-Zeelandse Glowworm werd in 1871 voor de eerste keer ontdekt in de goudvelden van Thames op het Noordelijke eiland. In die tijd nam men nog aan, dat het naaste familie was van de kleine Europese lichtkever. Dat is in

zoverre verkeerdt aangezien de Europese lichtkever een *kever* is, terwijl de Nieuw-Zeelandse Glowworm de *larf* van een soort muskietachtige vlieg⁷⁷ is. Dit zag men weliswaar pas enkele jaren later in (1886). In 1891 kreeg het diertje de naam *Boliliphila luminosa*. *Bolita* betekent paddenstoel en *phila* liefhebber. Zijn definitieve naam *Arachnocampa* (A.L.) kreeg het in 1924. Maatgevend voor deze wetenschappelijke benaming was daarbij de bekwaamheid van de spin. *Arachno* komt van het woord arachnoid (Engels) en wijst op de bekwaamheid om draden te kunnen spinnen. *Campa* betekent larve of rups, en *luminosa* slaat op de lichtproductie. A.L. is de larve van een familie van paddenstoelmuggen. Hoewel de Glowworm A.L. enkel en alleen voorkomt in Nieuw-Zeeland, vindt men in het zuidoosten van Australië (bijv. in ‘Glow Worm Glen’, ‘Glow Worm Grotto’) een naaste verwant, die met *Arachnocampa* wordt aangeduid.

De Glowworm leeft in een voor mensen niet zo’n uitnodigende omgeving. Waar hij zich ophoudt, is geen zon of zijn geen bloemen of groene planten en helemaal geen frisse lucht. Het is hier altijd alleen maar koud en vochtig.

De larven laten ten behoeve van het vangen van voedsel zijdedraden vanuit het nest tot aan het plafond van de grot naar beneden zakken om daarmee kleine vliegende insecten te lokken. Normaal gesproken beschikt een larve over 70 kleverige draden, die tussen 1 en 30 centimeter lang zijn. Ze vreet alles, wat erin vliegt. Het uitstekende sensorsysteem van de larve wijst haar precies aan waar er een insect zich bevindt in het web. Vliegt er iets in draad nr. 23 dan wordt

⁷⁶ De Duitse glimwormpjes zijn kevers, bij wie het volwassen wijfje steeds schijnt. De wetenschappelijke naam is *Lampyrus noctiluca*. De Nieuw-Zeelandse Glowworm mag niet verwisseld worden met de fireflies (Engels), die ook op de wereld bestaan. Dat zijn ook kleine vliegjes, maar veelmeer kevers, die lichtflitsen kunnen produceren, die tot communicatie dienen.

⁷⁷ In het Engels zijn beide aanduidingen gebruikelijk: *fungus gnat* (= paddestoelmug) oder *fly* (= vlieg). Daarom gebruiken wij hier *mug* en *vlieg* als synoniemen.

precies deze omhoog getrokken en samen met de buit opgegeten. Is het later nr. 37, dan verslindt ze deze precies zo.

De levenscyclus van een Glowworm bestaat uit vier stadia: ei – larve – pop – mug. Slechts in het larve stadium is er een voedselopname mogelijk, want de mug beschikt over geen enkel eetwerktuig. De als larve opgenomen voedselvoorraad moet voor de voeding van de pop en de volwassen vlieg als ook voor de vorming van de eieren toereikend zijn.

Na het uit het ei komen, bouwt elke larve haar eigen nest. Het is ongeveer 2,5 keer zo lang als de larve zelf is (dus ca. 10 cm), en is als een tunnel gevormd en aan het plafond van de grot bevestigd.

De Glowworm leeft ook nog op andere plaatsen in Nieuw-Zeeland, maar de Waitomo grot is de veruit bekendste plaats met de grootste opeenhoping van Glowwormen. Hun omgeving moet aan vier voorwaarden voldoen:

- Het moet vochtig zijn, zodat hun lichamen niet uitdrogen.

- De lucht moet absoluut windstil zijn, zodat de vangdraden niet in de war raken en verkleven.
- Er moet een rijkelijke voorraad aan vliegende insecten zijn.
- De grot moet donker zijn, zodat het uitgezonden licht door buitgemaakte insecten goed kan worden waargenomen.

De ontwikkeling van een mug duurt tien tot elf maanden. Het wijfje legt ongeveer 130 kogelvormige **eieren** in klonten van 40 tot 50 stuks aan het plafond van de grot. Al kort na het eierenleggen sterft het wijfje. Net uit het ei zijn de **larven** nog heel klein, namelijk drie tot vijf millimeter lang met een doorsnee van 0,33 millimeter. Meteen na het kruipen uit het ei begint de larve met de bouw van het horizontale nest uit slijm en zijde en de vanglijnen. Ze begint ook meteen te schijnen want ze is hongerig en klaar voor de eerste maaltijd. In de daarop volgende negen tot tien maanden groeit ze dan tot haar hele lengte van 30 tot 40 millimeter. De **pop** heeft 12 tot 13 dagen nodig voor haar ontwikkeling. Een paar dagen voor het uit het ei kruipen, kan men bij het wijfje door de glazen huid de eieren zien. Volwassen vliegen kunnen hoogstens één tot maximaal twee meter vliegen.

Geniaal is hun bekwaamheid om te schijnen. Bij dit proces van de bioluminescentie (= produceren van licht door levende organismes) wordt 100 procent van de aangevoerde chemische energie in licht omgezet. Deze methode van de koude lichtproductie heeft tot nu toe geen ingenieur of natuurkundige kunnen namaken. Het licht wordt geproduceerd aan het einde van de staart. Zodat niet een deel van het licht nutteloos tegen het donkere plafond wordt gestraald, heeft de Schepper reflectoren – zoals wij die kennen van onze autolampen – ingebouwd. Zo wordt het licht gebundeld naar de oppervlakte van het water gezonden om insecten te lokken. Belangrijk is: De larve kan het licht naar eigen goeddunken in- en uitschakelen en wel plotseling maar ook langzaam. Een hongerige larve heeft het licht zo lang ingeschakeld tot ze verzadigd is. Opdat de insecten niet verder onnuttig in hun draden worden gevangen, schakelt ze het licht uit en laat daarmee duidelijk zien: ‘Ik heb genoeg gegeten’.

Het uitgezonden licht heeft nog een verdere heel belangrijke functie, en wel in het stadium van een pop. Vanwege de zeer ingeperkte vliegkunst van de vlieg komt het erop aan, al in directe nabijheid een ‘partner’ te vinden. Daarvoor heeft de Schepper goede voorzorgsmaatregelen genomen. De vrouwelijke poppen stralen licht uit en geven te verstaan aan de zoekende mannetjes: ‘Ik ben een wijfje, wacht op mij en bevrucht mijn al aanwezige eieren’. Mannelijke poppen stralen ook wel maar duidelijk zwakker en bovendien gaat hun licht uiteindelijk helemaal uit. Maar bij de vrouwelijke poppen wordt het licht steeds sterker, in het bijzonder wanneer het poppenstadium het einde nadert.

Omdat volwassen vliegen geen mondwerktuigen bezitten, vreten ze niet en leven daarom slechts weinig dagen. Hun enige levensdoel bestaat slechts om te

paren. Daarmee wordt veiliggesteld dat het licht in de grotten van Waitomo niet uitgaat en daar ook verder de eer van God verkondigd wordt.

Deel III

Levensverhalen, - 12 getuigenissen uit 5 werelddelen

Inleiding

1. Mensen uit verschillende landen: In de volgende getuigenissen vertellen heel verschillende mensen uit hun leven. Allen zijn mij persoonlijk bekend en allen heb ik tijdens mijn reizen voor lezingen in binnen- en buitenland leren kennen. De plaatsen van handeling zijn zeer verschillend: Ze gaan van Duitsland tot in het verre Australië aan het andere einde van de aarde. De gebeurtenissen vonden bijv. in Zuid-Afrika, Namibië, Rusland, Oezbekistan, Polen en Paraguay plaats. Anders gezegd: Het zijn personen uit alle vijf werelddelen. U kunt ze vinden in de volgende twaalf indrukwekkende getuigenissen (G1 tot G12).

Vijf werden er over mannen geschreven en de andere zeven over vrouwen. Bij alle verscheidenheid hebben toch alle geschilderde levenswegen iets gemeenschappelijks: ze brengen tot uitdrukking, op welke wonderbare wijze God door Zijn Zoon Jezus Christus in het leven van individuele mensen heeft bewerkt en een fundamentele verandering in denken en levensstijl bewerkt heeft. In deel I, hoofdstuk 1.23 werd uiteengezet dat het grootste wonder is, wanneer iemand uit de verlorenheid van de Godverlatenheid gered wordt.

Zoals geen eikenblad aan het andere gelijk is en zoals er onder de ontelbare sterren en sneeuwvlokken geen kopieën zijn, zo heeft ook ieder mens die de roep van de Heer Jezus hoort, zijn hele persoonlijke, individuele en eenmalige geschiedenis met de levende God.

2. Hoe heb ik de verhalen uitgezocht? Het was mijn wens om mogelijkerwijze verschillende levenswegen voor te stellen, zodat de lezer ziet, hoe God overal en op menigvuldige wijze redt. Ieder heb ik persoonlijk aangesproken en gevraagd om het betreffende getuigenis te mogen opschrijven.

Ik ben blij dat alle aangesprokenen toezegden. God vraagt niet naar onze afkomst. Voor Hem telt niet uit welk land we komen, welke taal we spreken of wat we hiervoor geloofd en gedaan hebben. God heeft de wens dat wij het reddende evangelie van Zijn Zoon aannemen en niet verloren gaan (Joh. 3:16; 1 Tim. 2:4).

Getuigenissen in sommige boeken zijn of zo eenvoudig, dat een ander het werken van God moeilijk kan begrijpen of ze zijn zo moeilijk te begrijpen, dat ze de lezer ook niet aanspreken. In de zielzorg kom ik ook de meest verschillende mensen tegen. Sommigen zeggen tegen mij: 'Ik ben zo slecht, God kan mij überhaupt niet aannemen'. Anderen echter gaan regelmatig naar de kerk en ze menen dat een bekering bij hen niet nodig is. In deze spanne bevinden wij ons als mensen van de 21^e eeuw. Opdat uiteindelijk iedereen zichzelf hierin vindt, heb ik geprobeerd een toepasselijk spectrum van voorbeelden te vergaren.

De volgende verhalen van de afzonderlijke mannen en vrouwen zijn spannend om te lezen. Zeker zal elke lezer de individuele verhalen voor zichzelf verschillend waarderen. In sommige levenswegen zullen wij lijnen terugvinden, die we gemakkelijk kunnen begrijpen, omdat we ons zelf daarin voor een gedeelte herkennen. Dat kan ons dan in het bijzonder aanspreken. Maar het kan ook zijn dat er iets van de vermelde wonderen niet door de één of andere lezer meteen te begrijpen zijn. Ik kan u verzekeren, dat alle personen hele nuchtere en helder denkende tijdgenoten zijn. Omdat ik allen persoonlijk ken, voeg ik er aan toe: Allen zijn zonder uitzondering geloofwaardige getuigen. Niemand heeft uit sensatielust of uit een, in een moment opkomend enthousiasme geschreven. Het motief van allen was gehoorzaamheid tegenover de Heer Jezus, Die Zijn discipelen opdracht gaf en bekwaam maakte: 'U zult . . . Mijn getuigen zijn!' (Hand. 1:8).

3. *Wat is het doel van deze verhalen?* Ze hebben een meervoudige functie:

- Ze zullen de grote daden van God verheerlijken.
- Ze zullen aantonen dat er niet alleen in de Bijbelse tijden wonderen waren, maar dat God ook vandaag heel reëel handelt.
- Ze zullen moed geven en uitnodigend werken, om ook zelf de weg van het geloof te gaan.

4. *Over de lengte van de getuigenissen:* De Bijbel verhaalt ons van talrijke individuele personen, op welke bijzondere wijze zij het heil vonden. De kortste geschiedenis is wel de bekering van de tollenaar Mattheüs. In slechts één enkel vers (Matth. 9:9) wordt vermeld hoe hij een navolger van de Heer Jezus werd. In Johannes 4 echter wordt er heel uitvoerig, namelijk in 42 verzen, verteld hoe de Samaritaanse vrouw stap voor stap de 'Heiland van de wereld' (vers 42) vond. Zo zijn ook de hieronder genoemde levenswegen wat betreft de lengte verschillend. Soms moest er kort worden verteld, uit welke levenssituatie

iemand de Heer Jezus vond of hoe hij Hem in moeilijke omstandigheden beleefde. In enkele gevallen werden toch veel kleine details verteld, die ik niet weg wilde laten om het behoedzame en levensveranderende ingrijpen van God beter te kunnen laten begrijpen. In sommige gevallen vond ik het bovendien belangrijk om de geografische of historische omgeving vast te houden.

5. *Redactie en dank:* De verhalen werden na ontvangst redactioneel bewerkt, zonder daarbij de inhoud te veranderen. Ik heb steeds weer geprobeerd mij in te leven in de situatie van de lezers of zij wel de afzonderlijke details volgen kunnen. Vaak heb ik in samenwerking met de vertellers nog aspecten aangevuld, die de lezer graag zou willen weten. De inhoudelijke eindversie heeft de journaliste *Bettina Hahne-Waldscheck* redactioneel bewerkt en hier en daar de teksten goed leesbaar gemaakt. De getuigen hebben toegestemd met de druk in deze vorm. Allen wil ik graag heel hartelijk danken voor al de geïnvesteerde moeite.

Werner Gitt

AUSTRALIË

Australië is van de vijf werelddelen qua oppervlakte wel de kleinste (7,68 miljoen km²), maar vanwege de vele bijzonderheden, bijv. in flora, fauna, geografie en geologie de indrukwekkendste onder hen. Het is een compact eiland met een oost west omvang van 4.100 kilometer, dat is ongeveer de afstand tussen Moskou en Lissabon. Van noord naar zuid is het 3.860 km. De oppervlakte is ongeveer 22x groter dan heel Duitsland (357.022 km²) maar het aantal inwoners ligt met 18,9 miljoen slechts in de orde van grootte van het aantal inwoners van de voormalige DDR (17 miljoen) en de meeste inwoners (90%) leven in de steden en aan de kust.

Foto

De opera van Sydney, het wereldbekende karakteristieke bouwwerk van Australië.

Hier ontmoeten we een totaal andere dieren- en plantenwereld, dan wij ze kennen in Europa. De inheemse bomen zijn bijna uitsluitend altijd groene planten. Ik ondervond het als vreemd om in de herfst bomen in het volle loof te zien, en andere bomen hebben gele en bruine bladeren, die ze afwerpen. De uit Europa ingevoerde bomen voltrekken ook in Australië de wissel van fris groen naar loofafval in de Australische herfst. Ik nam vroeger aan dat dier- en plantwereld op het hele continent verspreid zijn, maar dat is in geen geval zo. Sommige soorten zijn er slechts in een beperkt begrensde regio.

Wij kennen allemaal de mooie beelden van de kangoeroes, waarbij uit de buidel van de moeder een jong vrolijk naar buiten kijkt. Minder bekend bij ons is het dat ook bijna alle andere inheemse zoogdieren buideldieren¹ zijn. Dat geldt o.a. voor alle muissorten, buidelratten en de Koalabeer. Opmerkelijk is in deze samenhang de Wombat. Dat is een in aardgrotten levend zoogdier, dat daarom in allerlei vuil en grond woelt. Het is fataal voor de baby in de buidel, wanneer het vuil bij het woelen in de buidel belandt. Hier heeft de Schepper aan gedacht en bij de Wombat de buidel 180 graden naar achteren gedraaid. Een mooie denksportopdracht voor vertegenwoordigers van de evolutie: Hoe moeten de toevalsmechanismen van de evolutie de buidel gedraaid hebben?

Een reusachtige termietenheuvel.
Deze bouwwerken kunnen drie
keer zo groot als een mens
worden.

¹ Een uitzondering is de verwilderde Dingo (Latijn: *Canis lupus familiaris dingo*), maar die eigenlijk niet als inheems te herkennen.

In de tijd van 7 april tot 19 mei 1997 waren mijn vrouw en ik onderweg voor een reis naar Australië. Daarbij hield ik naast talrijke lezingen in verschillende kerken aan alle grote universiteiten van het land diverse vaklezingen over het begrip informatie en de natuurwettelijke informatietheorie². Deze reis voerde ons rondom het ‘eiland’: Brisbane – Darwin – Adelaide – Ballarat – Melbourne – Hobart (Tasmanië) – Canberra – Sydney – Brisbane.

² Uitvoerig behandeld in mijn boek: ‘Am Anfang war die Information’ (in het begin was er informatie), Hänssler uitgeverij, 3^e bewerkte en uitgebreidere uitgave in 2002, 360 bladzijden.

Wanneer God een uitgestrekte ruimte schenkt

In Brisbane leerden we de arts *Carl Wieland* kennen. Zijn verhaal heeft een buitengewone indruk op mij gemaakt. Hij werd op 13 januari 1950 in de buurt van Frankfurt/Main geboren en was nog geen twee jaar oud, toen zijn ouders met hem en zijn twee zussen *Brigitte* en *Gisela* naar Australië emigreerden. Hij studeerde aan de universiteit van Adelaide (The University of Adelaide) in de provincie Zuid Australië medicijnen en had daarna 13 jaar een artspraktijk in dezelfde stad.

Foto

Ook de vegetatie van Australië onderscheidt zich duidelijk van de gebruikelijke bij ons in Europa.

Een belangrijk moment in zijn leven was een zwaar ongeval. Over het verloop en de gevolgen hiervan zal hij zelf schrijven. Wie zijn verhaal aandachtig leest, komt er niet onderuit om wonder op wonder te zien, die God in zijn genezingsproces maar ook in de volgende periode van zijn leven gedaan heeft.

Na dit zware ongeluk met ernstige gevolgen heeft hij het niet opgegeven maar ook daarin Gods handelen bespeurd en is nieuwe uitdagingen aangegaan. Al in 1978 is hij met het tijdschrift 'Creation' begonnen, dat toen nog 'Ex nihilo' heette. Hij heeft een geloofswerk met de naam 'Answers in Genesis' (AiG) mee opgericht en planmatig uitgebreid. Intussen heeft dat al zijn uitwerking ver buiten het continent. In Brisbane zijn 30 medewerkers actief. Intussen zijn er meerdere takken in verschillende landen zoals de USA, Canada, Engeland, Nieuw-Zeeland en Zuid-Afrika. Verplichtend voor dit wereldomvattende werk is de volledige acceptatie van alle uitspraken van de Bijbel. Het zwaartepunt van de eigen onderzoeken en publicaties ligt op de schepping, zondeval en zondvloed, dus juist op die thema's, die door de tijdgeest van vandaag verkeerd geïnterpreteerd worden en daarom veel mensen van de Bijbel weghouden. Onder leiding van *Carl Wieland* geeft AiG-Australië het elk kwartaal uitkomende rijkelijk met kleurenfoto's uitgevoerde en zeer aansprekende tijdschrift 'Creation' uit. De artikelen in de Engelse taal zijn gemakkelijk te begrijpen en in gelijke mate wetenschappelijk als Bijbels gefundeerd. Verder is er het sterker wetenschappelijk georiënteerde tijdschrift 'TJ' ('the in-depth journal of Creation'). Ook is er nog een omvangrijk aanbod aan boeken en speciale vakonderwerpen op het internet (www.AnswersinGenesis.com).

Door deze, door *Carl Wieland* (met zijn vriend en collega *Ken Ham*, die het werk in de USA sinds 1986 leidt) verantwoorde beweging, wordt voor de

huidige tijdgenoten, die door evolutieer en materialistische filosofie het Bijbels geloof vreemd zijn geworden, een unieke toegang tot de schepping en tot de Schepper ontsloten. Dr. *Wieland* heeft zelf beleefd hoe de evolutieer hem tot een atheïst liet worden. Maar hij heeft ook de ingrijpende bevrijding van de dwalingen van onze tijd en de redding door de Heer Jezus Christus ervaren. Nu wil hij ook anderen in hun denk- en bestaansnood helpen en hen het reddende evangelie dichtbij brengen. Zijn levensmotto 'om er zo veel mogelijk te winnen' (1 Korinthe 9:19) heeft de Heer op veelvoudige wijze bevestigd.

Het tijdschrift 'Creation' is een uitstekend werktuig in deze zin. Met een gedrukte oplage van 70.000 (waarvan 50.000 vaste abonnementen) in 140 landen wordt de Blijde Boodschap doorgegeven. Ondanks enkele lichamelijke beperkingen door het zware ongeluk is hij niet alleen maar in het hele land, maar ook wereldwijd een veel gevraagde spreker. Hij heeft zijn rechteroog verloren en zijn rechterbeen is 11 centimeter korter, bovendien heeft hij verschillend letsel aan zijn gewricht heeft in beide heupen en in zijn rechterknie. Omdat hij een omvangrijke kennis in verschillende wetenschappelijke disciplines, verbonden met een gefundeerde kennis van Bijbelse samenhangen, en hij ook boeiend spreekt, kan hij zijn luisteraars meeslepen en overtuigen. Daarbij komt nog: Vanwege zijn harde beproevingen in de smeltkroes van het lijden, neemt men aan wat hij zegt en gelooft.

Bij al het grootse, waartoe God hem heeft geroepen, is hij een nederig en geliefd mens gebleven. Hoewel wij elkaar slechts enkele keren ontmoet hebben, houden we toch jarenlang een intensieve uitwisseling van gedachten en hebben diverse projecten kunnen bewerken. Nog meer: we zijn vrienden geworden en spreken open en vrij over alles wat ons bezighoudt.

Samen met *Don Batten*, *Ken Ham* en *Jonathan Sarfati* heeft *Carl Wieland* een uitstekend standaardwerk over de schepping en de zondvloed geschreven: 'The Answers Book'. De geslaagde samensmelting van Bijbelse gedachten met wetenschappelijke feiten heeft juist dit boek tot een wereldsucces laten worden. Duizenden mensen werden door dit boek gezegend. Wie weten wil vanwaar Kaïn zijn vrouw nam of hoelang een scheppingsdag duurde en wat dat met het evangelie te maken heeft of hoe de kangoeroes in de Ark kwamen, moet dit boek beslist gelezen hebben. Er zijn wereldwijd 200.000 exemplaren in de Engelse originele versie verspreid, en het boek is daarboven uit in allerlei talen vertaald. Ik ben blij, dat wij het nu ook in de Duitse taal met de titel: 'Fragen an den Anfang'³ in onze handen hebben.

Over zijn ongeluk vertelt *Carl Wieland* heel gedetailleerd in het boek 'Walking through shadows'⁴ Het nu volgende verhaal is een ingekorte versie, die in vrije verteltrant⁵ – uit het boek is genomen en daarna met hem werd afgestemd:

-
- 2 *Don Batten, Ken Ham, Jonathan Sarfati, Carl Wieland: 'Fragen an den Anfang – Die Logik der Schöpfung'*, ('Vragen bij het begin – de logica van de schepping'), CLV Bielefeld, 2e oplage 2004, 281 bladzijdes.
 - 3 *Carl Wieland, Ken Ham: 'Walking through shadows – Finding Hope in a World of Pain'*, ('Lopen door schaduwen – hoop vinden in een wereld van pijn'), Master Books (USA), 1ste oplage juli 2002, 143 bladzijdes.
 - 4 De vertaling uit het Engels en de vrije vormgeving van de tekst naar het Duits heeft de gediplomeerde vertaalster *Dörte Götz* uitgevoerd. Voor dit spannende werk wil ik haar hierbij mijn dank uitspreken.

G1: Tot aan Mars en terug

'Het ziet eruit als een Marsmannetje', krabbelde ik op een stuk papier. Daarna zakte ik in mijn bed van het ziekenhuis terug, dat voor de volgende maanden mijn thuis zou zijn.

Ik leefde met mijn gezin – mijn vrouw, mijn veertienjarige dochter Lara en mijn elfjarige dochter Lisa – in Adelaide, de hoofdstad van de provincie Zuid Australië. Dertien jaar lang had ik als huisarts in mijn praktijk gewerkt. Omdat mijn vrouw ernstig ziek geworden was en wij ervan konden uitgaan, dat een klimaatverandering voor haar een verlichtende werking zou hebben, hadden we besloten om naar Cairns te verhuizen, dat in het tropische gebied in het noorden van Australië ligt. Dat was in 1986.

We kochten een huis in Cairns, verkochten mijn praktijk en het huis in Adelaide en verstuurden onze meubels naar het noorden. Wij zelf legden de eerste 1.400 kilometer met de, in Australië bekende, autotrein 'Ghan train' af tot Alice Springs in het midden van Australië. En dan verheugden we ons er op om de overgebleven 2.400 kilometer in de auto te rijden. Dat gaat via een eenzame weg, die door de woestijn tot de horizon zich uitstrekt: uur na uur en af en toe een andere auto, fantastische zonsondergangen in de woestijn. Af en toe een adelaar, die van zijn maaltijd: een overreden kangoeroe, even opblijkt.

De catastrofe

Op een zonnige dag in mei 1986 werden onze auto's dus in 'Alice', zoals de Australiërs hun beroemde stad in het centrum van hun land noemen, van de trein geladen. We waren zo blij en dankten God voor

ons leven. We hadden afgesproken, dat ik ons kleine konvooi in onze Jackaroo (Isuzui terreinwagen) met Lisa naast mij op de voorbank zou aanvoeren. Mijn vrouw zou in onze kleinere auto met Lara volgen. In dit gebied is er geen snelheidsbeperking op de tweebaansweg, die hier door de eenzame woestijn leidt.

Dr. *Carl Wieland*, Brisbane (Australië).

Normaal gesproken is dat voor mij een reden om op deze lange, totaal rechte en verkeersarme weg zo snel mogelijk te rijden. Maar omdat wij met twee auto's onderweg waren, zette ik de cruise control op 110 kilometer per uur.

Zo verliep het eerste uur kilometer na kilometer. Zo ver het oog kijken kon, strekte zich rechts en links een eindeloze woestijn voor ons uit. Het was vroeg in de middag en ik had wat nekkachten. *Lisa* verdreef de tijd met wat speelgoed. Ik vroeg haar om een kussen in mijn nek te leggen en zei eigenlijk voor de grap tegen haar: 'Wek me wanneer ik indut'.

Toen gebeurde het. Er was een harde knal. Een grote vrachtauto, beladen met brandstof, was tegen ons gebotst, hoewel er op deze weg anders niets te zien is. Hij had 70 kilometer per uur gereden. Mijn gezin moest toezien hoe de Jackaroo lijnrecht op hem afreed. De politie zei later dat ik voor een heel kort ogenblik moest zijn ingeslapen. Wanneer ik slechts een deel van een seconde daarvoor of daarna ingedut zou zijn, dan was er niets gebeurd omdat er geen andere auto zou zijn geweest, waarmee de auto had kunnen botsen. In beide richtingen waren er geen auto's te zien geweest en in deze woestijn staan er ook geen bomen aan de kant van de weg.

Mij werd later verteld, hoe de botsing was gekomen. Met mijn auto botste ik tamelijk frontaal op het voorste deel van de tankauto. De vrachtauto was op grond van zijn gewicht duidelijk in het voordeel.

Foto

De auto, een Jackaroo, waarmee *Carl Wieland* het ongeluk had.

De chauffeur van de tankauto had maar lichte verwondingen. Mijn auto viel op zijn kant en draaide zich bovendien nog sterk op zijn kant. In minder dan een seconde daalde de waarde van een bijna nieuwe auto tot een schrootprijs. Bijna alle Australische trucks, die op de grote snelwegen onderweg zijn, hebben speciale schuin geplaatste schepachtige installaties, om kangoeroes en verdwaald vee af te weren en daarmee erge botsingen te vermijden. De Jackaroo had ook zo'n beschermtoestel, een massieve staalconstructie, die zich verbogen had en zich nu slechts enkele centimeters voor de voorruit aan de kant van de bestuurder⁶ bevond.

Doordat de auto op zijn kant lag, bevond de zitplaats van *Lisa* zich nu boven. Het is onbegrijpelijk dat ze enkel en alleen een paar kleine bloeduitstortingen en een schram op haar knie had. Ze kon door de zijruit uit de auto getrokken worden en lag in de armen van haar moeder. Ik bleef nog een half uur lang bij bewustzijn. Mijn gezicht zat onder het bloed, de verhoudingen verschoven totaal toen ik probeerde te spreken. Mijn neus hing slechts nog aan een stukje en het rechteroog bevond zich enkele centimeters onder zijn normale positie.

Foto

Blik in de binnenkant van de auto na het ongeluk.

Ik bespeurde toch helemaal geen pijn in mijn gezicht omdat mijn rechterheup zó zeer deed, dat deze pijn elke andere pijn niet liet voelen. Ik herinner me dat ik zei: 'Trek de auto weg van mijn been'. Weken later ontdekte ik dat deze ondraaglijke pijn veroorzaakt werd, doordat mijn rechterheup gebroken was en de plaats van de breuk van het ene deel zich door de spier en de huid naar buiten had geboord.

Ik sprak de woorden: 'Haal de tas, ... middelen tegen de pijn, ...injectie'. Ik had 's morgens, toen de auto's van de trein werden geladen, om de één of andere reden mijn tas als noodarts uit de Jackaroo in de sedan, waarin mijn vrouw had gereden, opgeborgen. Eigenlijk was dat helemaal niet begrijpelijk, want de kleine auto was al overvol, terwijl ik in de grote auto slechts enkele potplanten

had gedaan. Als ik de tas niet in de sedan zou hebben gelegd, zou ze in de wagen van het ongeluk vernietigd of niet te bereiken zijn geweest.

⁶ Omdat het verkeer in Australië links rijdt (zoals in Engeland) is de rechterkant van de auto de zitplaats van de bestuurder.

Nu gaf dat mij de mogelijkheid om mij een middel tegen de pijn toe te dienen, dat er voor zorgde dat de ergste pijn wegging en mijn shocktoestand verbeterde. Het ergste voor hen die buiten stonden en mij niet konden helpen was dat in de verste verte geen auto te bekennen was. Pas meer dan een uur later – een marteling voor het gezin – kwam er een touringcar voorbij. De chauffeur van de bus belde de noodpost via zijn mobilfoon aan de eerste hulpposten in Alice door, dat bijna 150 kilometer verwijderd was. Een passagier in de bus was een gepensioneerde arts. Hem lukte het om mijn zwakke en onregelmatige pols in mijn al lang bewusteloze lichaam te voelen. Zijn verdere ‘hulp’ bestond daarin om mijn uitgebluste vrouw mee te delen dat ze er rekening mee moest houden dat ik het niet zou overleven. Daarna gaf hij haar wat whisky.

Op leven en dood

Naderhand gezien was mijn overleven medisch gezien hoogst onwaarschijnlijk. Behalve het verbrijzelde gezicht had ik door de zware verwonding van de heup heel veel bloed verloren. Het was mijn gezin niet gelukt om deze hoofdwond te bereiken en af te binden. Door de botsing was mijn lichaam zo sterk in elkaar gedrukt dat ook het bekken was gebroken. Bovendien waren ook het rechter en het linker scheenbeen gebroken. De rechter knieschijf was verbrijzeld. Enkele van de botsplinters waren door een grote wond via de knieschijf te zien. Ik had vijf gebroken ribben en een scheur in het longvlies. Daardoor bevond zich lucht in de borstkas en bovendien had ik een veelvoud van plaatselijke wonden.

Het was ironisch dat ik bij de aankoop van de auto een toeslag voor een bijzonder veilige voorruit had betaald. Bij een ongeluk zou deze niet in ontelbare kleine scherven barsten maar voor de veiligheid van de bestuurder slechts inscheuren. In mijn geval betekende dit ongelukkigerwijze dat de ruit in stukken brak, die als dolken gevormd waren. Eén van deze stukken sneed in mijn rechteroog en bracht het grootste deel van de iris eruit. Een vriend van mij was een paar weken later op de plaats van het ongeluk en vond de zonnebril, die ik tijdens de rit gedragen had. Het rechter kunststofglas had in het midden een gat en de randen waren nog met bloed besmeurd. Het gat was op de plaats, waar de ‘glassnijder’ zijn werk heel goed gedaan had.

Nu lag ik in het ziekenhuis. Mijn moeder had mij op mijn wens een spiegel voor dat gehouden wat eens mijn gezicht was geweest. Ze beet op haar lippen om niet in tranen uit te barsten. En ze zei: ‘Plastische chirurgen kunnen vandaag de dag echte wonderen doen’. Ik zag een afschrikwekkende grimas in de spiegel. Het zou mijn gezicht zijn maar ik herkende het niet meer. Het ene deel staaarde

mij tegemoet uit de spiegel en het andere deel uit een totale andere richting. Het rechteroog zat niet op gelijke hoogte van het linkeroog. In plaats van een neus had dit buitenaardse gezicht een vlakke huidstreep met een ‘neusgat’ aan het onderste einde.

Bijna alles wat een gezicht trekken geeft en het daardoor herkenbaar en uniek maakt – zoals de jukbeenderen – was bij mij door de massieve botsing vernietigd en verschoven. Mijn neus was verregaand afgescheurd. Omdat er een beademingsslang in mijn keel was, kon ik niet spreken. Slechts met moeite kon ik op een stuk papier een commentaar bij mijn misvormde gezicht krabbelen: ‘Het ziet er uit als een Marsmannetje’.

Reden om te danken

Er volgde een lange tijd in het ziekenhuis. Voor mij werd het een belangrijk principe om midden in het leed altijd dankbaar te zijn. Ook in de donkerste momenten, waar er veel van waren. Maar zelfs dan kon ik altijd iets vinden waarvoor ik mijn Heer en Redder dankte. Ik was buitengewoon dankbaar dat er met mijn jongste dochter, die met mij in de auto had gezeten, niets was gebeurd. Hoeveel moeilijker zou het voor mij zijn geweest mijn hele leven lang, wanneer ze bij het ongeluk zou zijn omgekomen. Of dat ze voor haar leven getekend zou zijn geweest. Ik vond daar boven uit, ook in mijn tijd na het ongeluk, steeds weer een reden om God te danken. Zijn genade week niet van mij, ook midden in de catastrofe niet.

Ik had zo’n sterk bloedverlies dat de afloop eigenlijk dodelijk had moeten zijn. Maar het werd duidelijk dat twee weken vóór het ongeluk de regering besloten had een EHBO post in de plaats Ti-Tree in te richten en deze plaats ligt slechts 80 kilometer van de plaats van het ongeluk. In de uitgestrektheid van dit deel van Australië betekent deze afstand, dat het station zich net ‘om de hoek’ zich bevindt. De daar gestationeerde EHBO verpleegster kwam zo snel als mogelijk hierheen en kreeg het voor elkaar om een infuus aan te brengen. Zo behield ik het dringend benodigde bloedplasma. Men vertelde me later dat mijn veertienjarige dochter de plasmafles zo hield, dat het naar beneden in mijn aderen kon vloeien. Diep ontroerd vloeiden haar tranen omdat ze met haar hele hart bang was voor het leven van haar vader. Toch stond ze bijna zonder beweging uur na uur naast mij bij het autowrak, de reddende bloedplasmafles omhoog houdend in de wetenschap, dat dit de hoop voor het leven van haar vader was.

Een andere ongelooflijke zegen was het feit dat er in de buurt een speciaal snij-apparaat was, dat hydraulisch werd aangedreven en in staat was in een blikwand gaten te boren. Dit apparaat is onmisbaar om mensen uit een autowrak te bevrijden. In dicht bewoonde gebieden is het voorhanden zijn van zo’n levensreddend werktuig iets heel vanzelfsprekends. Het noorden van Australië is toch zo groot als Spanje, Frankrijk en Italië samen – en dat bij een bevolking van slechts 150.000 mensen. De meesten van hen leven in Alice Springs en in de

nog drie maal grotere stad Darwin. De provinciale regering had slechts toegestemd in één enkel apparaat en dit in Darwin geplaatst. Maar uitgerekend op de dag van het ongeluk was het in Alice Springs gedeponerd en dat betekende dat het bij mij kon worden ingezet om mij uit het wrak te bevrijden. Een ervaren noodarts verklaarde mij later nog een andere bijzonderheid, die verder verduidelijkt aan wat voor draadje mijn leven hing. Zou de wagen in een andere positie zijn blijven liggen, zodat ik bijv. op mijn rug in plaats van op mijn zij had gelegen, dan zou ik vanwege de vele verwondingen hoogstwaarschijnlijk in mijn eigen bloed gestikt zijn.

Verbazingwekkend was ook dat precies op deze dag een nationale conferentie voor experts in de gezondheid in Alice Spings plaatsvond. Hoewel het ongeluk ver verwijderd van het belangrijke stadje van Australië plaatsvond, waren de beste ambulance experts van het land uitgerekend in mijn nabijheid. Zo gebeurde het dat een gekwalificeerde expert mij eerste hulp bood. Hij besloot snel dat ik niet in staat was om met de ambulance auto getransporteerd te worden en bestelde een helikopter van een mijn die in de buurt was. Menselijk gesproken heeft deze maatregel waarschijnlijk mijn leven gered.

In het ziekenhuis van Alice Springs werd in een operatie van zes uur het meest nodige gedaan. Maar de mogelijkheden in dit provinciestadje waren toch heel beperkt. Om mijn leven te redden was meer High Tech inzet nodig. Onder begeleiding van een anesthesist en een hoofdzuster werd ik met een lijnvlucht naar Adelaide gebracht, in de stad, die ik nog kort daarvoor had verlaten. De afstand daarheen van meer dan 1500 kilometer is ongeveer gelijk aan de afstand van Keulen naar Madrid. Intussen wisten mijn hele familie en mijn vrienden van mijn ongeluk af. Een vriend van mij, die chirurg in het ziekenhuis in Adelaide was, had daar gehoord, dat ik de vlucht vermoedelijk niet zou overleven. Er was een probleem, omdat men vermoedde dat de aorta (dus de hoofdslagader vanuit het hart) beschadigd was en dat was een uiterst levensgevaarlijke verwonding. Mijn vriend organiseerde daarop een gebedsgroep. De hele nacht lang baden veel mensen met betrekking tot dit probleem. Omdat er mist was opgekomen, landde ons vliegtuig ook nog met vertraging. Toen ik dan in het ziekenhuis werd onderzocht, was het probleem van het grote bloedverlies plotseling verdwenen. Verwonderd stelden de artsen nog andere onderzoeken in. De röntgenfoto's toonden dat beide longkwabben sterk naar de kant waren gedrongen en dat tegelijk de bloeddruk zakte. Op de vlucht naar Adelaide kreeg ik veel transfusies. Toen ik uiteindelijk in Adelaide aankwam, was de verschuiving van de longen plotseling op een onverklaarbare wijze verdwenen.

Wanneer hier een genezingswonder geschied is – en deze conclusie is slechts logisch – dan staat dat in rechtstreekse samenhang met de gebeden van deze vele mensen, die deelgenomen hebben aan de gebedsketen. Het kan heel duidelijk niets met mijn geloof of met mijn gebeden te maken hebben, want ik was zowel op deze dag als ook de volgende dagen buiten bewustzijn.

Het heeft mij ongelooflijk veel geholpen om te weten dat veel mensen voor mij baden. En deze gebeden merkte ik al vóór ik überhaupt wist, dat ze er waren. Ik voelde, dat ik ondanks mijn ellende door vele honderden handen gedragen werd. Dan waren er ook nog de vele liefdevolle mensen, die mij bezochten. Onder hen waren zelfs enkelen, die ik tot dan toe helemaal niet gekend had. Zij allen drukten hun liefde tegenover mij uit.

Wonderen van God

Enkele weken na het ongeluk werd er met de reconstructie van mijn gezicht begonnen. Een heel artsenteam – onder hen de wereldwijde besten in hun vak – opereerden me negen uur lang. In deze tijd woog ik bij een lengte van 1,90 meter slechts nog 58 kilogram.

Natuurlijk had ik mij ook voor het ongeluk beziggehouden met het thema genezing door God. Het grote gat via mijn rechter knieschijf was ondanks dagelijkse nieuwe verbanden nooit genezen, integendeel: De wond was geïnfecteerd geraakt met een multiresistente stam van de klebsiella bacteriën. Geen enkele antibiotica hielp. De chirurgen hadden geprobeerd om de wond met een levende spierlap te bedekken. Eén van de beide delen van mijn kuitspieren, die nog met de oorspronkelijke bloedtoevoer verbonden was, was voor de voorkant van het been gebruikt en op het gapende gat genaaid. Maar zelfs deze uitgeknipte manoeuvre had gefaald. De hele knie werd met de tijd roder en heter. Het zag er naar uit alsof het hele been geamputeerd moest worden om de infectie te stoppen.

Het gevaar van sommige bacteriën wil ik hier graag nog met een ander voorbeeld onderstrepen. Het was al enkele weken ervoor gebeurd, dat alle patiënten van de intensive care met stafylokokken geïnfecteerd waren. Van ons alle vijf, patiënten die besmet waren, stierven geleidelijk de andere vier. Geen aangenaam gevoel, dat moet ik wel zeggen. De artsen waren hulpeloos.

Het was de nacht voor de beslissing met grote gevolgen of het been geamputeerd moest worden of niet. Een vriendin van de familie, Irene, bezocht mij. Ze was specialiste voor infecties en de adjunct-directrice van het rijksinstituut voor microbiologie. Irene zei: ‘Carl, ik geloof, dat de Heer ons bij dit punt heeft gebracht, waar de medici geen uitweg meer zien, om ons van Hem alleen afhankelijk te maken’. Ze bad om genezing. Terwijl ze bad en de bacteriën in de Naam van de Heer Jezus beval weg te gaan, was ik juist niet al te optimistisch. Ik dacht werkelijk: ‘Wat zou haar chef wel zeggen, wanneer hij haar nu zou horen bidden?’ Het was laat en ik keek niet één enkele keer meer naar mijn knie, maar viel in een iets onrustige slaap. De volgende morgen waren alle symptomen van een infectie van mijn knie verdwenen. Welk een wonder! Het was niet meer rood, niet meer gezwollen. Het was niet meer gevoelig, helemaal niets meer. Medisch was dat niet te verklaren het was gewoon ongelooflijk!

Het is niet verrassend, dat de ervaring met mijn knie mij enthousiast maakte. Enige tijd later kwam er een pastoraal medewerkster van het ziekenhuis op bezoek en zei dat ze voor mijn zieke oog wilde bidden omdat zij ervan overtuigd was dat God het wilde genezen. In die tijd kon ik met mijn rechteroog slechts licht en donker onderscheiden. De oogspecialist had mij nog niet de hele waarheid over het oog gezegd, maar vanuit mijn medische achtergrond kon ik mij een beeld daarvan maken. Mij was tamelijk duidelijk dat ik het oog zou verliezen of dat het in elk geval niet meer beter werd. In deze situatie werd het gebed uitgesproken. Deze keer bad ik mee, ernstig en hartstochtelijk en in geloof, dat het oog genezen zou worden. Maar er gebeurde niets. Een paar dagen later kwamen er slechte berichten. Mijn gezonde oog was plotseling – als het ware uit sympathie voor het gewonde oog – ook ziek geworden. Dit fenomeen is medisch bekend. De enige mogelijkheid om hier in te grijpen bestaat daarin om het eerst ziek geworden oog te verwijderen. Anders is de waarschijnlijkheid groot, dat beide ogen in korte tijd blind worden. In plaats van een genezing beleefde ik nu de verwijdering van het gewonde rechteroog.

Al enkele dagen daarvoor – als opgeleide arts was me duidelijk geweest, dat mijn gewonde oog aanleiding tot zorg gaf – had ik mijn verzekering meegedeeld dat ik mijn oog waarschijnlijk zou verliezen. Eigenlijk had ik geen aanspraak op uitkeringen omdat ik het ongeluk had veroorzaakt. Daarbij kwamen de gecompliceerde regelgevingen van de verschillende Australische provincies: mijn auto was aangemeld in Zuid Australië – de vrachtauto in een andere provincie, namelijk in Victoria. En het ongeluk zelf gebeurde in een derde provincie, in het noorden van Australië (Northern Territory). Ik vroeg aan mijn familie om mijn verzekeringspapieren mee te nemen naar het ziekenhuis en om na te kijken of ik misschien door een privé verzekering gedekt was voor het ongeluk. Ik vond een kleine verzekeringspolis, die 15.000 Australische dollars⁷ voor het verlies van een arm, een been of een oog verzekerde. Voor het verlies van beide armen, benen of ogen werd 30.000 betaald (dat klinkt bijna alsof het verlies van beide ogen slechts dubbel zo erg zou zijn als het verlies van één oog!). De polis gaf aan dat de verzekerde binnen een bepaalde termijn de reden voor het verlies van een oog had moeten aangeven om aanspraak te maken op de premie.

Ik besloot om mijn gezin een brief te dicteren om de verzekeringsmaatschappij onmiddellijk over mijn toestand en het waarschijnlijke verlies van mijn rechteroog te informeren. In de brief legde ik de situatie uit en dat ik mijn oog wel zou kunnen verliezen. Zodra de brief was verstuurd, legde ik de polis in mijn nachtkastje. Mijn blik viel nu op een opmerking die ik met de hand er op geschreven had met een balpen: Afgezegd in 1976. ‘Oh’, dacht ik, ‘zoveel moeite voor niets gedaan’. De door mijn gezin gebelde verzekeringsagent kon de afzegging (10 jaar daarvoor) slechts bevestigen. Wanneer ik dat van tevoren had geweten, dan zou de brief natuurlijk niet geschreven zijn.

Kort nadat ik mijn oog dan daadwerkelijk had verloren, vertelde ik een vriend, dat ik zo'n spontane inval had om in onze nieuwe woonplaats Cairns, dat in het tropische noorden van Australië ligt en waar het in de winter aangenaam warm is, een zwembad te bouwen.

⁷ In die tijd (2005) stond de Australische dollar voor 0,60 euro.

Daarin wilde ik in de maanden na mijn ontslag uit het ziekenhuis dagelijks oefeningen voor revalidatie voor mijn stijve been doen. Een zwembad zou daarvoor de bijna optimale oplossing zijn! Maar nu – gezien mijn onzekere inkomen – was de prijs van 14.500 dollar voor het zwembad natuurlijk helemaal een droombeeld.

Desondanks vroeg ik mij af, of het juist zou zijn om voor een zwembad te bidden. Het kwam me een beetje voor alsof ik voor een BMW of voor een andere soort luxe zou bidden. Maar mijn vriend verzekerde mij dat het onder de gegeven omstandigheden gepast was om daarvoor te bidden. En dus deden we dat.

Een paar dagen later kwam er een brief van de verzekeringsmaatschappij. Ik las wat ik had verwacht: 'Volgens de actuele bestandslocatie delen wij u mede, dat we uw bedrag van 77 dollar per jaar in de afgelopen tien jaren niet ontvangen hebben'. In orde, dacht ik, geen bijdrage, geen polis, geen aanspraak. Maar de brief ging wel als volgt verder: 'Maar wanneer u ons een cheque van 770 dollar toezendt, om de bijdrage van de afgelopen tien jaar te betalen, zullen we uw aanspraak erkennen'. Nee, dat is toch absurd! Zoiets kon toch niet waar zijn! Geen verzekeringsmaatschappij zou kunnen blijven bestaan, wanneer ze zoiets zouden toelaten volgens het motto: 'Uw huis is afgebrand en u hebt geen verzekering? Maakt niet uit, stuur ons de bijdragen van de laatste jaren en wij vervullen uw aanspraak'. Zeker was dit simpelweg een truc om aan mijn 770 dollar te komen en om dan het geval opnieuw te onderzoeken met het resultaat dat men jammer genoeg de premie niet zou kunnen betalen, omdat er toch nog wat rapporten ontbraken.

Voorzichtig dicteerde ik een nieuwe brief in de toestand, dat ik mijn oog daadwerkelijk verloren had. Ik voegde de bevestiging van de arts erbij en een cheque van 770 dollar en verklaarde nadrukkelijk dat ik de cheque onder de voorwaarde zond, dat de verzekering mijn premie ook daadwerkelijk zou uitbetalen. Zo niet, dan moest de cheque onmiddellijk aan mij terug gezonden worden. Zoals ook steeds: Zonder verder commentaar maakte de verzekering het bedrag van 15.000 dollar over! Wij besloten om met dat geld het zwembad te bouwen. Steeds wanneer ik in het zwembad heb gezwommen, herinnerde ik me de wonderbare weg waarop God ons dat zwembad als antwoord op ons gebed had gegeven.

Zeker, ik heb veel leed ervaren. Maar één ding wil ik hier in het bijzonder naar voren brengen: Middenin het leed, smart en ongeluk was er altijd iets waarvoor

ik God kon danken. Nooit kwam bij mij de gedachte omhoog: ‘Waarom moest mij dat nou gebeuren?’ Wat ik jaren tevoren predikte, beleefde ik nu persoonlijk. Wie ben ik dan dat het mij niet zou kunnen treffen? Ben ik dan een beter mens als die lijdende mensen in Ethiopië of waar dan ook ter wereld? In enkele gevallen schonk God mij genezing, in andere niet. Ik kon alles aannemen en dankbaar blijven.

Uit de rij van wonderen, die God in mijn genezing- en herstelproces heeft gedaan, heb ik in het bestek van dit getuigenis een keuze kunnen maken. Het is belangrijk voor mij om ook nog iets aanvullends te zeggen en dat betreft het herstel van mijn neus. Mijn neus was door het ongeluk flink weggescheurd en werd in een hele serie van operatieve ingrepen weer gereconstrueerd. Daarvoor werd een nog met de bloedtoevoer verbonden huidlap van mijn voorhoofd naar beneden geschoven om op deze manier het uiterlijk van een neus te vormen. De huidlap alleen zou mij natuurlijk slechts een slappe, naar beneden hangende verbinding gegeven hebben. Zo had hij een stabiele ruggengraat nodig, om hem de juiste vorm te geven en hem op het gezicht duidelijk te plaatsen. Voor dit doel werd een stuk van een rib gebruikt, dat met behulp van edelstaalschroeven bevestigd werd. Onze natuurlijk neusbotten lopen slechts een klein stuk naar voren. Zacht kraakbeen neemt dan de opdracht over, om de neus tot het bovenste gedeelte de vorm te geven. Waar andere mensen dus een zachte, meegeevende neus hebben, heb ik een harde, benige ‘knuppel’, die tot boven aan de neus komt. Vanwege het tamelijk harde neuseinde heeft mijn vrouw op heel bepaalde plaatsen van haar gezicht soms enkele afdrukken. Niet zelden beantwoorden we dan de sporen van tederheid met woorden van hoffelijke humor.

Gods weg met mij

Al als jongeman geloofde ik de evolutieleer. Door mijn studie medicijnen (1966-1973) was ik daarna een overtuigde atheïst geworden. Aan de universiteit werd de evolutieleer ook onderwezen en zo werd dit wereldbeeld in mij versterkt. Daarmee was er geen reden meer om in een Schepper te geloven om het ontstaan van de wereld te verklaren. Dat betekende dat de Bijbel, vooral de eerste hoofdstukken (van Genesis) waarin het ontstaan van de wereld wordt beschreven, geschiedkundig niet waar kon zijn. Mijn gedachtesysteem ondervond ik op zich sluitend, zoals ik hierna wil uiteenzetten.

Ik had genoeg in de Bijbel gelezen om te weten dat de verhalen in Genesis voor de hele christelijke boodschap een onmisbare basis voorstelden. De ‘blijde boodschap’ van het evangelie door de Heer Jezus Christus, de ‘laatste Adam’ (zie 1 Korinthe 15:45) is alleen te begrijpen in verbinding met de ‘slechte boodschap’ van de ‘eerste Adam’. Al als tiener had ik de nauwe verbinding van schepping en verlossing begrepen. Slechts dan, wanneer Genesis waar zou zijn, zou het hele christelijke wereldbeeld op zich kloppen. En slechts dan zou het ook begrijpelijk zijn waarom er zoveel slechte dingen in de wereld zijn, die

door een God van liefde geschapen werd. Mij was duidelijk dat er door de hele Bijbel een rode draad liep, die door de begrippen ‘mens – zonde – dood’ als ook ‘schepping – zondeval – herstel’ gekenmerkt is. Leed en dood zijn volgens deze leer slechts tijdelijke vrede verstoorders in een eens zo volmaakte schepping.

Ik werd beslist door diverse artikelen uit tijdschriften als ook populaire wetenschappelijke voorstellingen steeds vaster ervan overtuigd, dat de fossielen duidelijke tekenen van gewelddadigheid, leed en ziekte dragen, die zich over miljoenen jaren opgestapeld hebben. Deze slechte dingen bestaan dus al lang voordat iemand er was, die Adam werd genoemd. Dus bood voor mij het hele idee van de schepping van een goede wereld, die door de zonde geruïneerd was, geen rationeel bestek om de vraag te kunnen beantwoorden: ‘Hoe kon de God van liefde toch een wereld van leed en dood tolereren?’ Als atheïst daagde ik de christelijke studenten op de campus van de universiteit ongeveer als volgt uit: Wanneer God de evolutie als methode gebruikte, dan benutte Hij dood en leed om leven te scheppen. Maar ook diegenen die niet in de evolutie geloofden, maar toch aan een lange geologische schaal vasthielden, namen aan, dat bijv. dieren elkaar wederzijds massaal bestreden en doodden. De mens verscheen dus pas na een lang proces van test en dwaling, nadat talloze doelloze schepselen het toneel van de wereld allang verlaten hadden. Op deze lange weg door de miljoenen jaren waren ellende, onheil, ziekte en uitsterven de voortdurende begeleider. Volgens deze voorstelling waren bijv. de dinosauriërs allang verdwenen, voordat ook slechts één enkel mens ze had kunnen zien. ‘En zie, het was zeer goed’- dit oordeel van God aan het einde van zo’n ‘scheppingsmarteling’ geloofde ik niet. Dus was er voor mij slechts de enige verstandelijke conclusie: Wanneer de Bijbel zich zo vergist met betrekking tot de geschiedenis van de wereld, waarom zou ik dan al die uitspraken kunnen volgen, die zich bezighouden met het leven na de dood?

Als 14-jarige had ik wel voor Christus gekozen maar het was toch niet meer dan een louter emotionele gebeurtenis van mijn jeugdtijd. Ik herinnerde me nog goed dat ik me al na twee dagen van mijn zogenaamde ‘beslissing’ erover verwonderde, hoe ik zoiets doms toch doen kon. De zaak met Adam en Eva klopte voor mij niet en daarom kon de Bijbel ook niet waar zijn. In mijn materialistische filosofie was materie de enige realiteit. Daar was geen plaats voor bovennatuurlijke dingen.

Maar God liet mij niet los. Hij gebruikte nog vóór mijn ongeluk een dramatische weg om mij van mijn arrogante wereldbeschouwing te genezen. Ons gezin kwam in 1974 – dus een jaar na beëindiging van mijn medicijnenstudie – met een man in contact, die een praktiserende satanist was. We wisten dit niet want hij zei alleen maar dat hij een ‘natuurreligie’ aanhing, maar zelfs als ik het had geweten, had het mij niet speciaal verontrust. Ik was er zeker van dat de God van de Bijbel niet bestond, dus waren er ook geen engelen en geen satan.

Merkwaardige dingen gebeurden er plotseling in onze familie. Ik wil hier slechts over één geval vertellen: een vriend van mij en ik hadden voor de grap een spel bedacht waarmee men ‘gedachten kon lezen’. In werkelijkheid was het een eenvoudige kaartentruc. Wanneer ik hem vroeg: ‘Welke kaart heb ik nu in mijn hand?’ zei hem de manier waarop, hoe ik de vraag stelde, welke kaart het was. We hadden een daarvoor geschikte code ontwikkeld. Bij de volgende kaart zou de vraag dan bijvoorbeeld luiden: ‘Kan je me zeggen, welke kaart ik nu in mijn hand heb?’ Door deze vraag wist hij dan ook heel precies, welke kaart het deze keer was. Ons spel was dus uiteindelijk een simpele feesttruc. We demonstreerden dan onze zogenaamde gedachten lezen aan mijn vrouw. ‘Kan ik ook proberen, de kaart, die je in de hand houdt, te raden?’ vroeg ze. Mijn vriend en ik keken ons grijnzend aan en zeiden: ‘Ja, natuurlijk, waarom niet!’ Het zou grappig zijn om het haar een poosje te laten proberen en haar dan uit te leggen dat ze in een simpele truc gelopen was.

De eerste kaart, die ik in de hand hield, was een schoppenaas. Ik vroeg haar naar de kaart. Ze steunde haar hoofd met haar handen en zweeg lange tijd. Wij wilden haar al onze truc verklappen toen ze zei: ‘Ik zie iets op mij afvliegen Een kaart ...’ ‘Welke kaart?’, vroeg ik cynisch. In dit moment herinnerde ik me dat ze nog nooit in haar leven had gekaart en dus niet de aanduidingen van de kaarten kende. Maar ze sprak verder en beschreef de kaart, die een ‘A’ droeg en een zwart teken. Daarna beschreef ze het teken schoppen, doordat ze het met haar vinger in de lucht schilderde. Mijn vriend en ik keken elkaar aan en dachten: Nou ja, ook mensen die nog nooit gekaart hebben, hebben wel eens van de beroemde schoppen aas gehoord. Dus niets bijzonders. Toen mijn vrouw toch ook de volgende kaart exact kon beschrijven, hoewel ik op een verre afstand van haar stond, gingen mijn nekharen overeind staan. Totaal beschreef ze geleidelijk aan precies alle tien kaarten. Volgens de regels van de waarschijnlijkheidsberekening is zo iets alleen maar met een waarschijnlijkheid van 1:60 miljoen miljarden⁸ mogelijk. En dat betekent praktisch een absolute onmogelijkheid.

Ik zou nog meer van zulke verschijnselen kunnen beschrijven. Mijn moeder en mijn jongere zus waren christen geworden en ze baden veel voor ons, toen ze merkten dat ons huis onder demonische invloed stond. Het is overbodig te zeggen, dat ik als rationele mens op grond van al deze verschijnselen niet langer aan het materialisme kon geloven. Ik zocht naar verklaringen daarvoor. Ik had genoeg gelezen om de waargenomen feiten te ordenen. De enige passende betekenis daarvoor was, dat ik ooggetuige werd van een geestelijke strijd tussen Christus en satan. Wat ik vroeger altijd ontkende, werd me nu heel reëel getoond. Er is ook ‘het boze’. Daardoor ontstond dus voor mij de enige juiste consequentie om mij zo snel als mogelijk was aan de goede kant te stellen.

⁸ Gebruikt werd een kaartspel met 52 kaarten, waarbij na het schudden na elkaar tien keer een kaart getrokken werd. De steeds getrokken kaart werd niet weer teruggelegd. De waarschijnlijkheid w_1 , van 52 spelkaarten één bepaalde goede te trekken, bedraagt $1/52$. Daarna bevinden zich nog 51 kaarten op de stapel en nu

bedraagt de waarschijnlijkheid om een goede kaart te trekken, $1/51$. Om dit tien keer achter elkaar goed te kunnen doen, heeft een waarschijnlijkheid van $w_{10} = (1/52) \cdot (1/51) \cdot (1/50) \cdots (1/43) = (42!)/(52!) = 1.742 \cdot 10^{-17}$ of $1 : (1/1,742 \cdot 10^{-17}) = 1 : 57,4 \cdot 10^{15}$, dus rond $1 : 60$ miljoen miljard.

Mijn probleem was nu: Ik wilde een christen worden. Maar het moest alles op de één of andere manier zin hebben. Hoe pasten de hoge leeftijd van de aarde en de fossielen vondsten met het Bijbelse scheppingsverhaal bij elkaar? In deze tijd (1974), zond mijn oudste zuster, die met 14 jaar christin was geworden, mij een boek over de in Genesis beschreven zondvloed.⁹ Nu begreep ik voor de eerste keer dat het er vooral op aankomt, hoe men wetenschappelijke gebeurtenissen *interpreteert*. De schellen vielen me nu van de ogen. Ik boog mijn knieën voor de Heer Jezus Christus. In het geloof kon ik de vergeving van al mijn zonden, in het bijzonder de rebellie tegen Hem, aannemen. Wetenschappelijke inzichten laten zich heel goed in harmonie brengen met de verhalen uit de Bijbel.

Meteen hielden de merkwaardige verschijnselen en fenomenen op. Ik wilde nu dat alle mensen ervaren, dat het scheppingsverhaal uit de Bijbel waar is en door wetenschappelijke inzichten ondersteund en onderbouwd wordt. Zo begon mijn werk voor dat, wat vandaag wereldwijd als tijdschrift 'Creation' (Nederlands: 'schepping') bestaat. Ongeveer tien jaar later, het was 15 maanden na mijn ongeluk, werd ik leider van de beweging 'Creation Science Foundation' (Nederlands: 'Stichting voor scheppingswetenschap'). Later werd het 'Answers in Genesis' genoemd, in het kort: AiG, waarvoor ik tot dan toe als vertegenwoordiger in het zuiden van Australië gefungeerd had. Ook dit was een geschenk van God. Voorlopig kon ik nog niet beslissen om me als praktiserende arts in Cairns te vestigen omdat ook na mijn ontslag nog een rij van operaties te wachten stond. Tot deze tijd heb ik al in het zuiden van Australië bij AiG meegewerkt. Pas later ontstond daaruit mijn huidige permanente bezigheid.

God heeft me daarmee na mijn ongeluk op een plaats gesteld, waar ik Zijn wil kan doen, namelijk mensen voor Christus winnen. Dat zie ik als mijn belangrijkste opgave. 'Answers in Genesis' is intussen zo groot geworden en neemt me zo zeer in beslag dat er simpelweg geen tijd is om ooit weer als gevestigde arts te werken. Ofschoon ik ook met hartstocht als arts zou werken, ben ik toch God dankbaar voor de nieuwe mogelijkheid om veel mensen met het evangelie te kunnen bereiken.

Carl Wieland, arts, Brisbane (Australië).

⁹ *J.C. Whitcomb, H.M. Morris: The Genesis Flood (De zondvloed in Genesis). The Presbyterian and Reformed Publishing Company Phillipsburg, New Jersey, 1961.*

AFRIKA

Met een totale oppervlakte van 30 miljoen km² omvat dit werelddeel een vijfde van het landoppervlak van de aarde. De naam Afrika komt nog van de Romeinen, die het land rond Carthago naar de volksstam de Afri noemden. Later werd de aanduiding voor het hele continent gebruikt. Twee personen nemen ons mee in hun leven, één uit Zuid-Afrika en de ander uit Namibië.

Namibië

In zuidelijk Afrika, aan de Atlantische Oceaan gelegen, ligt Namibië, de voormalige Duitse kolonie Duits Zuidwest Afrika. In het zuiden grenst Namibië aan Zuid-Afrika, in het oosten aan Botswana en in het noorden aan Angola. Met 824.000 km² is het land 2,3 keer zo groot als Duitsland, maar het aantal inwoners ligt met 1,77 miljoen slechts in de orde van grootte van Hamburg. Aan de kust strekt de woestijn Namib zich uit met talrijke bijzonderheden in de planten- en dierenwereld (zie 2.39 in deel II).

Hem kent toch iedereen!

Johannes Trauernicht en zijn vrouw *Hanni* doen sinds vele jaren een gezegende dienst in zuidelijk Afrika. In 1995, 1999 en 2003 had *Johannes* mij voor lezingen in Windhoek, de hoofdstad van Namibië, uitgenodigd. Maar ook voor lezingen in Swakopmund, Lüderitz, Omaruru en voor verschillende boerderij samenkomsten (bijv. in Maltahöhe, Helmeringhausen, Rainhof, Omitara, Farm Hochfels in Khomas hochland en Steinhausen). *Johannes* werd op 22 augustus 1943 in Spetzerfehn/Ostfriesland als vierde kind onder acht broers en zussen en *Hanni* in 1946 in Basel in Zwitserland geboren. Mij was opgevallen, dat beiden door hun vrolijke en buitengewoon innemende aard snel toegang tot de meest verschillende mensen hebben. Dit beschouw ik als een fundamentele voorwaarde als men mensen voor het evangelie wil bereiken. Toen in het tijdschrift 'Idea' van mei 2000 van hem werd verteld, stond er: '*Johannes Trauernicht* is een buitengewone evangelist'. Deze korte zin karakteriseert heel treffend zijn levenshoud. Na zijn studie aan het Chrischona seminar in Bettingen bij Basel werd hij met *Hanni* in 1970 naar Johannesburg in Zuid-Afrika uitgezonden om daar een stadszending voor Duitse emigranten op te zetten. Op grond van zijn werkzaamheden ontstonden later ook Duitstalige stadszendingen in Kaapstad, Pretoria en Windhoek. In Namibië leefde de familie

Trauernicht sinds 1992. Naast het werk in de kerk is hij daar in meer dan 20 verschillende arbeidstakken actief. Door prediken en lezingen, die soms over de staatsradio, de evangelische zender of dagbladen worden verbreid, is hij in het hele land bekend.

Bij hem kan men leren wat de Heer Jezus met de strategie van de zending ‘Gaat heen’ heeft bedoeld. Hij legt vaak verre afstanden af door woestijngebieden om op afgelegen boerderijen samenkomsten te houden. Ook voor evangelie acties is hij steeds weer onderweg om de mensen bekend te maken met de Redder, de Heer Jezus Christus. Vele honderden mensen werden door zijn onvermoeide dienst gezegend – ze kwamen tot geloof, werden in hun geloof gesterkt of hebben in de zielzorg hulp gekregen. Dat alles is des te verbazingwekkender omdat hij sinds enkele jaren een ononderbroken geruis in zijn hoofd heeft. Hij lijdt aan Tinnitus, een chronische, voor anderen niet waarneembare pieptoon. Ook al bij Paulus ‘is God in de zwakken machtig’ (2 Korinthe 12:9)

Echtpaar *Hanni* en *Johannes Trauernicht*
onder een kokerboom in Namibië, maart 2003.

Het was een belevenis voor mij en mijn vrouw om de gastvrijheid van dit bijzondere gezin te genieten en hun zendingsleven van dichtbij mee te maken. Nu vertelt hij zelf iets daarvan in vijf meegemaakte verhalen uit zijn dienst.

G2: Belevissen onder het kruis van het zuiden

1. Wanneer ezels meepraten

Zou de profeet werkelijk naar zijn ezel hebben geluisterd dan zou hem veel leed bespaard zijn gebleven. Op een keer was ik uitgenodigd voor een bruiloft, waarbij twee ezels wat belangrijks te zeggen hadden. De bruiloft vond ver weg aan de rand van het Hereroland op een boerderij plaats. Ik moest de huwelijksvoltrekking doen, eerst voor de burgerlijke stand en aansluitend de kerkelijke. Predikers zijn in Namibië hiertoe gemachtigd. Dit ontstond ten tijde van *Bismarck*, toen Namibië een Duitse kolonie (Duits Zuidwest Afrika) was.

Voor de bruid was het een geweldige cultuurshock. Ze was in een grote stad, Berlijn, opgegroeid en had nu besloten om hier in de halve woestijn, waar de

volgende buren vele kilometers weg woonden, te leven. Zulke bruiloften op een boerderij zijn altijd een bijzondere gebeurtenis. Daar wordt met heel veel liefde gepland en georganiseerd en het gaat er altijd heel origineel aan toe. Volgens de wet mag een huwelijk voor de burgerlijke stand niet in de open lucht plaatsvinden. Dus was er een kleine schuur ingeruimd en feestelijk versierd om een waardige plaats voor de huwelijksvoltrekking te hebben. Omdat er veel gasten waren gekomen, konden niet allen zitten in onze provisorische burgerlijke stand. Tot de gasten behoorden ook twee ezels. Ze hadden de bruid op een kar tot de ingang van de schuur getrokken en bleven nu tijdens de huwelijksvoltrekking daar staan.

Alle gasten, in het bijzonder de ouders van de bruid, waren door de huwelijksprediking en het hele feest heel aangedaan. En ten slotte kwam de ernstige vraag aan de bruidegom: ‘Wil je met *Constanze* volgens Gods belofte leven, haar als Gods gave eren en liefhebben, ...?’ En toen gebeurde er iets, wat men zelf beleefd moet hebben om het nooit meer te vergeten: De twee ezels hadden dat wel goed gehoord, haalden diep adem en schreeuwden ongeveer een minuut lang hun onmiskenbaar ‘ia, ia, ia’. Met alle plechtigheid was het toen gedaan. De mensen lagen krom van het lachen. Pas toen ze eindelijk tot rust kwamen, kon het met de voltrekking verder gaan en de begonnen zin kon afgemaakt worden: ... haar in vreugde en leed trouw te blijven, totdat de dood jullie scheidt?’ Deze keer heeft het bruidspaar geantwoord. Mogen toch alle gasten begrepen hebben dat de trouwbelofte meer dan een ezelswijsheid is en dat een ezelsbrug en ezelsgeduld nodig zijn om ezelsoren in het huwelijk glad te strijken, zodat op een vrolijke bruiloft geen ezelsdomheid maar een goed huwelijk volgt.

2. Gevangen in de woestijn

Het was bij een andere samenkomst. De dienst was voorbij maar bijna alle bezoekers lieten zich graag uitnodigen in het aangrenzende woonhuis om nog over het gehoorde met elkaar van gedachten te wisselen. Daar kwam naar voren dat enkelen van de aanwezigen regelmatig een twijfelachtig genoeg najaagden: occulte spelletjes. Hoewel ze zich er helemaal niet prettig bij voelden wanneer de geesten uit het hiernamaals zich meldden, werden ze door nieuwsgierigheid gedreven en een onverklaarbare drang liet hen verdergaan. In het woonhuis volgde er nu een tweede prediking, waarin ik uitlegde, dat zulke spiritistische praktijken tot occulte belasting leiden, omdat op deze manier demonische machten invloed op de mensen krijgen en hen zo de toegang tot God versperren. Voor veel van de aanwezigen was dat nieuw. Ze waren erg geschrokken daarover en besloten om met zulke spelletjes op te houden. Nee, met de duivel wilden ze niets te maken hebben. Nog lange tijd spraken en baden we met elkaar. Nu was me ook duidelijk, waarom deze evangelisatie zo geremd verliep.

Foto

Kolmanskuppe, de voormalige diamantstad in de buurt van Lüderitz, in het zuiden van Namibië, verzonken in een voortdurend waaierende wind en het werd een spookstad, maart 2003.

Maar de laatste avond was een grote overwinning. Er was een duidelijke doorbraak want niet weinig mensen werden gelovig.

De volgende morgen ging ik heel vroeg op pad. In Oranjemund, de zuidelijkste plaats van Namibië, zou die vanavond een nieuwe serie lezingen beginnen. Mijn reis ging door de woestijn. Om aan de verzengende hitte van de middag te ontkomen, reed ik al om vijf uur 's morgens weg. Ik was nu al zes weken in totaal onderweg. Bij het programma van elke dag behoorde ook om evangelische lezingen en schoolgodsdienstoefeningen te houden, christelijke boeken te verkopen en bezoeken te maken. Dit was het laatste station van mijn lange reis door Namibië. Nog vier dagen lagen voor mij en dan zou ik naar Kaapstad, naar mijn gezin terugkeren.

Ik had voor de autorit een speciale toestemming gekregen, zodat ik een klein stuk weg door een afgezet diamantengebied mocht rijden en de veerdienst over grote Oranjerivier mocht benutten. Daardoor kon ik de rit honderd kilometer verkorten. De weg was slecht: veel heuvels, verraderlijke gaten in het wegdek, onoverzichtelijke bochten en geen verkeersborden. Het was nu eenmaal een privéweg van de diamantmijn. Langzaam werd het steeds heter en het rijden inspannender. Plotseling gebeurde het. Elke reactie kwam te laat. In een bocht gleed de auto van de zandpiste en botste met de zijkant tegen een rotsblok. Daardoor blokkeerde de besturing, en de auto liet zich niet meer besturen, en zette rechtstreeks koers naar een 70 meter diepe afgrond. Wanneer het nu niet meteen zou lukken om het stuur om te gooien, zou de auto langs de steile helling naar beneden storten. Ik schreeuwde in mijn doodsangst tot God, drukte op het rempedaal en drukte me met alle kracht tegen het stuur om de auto misschien nog te kunnen keren. De auto reed nog tot de allerlaatste rand van de zandweg en bleef warempel net nog voor de afgrond staan. Maar de schade was aanzienlijk: de motor was als gevolg van de botsing op zijn ophanging gescheurd, en de olie liep in het zand. De schrik zat me flink in de benen maar ik was ongedeerd. Hoe kon dat alles toch zo snel gebeuren? Ik snapte dat alles niet. Wat nu? Zou er vandaag nog iemand langskomen op deze woeste, eenzame plaats? Voorlopig had ik genoeg drinken bij me. Innerlijk was ik nogal van streek.

Na enige tijd besloot ik om te voet verder te gaan. Binnen ongeveer drie tot vier uur zou ik volgens mijn berekeningen wel bij een mijn aankomen. Al na een korte tijd hoorde ik in de verte een motor brommen. Het geruis was afkomstig van een jeep, waarmee twee mijnwerkers onderweg waren. Ze namen me mee en ik kon vanuit de mijn een vriend op de hoogte brengen. Hij haalde mij af en wij kregen het voor elkaar om slechts tien minuten na het oorspronkelijk geplande begin van de lezing aan te komen, zodat ik nog mijn eerste lezing kon houden.

Net aangekomen, geloofde ik mijn ogen niet – mijn vrouw stond daar voor het vergaderlokaal. Een vriend die ik al jaren kende had haar een vliegticket gegeven. Zo beleefde ze mijn laatste lezing, en op de lange terugweg naar Kaapstad konden we samen zijn.

Ik was gelukkig en dankbaar tegelijk om nog in leven te zijn, mijn vrouw en kinderen weer te kunnen zien en nog te kunnen prediken! Het zou bijna heel anders zijn afgelopen.

Enkele dagen na het voorval belde mij een oudere vrouw op en vroeg wat er in de voormiddag met mij gebeurd was. Ze had zich gedrongen gevoeld om de hele voormiddag steeds weer voor mij te bidden. En God in Zijn goedheid had Zijn hand over mij gehouden en mij uit het gevaar gered.

3.Slechts drie ontmoetingen

Slechts drie keer heb ik hem ontmoet. We leerden elkaar kennen bij een samenkomst op een boerderij. Hij kwam te laat omdat een stortregen de uitgedroogde rivierbedding plotseling in een onstuimige stroom veranderd had en hem daardoor de weg had versperd. Pas toen de prediking ten einde was, bereikten hij en zijn vrouw de boerderij. Hun boerderij bevond zich aan de rand van de woestijn, en ze hadden ongeveer honderd kilometer gereden om aan de samenkomst te kunnen deelnemen. De boer was teleurgesteld omdat hij de lezing had gemist en daarom vroeg hij mij of ik niet een tweede prediking zou kunnen houden. Allen waren het daarmee eens. Koffie en gebak, waar we gebruikelijk na de prediking nog samen zaten en ons onderhielden, konden wachten. En daarna luisterden wij nog een keer aandachtig.

Het genoemde boerenechtpaar had een avontuurlijk levensverhaal achter zich. Nadat ze getrouwd waren, leefden ze enkele jaren in de open lucht bij een waterbron. Omdat het hier in Namibië slechts heel zelden regent, was dit mogelijk. Samen veranderden ze een stuk woestijn in een boerderij. Hij was door en door een pionier met een onvoorstelbaar doorzettingsvermogen. Straatarm was hij met zijn vrouw begonnen om hun boerderij op te bouwen, veeteelt te bedrijven, schaapskuddes te houden en hekken te maken. Hun leven was één en al avontuur. Bijna alles, wat de boerderij opbracht, werd meteen weer in haar geïnvesteerd. Zo kon er later een heel aanzienlijk huis worden gebouwd. Hij zat nu hier in de samenkomst en verheugde zich over de gemeenschap van het Woord van God.

De *tweede* ontmoeting vond pas 20 jaar later plaats. Mijn vrouw en ik reden in de buurt langs zijn boerderij. Het kenmerk voor de ingang tot zijn boerderij was een oude blikken koffer op een paal midden in de woestijn, dat tegelijk als brievenbus en wegwijzer diende. Spontaan besloten wij om de beide oude mensen te bezoeken. Beiden herinnerden zich nog goed de samenkomst op de boerderij, waar ze te laat waren gekomen. Het weerzien was een grote vreugde voor ons allen. Voordat we weer weggingen, baden we nog samen. Ze vroegen ons om toch spoedig weer te komen.

Enkele maanden later hoorde ik dat de man kanker had en op sterven lag. Omdat ik juist in de buurt een samenkomst op een boerderij had gehouden, slechts negentig kilometer van zijn huis vandaan, bezochten wij hem – dat was onze *derde* ontmoeting. We spraken heel open met elkaar. Ik vroeg hem, of hij wist waar hij heenging na de dood. Deze vraag trof hem in zijn hart en hij zuchtte: ‘Dat is het nou net! Als ik dat nou maar wist!’ We zaten met zijn zessen buiten aan de koffietafel onder de beschutting van een net. Ook zijn zoon met zijn vrouw waren erbij. De kleinzoon speelde in de buurt in het zand. Ik legde hem de weg naar de Heer Jezus uit en hoe men tot zekerheid van het eeuwige leven na de dood kan komen. Hij luisterde heel aandachtig en stelde mij verschillende vragen. Daarna vroeg ik hem, of ik hem een gebed mocht voorspreken om daarmee een persoonlijke relatie tot de Heer Jezus te beginnen.

Foto

Iets buiten Swakopmund (Namibië) staat in de Namibische woestijn een stoomlocomotief met de, voor zo'n voertuig, ongebruikelijke naam: ‘Martin Luther’. Tijdens een rit landinwaarts bleef ze op een keer ondanks alle pogingen staan. Haar naam kreeg ze in navolging van de beroemde uitspraak van *Lüther*: ‘Hier sta ik, ik kan niet anders’.

Hij vond dat goed. Na elke zin antwoordde de man met een ‘Ja’, dat diep uit zijn hart kwam. De tranen liepen over zijn gezicht, toen wij ‘Amen’ zeiden. De oude boer had nu vrede gevonden. God was merkbaar tegenwoordig. Hier bleek waar te zijn wat er in Romeinen 8:16 staat: ‘De Geest Zelf getuigt met onze geest dat wij kinderen van God zijn’.

Ongeveer vier weken later hebben we hem begraven. Onder een oude Kameeldoornboom, ongeveer 200 meter van zijn huis verwijderd, vond hij zijn laatste rustplaats. Daarbij had ik de gelegenheid om aan ongeveer tachtig personen het evangelie van de Heer Jezus Christus uit te leggen en te vertellen, hoe Gods vrede in het leven van onze geliefde boer was gekomen. Gods tegenwoordigheid had de laatste weken van zijn leven bepaald. Zijn kinderen was het overkomen dat hij sindsdien veel gebeden had. Toen hij bijna heenging

werd hij lichamelijk steeds zwakker. Op de laatste dag merkte hij dat hij niet meer kon opstaan en hij wist: 'Nu ga ik naar mijn Heiland'. Zijn vrouw zat aan zijn sterfbed. Hij trok haar naar zich toe dankte haar nog een keer voor de zestig jaar, waarin ze samen waren geweest, gaf haar een kus en sloot de ogen. Hij was thuisgehaald. Wat een mooi afscheid!

'Vader, Ik wil dat zij Mijn heerlijkheid zien'. Over dit woord uit Johannes 17:24, het gebed van de Heer Jezus aan de Vader, werd in de rouwdienst gesproken. Heerlijkheid had onze boer in de schepping gezien, in de schoonheid van de woestijn en in vele aardse ontmoetingen en zegeningen. In liefdevolle verbinding tot de Heer Jezus Christus liep zijn leven ten einde. In de hemelse heerlijkheid mag hij nu de Heer Jezus zien en eeuwig zich verwonderen.

4.De vrouw uit Oost Friesland, die geen God nodig had

Ze was heel welbespraakt. Wanneer ze op de radio deelnam aan gespreksrondes, dan verbaasde men zich over haar kennis en slagvaardigheid. Samen met haar man begon ze aan haar verlangde pensioen. Ze wilde nog één keer echt van het leven genieten. Maar al gauw waren haar toekomstplannen vernietigd. Ze kreeg kanker. Langzaam begonnen zij en haar man te begrijpen dat er geen hulp meer mogelijk was. Sinds twee weken stond nu de zuurstoffles naast haar bed. Ze had gevraagd, of er geen roker haar kamer zou binnenkomen. Gezien de ernstige situatie probeerden haar beste vrienden en haar man haar over te halen om met mij te spreken. Uiteindelijk willigde ze ermee in, omdat ze ervoer dat ik uit hetzelfde land kwam. Toen ik de kamer binnenging, verklaarde ze uitdagend: 'Ik ben een trotse Friezin, ik heb geen God nodig!' Ik reageerde ook prompt: 'En ik ben ook Fries en ik heb wel een God nodig'. Ze stond versteld. We spraken over ons vaderland en stelden vast, dat veel van de Oost Friezenverhalen toch een kern van waarheid hadden. Al gauw had ik haar vertrouwen gewonnen, en het was zelfs mogelijk om over het geloof te spreken. Ik bleef niet al te lang bij haar want bezoeken waren heel inspannend voor haar. Tot slot vroeg ik haar of ik nog met haar en haar man mocht bidden. Ze vond het goed en vroeg aan me om gauw weer terug te komen.

Bij één van de volgende bezoeken konden we heel vaak over het sterven en de dood spreken. Ze had angst en gaf eerlijk toe dat ze geen vrede had. Ze stelde vele vragen en maakte zich bezorgd, hoe haar man zonder haar het zou redden. Haar vroegere bijtende spot en haar macabere spreuken over de dood en over het graf waren verstomd. Ze wist, dat ze nog slechts een paar dagen of weken te leven had. En daarna spraken we over de Heer Jezus Christus, over Zijn offerdood, over vergeving, bevrijding en over de hemel. Ze luisterde aandachtig. Ze wist: ze kon zo, zoals ze was, niet voor God bestaan. In het gezicht van de dood schatte ze haar leven heel anders in dan vroeger. Voordat ik wegging, baden we nog met elkaar. Ze brak met alle dingen, die haar van God scheidden (men zei van haar, dat ze een helderziende was geweest. Ze had zich bezig

gehouden met spiritistische dingen), en nam de Heer Jezus aan als haar Verlosser.

Zo werd ze vrij en vond vrede met God. De dochter vertelde me later, dat ze in de laatste uren vóór haar dood veel gebeden had. Korte tijd voordat ze haar ogen sloot had ze gebeden: 'Mijn Jezus, wanneer haalt u mij eindelijk?' Ze was ondanks tegenstand in het begin toch nog van harte een kind van God geworden en mag nu eeuwig bij haar Verlosser de Heer Jezus Christus zijn.

5.Slechte berichten met Kerstmis

Daar zaten we samen in de tuin op een boerderij in het oosten van het land. Om de beurt hebben de boeren hun wapens aan de kant gelegd. Nu moet er een christelijke samenkomst zijn. Een paar boerderijen verder werd twee dagen daarvoor een jong boerenechtpaar met twee kinderen vermoord.

De Fish River Canyon in het zuiden van Namibië is 500 meter diep en biedt een indrukwekkend panorama.

De negenjarige jongen probeerde in een gat van een aardvarken zich te verstoppen maar hij werd eruit gesleurd en met een knuppel doodgeslagen. Verschrikkelijk! En wij moeten nu een kerstdienst houden. Maar allen hebben angst en zijn woedend. Nadat de mensen hun verdriet hebben geuit, spreek ik over het kerstverhaal: 'Vrees niet, want voor u is heden de Heiland geboren'. Het wordt voor ons allen duidelijk: we hebben geloof nodig, die niet alleen maar verlangens en uiterlijke behoeften vervult. We hebben een geloof nodig, die in rampen volhoudt, die aan de 'Waarom' vraag niet blijft haken, die met angst klaar komt, ja, die alles, het bezit en ook het leven, kan loslaten. Maar die aan de onvoorwaardelijke liefde van God vasthoudt. We hebben de Heiland nodig, die zo'n geloof geeft. Hij is midden onder ons. We zitten nog lang bij elkaar, zingen kerstliederen. Dat sterkt. Pas laat op de avond rijden de boeren weer weg, de wapens bij de hand naast hen op de autostoel. Hoe kostbaar is het evangelie in zo'n situatie! Hoe goed is het, dat niet al onze diensten onder zulke dramatische omstandigheden moeten gebeuren. Over het algemeen hebben we nog vrede in het land.

Johannes Trauernicht, Swakopmund (Namibië)

ZUID-AFRIKA

Zuid-Afrika ligt helemaal in het zuiden van dit werelddeel en is met 1,22 miljoen km² ongeveer 3-4 keer zo groot als Duitsland, maar heeft met 43,7 miljoen slechts ongeveer half zoveel inwoners. De kleine grillige kustlijn met laaggelegen kustgebieden is bijna 3000 km lang. Het grootste deel van het land bestaat uit hoogvlakten. Het klimaat is verregaand subtropisch, het wordt in het uiterste zuiden mediterraan en wordt door de Benguelastroom aan de Westkust en de warme Mozambique stroom aan de Oostkust beïnvloed. Zuid-Afrika is het sterkst geïndustrialiseerde land van dit werelddeel. Een bijzondere rijkdom vormen de ongeveer 65 verschillende minerale grondstoffen van het land (goud, steenkool, ijzererts, mangaanerts, chromerts, diamanten en uranium).

Van avonturier tot discipel van de Heer Jezus

In de afgelopen jaren was ik drie keer (1992, 1995, 1999) gedurende enkele weken in Zuid-Afrika voor lezingen. Al tijdens de eerste reis leerden mijn vrouw en ik familie *Weidmann* kennen, en wij ontmoetten elkaar ook later steeds weer. Het persoonlijke welkom en de hartelijke gastvrijheid mocht ik meerdere malen genieten. Ik heb de overtuigende indruk gekregen, dat God hier mensen samen heeft gebracht, die zich zonder Zijn leiding nooit zouden zijn tegen gekomen. Ze hebben een bijzondere roeping en God heeft hun dienst in het bijzonder onder de Duitsers in Zuid-Afrika door veel vrucht rijkelijk gezegend.

Heinrich werd op 4 maart 1953 in Ebern/Unterfranken en *Franziska* in 1951 in Coburg geboren. Hij is opgegroeid in Rentweinsdorf. Na het bezoeken van de plaatselijke lagere school volgde de MAVO in Ebern. Zijn opleiding als machinebankwerker kreeg hij bij de Robert Bosch GmbH in Bamberg en bij FAG Kugelfischer in Ebern. In 1975 vertrok hij voor de eerste keer naar Zuid-Afrika. Van 1976 tot 1980 studeerde hij aan het Theologische Seminar Chrischona bij Basel/Zwitserland. In juli 1980 trouwde hij *Franziska Schick* uit Coburg. In september 1980 volgde voor hen de tweede reis, terwijl het voor *Franziska* een eerste vertrek naar een ver, onbekend land was. In Johannesburg begon hij zijn eerste dienst als stadszending en bleef daar tot 1991. Sinds 1992 leidt *Heinrich Weidmann* de stadsevangelisatie in Pretoria. Met hun vier kinderen *Simone*, *Bastian*, *Cornelius* en *Julia* zijn ze een gelukkig gezin. Zijn vrouw is voor hem een grote hulp en steun in het zendingswerk, omdat zij net zo goed als hij contacten met en ingang bij de mensen vindt. Zijn spannende verhaal gaf hij de titel: ‘Gestolen – geloofd – getrouwd’.

G3: Gestolen – geloofd – getrouwd

Reislust

Al als teenager koesterde ik de vurige wens om op een keer naar een ver land te gaan. Maar een concrete voorstelling had ik nog niet. Toen ik 15 was, stierf plotseling mijn vader. Als gevolg daarvan moest ons honderd jaar oude familiebedrijf gesloten worden, omdat mijn oudste zuster, mijn jongere broer en ik nog niet in staat waren om de zaak over te nemen en verder te leiden. Gelukkig kreeg mijn moeder snel een baan als decanaat secretaresse. Zo kon ze ons verder grootbrengen en het mogelijk maken voor ons om een opleiding te volgen. Ik leerde een technisch beroep en werd machinebankwerker. Toen de oproep voor militaire dienst kwam, meldde ik mij bij de marine. Ik hoopte, daardoor wat vreemde landen te kunnen zien. Tot mijn teleurstelling werd ik bij de geneeskundige troepen ingedeeld in Regensburg.

Daarna werkte ik weer in mijn beroep bij een firma Ebern/Bayern, die machines voor kogellagerproductie vervaardigde. Op een dag vertelde een collega, dat een firma in compressors in onze naburige stad Coburg een machinebankwerker zocht om hem in het buitenland in te zetten. Hoewel de vacature al meer dan twee maanden bestond, zocht ik naar de advertentie in de oude kranten, die mijn moeder bewaarde, en ik solliciteerde. Ik werd voor een sollicitatiegesprek uitgenodigd. Omdat ik vrijgezel en niet gebonden was, kreeg ik de baan. Nu begon er een voorbereidingstijd van negen maanden als opleiding voor mijn toekomstige opdracht in het verre Zuid-Afrika. Toen onze huisarts, die de nodige onderzoeken en inentingen deed, hoorde dat ik op weg was naar Zuid-Afrika, vertelde hij mij over een vrouwelijk arts, een voormalig studiegenoot van zijn vrouw, die nu ook daar woont. Hij gaf mij haar adres in Vanderbijlpark en vroeg me om haar bij gelegenheid te bezoeken en de groeten over te brengen.

Eindelijk ver weg

Eindelijk was het dan zo ver! Op 19 februari zat ik vol verwachting in de Jumbojet van de South African Airways naar Johannesburg. Mijn eerste grote vlucht! De zaakwaarnemer tussen de Duitse en de Zuid-Afrikaanse firma haalde mij op het vliegveld van Johannesburg af. Het was voor mij een pak van mijn hart want van de vluchtomroepen begreep ik, ondanks mijn Engelse les van vier jaar, geen woord. De volgende dag lieten zij mij de firma en de binnenstad van Johannesburg zien en op zondag beleefde ik mijn eerste hoogtepunt van mijn pas zo korte verblijf in Zuid-Afrika: een uitstapje naar Pretoria, de hoofdstad met haar historische bezienswaardigheden.

Foto

Familie *Heinrich* en *Franziska Weidmann* met hun vier kinderen, Zuid-Afrika.

Het begin bij de firma was niet gemakkelijk. De chef, van huis uit Afrikaans (één van de hoofdtalen in Zuid-Afrika, verwant met het Nederlands), sprekend, verklaarde mij alles in zijn beste Engels. De collega's waren wel vriendelijk, maar toch gereserveerd, en de zwarte arbeiders lieten het steeds bij een vriendelijk lachen. Het zich verstaanbaar maken was in de eerste weken moeizaam. Ik was door mensen omgeven, die in drie vreemde talen met elkaar spraken. Het werd ook nog bemoeilijkt, omdat ik bij de zwarte arbeiders de één van de ander niet kon onderscheiden, omdat ze er voor mij alle drie hetzelfde uitzagen. Omdat alles zo heel anders als thuis was, de mensen, het klimaat, de omgang met elkaar, werkten al deze nieuwe dingen heel fascinerend op mij. Ik voelde me hier goed. Elke dag verbeterde ik mijn Engelse woordenschat met behulp van een klein woordenboek en kon daarom beter met de mensen spreken.

Voor Pasen had onze zaakwaarnemer een verrassing paraat: Hij en zijn vrouw nodigden me uit voor een kleine rondreis. Zo kwam ik uit de metropool met de vele wolkenkrabbers. Onder de indruk verbaasde ik me over het wijde en heerlijke land, dat zich voor mijn ogen ontsloot.

Foto

Een blik op Kaapstad (Zuid-Afrika) van de Tafelberg in de richting van Leeuwenberg.

's Middags stopten we bij Vaaldam, een reusachtig stuwmeer, 30 kilometer ten zuiden van Vereeniging (zuidelijk van Johannesburg). De totale waterbehoefte voor de miljoenenstad wordt van hieruit naar de metropool gepompt. Op de terugweg kwamen we door 'Vanderbijlpark'. Toen ik de naam van deze stad las, schoot me de vrouwelijke arts te binnen die ik de groeten moest doorgeven van mijn huisarts. Maar waar woonde ze? Ik had het adres niet bij me. We reden na kort overleg naar het ziekenhuis en informeerden daar. En na nog geen half uur zaten we met koffie en gebak in haar huis. Het was een prachtige middag. Ten slotte wilde ze mij het adres en telefoonnummer van een zendeling meegeven, die in Johannesburg zich bekommert over de Duitstalige immigranten. Ik wees dat hoffelijk af omdat ik geen contact met Duitsers zocht. Bovendien wilde ik

ook niets te maken hebben met kerkelijke dingen. Toen ze het adres niet vond, zei ik nog met een grapje tegen haar: ‘Ziet u, het moet toch niet zo zijn!’

Een ontmoeting met rijke gevolgen

In Johannesburg bewoonde ik een eenvoudige kamer in een kleiner hotel met een familiale atmosfeer. Alle gasten logeerden daar voor een langere tijd. Met de tijd kende ik iedereen. Toen ik op een avond tegen mijn gewoonte direct naar mijn kamer ging, in plaats van naar de bar om nog een biertje te drinken, ontmoette ik in het trappenhuis een ‘vreemdeling’. Hij maakte op mij een zoekende indruk, daarom sprak ik hem aan in het Engels. De vreemdeling ontpopte zich als de zending *Lothar Buchhorn*. Hij was de man, van wie de vrouwelijke arts in Vanderbijlpark gesproken had. Om niet ongestoord te zijn, nodigde ik hem uit op mijn kamer. Hij was heel vriendelijk en wij hadden een goed gesprek. Toch maakte ik hem duidelijk dat ik over kerken en zending een eigen mening had en daarin niet zo geïnteresseerd was. Daarom veranderden we van onderwerp en hij vertelde mij van kampen en vakanties, die hij en zijn kerk hielden. Hij sprak van een oude vrachtauto, die hij voor een Okavango reis ombouwde. ‘Okavango’¹⁰ was voor mij een nieuw vreemd woord. Wat hij daarvan vertelde, klonk heel avontuurlijk en wild in mijn oren. Ik werd door dit korte ogenblik enthousiast. Dat klonk naar dat wat ik mij onder Afrika had voorgesteld. We spraken af dat ik een keer naar hem toe zou komen om aan zijn oude voertuig te knutselen.

Al de volgende zaterdag ging ik naar hem toe. ‘Stadszending’ stond er in de vitrine bij de ingangspoort. We werkten de hele zaterdag en hadden veel plezier daarbij. Op de één of andere manier waren de jonge mensen hier anders dan mijn kameraden thuis. Zo klusten we elke zaterdag drie of vier weken lang. De uitnodigingen voor de ‘open avonden’ op zondag sloeg ik altijd vriendelijk af. Uiteindelijk bezocht ik dan toch uit beleefdheid één keer een ‘open avond’. Eerst was ik wat schuchter, maar dat veranderde al snel. Het vrolijke zingen met gitaar begeleiding en dat, waarover de zending sprak, maakten indruk op me! De volgende dagen moest ik steeds weer aan die avond denken want dat wat er gezegd was, bleef maar in mijn hoofd zitten. De volgende zondag liet ik mij weer afhalen voor een ‘open avond’.

Echt avontuur

De Okavango trip kwam snel naderbij. Ik had in de firma vakantie gevraagd om aan deze avontuurlijke reis deel te nemen. Drie dagen duurde de moeilijke reis, totdat we eindelijk in de Okavango delta kwamen. In de wildernis kampeerden we zonder tenten en sliepen onder de open hemel. Met een Afrikaanse gids slopen we te voet door het oerwoud. Buffels, olifanten, giraffen en ontelbare antilopen zo dichtbij mee te maken, was voor mij gewoonweg overweldigend. Het was adembenemend om al de volgende dag met de boot door het labyrint

van de rivierarmen van de Okavango te glijden. We vingen tijgervissen, observeerden de krokodillen, hoe ze lui in de zon lagen, en pasten ingespannen op, dat de nijlpaarden niet in ons vaarwater kwamen.

¹⁰ De Okavango is een grote rivier, die uit de beekjes van de zomerregen in de bergen van Angola ontstaat. In plaats van haar loop in de slechts 300 kilometer verwijderde Atlantische Oceaan te nemen, komen de rivieren van het hoogland bij elkaar en verenigen zich tot een stroom, die speels en onberekenbaar als een zeurderig kind landinwaarts vloeit, om een andere zee, die 3000 kilometer oostelijk gelegen Indische Oceaan te zoeken. Wanneer de Okavango de vlakte bereikt, is het een brede, diepe rivier, die al 1000 km lang stroomt, voordat zijn stroom minder wordt en hij als een besluiteloze indringer in de Kalahari woestijn, de meest uitgestrekte zandbak van de wereld, binnenkomt. Daar zinkt hij dan in het afgelegen dorstige land van noordelijk Botswana in het 300 meter diepe zand in en vertakt zich in een warrig vlechtwerk van zijarmen, moerassen, eilanden en lagunes. Een gigantische wildernis van 15.000 vierkante kilometer grootte breidt zich daar uit en geeft het anders zo heel droge, dorre land het levensnoodzakelijke water. Aan de weelderige oevers van de Okavango leven naast de verschillende wilde dieren van Afrika nog Bosjesmannen en Nomaden. In het water, in het oerwoud en in de lucht liggen veel gevaren op de loer.

Een veelvoud van verschillende vogels begeleidde ons, en onvergetelijk was de indruk die de schreeuw van de visarend gaf. Alles wat ik beleefde, overtrof mijn stoutste verwachtingen. Elke avond zaten we om het kampvuur, braadden de vangst van de dag en zongen daarna liederen met de gitaar. *Lothar* vertelde van God. Kundig vertaalde hij de Bijbelse verhalen naar het leven van alledag. Het ging op een avond over een jongeman die de wereld introk om het leven te leren kennen. Het verhaal paste bij mij en trof mijn hart.

We bleven vijf dagen in het Okavango gebied en verdeelden ons in drie groepen. Eén groep ging te voet door het oerwoud, een andere groep voer met de boot langs de rivierarmen en de derde groep ging met de vrachtauto op verkenningstocht. De volgende dag ging ik niet mee op safari en meldde me vrijwillig als kampbewaker. Ik wilde wat tijd voor me zelf hebben. In deze dagen ging er zoveel door mijn hoofd. Nu wilde ik wat ik beleefd en gehoord had verwerken. Op een tak van een Maroela boom, dacht ik na over mijn leven. De jaren liepen als een film aan mijn innerlijk oog voorbij. Ik stelde me zelf het volgende voor: Wanneer ik God zou zijn en deze *verloren zoon* zou naar mij toe komen. Zou ik hem dan bij mij laten komen? Daarop nam ik mijn dagboek en schreef op de ene bladzijde alles, waarvoor ik mij ‘pluspunten’ zou geven en op de andere bladzijde alles wat ik mij als fouten, als schuld, falen of zonde dus als ‘minus’ moest aanrekenen. De tweede bladzijde werd veel sneller vol dan de eerste. Dat was geen goede samenvatting. Aan het einde van de avond vroeg ik aan *Lothar*, of hij mij een Bijbel zou willen lenen. In mijn slaapzak gehuld, zocht ik met een zaklantaarn het verhaal van de jongeman (de ‘verloren zoon’ in Lukas 15). Steeds weer las ik hetzelfde verhaal en iets werd steeds duidelijker: Dat is mijn verhaal, ook al zit ik niet helemaal bij de varkens, maar beleef ik juist de mooiste tijd van mijn leven. Aan het bestaan van God twijfelde ik niet. Maar wanneer God een Persoon is – dat had ik een keer bij het godsdienstonderwijs en catechisatie geleerd – en een relatie met mij zoekt, dan weet ik daar niets van. In zover had ik geen betrekking met God en was ik

principe goddeloos. Deze erkenning was voor mij schokkend. Op grond van mijn lidmaatschap van de kerk en mijn ethisch normale leven had ik steeds geloofd dat het met God en mij wel in orde zou zijn. Daarbij kwam nog dat ik tot hier toe nooit verlegen was wanneer het erom ging in bepaalde situaties een besluit te nemen. Maar nu had ik geen antwoord. Zoals de jongeman in de Bijbel naar zijn vader terugkeerde, zo wilde ik ook tot God terugkeren. Maar hoe? Waarom wist ik niet hoe men tot God komt?

Het keerpunt van mijn leven

Toen we al op de thuisreis waren, stelde *Lothar* voor om na het avondeten nog een paar uur een zogenaamde nachtetappe te rijden. Hij wilde daardoor de reis wat verkorten. Ik meldde mij als bijrijder en ging naast hem in de cabine zitten. Tijdens de rit vertelde ik hem van mijn innerlijke belevenissen van de afgelopen dagen en het conflict dat ik nu had. We spraken over God en de Heer Jezus, over het leven en de zin en het doel daarvan. Hij legde mij de begrippen schuld, zonde, bekering en wedergeboorte uit. Ik zag in waarom de Heer Jezus voor ons gestorven is. Een wonderbaar, nieuw inzicht breidde zich uit in mij dat ik altijd en overal tot God kan spreken. In de rijdende vrachtauto baden wij en ik beled God mijn schuld en mijn zonden. Daarbij noemde ik alle details, die in mijn dagboek als ‘minpunten’ waren opgeschreven. De belofte uit de Bijbel, die *Lothar* mij vertelde, dat ‘het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, ons reinigt van alle zonde’ en ‘wanneer wij onze zonden belijden Hij getrouw en rechtvaardig is, dat Hij ons de zonden vergeeft en ons reinigt van alle ongerechtigheid’, bewerkten een bespeurbare verlichting in mij. Het was alsof bij mij kilo’s zware stenen van mijn hart vielen. Een geweldige vreugde vervulde mij. Ik ondervond het als een rechtstreekse bevestiging van God dat Hij mij als Zijn kind had aangenomen en met Zijn Heilige Geest bij mij was. Nu wilde ik zingen. We stemden enkele liederen in, die wij de avonden daarvoor gezongen hadden en overstemden daarmee het gelijkmatige dreunen van de oude Bedford vrachtwagen, die voor mij tot een wieg van mijn nieuwe leven was geworden. Het was al ver na middernacht toen wij eindelijk stopten. Moe maar gelukkig kroop ik in mijn slaapzak en trok de capuchon over mijn hoofd. Het was koud, het was een sterrenhemel. Toen ik dat overweldigende firmament boven mij zag, wist ik, dat de God Die dat alles geschapen had, mijn Vader is. Ik sprak een dankgebed uit en sliep in met de gelukkige zekerheid: Nu ben ik thuis! Nu is alles goed!

Het kloppende geweten

Op de werkplaats was er veel te vertellen maar er waren ook de eerste problemen. Helemaal boven in mijn gereedschapskist lag mijn remklauw. Dit meetinstrument had ik in mijn eerste leerjaar gestolen en tot nu toe als ‘zegetrofee’ als een waardevol pronkstuk bewaard. Mijn geweten klaagde me nu heftig aan. In het weekend nam ik de remklauw mee naar huis, schreef een

begeleidende brief en stuurde ze aan de opleidingschef van mijn leerfirma in Duitsland terug. Soortgelijke dingen deed ik ook met andere zaken, die ik had meegenomen. Het was niet gemakkelijk om deze brieven te schrijven, want nu hoorden mensen wie ik eigenlijk was. Ik had veel daarvoor en het was een grote opluchting om verkeerde dingen goed te maken. Van nu af aan kon ik ook andere mensen de bevrijdende ervaring van het leven met de Heer Jezus vertellen. Eén zaak lag me toch zwaar op het hart. Dat betrof mijn voormalige chef in Duitsland en onze verhouding tot elkaar. Tijdens de voorbereidingstijd voor Afrika gaf hij mij onvoorwaardelijk vertrouwen zodat er tussen ons een persoonlijke betrekking groeide. Dat hielp mij weer om uit zijn firma reservedelen met een waarde van ettelijke duizenden Duitse marken te kunnen ontvreemden. Nu schreef ik hem van de innerlijke verandering in mijn leven door het geloof in de Heer Jezus Christus. Ik beled hem hoe ik zijn vertrouwen had misbruikt. In een bijgevoegde lijst somde ik alle ontvreemde delen haarfijn op en ook de winst, die ik daaruit gemaakt had.

De brief, die anders was

De antwoorden, die ik op mijn brieven kreeg, waren over het algemeen positief. Men was door mijn ingrijpende verandering tot eerlijkheid helemaal verrast. God had bewerkt, dat niemand ‘vervelend’ of beledigd reageerde. Integendeel: Verhoudingen en betrekkingen zijn vernieuwd en hersteld. Slechts één brief was anders. Afzender en schrift waren mij onbekend. Maar omdat mijn adres klopte, hield mij niets daarvan af:

Beste mijnheer Weidmann!

Ik ben de secretaresse van mijnheer K. Ik heb uw brief aan de directeur geopend en uw ‘biecht’ gelezen. Normaal gesproken open ik geen brieven met het opschrift ‘persoonlijk’. Maar omdat wij sinds enige tijd met u corresponderen, dacht ik dat het een zakelijke brief was en daarom dacht ik er niets bij.... Maar zo’n inhoud had ik toch niet verwacht en daarom antwoord ik u vandaag – voor u wel ook wel onverwacht. Ik zelf ken Jezus Christus sinds jaren. Jammer genoeg valt het me niet altijd gemakkelijk om van Hem te getuigen tegenover andere mensen. Hier in de firma weten slechts weinig mensen daarvan. Nooit scheen mij de gelegenheid passend om mijnheer K daarvan te vertellen hoewel ik dat wel wenste. Uw getuigenis overweldigde me zo erg dat mij meteen heel duidelijk werd dat nu het moment was gekomen, waarin ik niet meer zwijgen kon. Ik vertelde hem, dat Jezus Christus ook de Heer van mijn leven is. Uw openheid heeft zichtbaar indruk op mijnheer K gemaakt. Hoe de zaak verder gaat, is een zaak tussen hem en u en de Heer Jezus. Ik ben er vast van overtuigd, dat u Hem helemaal vertrouwen kunt. U hebt mij – helemaal onbewust voor u – erg geholpen en ik kan God slechts loven voor zijn grote werken. Ik verheug me erg, dat u de Heer Jezus gevonden hebt en kan u slechts nog zeggen: ‘Met Jezus te leven is de moeite waard. Hij is een wonderbare Heer!’.

Twee dagen na deze brief kwam het antwoord van de chef. Hij heeft mij vergeven en een derde van mijn schuld kwijt gescholden. Tot onze persoonlijke verhouding zei hij: 'Dat staat nu op een nieuw fundament'. Ofschoon de secretaresse en ik elkaar nog nooit gezien hadden, schreven we verder met elkaar.

Het levensdoel

Regelmatig bezocht ik nu de samenkomsten van de stadszending en hielp er waar ik kon. 'Goede machinebankwerkers zijn er veel', schoot het op een dag door mijn hoofd, 'maar er zijn slechts weinig mensen, die hartenwensen van God aan de mensen verder vertellen. Moet ik geen zendeling worden?', dacht ik. Ik bad tot God, dat ik met deze gedachte niet een prooi zou worden van een avontuurlijke wensdroom. Weken gingen voorbij, maar de gedachte om zendeling te worden bleef. Op een woensdag was de gedachte zo sterk dat ik om 10.00 uur om vakantie vroeg en daarna meteen naar de stadszending reed. Na een gesprek met de beide stadzendelingen (zo heten de voorgangers van de stadszending) baden wij en spraken met elkaar af dat we deze zaak aan God verder zouden voorleggen. Er veranderde niets aan mijn wens. Ik wilde voortaan zendeling worden. Uiteindelijk wendden we ons tot het Theologische Seminar Chrischona (Basel), waar ook de beide stadzendelingen hun opleiding hadden gehad. Vanaf nu was alles heel eenvoudig: sollicitatie, aangenomen, en midden augustus 1976 begon de studie.

Oh wat een schrik!

Kort voor het begin van de studie reed ik nog voor een paar dagen naar huis. Natuurlijk wilde ik bij deze gelegenheid ook mijn 'briefvriendin', de secretaresse, leren kennen. Niemand van ons wist hoe wij eruit zagen. We spraken af in Tambach, dat ligt halverwege tussen onze beide woonplaatsen. Toen wij elkaar voor de eerste keer zagen, dacht ik slechts: 'Oh, schrik! Een vrouw met een bril....' We gingen met elkaar in een park wandelen en al na een korte tijd van onze weg van samen spreken dacht ik: Ze bevalt me. We hadden elkaar al meer dan een jaar geschreven en 'per post' heel goed leren kennen. Maar de persoonlijke ontmoeting was toch nog iets anders. Zoals haar handschrift en haar schrijfstijl, zo was ook haar hele aard, indrukwekkend en aantrekkelijk. Toen ik *Franziska* 's avonds naar huis bracht, hield me één vraag bezig, die me al vaker bij het schrijven en lezen van de brieven bezig had gehouden: Zou ze wel de vouw van mijn leven kunnen zijn? Hoe kon ik daar zekerheid over krijgen?

Op de avond van mijn vertrek uit Zuid-Afrika had ik een ontmoeting met een bejaarde prediker, die op bezoek in Johannesburg was. Hij zei me plotseling: 'Mijn vriend, wanneer je een keer een vrouw leert kennen, die je graag zou willen trouwen, moet je op drie dingen letten: 1. Ze moet een christen zijn en de

Heer Jezus liefhebben; 2. Jullie moeten met elkaar kunnen bidden en samen jullie hart voor God kunnen openen; 3. Met seks moet je wachten tot na de bruiloft, doe dat niet eerder. Deze drie punten kwamen nu in mijn hoofd. Het eerste punt was vervuld, het derde stond niet ter discussie. De beslissende vraag was: Hoe staat ze tot het gebed? Ik dacht: Wanneer ik haar vraag, of we met elkaar moeten bidden, zal ze zeker geen *nee* zeggen. Van mijn toekomstige vrouw wenste ik toch, dat voor haar het gemeenschappelijke gebed zo belangrijk is, dat ze hier zelf het initiatief neemt. Dus bad ik God om een teken. Wanneer zij de vrouw is, die Hij voor mij bestemd heeft, dan moet het initiatief voor het bidden van haar komen. Ik zou afscheid van haar nemen en haar bedanken voor de mooie middag. Ze zou dan ongeveer zo moeten antwoorden: ‘We hebben zoveel mooie dingen beleefd, laten we nu nog samen bidden en God daarvoor danken’. Wanneer er bij het afscheid precies zo’n zin over haar lippen komt dan zou ik weten: God heeft me vandaag mijn toekomstige vrouw getoond!

Kort voor mijn vertrek naar Chrischona in Zwitserland, ontmoetten we elkaar nog een keer. Ik wist niet of God ook met haar gesproken had. Dus vroeg ik haar of we elkaar nog verder zouden schrijven. Na een, voor mij veel te lange, pauze meende ze dat ze over het antwoord eerst goed na moest denken. Ik stelde voor om haar van Chrischona een kaart te schrijven. Ze zou dan kunnen beslissen hoe ze daarover denkt.

Het huwelijksaanzoek

Ik schreef, zij antwoordde. Af en toe telefoneerden we tijdens het ‘maneschijn tarief’ (in die tijd gunstig telefoneren na 23.00 uur). Ze was intussen naar Engeland gegaan en leerde bij een au pair verblijf in London de Engelse taal. Dus besloot ik om haar met kerstmis te bezoeken. Omdat ik in mijn brieven al meerdere keren met een omweg op het thema toekomst en gemeenschappelijke levensweg had gewezen, deed ik meteen mijn huwelijksaanzoek. Drie lange weken moest ik wachten tot ze mij eindelijk op 23 december 1977 van harte ‘ja’ kon zeggen. Maar we verloofden ons officieel pas een jaar later op die dag en na het einde van de studie in juli 1980 trouwden wij. God heeft ons geroepen naar de stadzending in Zuid-Afrika. In september 1980 kwamen we als pas getrouwd echtpaar aan in Johannesburg. Nu kon *Franziska* zien, waar God met mij was begonnen en in mijn leven gekomen was. Hier ontmoetten we mensen, die mij van de Heer Jezus vertelden, hier hoorde ik van Hem spreken en werd van binnen helemaal vernieuwd en hier werd ik door Hem tot zendeling geroepen. Het is zo, zoals *Franziska* bij onze eerste ontmoeting zei: ‘We hebben zoveel mooie dingen beleefd’. Daarvoor willen we God loven en danken.

Heinrich Weidmann, Pretoria (Zuid-Afrika).

AZIË

Oezbekistan

Azië omvat, inclusief zijn eilanden, 33% van het landoppervlak van de aarde en is viermaal zo groot als Europa. Onze getuige *Schirinaj Dossowa* komt uit Oezbekistan, één van de 15 republieken van de voormalige Sovjet-Unie. Oezbekistan grenst in het noorden aan Kazachstan, in het oosten aan Kirgizië en Tadzjikistan en in het zuiden aan Turkmenistan en Afghanistan. Met 447.000 km² is Oezbekistan ongeveer 25% groter dan Duitsland. Maar het heeft met 20,6 miljoen inwoners slechts een kwart zoveel inwoners als Duitsland. Op 20 juni 1990 verklaarde Oezbekistan zich soeverein en op 31 augustus 1991 onafhankelijk. De bewoners van het land zijn overwegend Soennitische moslims.

Op de kortste weg naar de Heer Jezus

Vijfmaal heb ik *Schirinaj* tot nu toe ontmoet, driemaal in Moskou (mei 1991, april 1993, augustus 2004) en tweemaal tijdens haar bezoek aan Duitsland in april 1999 en op 18 oktober 2004 in ons huis. Elk mens is een uniek iemand voor God. Slechts zelden treft men mensen die met zo'n totale toewijding van hun leven de Heer dienen. Ik vond haar in de ware zin van het woord als een door God uitverkoren en toebereid werktuig. Het was voor mij een bijzondere beleving om *Schirinaj* op de Arbat te horen evangeliseren. Ze gaat in deze bekende winkelstraat en voetgangerszone van Moskou simpel ergens staan, houdt haar handelsmerk, de Bijbel, met de duidelijke letters BIBLIJA omhoog en roept de mensen met een onmiskenbare stem toe. En dan gebeurt het ongelooflijke: mensen gaan om haar heen staan, eerst twee, dan drie, daarna vijf, spoedig tien, na enkele minuten twintig. Ze begint haar prediking met boeiende woorden, soms met zachte stem, dan weer emotioneel en uitdagend. De mensen bespeuren: hier wordt geen goedkoop spul voor de verkoop aangeboden, hier gaat het heel centraal om Christus. Het gaat hier om de eeuwigheid. Steeds meer mensen blijven staan. Spoedig is er een reusachtige mensenmenigte vergaderd en de meesten luisteren als betoverd. Een bont gezelschap van mensen staat hier

van jong tot oud, mannen en vrouwen, huisvrouwen en handelsmensen, politiemensen en soldaten, atheïsten en zoekende mensen, instemmende en kritische mensen, Russen en Oekraïners, Kazakken en Tartaren. Zo duidelijk hebben de meesten het evangelie nog nooit gehoord en velen horen het hier überhaupt voor de eerste keer. Aan het einde bidt zij met de mensen. Velen komen door deze actie op de weg, die naar de eeuwigheid leidt. Ik ben er zeker van: in de hemel zullen er velen zijn, die de Heer Jezus daarvoor zullen danken, dat Hij deze vurige zendeling heeft geroepen, die hen hielp om de weg naar de hemel te vinden.

Schirinaj vindt de kortste weg naar de harten van de mensen, in de kortste tijd vertelt ze hen van de Heer Jezus. Toen wij in het grote hotel Rossija in het centrum van Moskou logeerden, haalde zij ons af op onze etage. Met ons in de lift naar beneden was ook een vrouw met een mooi rozenboeket. *Schirinaj* sprak haar kort aan, raakte één van de rozen aan en verwonderde zich over deze pracht in de schepping. Aangedaan vroeg ze: ‘Wie heeft deze bloem zo mooi gemaakt?’ In een paar seconden was ze bij de Schepper, de Heer Jezus, aangekomen. De tijd in de lift was voldoende om deze onbekende vrouw een korte boodschap van het evangelie te brengen.

Toen wij elkaar op 1 augustus 2004 na een korte lezingenserie voor een diner troffen in een restaurant in Moskou, was het voor mij ontroerend om te zien hoe *Schirinaj* heel snel met de voor ons verantwoordelijke kelnerin, de leidinggevende kelnerin en de dame, die de gasten naar de uitgang begeleidde, in gesprek kwam. Alle drie ervoeren op deze avond op een innemende manier iets van het reddende evangelie. Na de getoonde interesse kregen de drie jonge vrouwen een evangelisch boek overhandigd. *Schirinaj* laat geen gelegenheid voorbijgaan om mensen met de beste boodschap van de wereld in contact te brengen.

Enkele details over haar familielevens: *Schirinaj* had een vader uit Tadzjikistan en een moeder uit de Oekraïne. Uit dit huwelijk kwamen 7 zonen en 3 dochters. Alle drie dochters hebben een tweelingbroer. *Schirinaj* is het jongste kind. Alle kinderen werden streng Islamitisch opgevoed. Nadat ze zich bekeerde, probeerde ze ook haar broers en zussen voor het geloof in de Heer Jezus te winnen. Volgens de laatste berichten (2005) hebben acht van haar broers en zussen het evangelie aangenomen. Drie van haar broers zijn leidende broeders in een kerk in Oezbekistan, waarvan één in oktober 2004 stierf. De gestorven broed was de eerste uit hun gezin, die door *Schirinaj* gelovig werd. Alleen de oudste broer is nog niet gelovig. Acht van haar neven en nichten zijn al zendeling geworden of bevinden zich nog in de opleiding daarvoor. Als Moslim had haar vader nog een tweede vrouw. Met deze vrouw uit Oezbekistan had hij verder nog negen kinderen, van wie er al vijf vroeg gestorven zijn. Deze vrouw woont in een ander huis en met haar was er nauwelijks contact.

G4: Van de Islam tot een christelijke zendeling¹¹

Kindertijd en familie achtergrond

Geboren werd ik, *Schirinaj*, op 12 juli 1958 in een groot Moslingezin (ik heb nog 9 broers en zussen) in Oezbekistan, één van de 15 voormalige republieken van de USSR. Mijn vader komt uit Tadzjikistan en mijn moeder komt uit de Oekraïne. Ze werd orthodox opgevoed maar door het huwelijk was ze gedwongen om tot de Islam over te gaan. Mijn grootouders van moederskant waren orthodox. Ze vertelden mij echter nooit iets van Christus, maar ik zag hen vaak bidden, in het bijzonder mijn oma. Ik herinner me nog precies, hoe zij, bitter huilend, tegen mijn moeder klaagde: ‘Je hebt tien kinderen op de wereld gebracht, en geen van hen zal ooit de kans krijgen om een christen te worden – welk een nood!’

¹¹ De vertaling van het Russisch in het Duits werd met dank door Ing. *Alfred Bamesberger*, Braunschweig, gedaan.

Mijn grootouders kwamen in 1941 met mijn moeder en haar broers en zussen vanuit de Oekraïne naar Oezbekistan. Dit was een gevolg van de ‘speciale verplaatsing’ van familieleden van een landverrader: *Alexander*, de broer van mijn moeder, was een zogenaamde ‘vijand van het volk’ en werd, evenals miljoenen anderen, tijdens het regime van *Stalin* omgebracht.

De reis naar Oezbekistan in veewagens duurde een hele maand. Eindelijk aangekomen in de steppe onder de verzengende zon, werden ze in barakken ondergebracht, die op veestallen leken. Maar het ergste was toch wel de hongersnood. Als gevolg daarvan zwollen bij mensen de buiken op en de tyfus doodde hen als vliegen. In de eerste tijd waren de schildpadden uit de steppe hun enige voedsel. Mijn oma had deze dieren nooit eerder gezien en ze noemde ze afkeurend ‘slangenkoppen’. Ze kon niet wennen aan de aanblik en hun smaak en elke keer wanneer er een levende schildpad in het kokende water werd geworpen en deze dan zijn kop met de lange nek strekte, viel oma flauw. Toen het water steeds schaarser werd en er ten slotte bijna geen schildpadden meer waren, werd de hongersnood nog groter.

In die tijd waren er in Oezbekistan heel veel krijgsgevangenen: Duitsers, Italianen en Japanners. Ook zij leden onder de hongersnood en waren in armzalige lompen gekleed. Bij deze ellende kwam nog bij dat zij door hun opzichters wreed mishandeld werden zodat de meesten deze tijd niet overleefden. De lijken wierp men zonder meer in een graf. Toen na de dood van *Stalin* (1953) een onderzoekscommissie uit Moskou werd aangekondigd, stelde men in de nacht in een haastige actie op een groot veld kruisen op. Dat zou de

indruk moeten geven alsof de krijgsgevangenen in aparte graven ter aarde waren besteld.

Mijn oom vertelde me later dat hij in deze tijd een grote heuvel tot een veld moest omploegen. Daarbij merkte hij, dat de akker, vergelijkbaar met een meloenenveld, bezaaid was met mensenschedels. Het leven van de gevangenen had helemaal geen waarde. Toen bijv. op een dag de gevangenen tijdens het werk over een veld werden gejaagd, bukte één van hen zich om een tomaat te plukken. Hij werd daarom ter plekke doodgeschoten. Mijn moeder herinnerde zich haar leven lang deze tomaat, waarvoor een mens gewoon werd omgebracht. In haar familie werd het menselijk leven als grote kostbaarheid geacht. Haar vader vertelde steeds weer, dat hij drie oorlogen heeft meegemaakt zonder ook maar één enkel mens te hebben omgebracht.

Ik ben in een dorp opgegroeid waarvan alle bewoners tijdens het regime van *Stalin* ergens anders naartoe werden gebracht. Er waren Oekraïners, Duitsers, Grieken, Finnen, Bulgaren, Esten, mensen uit Tsjetsjenië, Karatsja en Joden. Misschien is dat wel de reden dat ik vandaag nog snel toegang tot mensen van verschillende afkomst heb, want ik heb dit al heel vroeg geleerd.

Mijn moeder was een heel beminnelijke en, overall in het dorp, een gewaardeerde vrouw. Hoewel ze nooit iets van Christus verteld heeft, was haar handelen toch door haar christelijke achtergrond gevormd. Dat de beide belangrijke christelijke feestdagen bij alle mensen uit Tadzjikistan bekend waren, lag enkel en alleen aan haar. Zo bereidde ze voor Pasen meerdere grote manden met gebak voor, die ze dan vrijgevig weggaf.

Zoals al vermeld, waren wij met tien kinderen, waarvan drie tweelingen. Van de staat was er toen het bevel: 'Allen moeten werken!' Dit bevel maakte ook voor moeder met negen kinderen geen uitzondering. Twee weken na de geboorte moest ze al weer naar het veld en de zuigelingen kwamen in de crèche. Zo verging het ook mijn moeder. Bijzonder moeilijk was het tijdens de katoenoogst. De dagelijkse norm voor het oogsten was 60 tot 80 kilogram. Daarbij moesten de jonge moeders driemaal per dag van het veld naar de crèche lopen om hun kinderen te voeden. Als mijn moeder 's avonds thuiskwam, wist ze niet waar ze het eerst mee moest beginnen: het vee in de stal moest gevoerd, gedrenkt en gemolken worden. In de tuin moest geplant en gegoten worden. De kleding moest genaaid, de kinderen gewassen en gevoed worden. 's Nachts breidde ze sokken en reinigde het katoen voor de dekens. Ze werkte altijd heel snel. Wanneer mijn vader van zijn werk kwam (hij was groepsleider in de kolchoz), liep mijn moeder naar hem toe om zijn laarzen van zijn voeten te trekken, het hem naar zijn zin te maken en hem thee te serveren. Bij het huishouden hielp hij haar nooit. Het was zoals het in een moslingezin gebruikelijk is: alles ligt op de schouders van de vrouw. Wat mijn moeder deed, dat deed ze met haar hele hart. Dat was voor mij de uitdrukking van haar geloof. In het dorp herinnert men haar met grote dankbaarheid.

Mijn vader was totaal anders dan mijn moeder. Hij was streng, despotisch en onbeheerst. Op een dag naaide mijn moeder een deken en ik zat naast haar. Toen mijn vader erbij kwam, vroeg hij naar de andere kinderen. Ze zei dat ze naar de bioscoop waren gegaan om tekenfilms te zien. Daarop nam hij – opeens en voor ons onbegrijpelijk – een melkkruk en sloeg hem vol woede op het hoofd van moeder. Wanneer mijn vader ons kinderen wilde bestraffen, liet hij ons vaak met blote benen op het maïs knielen en sloeg ons dan heel hard, vaak slechts wegens een kleinigheid. Ook toen we ouder werden, verging het ons niet beter.

Mijn zuster *Fatyma* werd al als kind uitgehuwelijkt aan een man. Tijdens haar studie trouwde ze stiekem een ander. Mijn vader hoorde dat en schreeuwde woedend: ‘Ik brand het huis af en breng jullie allemaal om!’ Uit angst dat hij deze bedreiging zou uitvoeren, werd ik ’s nachts wakker en liep over straat. Vader sliep in de kamer naast mij en bij elk geluid vreesde ik, dat hij zou opstaan en ons allen met zijn grote dolk zou afslachten. Deze dolk lag altijd onder zijn hoofdkussens, zoals dat bij veel moslims gebruikelijk is. Sinds die tijd bespeurde ik vaak flinke steken in mijn hart wat ik herleid aan de angst voor de dolk van mijn vader. Mijn zuster *Suro* wond mijn vader vaak om haar vingers en redde ons daardoor. Het beantwoordt meestal aan het gebruik bij de moslims, dat, wanneer er geen huwelijk tot stand komt, degene die wil trouwen de jongere zus trouwt. *Suro* bewilligde, maar bitter wenend, erin om de versmaadde bruidegom van *Fatyma* te trouwen. Ze zei: ‘Ik doe het slechts voor mijn moeder en mijn zus *Schira*’ (zo werd ik thuis genoemd). Dit verhaal speelde zich af, toen ik in de zesde klas zat. Mijn vader wilde me eerst niet toestaan om verder naar school te gaan, maar dreigde mij naar de schaapskooien te sturen, zodat ik ook niet zo eigenwillig zou handelen zoals mijn oudste zuster. Door het huwelijk van *Suro* was mijn vader weer gekalmeerd, en ik mocht verder de school bezoeken. Ik dank je, *Suro*!

Ik leerde heel graag, maar in het gezin was er ook veel werk. Zo was ik al vanaf de vierde klas intensief bezig met alle voorkomende werkzaamheden. Ik molk bijvoorbeeld onze koe en kneedde het brooddeeg voor het hele gezin. In de school leerden we slechts drie tot vier maanden in het jaar, omdat alle scholieren van september tot december voor de katoenoogst en in april en mei voor het uitdunnen van de katoenplanten ingezet werden. Zelfs wanneer er al niets meer te oogsten was, moesten we toch vanwege het bevel voor de planning tot zes uur ’s avonds op het natte veld doorgaan.

Van Oezbekistan naar Moskou

In die tijd was ik van plan om te gaan studeren aan de universiteit van Moskou. Voor de toelatingsexamens in het hoofdvak literatuur slaagde ik met de aantekening ‘zeer goed’, maar toch werd ik niet aangenomen omdat er per studieplaats acht sollicitanten waren. Ondanks dat keerde ik niet terug maar bleef in Moskou. In deze tijd heb ik veel over mijn vader nagedacht. Wij kinderen haatten hem. We waren altijd blij wanneer hij van huis wegreed.

Buiten het gezin gedroeg hij zich heel anders. Hij was oudste in een familie en daarom zochten de mensen hem op om bij hem raad te halen. Vader bad vaak want hij was een strenge Moslim. In het bijzonder hield hij er van om de mullah thuis uit te nodigen, waarbij hij hem elke keer vroeg om de heilige boeken mee te brengen, zodat deze hem daaruit voorlas. Daarbij kon hij zelfs huilen. Hij was zelf ongeschoold maar hij waardeerde de kennis en daarom maakte hij het voor alle kinderen mogelijk om een opleiding te volgen aan een hogeschool. Vader was heel gastvrij en er kwamen veel gasten naar ons toe. Op een keer bracht vader een emmer honing mee, die vanzelfsprekend slechts voor de gasten was en voor ons kinderen gesloten werd bewaard. Per ongeluk werd ook de kater in deze afgesloten ruimte opgesloten. Toen hij tot zijn nek in de honing zat, schreeuwde hij vreselijk. De kater werd gered, maar de honing was door de vele kattenharen voor onze gasten niet meer te gebruiken. Uit louter spaarzaamheid werd de honing van de kater afgeschraapt en nu mochten ook wij er van eten.

Ik heb me steeds weer afgevraagd waarom mijn vader zo tegenstrijdig was. Aan de ene kant wijs en goedig maar aan de andere kant zo wreed. Misschien lag het ook aan zijn eigen kindertijd en opvoeding.

Mijn broer en ik zijn een tweeling en op 12 juli geboren, een grote orthodoxe feestdag, namelijk de dag van de heilige apostel Petrus en Paulus. Mijn grootmoeder van mijn moederskant smeekte mijn vader om mij naar aanleiding van de feestdag de naam *Paulina* en mijn broer de naam *Peter* te geven, want ze was een heel religieus mens. Maar mijn vader deed dat niet. In plaats daarvan noemde hij mij *Schirinaj* ('zoete maan') en mijn tweelingbroer *Schakar* ('suiker'). De tranen en wensen bereikten toch de hemel. Vandaag werk ik bij een groep gelovigen in Moskou en mijn broer Schakar is prediker bij een groep gelovigen in Oezbekistan. Ook ben ik mijn vader heel dankbaar dat hij mij – onwetend – profetisch de passende naam gaf: 'Zoete maan'. De maan zelf heeft geen licht. Hij reflecteert slechts het licht van de zon. Mijn leven zonder God zou precies zo donker zijn, als ook de maan zonder zonlicht donker zou zijn. Er is voor mij een dag, waarin de zon in mijn leven kwam. Dat was, toen de Heer Jezus mijn leven in het heldere licht gezet heeft. En in dit licht is het gemakkelijk om te leven en blij te zijn! Hij, de grote en eeuwige zon, vervult sindsdien mijn ziel. Mijn huis en de hele wereld begonnen voor mij met heel nieuwe kleuren te stralen. Waarachtig: Christus is de 'Zon der gerechtigheid' (Maleachi 3:20) en 'Zijn mond is zoet en alles aan Hem is liefelijk' (Hooglied 5:16).

Van zoeken naar vinden

De eerste prediking over de Heer Jezus hoorde ik in 1988 in de tijden van 'perestrojka en glasnost' op de Arbat, die wereldberoemde winkelstraat in Moskou. Ik slenterde doelloos over de Arbat (en precies zo doelloos was mijn leven in die tijd met dertig jaar) en hoorde, hoe daar een man uit de Bijbel predikte. Ik bleef staan, alsof mijn voeten plotseling aan de bestrating waren

vastgegroeid. Zijn woorden kwamen rechtstreeks in mijn hart. Iets waarnaar ik lang had verlangd, werd plotseling opgewekt. Met één keer zag ik mij zelf met de hele eeuwigheid geconfronteerd. Eindelijk kreeg mijn zoekende ziel de waarheid over de hemel en de eeuwigheid te horen.

Ik nodigde voor de volgende dag deze man bij mij thuis uit. Hij moest mij beslist meer over het geloof in deze Jezus vertellen. De prediker heette *Viktor Pawlowitsch*. Viktor was 60 jaar oud. Twaalf jaar daarvan had hij vanwege zijn geloof in de gevangenis doorgebracht. Hij bezocht me al 's morgens vroeg en ging pas zo laat weg 's avonds, dat hij nog net de laatste trein van de metro kon nemen. De tijd vloog voorbij. Ik heb daarbij überhaupt niet gemerkt, dat we de hele dag niets gegeten hadden. Ik had zelfs niet aan een kopje thee gedacht. Voor de eerste keer bespeurde ik, hoe mijn ziel gevoed werd. Aan het einde van het gesprek riep ik vol zekerheid uit: 'Ik geloof in Jezus Christus! Wat moet ik nu doen?' Hij antwoordde: 'Onthoudt twee dingen goed, die de Bijbel ons leert. Ten eerste: Leidt een rechtschapen leven. Ten tweede: Verkondig het evangelie. 'Want met het hart gelooft men tot gerechtigheid en met de mond belijdt men tot behoudenis' (Romeinen 10:10).

Als zendelingen op de Arbat

Meteen de volgende dag ging ik na het werk de stad in (op de Arbat), om ook de andere mensen het evangelie te vertellen. Het verbazingwekkende in die 'perestrojka' tijd, die net begonnen was, was voor mij dat men nu in het openbaar openlijk alles zeggen en horen kon. Duizenden mensen liepen toen door de Arbat, slechts om dit wonder te beleven. Hoe is het dan mogelijk, om dat luid uit te spreken wat men vroeger nog helemaal niet waagde te denken? Over het algemeen waren het politieke groeperingen, die daar heftig met elkaar discussieerden.

Schirinaj evangeliseert op de Arbat in Moskou

Ik liep naar de Arbat, en ik was zo vervuld, alsof ik de hele openbaring van het hele heelal in mij had: 'Christus is voor onze zonden gestorven, voor ons opgestaan en komt voor de tweede keer terug om ons tot Zich te nemen'. Ik ging niet zonder doel, ik droeg een vaste geloofszekerheid in mij: 'Hier zijn ze, de arme en ongelukkige mensen, ze dwalen doelloos door hun leven en kennen niet de ware vreugde. Nu zal ik hen van Christus vertellen, en het zal hen meteen goed gaan'. Als eerste drong ik mij middenin een politieke groep en stelde de provocerende vraag: 'Nou, waarover discussiëren jullie eigenlijk? Dat is toch pure nietigheid! Weten jullie dan niet, dat Christus voor onze zonden gestorven

is? Op de derde dag is Hij opgestaan en komt spoedig weer! Waarom voeren jullie deze belangeloze strijd? Men moet zich laten redden!’ Toen keerden alle gezichten zich opeens naar mij toe en ze begonnen vragen te stellen. Maar uit de Bijbel kende ik bijna niets. Ook ontbrak het mij aan een indrukwekkende levenservaring. Maar toch had ik op alle vragen één en hetzelfde antwoord: ‘Geloof, dat de Heer Jezus voor ons gestorven is, opgestaan is en leeft, dan komt er een helder licht in jullie leven en jullie zullen zien wat werkelijk belangrijk is’. Pas later zag ik dat het ook zo in de Bijbel geformuleerd is: ‘De Heere gebod ons al deze inzetten te onderhouden en de Heere, onze God, te vrezen, opdat het ons altijd wel zal gaan en Hij ons in het leven zou behouden, zoals dit heden het geval is’ (Deuteronomium 6:24).

Eén van de luisteraars meende dat men het bestaan van God niet zou kunnen bewijzen. Maar ik weet, dat men in zijn hart zich kan laten overtuigen van Zijn tegenwoordigheid. Inderdaad heeft men niet veel wijze woorden nodig – alles is toch volgens het woord van de Heer Jezus eenvoudig te begrijpen: ‘Ik ben de weg en de waarheid en het leven’ (Johannes 14:6).

Foto

Schirinaj op de Rode Plein in Moskou voor het Lenin Mausoleum.

In deze richting gaat ook de uitspraak van *Martin Luther*, dat het evangelie voor zowel een koning als ook voor een molenaarsdochter op dezelfde wijze toegankelijk is. Blijkbaar houden de mensen er van om de waarheid ver weg te zoeken zoals het in het volgende verhaal over *Hodscha Nasreddin* tot uitdrukking komt:

Op een dag knielde *Hodscha* zoekend in het huis van zijn burens: ‘Wat heb je verloren?’, vroeg de buurman, toen hij hem zo zoekend zag. ‘Mijn sleutel’, antwoordde hij. De buurman hielp hem daarop om de sleutel te zoeken. Na enige tijd zonder succes vroeg de buurman: ‘Waar heb je de sleutel eigenlijk laten vallen?’ – ‘Nou, thuis’, antwoordde *Hodscha* rustig. ‘En waarom zoek je dan bij mij?’, vroeg de verbaasde buurman. Daarop zei *Hodscha*: ‘Omdat het hier lichter is’.

In het leven zijn er veel plaatsen waarvan wij denken dat het daar ‘lichter’ is, maar wat heeft dat voor nut, wanneer daar de ‘Sleutel’ – Jezus Christus – ontbreekt?

Toen ik na deze eerste toespraak naar huis ging, liep een jongeman met lang haar en gescheurde jeans mij achterna: ‘Ik ben ongelovig maar ik merk, dat in uw woorden waarheid is’. Weifelend, wat ik doen zou, informeerde ik naar het

adres van een protestantse kerk en bracht hem naar Malyj Wusowski. Ik was verbaasd, toen deze zeventienjarige *Boris* uit Nowosibirsk dan naar de kansel ging om daar boete te doen. Hij knielde neer, terwijl ik hem vanuit de galerij observeerde.

Foto

Schirninaj evangeliseert ook in de winter in de straten van Moskou.

Daarbij werd me duidelijk: Dat is het teken voor mij, wat ik met mijn leven wil doen. Ik zag mijn opdracht om jeugdigen zoals *Boris* het evangelie te brengen. Hij beleefde de omkeer van zijn leven.

In de loop van de tijd bezocht ik ook de gevangenis van Mochaisk (100 km ten westen van Moskou) en zag daar vele jongeren gevangen zitten. Anders dan bij *Boris* had niemand hen voor verkeerde wegen gewaarschuwd. Zulke lotgevallen laten zich kort beschrijven: De mens leeft de eerste helft om de tweede helft te verprutsen. Lopen we zonder God niet allen gevaar om te struikelen? ‘Het grootste deel van ons leven wordt door fouten of domme dingen bestempeld. Een belangrijk deel verloopt in passiviteit en bijna het hele leven bestaat daarin, dat wij dat niet doen, wat we zouden moeten doen’ (*Henry Beyle Stendhal*).

Op een andere keer kwam er na een toespraak op de Arbat een jongeman genaamd *Sascha* naar me toe: ‘Ik heb besloten om vandaag zelfmoord te plegen, want mijn vriendin, van wie ik heel veel houd, is dodelijk verongelukt’. Hij was ongeveer 18 jaar oud. Ik heb hem lange tijd gesmeekt om zijn leven niet weg te werpen: ‘*Sascha*, jij bent nog heel jong, je hebt alles nog vóór je. Ik kan jouw verdriet begrijpen. Maar geloof me: God heeft een weg voor jou. Het zal op de één of andere manier goed komen’. Maar het is moeilijk om een mens er vanaf te brengen, wanneer hij zijn besluit al serieus heeft genomen. Wat meer uit hulpeloosheid zei ik hem helemaal aan het einde: ‘Weet je, ik wil graag voor je bidden. Mag ik dat? En daarna kan je doen en laten wat je wilt’.

Foto

Schirinaj verspreidt evangelische brochures op het Rode Plein in Moskou

Hij vond dat goed. Ik bad. Toen we afscheid namen, dacht ik slechts: ‘Heer, wat zal er van hem worden?!’

En God antwoordde mij na twee jaar: Toen ik weer een keer evangeliseerde op het station, kwam plotseling deze jongeman op me af: ‘Herkent u me niet? Ik dank u. Ik zal deze avond en het gebed nooit vergeten!’. Wat was dat voor een vreugde voor mij! Niet slechts, dat hij het zware verlies had overwonnen. Hij was tot geloof gekomen en bezocht regelmatig een kerk.

Het was in de winter op een station van Moskou. Honderden evangeliën en Nieuwe Testamenten had ik aan de soldaten uitgedeeld. Op een dag zaten er in de stationshal heel veel dienstplichtigen uit Dagestan. Daarom sprak ik spontaan over Allah, de profeet Mohammed en de Heer Jezus. De mensen uit Dagestan en Tsjetsjenië (beide Russische republieken in Noord Kaukasus) zijn over de Russen heel verbitterd omdat zij hun land hebben verwoest. Christus is volgens hun begrippen een Rus, dus waarom zouden ze Hem nodig hebben? Tijdens de verkondiging riepen de soldaten mij toe: ‘Bij ons dragen de vrouwen hoofddoeken!’ Ik had om mijn nek een doek gebonden en zei tegen hen: ‘Jongens, ik zal meteen de hoofddoek opzetten’. Toen kwam er een jongen naar me toe en vroeg mij: ‘Mag ik het u op onze manier ombinden?’ Hij bond mij de hoofddoek op de wijze van de Tsjetsjenen, dat is met bedekt voorhoofd. Met een kreet als: ‘Dat is één van ons! Zij is de onze!’, begon de hal te applaudiseren. Na de toespraak namen veel Dagestanen de evangeliën aan. Ik hoorde hoe één van de soldaten tegen een ander zei: ‘Het is niet goed dat we dit boek met vuile handen aannemen. Het is toch heilig. We moeten onze handen gaan wassen’.

Onder de moslims zijn de Tadzjiekken het meest toegankelijk voor het evangelie. Men hoeft het hen helemaal niet pas na een aanknopingspunt van de Koran te vertellen, want vanwege de eindeloze innerlijke onrust zijn velen door de Islam vreselijk teleurgesteld. Pas geleden kwam er iemand uit Tadzjikistan genaamd *Sali* naar me toe en vertelde van de jihad (Arabisch), de heilige oorlog van de moslims, waarbij zijn drie broers waren gesneuveld. ‘Ik ben trots op mijn broers’, zei hij, ‘omdat zij in de hemel komen, maar dat wat u hier doet is een betere jihad. U verstopt zich namelijk niet in een hinderlaag. U voert een ‘open’ oorlog. In onze jihad schiet men jou in de rug en je ziet niet eens, wie het was’. Wanneer er overal zo’n heilige oorlog, zo’n ‘jihad’, zoals hij zei, gevoerd zou worden, zoals wij die hier op het station voeren, dan zouden zijn broers nog in

leven zijn. Hij bedankte me voor dat wat hij gehoord had en nam het evangelie mee.

Gevangen in het occultisme

De volken in Centraal Azië zijn erg in het occultisme en in contacten met de duistere machten verstrikt. In elke straat woont minstens één of andere tovenaar. Er is een regelrechte overdrachtspraktijk van deze ‘krachten’, meestal aan de familie. Naar de woorden over Christus luisteren deze mensen aanvankelijk rustig, maar na bepaalde tijd beginnen ze heel opvallend te geeuwen, zodat men daar heel misselijk van wordt. Als ze door gebed van deze duistere machten bevrijd worden, wordt dat vaak lichamelijk merkbaar: Ze hebben schuim op de mond, de ogen vallen neer, hun gezicht vertrekt, en ze kunnen de naam ‘Jezus’ niet herhalen, maar stootten slechts onbegrijpelijk klanken uit. Maar na het gebed, wanneer de donkere machten verdreven zijn, worden hun gezichten plotseling ontspannen en ze stralen van vreugde.

Vaak wordt deze verbinding met occulte machten van de ene generatie naar de andere doorgegeven. De schoonvader van mijn vader (mijn vader had als Moslim tegelijkertijd twee vrouwen) woonde in de bergen en bezat slangen, waarmee hij sprak. Hij beschikte over eigenaardige wonderkrachten. Vandaag nog maken sommigen, die hem herinneren of de oudsten die iets van hem hebben gehoord, nog een bedevaart naar zijn graf.

De mensen zijn zich bij deze oppervlakkige hulp er niet van bewust, aan welke machten ze zich gebonden hebben en dat ze daarmee het eeuwige leven voor zich sluiten. In 1 Petrus 5 vers 8 worden we vermaand: ‘Wees nuchter, waakt. Uw tegenpartij, de duivel, gaat rond als een brullende leeuw, op zoek wie hij zou kunnen verslinden’.

De eerste kinderen van de tweede vrouw van onze vader zijn eerst allebei na elkaar gestorven. En daarna zei de vader: ‘Wanneer het volgende kind geboren wordt, zal ik hem mijn toverkracht doorgeven en het zal leven’. Zo werd mijn oudste halfzuster geboren een lieve en goede vrouw. Ze beschikt daadwerkelijk over magische bekwaamheden. Bijvoorbeeld kan ze mensen genezen – afhankelijk van de ziekte gebruikt ze daarbij een zwarte of een witte kip. Door het slaan op de tamboerijn kan ze dingen uit het leven van mensen ervaren. Toen ik haar vroeg, om met al deze machten te breken, dacht ze wel na maar vroeg een bedenktijd van 40 dagen. Daarna antwoordde ze mij: ‘Ik kan het niet’. Hier is een mes, ook wanneer je me daarmee zou steken, kan ik er toch niet mee breken, ik kan je ook niet alles zeggen’. De vijand van de mensen, de duivel, houdt de zielen van hen, die in zijn dienst staan, in zijn greep. Ik bid verder voor haar.

De kracht van God

God is sterk en doet ook vandaag nog wonderen. Enige tijd geleden vertelde ik een Kazak in mijn dorp van Christus. Ik wilde hem een evangelie schenken,

maar hij zei: 'Ik heb er al één. Ik liep op een keer door de straat en zag, hoe daar een grote vuilnishoop brandde. En daar gebeurde een wonder: De hoop stond in lichterlaaie, maar het boek wat daarin lag, überhaupt niet. Ik verbaasde me en wachtte af. Toen nam ik dit boek uit de gloed en las wat daarop geschreven stond: *Het Nieuwe Testament van onze Heer Jezus Christus*. Ik pakte het in de hand, hoewel ik een moslim ben. Een boek, dat in het vuur niet verbrand, moet een heilig boek zijn. Hoe zou ik het kunnen laten liggen! En wanneer ik nu op het veld honingmeloenen bewaak, dan lees ik er steeds in. Dit boek bewaar ik steeds onder mijn hoofdkussen'.

Versterking op de Arbat

In mei 1991 was *Werner Gitt* met zijn team voor evangelische lezingen naar Moskou gekomen. Bij deze gelegenheid leerden wij elkaar ook kennen. Ik nodigde hem en zijn team uit om mij een keer op de Arbat te begeleiden. Toen we daar aankwamen, stelde ik voor, dat hij toch hier een straatprediking zou houden, waarop *Werner* bezwaar maakte dat hij nog nooit op straat gepredikt had. Zonder daarop in te gaan, riep ik de passerende mensenmenigte toe om even stil te staan: 'Onder ons is een professor uit Duitsland. Hij zal ons nu iets heel belangrijks en interessants zeggen. Toen hij dan merkte dat de mensen ingespannen luisterden, sprak hij met enthousiasme ongeveer 40 minuten. De mensen namen aan wat hij zei. Aansluitend verdeelden we zijn boeken in de Russische taal. Ze waren in korte tijd allemaal weg.

De staatsgreep van Moskou in 1991

Met dankbaarheid herinner ik hoe ik in augustus tijdens de staatsgreep (staatsgreep van orthodoxe communisten onder leiding van vicepresident *Gennadij Janajew*) 4000 Nieuwe Testamenten aan de soldaten bij de Manege plaats (in de buurt van het Rode Plein) en bij het Witte Huis, het regeringsgebouw in Moskou, verspreidde. Er heerste een onheilspellende doodse stilte. De pantservoertuigen van de communisten betrokken hun stellingen. Er omheen stonden mensen, maar niemand sprak met de anderen. Ik kan me nog herinneren hoe ik op een hoogte stond, de Bijbel boven mijn hoofd opstak en de soldaten smeekte: 'Doodt ons niet, God wil het niet, God wil geen bloedvergieten. Christus gaf Zijn leven voor ons, zodat wij elkaar zouden liefhebben. Wij allen zijn broeders en zusters en wij hebben een Vader in de hemel'.

In deze bedreigende stilte rekende ik erop om iedere seconde een kogel door mijn hoofd te krijgen. Wanneer ik dat hier noem, dan wil ik niet mij presenteren als een bijzonder heldhaftig iemand, want dat was ik zeker niet. Maar slechts om te bevestigen, dat God mij in deze situatie een niet te begrijpen onverschrokkenheid heeft geschonken. Tijdens de staatsgreep raadde een medewerker van het Bijbelgenootschap mij aan om mij toch nu niet op de Bijbel te beroepen, maar slechts het decreet van *Jeltsin* voor te lezen, waarin hij de

deelnemers van de staatsgreep als onrechtmatige machthebbers verklaarde. Daarop antwoordde ik: ‘Ik wil niet voor *Jeltsin* sterven, ik ben om Christus’ wil hierheen gekomen’. De Bijbel had mij geleerd om niet bang te zijn, ook niet voor de dood. De Heer roept ons op in Zijn Woord ‘gelegen en ongelegen te verkondigen (2 Timotheüs 4:2).

Wanneer ik op mijn leven terugblik, zie ik het unieke plan van God. Hij heeft mij uit een grote familie gehaald om ver weg alleen in Moskou te wonen met het enige doel om mensen te helpen om de Heer Jezus te leren kennen.

Gedachten over de eeuwigheid

Over het eeuwige na te denken, is een diep verlangen van onze ziel. We lezen in Prediker 3 vers 11 dat God ‘de eeuw in hun hart gelegd’ heeft. Volgens mijn ervaring ontstaan deze gedachten in ons al in onze vroege kindertijd. Ik was nog heel klein toen ik voor de eerste keer met de dood geconfronteerd werd. Eén van mijn ooms was gestorven. Ik vroeg de volwassenen: ‘Waarom ligt mijn oom als versteend en beweegt zich helemaal niet. En wat zal er van hem worden?’ Men verklaarde mij, dat hij nu in de aarde gelegd werd. Ik vroeg verder: ‘En wanneer komt hij terug?’ Toen kreeg ik een antwoord waar ik heel erg van schrok: ‘Nooit!’ Ik begon dat op mij zelf over te dragen: wanneer ik sterf, dan zal ik ook nooit meer terugkeren.

Met vijf jaar begon ik met verlangen cijfers te leren. Eerst telde ik tot tien, en daarna hield ik me bezig met grote getallen: 100, 1000, Zelfs het woord triljoen heb ik geleerd. Ik wilde weten, welk getal wel beantwoordt aan ‘nooit meer’. Maar mij werd gezegd, dat er na triljoen niets meer bestaat. In de familie dachten daarom allen, dat ik op een keer een grote wiskundige zou worden, maar slechts mijn ziel wist waarom ik deze getallen nodig had. Ik trok me terug in een eenzaam hoekje en telde op mijn vingers af, hoelang ik er niet zou zijn wanneer ik zou sterven. Wanneer ik ‘triljoen’ uitsprak, dan was dat voor mij een voorstelling van eeuwigheid. Ik ondervond het als lichtblauw en stelde het mij voor als een wonderbaar leven. Maar daar zou niemand kunnen komen. Zo had men het mij – ook onbewust – bijgebracht. Daarover begon ik bitter te huilen, want ik vond dat de grootste ongerechtigheid in de wereld om daar niet te kunnen komen. Ik telde vaak op mijn vingers en de gedachten over de eeuwigheid lieten me niet meer los. Ze toonde zich aan mij steeds hetzelfde: lichtblauw, majestueus, stil en heel mooi. Dit geheim heb ik toen met niemand gedeeld. Ik vreesde, dat de volwassenen met hun ‘nooit meer’ mijn lichtblauwe eeuwigheid nooit zouden begrijpen. Ik ben ten diepste ervan overtuigd: Wanneer we ons alle ervaringen uit de kindertijd zouden kunnen herinneren, dan zouden wij vele wonderbaarlijke dingen zien.

Mijn balans

Ik verwonder me over mijn leven en leer om me volgens de woorden van de Heer te verblijden: ‘Verblijdt u altijd, bidt onophoudelijk. Dankt in alles, want

dit is de wil van God in Christus voor u'(1 Thessalonika 5:16-18). Ik wil graag leven, omdat mijn leven een zin en een doel heeft: Het is Jezus Christus, Die mij eeuwig leven geeft. Als kind ondervind ik het als onrechtvaardig, dat er een eeuwig leven is en volgens mijn toenmalige voorstelling niemand daarheen kan komen. Nu weet ik, dat deze gedachte voor een deel juist was: Het eeuwige leven bereikt werkelijk niemand maar zo terloops. Ook in alle oneindigheid is het nooit en nimmer te hebben. Maar door de Heer Jezus, en slechts door Hem alleen, is het te bereiken (Johannes 14:6). Verkeerd was daarom mijn gedachte, dat ik daar niet zou kunnen komen. Sinds de Heer Jezus in mijn hart is, ben ik er zeker van: Hij is de garantie van mijn eeuwig leven. Aan het kruis heeft Hij het voor mij verworven.

Er zijn al twintig eeuwen voorbijgegaan, na de grote aardbeving (Mattheüs 28:2) die het graf met de daarin begraven Zoon van God geschud heeft. Nog eeuwen daarna geldt voor ons de vraag van de engel: 'Wat zoekt u de Levende bij de doden? Hij is hier niet, Hij is opgestaan' (Lukas 24:5-6). Deze oproep schokt ook vandaag nog het menselijk ongeloof en maakt vele zielen wakker tot een nieuw leven. Hij leeft, en Hij is met ons, zoals Hij het beloofd heeft: 'En zie, Ik ben met u alle dagen tot aan de voleinding van de eeuw' (Mattheüs 28:20). Ieder, die daar van harte op ingaat, kan het ervaren. Elke dag komen duizenden mensen in de meest verschillende regio's van de wereld tot geloof in Christus: Ze geven Hem hun hart en vinden in Hem zin en vreugde. 'Christus, dat is onze vreugde, dat is onze rijkdom, dat is ons alles!' (*Seraphim Sarowski*).

Ik heb u van enkele stations van mijn leven verteld, en u hier en daar in enkele uitgekozen belevenissen meegenomen. Ze waren niet strikt chronologisch geordend. Soms blikte ik terug, om dat wat ik pas had opgeschreven voor een geschikte achtergrond uit vroegere beleefde dingen begrijpelijk te maken. Met dat alles wil ik graag het belangrijkste betuigen: Jezus Christus is de Zoon van de levende God. Hij is het antwoord op al onze vragen. Hij is de enige solide zin van het leven. In Hem is al mijn rijkdom en Hij is mijn onophoudelijke liefde. In Hem ben ik geborgen voor tijd en eeuwigheid.

Schirinaj Dossowa, Moskou (uit Oezbekistan).

AMERIKA

Paraguay

Paraguay omvat een oppervlakte van 406.752 km² en is daarmee ongeveer 14% groter dan Duitsland (357.022 km²). De 5,36 miljoen inwoners maken toch slechts 6,6% van het aantal inwoners van Duitsland (82,5 miljoen) uit. Dat is ongeveer het getal van de inwoners van Berlijn (3,4 miljoen) en Hamburg (1,7 miljoen) samen.

Van 9 tot 28 augustus 2001 waren wij (mijn vrouw en ik) in Chaco in Paraguay voor lezingen uitgenodigd. Een goed gevuld programma wachtte op ons met twee evangelisatie acties – de één in Blumental en de andere in de sporthal van Fernheim. Uiteindelijk kwamen er elke avond 1500 tot 1800 personen. Bovendien waren er lezingen bij de Chaco conferentie en bij de docentenvereniging gepland.

Chaco in Paraguay is een deel van de Gran Chaco, een groot landschap in centraal Zuid-Amerika. Dit strekt zich uit over een reusachtige vlakte van ongeveer 800.000 km² tussen de Paraná rivier en de Andes. Het landschap behoort bij de drie landen Paraguay, Bolivia en Argentinië. Het klimaat is subtropisch en de vegetatie bestaat uit oerwoud en savanne.

Voordat de Duitse kolonisten in Chaco kwamen, woonden daar vier verschillende Indianenstammen, de Lenguas, de Chulupies, de Guarinies en de Adjoreos. Zij waren nomaden die zich voedden met wat er in deze gebieden voorkwam: vruchten, dieren en honing van wilde bijen en wespen.

Regelmatig horen we de mening dat men de oervolken in hun cultuur en levenswijze zo moeten laten als ze zijn. In geen geval moet men hen het evangelie brengen want ze zijn gelukkig en tevreden. Klopt dat werkelijk? Toen de Indianen nog ongerept van alle beschaving leefden, hadden ze het als nomaden zwaar omdat het karige landschap van de Chaco slechts spaarzaam voldeed aan de behoefte van voedsel. Daarom moesten ze al na korte tijd hun kamp weer afbreken om op een andere plaats naar voedsel te zoeken. Hierbij waren hun kinderen en de ouderen vaak een hindernis. Voor dit ‘probleem’ had men in de ware zin van het woord een moorddadige remedie. Als er te veel kinderen waren dan strooide men de pas geboren zand in hun mond totdat ze op een vreselijke manier stikten. Oude mensen die het verder trekken niet bij konden houden, verging het niet beter. Ook van hen ontdeed men zich heel snel: men groef een gat en stelde de oude en de zwakke mensen loodrecht daarin. Het gat werd dichtgegooid en op een gegeven ogenblik beëindigde de dood hun kwellings.

Een jonge man zet consequent zijn besluit door

Dat ook deze Indianen hun leven, hun instelling en hun omgang met elkaar kunnen veranderen, wanneer ze het evangelie aannemen, ervoeren wij bij een ontmoeting met *Gerhard Hein*. Op een middag waren we bij hem en zijn vrouw *Irma* uitgenodigd om koffie te komen drinken. Zijn levensloop heeft diepe indruk op mij gemaakt. In jonge jaren nam hij een besluit, dat zijn eigen leven en dat van duizenden Indianen zou veranderen. Hij ging naar de Chulupies, leerde in een moeizaam minutieus werk hun moeilijke en voor ons geheel andersoortige taal en vertaalde voor hen de Bijbel.

De vrucht van zijn werk kunnen we vandaag waarnemen: Eén van de Indianen, die nog het vroegere nomadenleven kende, bracht de verandering in zijn volk met de woorden tot uitdrukking: ‘Wie een keer een stuk brood heeft

gegeten, wil nooit meer naar de Chaco terug'. En daarmee bedoelde hij het oude bezwaarlijke nomadenleven. Maar dat is nog niet alles. De beslissende verandering kwam met het gebruik van de Bijbel. Daardoor werd het bedrukkende geesten- en demonengeloof van hem weggenomen. Ze beschikken intussen over eigen samenkomsten en organiseren in hun stam zelfstandig evangelisatie acties. Bij het bezoek aan een radiostation observeerden we een Indiaan, die uit de Bijbel een tekst voor een live uitzending voorlas. Er is intussen bij de Chulupies een duidelijke verbetering van levenskwaliteit opgetreden. Ze leven niet meer zoals vroeger van het spaarzame, wat ze in de schamele wildernis vonden, maar wonen vandaag de dag samen met de Duitsers in de, door hen aangelegde, nederzettingen. Het zijn de kolonies Fernheim, Neuland en Loma Plata in Chaco. Voor hun kinderen zijn er school- en beroepsopleidingen en velen hebben een vaste baan. Ze wonen in eigen huizen, ontvangen medische en sociale verzorging en zijn deelnemers van de infrastructuur die de Duitsers ontwikkeld hebben. Maar het belangrijkste is: Door de Bijbel en door dat, waarvan Gods Woord spreekt, dus van Jezus Christus, hebben ze het eeuwige leven gevonden.

Tijdens het koffiedrinken dacht ik: Onze media berichten uitvoerig over allerlei zeges in de sport, over verkiezingszeges, over succes van politici, managers, toneelspelers en modellen. In talkshows presenteren zich allerlei mensen uit het openbare leven en verdedigen hun politieke visies of hun levensconcepten. Ze bedelven ons met hun vaak banale biografieën en ze verfraaien de vlekken van hun leven voor de lezers.

De daden van *Gerhard Hein* staan niet in de krant en komen ook niet op televisie en toch heeft hij meer gedaan dan al diegenen, die door de media zo aangeprezen en geëerd worden. Hij heeft veel mensen die anders voor eeuwig verloren waren geweest, geholpen om het eeuwige leven te vinden. De beweging die door de Bijbel op gang werd gezet, is in geen geval gestopt. Van generatie tot generatie wordt de goede boodschap van redding door de Heer Jezus nu doorgegeven. Zo zijn nu ook vele Chulupie Indianen geschreven in het boek van het leven en hebben een wonderbare toekomst in het vooruitzicht.

In een terugblik ziet *Gerhard Hein* op zijn leven, dat het de moeite waard is geweest. In de eeuwigheid zullen eenmaal velen de Heer Jezus daarvoor danken, dat Hij deze man tot een bijzondere dienst geroepen heeft. Maar nu willen we *Gerhard Hein* zelf horen. De titel van mijn inleiding is een samenvatting van zijn verhaal.

G5: Een leven voor de Indianen

Op 10 juli 1929 werd ik in Steinfeld, een dorp van de Mennonieten in de Oekraïne geboren (district Jekaterinoslav), dat in die tijd uitsluitend door Duitsers bewoond werd. Het waren moeilijke tijden, waar mijn ouders, *David* en *Anne Hein* geboren *Epp*, en ook vele andere gelovigen doorheen moesten. Ze

hadden een zekere welstand gekregen door hun ijver. Daarom werden ze aangeduid als *Koelakken*¹² en hun stemrecht werd zonder meer afgenomen. De heffingen van de gewasopbrengsten, die ze meteen moesten betalen, grensden in hun hoogte aan het onmogelijke. De situatie van vader werd nog verzaamd doordat hij in de gemeente actief was en ook deelnam aan de Woordverkondiging. En zo groeide in hem de wens om met zijn gezin te

12 **Koelak** (Russisch): aanduiding voor de Russische grote en middelgrote boeren, die volgens de landbouwregels van *P.A. Stolypin* (1906-1907) niet in de MIR (dorpsgemeenschap) geïntegreerd waren en hun land met geen arbeiders uit de familie bewerkten. In het verloop van de maatregelen van de collectivisatie (onder dwang samenvoegen van kleine particuliere boerenbedrijven tot grote gemeenschappelijke staatsboerderijen) onder *Stalin* werden de Koelakken in 1929-1930 als vijandige 'klasse' geliquideerd (verbeurdverklaringen, verbanning uit de boerderijen, deportaties en het doodschieten).

emigreren. Vanwege een reis naar Moskou en Siberië had hij de aandacht van de Sovjets nog meer naar zich toe getrokken. Uiteindelijk werd hij op een nacht gevangen genomen en weggevoerd. Bij de vele verhoren ging het o.a. over de vraag: 'Welk doel had de reis naar Moskou?' Mijn vader noemde twee redenen: 'Ik bezocht familieleden en wilde bovendien te weten komen of er een mogelijkheid was om naar Amerika te emigreren'. Daarop kreeg hij het besliste antwoord: 'Dat jij Amerika nooit zal zien, daarvoor zal ik zorgen!'

In die tijd was er een voortdurende machtsstrijd tussen de Rode en de Witte partij en beide kanten voelden zich daarom onzeker. Dit leidde uiteindelijk tot de vrijlating van vader. Thuis aangekomen, werd het eerdere plan van de emigratie omgezet in de daad.

Foto

Op bezoek bij familie *Hein* in Chao (Paraguay) op 23 augustus 2001. Van links naar rechts: *Irma* en *Gerhard Hein, Werner Gitt*

In alle haast laadden wij de weinige spullen, die nog over waren gebleven (moeder had namelijk veel spullen weggegeven of goedkoop verkocht), op de auto en reden we weg. Daarbij kozen we niet zoals gebruikelijk de Dorpsstraat, maar namen voor alle zekerheid een zijweg naar het treinstation. Een bevriende Rus had aangeboden om deze reis met ons te maken. Al korte tijd nadat mijn ouders de boerderij hadden verlaten, werd dit door een verrader gemeld. Meteen

achtervolgden de vervolgers met een paardenspan ons om de vluchtelingen terug te halen.

En nu gebeurde er iets wat ik slechts als een wonder kan aanduiden: door een onverklaarbare reden sprongen de paarden van de vervolgers plotseling naar de kant en de wagen sloeg om. Eén van de achtervolgers brak een wervel zodat ze werden gedwongen om terug te keren en de klopjacht af moesten breken. Wat kan het wel zijn geweest, dat de paarden de weg versperde? Hadden ze iets gezien wat voor de ogen van de bestuurders verborgen bleef? Kan het ook hier de engel van de Heer zijn geweest, die eens bij Bileam in de weg stond en alleen door de ezelin gezien werd (Numeri 22:23-26)? Wat het ook geweest is: Gods hand was het, die ons gered en geleid had. Gods bescherming en bijstand mochten wij in Moskou ervaren en op 25 november 1929 behoorden wij tot de weinige mensen die Rusland mochten verlaten. Meerdere duizenden mensen, die zich ook in de voorsteden van Moskou hadden verzameld om te emigreren, werden gedwongen om in goederenwagens te stappen om naar Siberië te worden afgevoerd.

In de Duitse vluchtelingenkampen Prenzlau, Mölln en Hammerstein werd onze groep vriendelijk opgenomen. We werden goed verzorgd en kregen een verblijfsvergunning voor meerdere maanden. Van hieruit werd dan de verre reis naar Zuid-Amerika gepland en voorbereid. Er werden groepen gevormd, die geleidelijk Duitsland verlieten en in de richting van Zuid-Amerika (Brazilië of Paraguay) gingen.

We kwamen aan in Paraguay in Chaco, waar we een nieuw thuis vonden. Maar er was nog niet zoveel van te zien. Op het land, dat de regering in Paraguay ons had toegewezen, was alleen maar een drinkwateraansluiting en elk gezin kreeg als startuitrusting een tent en een spade. Nu begon er voor ons een hele nieuwe periode in ons leven. Alles was hier zo totaal anders en vaak ook best moeilijk. Nooit hebben mijn ouders daarover geklaagd, integendeel: Voor de wonderbare redding uit het land van angst en van schrik hebben ze steeds de Heer gedankt. Daar waren ze zeker van: De Heer had hen hierheen gebracht en daarmee een bepaald doel gehad. Hier mochten ze in alle vrijheid hun geloof beleven en niemand hinderde hen om hun Bijbel te lezen en openlijk over dat te spreken wat voor hen belangrijk was. Geleidelijk bouwde elk gezin hun huisje en zondagsscholen voor de kinderen werden opgezet. In de dagschool, die eerst in Gods vrije natuur gehouden werd, kreeg het Bijbelonderricht een vaste plaats. Er waren meerdere mannen in de groep die prediken konden. Ze planden en hielden meteen, toen de nederzetting ontstond, samenkomsten op zondag en lezingen en verschillende plaatsen evangelisatie samenkomsten.

Er waren slechts enkele jaren verstreken toen er ook in ons dorp zo'n samenkomst plaatsvond. Bij deze gelegenheid bekeerden zich ook mijn oudere broer en zus. Ik herinner me nog heel goed met welke vreugde hun harten vol waren en dat ze daarvan overliepen. Dat maakte een diepe indruk op mij dat ik me ook wilde bekeren. Met deze wens ging ik naar mijn moeder. Hoewel ik nog

geen vijf jaar was, nam ze mijn wens heel serieus. Op een manier die beantwoordde aan mijn leeftijd, legde ze me de heilsweg uit, namelijk dat wat de Heer Jezus voor ons gedaan heeft en wat Hij van ons verwacht. Na een gemeenschappelijk gebed ondervond ik ook deze diepe vreugde van de bekering.

En dit nieuwe leven, dat als teer plantje op de grond van de goddelijke genade mocht uitspruiten, werd ook in het bijzonder door mijn ouders in zorgvuldigheid en liefde verzorgd en bewaakt. Hen geldt mijn innigste dank.

Een andere belevenis, dat mij sterk heeft beïnvloed en mijn leven voor het grootste deel heeft mee bestemd, was het contact met de Indianen, de oorspronkelijke bewoners van de Chaco. Al meteen na de stichting van de kolonie Fernheim nam men contact met de Lengua stam op. Dit gebied was namelijk hun oorspronkelijk woongebied. Hoewel ze wel wat schuw waren, duurde het niet lang totdat ze dicht bij onze hutten kwamen. Zo ontstond er al snel een verstandhouding van vertrouwen en zelfs vriendschap. Waren zij het wel, en ook de andere stammen, waar God aan dacht toen Hij de Mennonieten naar de Chaco bracht?

Indianenvrouw met kind in Chaco.
Vandaag wordt het evangelie aan alle
Indianen bekend gemaakt, 2003.

Deze gedachte ontroerde in die tijd de harten van veel broeders en zusters in het geloof, en zo kwam het tot een stichting van de zendingsbond 'Licht van de Indianen'. We zagen in de Indiaan niet alleen maar een arbeider die ons behulpzaam was, om de Chaco te ontginnen, maar ook de medemens die behoefte had aan verlossing van zijn zonden, die door God met alles precies zo begaafd was als ook wij. Er ontstond een zendingswerk dat vandaag de dag nog bestaat.

Na de Chaco oorlog, die Paraguay met Bolivia in de jaren 1932-1935 voerde, kwamen de eerste Chulupies (ze noemen zichzelf *Nivacle*) in het gebied van de kolonies van de Mennonieten. Hierna zal ik me voor het grootste deel met deze stam bezighouden want tot deze Indianen heeft ons (mijn vrouw *Irma*, mij – ja, ons gezin) de Heer in het bijzonder gezonden.

Na het einde van de school in Fernheim (1947) werkte ik in een winkel van de coöperatie als verkoper. De dagelijkse omgang met de verschillende bevolkingsgroepen in onze regio was voor mij een bijzondere ervaring maar ook een uitdaging. Ik ondervond de wens om deze mensen nog op een heel andere

manier te helpen. Het was de stem van God, die mij eerst heel zacht, maar daarna steeds luider en duidelijker zei: 'Ik heb nog een opdracht voor jou'. En daarna beleefde ik zelf wat er in Jesaja 6:8 staat: 'Daarop hoorde ik de stem van de Heer, Die zei: Wie zal Ik zenden en wie zal voor Ons gaan? En ik zei: Hier ben ik, zend mij'. Hoezeer Jesaja daarvoor geworsteld heeft, tot hij dit antwoord kon geven, wordt ons niet verteld. Ik heb in ieder geval urenlang met mijn Heer over de opdracht gesproken totdat ik er Ja op kon zeggen. Zo kwam ik in 1949 als zendeling in het werk terecht, dat enkele jaren daarvoor door de Canadees *Jakob Franz* gesticht was. In dezelfde tijd begon ook *Kornelius Isaak*, die in de uitoefening van zijn activiteit als zendeling in 1958 door de Moro Indianen (zij zelf noemen zich in taal *Adjoreos*) gedood werd.

De Flessenboom is de gebruikelijke boom in Chaco. Hij kan de aanzienlijke dikte van twee meter bereiken, 2003.

Het zou te ver gaan als ik hier alle details zou vertellen, daarom beperk ik me tot enkele kernpunten van ons werk: De stam van de Chulupies, tegenwoordig ongeveer 9500 personen, waarvan er ongeveer 7500 in ons gebied wonen. Hoeveel het er vroeger waren kan ik niet met zekerheid zeggen in elk geval waren het er aanzienlijk minder.

Toen we met het werk begonnen, concentreerden we ons op de taalstudie. Hierbij kwamen we bijzondere dingen tegen, die er in andere talen niet zijn. Enkele van deze aspecten wil ik graag de lezers eens noemen, om de lezers op de principiële andere aard van deze Indianentaal tegenover Europese talen attent te maken. In het Nederlands kennen we de drie lidwoorden: 'de, het, een'. In de Lengua taal zijn er helemaal geen lidwoorden. Echter in de Chulupie taal zijn er 16 verschillende lidwoordvormen, die pijnlijk nauwkeurig in acht moeten worden genomen. Een voorbeeld moet dat duidelijk maken:

na nivacle = de man (bekend en tegenwoordig)

ja nivacle = de man (bekend, maar afwezig)

pa nivacle = de man (onbekend)

ca nivacle = de man (bekend, maar al gestorven)

Iha nivacche = de vrouw (gebruikt als het mannelijke na)

Ihja nivacche = de vrouw (gebruikt als het mannelijke ja)

Ihpa nivacche = de vrouw (gebruikt als het mannelijke pa)

Ihca nivacche = de vrouw (gebruikt als het mannelijke ca)

De meervoudvorm is mannelijk en vrouwelijk tegelijk zoals napi, japi, papi, capi – bijv. napi nivacle = de mannen precies zo

napi nivacche = de vrouwen

Bij dieren en zaken is de enkelvoudvorm als bij de mensen

(na, ja, pa enz.).

De meervoudsvorm is toch anders: nava, java, pava, cava (beantwoordt aan napi, japi, papi, capi).

Deze taalkundige bijzonderheden moeten bij de Bijbelvertaling natuurlijk streng in acht worden genomen. Voor deze redenen moeten bij het Lukas evangelie andere lidwoordvormen gebruikt worden dan bij de drie andere evangeliën, omdat Lukas als enige van de evangelisten geen ooggetuige was van dat wat de Heer Jezus gedaan en geleerd heeft. Aan het begin van het evangelie zegt hij: ‘Het heeft mij goed gedacht, na alles van voren af aan nauwkeurig onderzocht te hebben, het in geregelde orde aan u te schrijven, hoogedele Theófilus’ (Lukas 1:3).

Een ander voorbeeld: De uitdrukking ‘het Woord van God’ hadden wij met ‘cava Dios Lhasincôc’ vertaald, dus het lidwoord ‘cava’ gebruikt, die van een levenloos voorwerp spreekt. Op een dag kwam er een inheemse broeder naar me toe en maakte me attent op het verkeerde gebruik van de lidwoordvorm, want ‘het Woord van God’ is niet dood – het leeft en spreekt tot mij. Kort nadat ik dit gehoord had, las ik in het boek Jeremia en plotseling kwamen bij mij de tranen. Mij scheen de opdracht, die Jeremia moest uitvoeren (Jeremia 1:4-19), te groot en te moeilijk, en ik vroeg me af wat ik zou doen als ik zo’n opdracht zou krijgen? Door dit gesprek werd me duidelijk dat we de lidwoordvorm moesten veranderen. We hebben ze nu van ‘cava’ in ‘nava’ veranderd. ‘Nava Dios lhasinôc’ is sindsdien iets levends en aanwezig.

Met deze voorbeelden heb ik toch iets geanticipeerd want met de vertaling van de Bijbel konden we pas later beginnen. Eerst vertaalden we eenvoudige Bijbelse geschiedenissen, daarna de vier evangeliën en later het overige Nieuwe Testament. Intussen maakten we vele bekeringen mee en er werden samenkomsten gesticht. Het ontbrak ons aan behulpzaam schriftelijk materiaal voor de Bijbelstudie en de opbouw voor de gelovigen: Dit moest eerst vertaald worden en dat kostte veel tijd en kracht. Nu ondervonden we steeds sterker het gebrek, dat nog steeds het Oude Testament in de hele Bijbel ontbrak. Na ernstig gebed, waarin we om een geschikte informant¹³ als ook om wijsheid en doorzicht baden, gingen we aan het werk. Onze gebeden laten zich als volgt samenvatten: ‘Heer, toon ons, wat U in Uw Woord erin hebt gelegd en laat ons de geschikte woorden vinden, die dat treffend weergeven’. De Heer gaf genade voor deze onderneming. Dat de vertaling van Bijbelse begrippen en waarheden niet zo eenvoudig is, kan men zich voorstellen. Soms ontbreken begrippen, omdat ze in de cultuur en in het spraakgebruik van de Indianen helemaal niet voorkomen. In zulke gevallen moeten woorden worden gezocht en zo nu en dan

helemaal opnieuw gevormd worden om het begrip uit te leggen en in te voeren. Ook daartoe wil ik graag enkele voorbeelden noemen:

Toen we ons met Johannes 10 bezig hielden, kwamen we terecht bij het woord van de Heer Jezus: 'Ik ben de deur. Als iemand door Mij naar binnen gaat, zal hij behouden worden'. Bij onze vertaling schudde onze informant slechts zijn hoofd en meende: 'Dat kunnen wij in onze taal niet zeggen', en hij stelde voor om een andere formulering te gebruiken, namelijk 'ya Ihashi Ihavo'- en dat betekent: 'Ik ben de deurwachter'.

¹³ Om een goede begrijpelijke vertaling te maken, is het nodig om elke formulering door de inheemsen zelf te laten controleren. Wordt bijvoorbeeld de Bijbelse tekst ook goed begrepen? Worden uitdrukkingen goed gebruikt? Voor al deze werkzaamheden heb ik een Indiaan nodig, van wie de andere stamgenoten menen, dat hij taalgevoelig is en duidelijk spreekt. Deze voor het vertaalwerk onmisbare persoon noem ik hierna de informant.

Hierop schudde ik nu van mijn kant mijn hoofd en legde hem uit: 'Dat wordt hier niet bedoeld'. Na een lange discussie zei hij dan: 'Wat wij zouden kunnen zeggen, zou zijn: 'ya Ihashi'eshc'oya'. 'Ik stel een deur voor'. Dus: 'Ik ben als een deur'. Met deze formulering werden we het uiteindelijk eens.

Soortgelijks beleefden we met 1 Johannes 4:8, waar er staat: 'Want God is liefde'. Meteen dacht ik aan het voorbeeld 'Ik ben de deur' (Johannes 10:9). Misschien zou men hier ook kunnen zeggen: 'God stelt de liefde voor'- pa Dios ti vatencheyashesh'. De informant gaf zijn toestemming en meende, dat dit juist was en men het zo zou kunnen gebruiken. Daarop zei nog een ander: 'Dit zou verkeerd kunnen worden geïnterpreteerd en een criticus zou kunnen menen: 'God doet zo alsof'. Natuurlijk veranderden wij het woord en zeiden: 'pa Dios ti vanaclôfjanesh pa vatencheyash'. Dat betekent: 'God is geheel met liefde vervuld, niets anders heeft ruimte in Hem'.

In Johannes 19:30 was er door de verschuiving van sommige letters een grote fout ingeslopen. De Heer Jezus zei aan het kruis: 'Lhapa javaclhitesh Ihacôm'a', wat betekent: 'Ik heb alles volbracht'. Nu stond hier het woord 'vacla'esh', wat betekent: 'Het is niet voldoende'.

Wat bijzonder moeilijk bleek te zijn was het juiste gebruik van voorvoegsels en achtervoegsels, waarvan er ontelbare zijn. Door een verkeerde toepassing van deze woorddelen kan de zin niet alleen maar verdraaid, maar zelfs verkeerd worden. De veelvuldige mogelijkheden van vóór- en achtervoegsels vormen een onmisbare rijkdom van deze taal. Ze brengen er kleur in en maken de taal heel levendig. In de Chulupie taal kan men een hele serie van achtervoegsels vormen en deze aan een willekeurig werkwoord hangen. Door elk lid van de ketting wordt de zin stuk voor stuk uitgebreid. Wil men zo'n woord in het Nederlands vertalen, dan is een langere zin daartoe vereist. Daartoe een voorbeeld:

joc	ik ga
jo-qu-e	ik ga daarheen
jo-qu-esh-e	ik ga daarheen met een doel
jo-qu-esh—e-mey	ik ga daarheen met een doel, omdat een ander mij gestuurd heeft
joc-taj-esh-e-mey	ik ga daarheen met een doel, omdat een ander mij gestuurd heeft, maar zonder succes.

Hiermee wil ik graag het raampje sluiten, dat ons een kleine blik in de mogelijkheden en schoonheden van deze taal gaf. In een tijdsbestek van vier tot vijf jaar kon het Oude Testament vertaald en het Nieuwe Testament nog eens bewerkt worden. In Zuid-Korea werd de Chulupie Bijbel dan gedrukt en op 11 maart 1995 mochten we ze dan aan de stam van de Chulupies overhandigen.

En nu nog kort iets over hun reacties, die de Bijbelvertaling heeft opgeroepen: Door de cultuurverandering, waardoor ook onze Chulupie stam is gegaan en voor een deel nog steeds gaat, door de ontmoeting met het Christendom en in het bijzonder ook met het evangelie is er zoveel bij de Indianen veranderd. Vragen zijn opgekomen, waarvan er al veel beantwoord werden. Vandaag is het niet meer zo, hoe het vroeger gebruikelijk was: ‘Wat zegt de zending daarvan?’ Maar veelmeer: ‘Wat zegt de Bijbel daarvan?’ En dat is doorslaggevend. Daarbij de uiting van een jongeman uit deze stam. Na de beëindiging van het kleine feest van de overhandiging van de vertaalde Bijbel aan de stam, kwam hij naar me toe, reikte mij de hand en zei:

‘Hoe dankbaar zijn wij, dat wij vanaf vandaag de Bijbel in onze taal bezitten. We willen daarin lezen en vorsen, wat ze ons te zeggen heeft. Uit de Bijbel willen we nu de waarheden scheppen, wanneer we voor de vergadering willen staan. Maar’, zo ging hij verder, ‘over één tekst van de Bijbel moet u nooit prediken’. Natuurlijk was ik wel flink benieuwd, welke tekst hij dan wel bedoelde. Daarop noemde hij de beide verzen uit Lukas 2:29-30: ‘Nu laat U Heer, uw slaaf in vrede heengaan naar uw woord, want mijn ogen hebben uw behoudenis gezien’. U moet nog lang bij ons blijven. We willen samen de Bijbel bestuderen. Ze moet voor ons steeds een aansporing zijn en een hulp in de strijd, die ons gegeven is’.

Tot voor kort (2003) werkten zij aan een groot werk: Het Nieuwe Testament werd voorgelezen en op cassettes gezet. Hiervoor waren er ongeveer 30 medewerkers nodig, die de verschillende rollen overnamen en de bijpassende teksten lazen. Zonder twijfel zal na de vermenigvuldiging een positieve reactie volgen en Gods Woord zal blijken levend en krachtig te zijn zoals het juiste gebruikte artikel zegt: ‘nava Dios Lhasinôc’ (het levende Woord van God’).

Gerhard Hein, Fernheim (Paraguay, Chaco)

EUROPA

Met een oppervlakte van 10,5 miljoen km² is Europa na Australië het kleinste werelddeel. Het aantal inwoners van 700 miljoen is te vergelijken met Noord- en Zuid-Amerika. De grens met Azië vormt de Oeral, de Oeral rivier en de Kaspische Zee.

De volgende getuigenissen hebben allemaal betrekking op de in die tijd levende personen in Duitsland. Wat betreft het geloofsleven bestaat er een duidelijk verschil tussen de USA en Duitsland. In de Amerikaanse grondwet is de scheiding van staat en kerk vastgelegd. Daarmee zou niet het geloof uit de openlijke ruimte verbannen worden. Veelmeer is het tot op vandaag vanzelfsprekend om het geloof als maatstaf voor het politieke handelen te zien. In de USA heerste vanaf het begin geloofsvrijheid, terwijl in Duitsland het principe van de godsdienstvrede van Augsburg van 1555 geldt: 'Cuius regio, eius religio' (Latijn: 'Wiens land, diens religie'). De onderdaan moest vervolgens het geloof van zijn landsvorst aannemen. Wie dat niet wilde, werd vervolgd of moest emigreren.

De scheiding van kerk en staat in de USA richt zich niet tegen het geloof maar heeft als doel om de religieuze vrijheid van de verschillende geloofsrichtingen te beschermen. Daarom is er in de USA ook geen godsdienstonderwijs op de openbare scholen. Omdat aan de Duitse openbare scholen het godsdienstonderwijs verregaand door niet bekeerde leraren wordt gegeven, werkt de Bijbelkritische les verwoestend op de jeugd. Wanneer jonge mensen niet in een Bijbelgetrouwe groep van gelovigen opgroeien, zijn ze later voor het geloof nauwelijks nog te winnen.

Meer dan de helft van de Amerikanen in de USA (55 procent) neemt de Bijbel woord voor woord voor correct. 92 procent van de volwassenen is er van overtuigd dat de Heer Jezus werkelijk geleefd heeft en 82 procent erkent Hem als de Zoon van God. 52 procent stemt in met de uitspraak dat de Heer Jezus terugkomt. De maagdelijke geboorte is voor 79 procent van de Amerikanen een feit. 62 procent zou willen dat er in de biologieles niet slechts de evolutieleer maar ook de scheppingsleer onderwezen wordt. Zulke overeenkomstige getallen voor Duitsland zijn niet bekend. Uit onze ervaring van alledag in de omgang met onze medemensen weten we toch, dat deze getallen in Duitsland aanzienlijk lager zijn.

Uit Duitsland zijn er toch ook vele verblijdende dingen te vertellen. Hierna vertellen wij van mensen, die hun geloof betuigen en ons ook heel gedetailleerd

vertellen hoe ze gelovig zijn geworden en wat hun geloof in het leven heeft bewerkt.

Tragedie in Oost Pruisen.

Voor velen van de huidige lezers zal weinig bekend zijn welke tragedies zich in 1944/45 in Oost Pruisen zich hebben afgespeeld toen het Rode Leger voor de eerste keer voet zette in Duitsland. Als kind heb ik vele dingen met eigen ogen gezien en in het eigen gezin mee moeten maken (zie 2.1 in deel II en mijn boek ‘Vragen ...’¹⁴). Van de voor ons vandaag nog nauwelijks voor te stellen situatie schrijft *Hein Schön*, een overlevende van de ondergang van het met meer dan 10.000 Oost Pruisische vluchtelingen beladen schip ‘Wilhelm Gustloff’, in zijn uitvoerig gerechercheerde boek ‘Tragedie Oost Pruisen’¹⁵.

¹⁴ *Werner Gitt*: Fragen, die immer wieder gestellt werden (Vragen, die steeds weer gesteld worden, (nog niet verkrijgbaar in het Nederlands): CLV Bielefeld, 20. Oplage 2005, bladzijde 177-178.

¹⁵ *Heinz Schön*: Tragödie Ostpreußen (De tragedie van Oost Pruisen), Arndt-uitgeverij, 1999, bladzijde 5.

‘Geen andere Duitse provincie moest in de laatste tien maanden van de Tweede Wereldoorlog en de drie eerste jaren van na de wereldoorlog de mensonterende brutaliteit van het Rode Leger zo aan den lijve ondervinden als de mensen uit Oost Pruisen, vooral de vrouwen, kinderen en de oude mensen. Dezen ondergingen een tragedie, die in de wereld zijn weerga niet kende. Wat Russische bezetting betekende, was al in oktober 1944 zichtbaar geworden toen het Rode Leger in 48 uur het plaatsje Nemmersdorf in het gebied Godap bezet had. Toen Duitse troepen de plaats weer hadden heroverd, vonden ze slechts nog verkrachte en vermoorde vrouwen, meerderen daarvan in gekruisigde positie aan de schuurdeuren genageld, zuigelingen, kinderen, grijsaards doodgestoken, gewurgd en doodgeslagen. De meest genadige dood, die ze ondergingen, was de dood door een schot in het hoofd. Woningen en huizen waren geplunderd en leeggeroofd en verwoest’.

Hierna worden we in drie buitengewone belevenissen meegenomen, waarvan *Walter Stumpf* vertelt. Het eerste verhaal is in de tijd van de ondergang van Oost Pruisen en de daarop volgende verhalen gaan over zijn Russische gevangenschap. Eerst wil ik *Walter Stumpf* kort voorstellen:

Wie is deze man, die ons hierna enkele van zijn belevenissen in moeilijke Russische krijgsgevangenschap zal schilderen? Jaren geleden heb ik hem voor de eerste keer in het Zendingshuis in Marburg, genaamd Tabor, leren kennen (september 1983) toen ik daar enkele lezingen hield. Het opmerkelijke verhaal met de Bijbelboodschappers had hij me toen verteld. In oktober 1999 belde hij mij op en vroeg of ik hem zou kunnen helpen om zijn belevenissen te publiceren omdat een christelijke uitgeverij al had afgezegd, omdat vandaag niemand zich meer interesseert voor zulke verhalen. Bij mij kwam spontaan de gedachte:

Wanneer God deze buitengewone dingen doet in het leven van een man, die Hem en Zijn Woord liefheeft, dan mogen we dit niet met stille trom laten gaan. Ze moeten tot eer van God worden doorgegeven. De Bijbel staat toch vol met getuigenissen, hoe God in het leven van mensen wonderbaar gehandeld heeft. Zo stuurde *Stumpf* mij zijn verhalen, die hij al kort na zijn terugkeer uit de gevangenschap had opgeschreven. Ik heb alles zorgvuldig doorgelezen en vragen genoteerd, waarop een onbevungen lezer zou komen. Op 11 december 1999 bezocht ik hem een hele dag in Neustadt an der Weinstraße, om aanvullende informatie te krijgen. *Walter Stumpf* heb ik als een heel nederige, vriendelijke en vrolijke man leren kennen, die een vast geloof in de Bijbel heeft. Ik houd hem voor absoluut vertrouwenswaardig, zodat ik zijn belevenissen als authentiek aanneem.

Steeds weer vielen mij nog vragen te binnen om het verhaal van *Stumpf* voldoende te begrijpen. Zo zijn er nog diverse telefoontjes geweest om specifieke details te krijgen, die ik daarna nog erbij gevoegd heb. Op mijn vraag: ‘Waarom stuurde de vrouwelijke majoor u naar huis?’, zei *Stumpf*: ‘Daarover heb ik steeds weer nagedacht, ja zelfs tot op vandaag – meer dan 50 jaar geleden – maar ik weet het niet’.

Een andere vraag hield mij ook bezig: ‘Hebt u niet bedacht, dat u de wachtpost in het grootste gevaar zou brengen, wanneer u naar de commandant ging en hem zei, dat één van zijn mensen u een Bijbel heeft gegeven?’ *Stumpf*: ‘Natuurlijk was het gevaar voor de man heel groot. Men zou hem doodgeschoten kunnen hebben, of meerdere jaren gevangenis zouden voor hem zeker zijn geweest. Maar ik had een innerlijke zekerheid, dat dit geen van zijn normale wachtposten was. Hij had zo’n buitengewoon mooi en glanzend gezicht, dat ik merkte: Hier is iets bijzonders gebeurd. Vandaag nog let ik op mensen, die op de televisie als bijzonder mooi voorgesteld worden. Maar sindsdien heb ik nooit meer iemand met vergelijkbare schoonheid gezien. Al meteen na de ontmoeting met de wachtpost was me duidelijk: Hier heeft God gehandeld’.

Walter Stumpf werd op 22 november 1914 in Ludwigshafen geboren. Toen er in 1931 een 10-daagse evangelisatie in Ludwigshafen plaatsvond, nam hij op 17-jarige leeftijd een beslissing voor Christus. In 1933 ging hij naar Marburg om in een seminar voor binnenlandse en buitenlandse zending (huis Tabor) een theologische studie te doen. Als kind had hij al de wens om eenmaal als zendeling naar China te gaan. Toen hij in 1937 zijn opleiding had beëindigd, was het vanwege politieke redenen niet meer mogelijk om naar China te gaan. Daarom besloot hij om de baan als secretaris bij de directie aan te nemen.

In mei 1940 werd hij opgeroepen voor de militaire dienst. Hij werd in Kalisch/Polen ingezet en kreeg daar de leiding ZBV (voor bijzondere inzet) toegewezen. Hij was daar medeverantwoordelijk voor de verdeling van de verzorging in het legeronderdeel midden. In de loop van de opmars van het leger gelukte het onderdeel tot na Jaroslavl, een plaats dat ongeveer 20 kilometer vóór Moskou ligt. Het was voor hem een welwillende beschikking, dat hij tijdens de

hele oorlog niet één enkel schot hoefde te lossen. Daarna beleefde hij de opeenvolgende en zo verschrikkelijke terugtocht uit Rusland naar Oost Pruisen, waar hij op 31 januari 1945 in Russische gevangenschap kwam. Op 4 juli 1948 betrad hij na een driejarige krijgsgevangenschap voor de eerste keer weer Duitse bodem (Frankfurt/Oder en keerde op 7 juli naar zijn familie in Neustadt an der Weinstraße terug. Hij heeft een dochter (*Traudel*, *1944) en een zoon (*Herbert*, *1949).

Na zijn terugkeer in het vaderland werd hij lid van de landskerk in Pfalz en ging hij zich met jeugdwerk bezighouden. Hij leidde eerst een CVJM jeugdwoonhuis en daarna bijna 25 jaar lang samen met zijn vrouw een weeshuis. In 1995, na de dood van zijn vrouw, trok hij in een wooncentrum, waar hij elke twee weken een Bijbel gespreksronde organiseert en af en toe samenkomsten houdt.

Stumpf was bij mijn bezoek 85 jaar oud en dat zie je niet aan hem. Hij is topfit, lichamelijk en geestelijk plooibaar. Hij zegt treffend: ‘Ik ben de gezondste mens in het hele huis (met 450 personen), want ik ben helemaal gezond van lichaam, ziel en geest’. Hier krijg ik een duidelijke indruk: God heeft hem de verloren jaren van de gevangenschap vergoed. Hij vertelt mij dat hij zich zou kunnen voorstellen bij zijn huidige conditie nog vijf volgende jaren hier te blijven om in het tehuis nog menig iemand de weg naar het eeuwige vaderland te wijzen. ‘Maar dan’- gaat hij verder – ‘wil ik naar mijn Heer, Die mij in zo vele situaties in mijn leven geholpen heeft’.

Uit de persoonlijke belevenissen van *Walter Stumpf* heb ik enkele dingen kunnen leren. Wanneer iemand zonder voorbehoud zich tot God bekeert, hoeveel te meer is de Heer aan Zichzelf trouw en ontzegt Zijn hulp niet juist in zware moeilijke tijden. Zelfs met het gezicht in de loop van pistolen is de Heer niet aan het einde. Zijn engelen kan Hij altijd nog tijdig zenden, in welk uniform en in welke benauwende situatie dan ook. Misschien helpt het ons om in goede tijden te leren dat er in slechte en kwade tijden en bij de grootste noden de Helper in de nood altijd nog groter is dan al de, te bedenken, nood.

G6: Wanneer God Zijn engel zendt

1. Het gebeurde in een bijna eindeloze woestijn

Midden januari 1945 begon het grote offensief van het Rode Leger op Oost Pruisen, de oostelijke provincie van het toenmalige Duitse rijk. Ik behoorde in die tijd tot het vierde leger (‘ZBV staf, voor bijzondere acties’), en wij, 300 soldaten, hielden ons op in een klein dorp in het noordelijke Oost Pruisen (Beerendorf, district Labiau), waarvan de bewoners zonder uitzondering gevlucht waren. Het was op 31 januari om 05.00 uur vroeg, toen een eerste granaatwerper het dorp beschoot en Russische soldaten oprukten. Een ontkomen scheen uitzichtloos. En toch probeerde ik in het nabij gelegen bos te vluchten.

Maar ik moest al snel vaststellen dat de Russen ook daar al aangekomen waren. Samen met drie andere kameraden raakte ik daar in Russische gevangenschap. Spoedig kwamen er nog 18 andere gevangenen bij. Wat er van de overige soldaten is geworden, weet ik niet. In een huis dat midden in het dorp stond en al als Russisch commandopost was ingericht, werden wij in een ruimte gevangen gehouden. Het was erg koud en we kregen niets te eten of te drinken. De omliggende plaatsen waren ook in Russische handen. Met ons had men een bijzonder plan. We werden door verschillende plaatsen gedreven om de daar gestationeerde Rode Leger soldaten te laten zien: er zijn al Duitse gevangenen! De oorlog was nog niet afgelopen en zo wilde men de soldaten op deze wijze bemoedigen om door te vechten.

Wij, 22 soldaten voelden ons als het spaarzame overblijfsel van een verslagen Duits leger. Meteen na de dag van de gevangenneming begon nu voor ons elke morgen een ongeveer 40 kilometer lange dagmars – en dat zonder een beetje eten of een slok water. Op deze mars moesten wij steeds weer door Russische eenheden en de door ons bekende plaatsen lopen. Wij, 22 jammerlijke gestalten waren bij een strenge januarikoude van ongeveer 15 tot 20 graden onder nul slechts zeer armzalig gekleed, want Russische soldaten hadden ons uniform en onze laarzen afgenomen en ons wat lompen toegeworpen. Zo sjokten we hongerig, bevroren en doodmoe vijf dagen door de met sneeuw bedekte en het in de zon glinsterende winterlandschap – geordend als een colonne en altijd met zijn tweeën naast elkaar. Opdat we niet konden vluchten, werden we voortdurend door zes bewapende soldaten bewaakt. 's Avonds keerden we van deze rondmars weer naar het boshuis terug en werden gemeenschappelijk in een koude, donkere ruimte opgesloten. Dag aan dag ging het zo op dezelfde manier voorbij. Ook op de vijfde dag kwamen we weer langs de ons bekende twee kilometer lange, door hoge bomen omgeven weg.

Maar op deze weg zou er iets heel buitengewoons gebeuren. Terwijl naast mij de kameraad met een vermoeide stem van zijn hoop sprak, om al snel weer naar zijn jonge vrouw en zijn dochttertje te mogen gaan, richtte ik mij nog eenmaal op, om langs het rechte stuk weg te kijken. Maar daar stokte mijn adem. Voor ons stond een prachtige schimmel. Daarop zat een hele jonge officier. Hij droeg een knalrood uniformjack met gouden knopen en snoeren, veel lintjes op de borst, een hemelsblauwe rijbroek met rode strepen en splinternieuwe lichtbruine laarzen. Volgens mijn beoordeling was hij zo gekleed, zoals men in een platenboek een Kozak niet beter zou hebben kunnen uitbeelden – daarom noem ik hem hierna ook zo. Nooit meer heb ik weer iemand met zo'n uniform gezien. Als sloegen vuurvlammen van haat uit zijn ogen, zo zierend van woede keek hij op ons gevangenen neer en ik vermoedde niets goeds. Omdat we allen met gebogen hoofden voort sjokten, had niemand van ons de tegemoet komende officier opgemerkt. Hij was al op 10 tot 12 meter naderbij gekomen, toen stootte ik mijn kameraad naast mij in de zij en riep luid: 'Pas op, hij komt!' Maar het was al te laat. De Kozak had zijn schimmel de sporen zo diep in zijn zachte huid

gestoten – als ruiter wist ik wat er dan komt – dat hij als een monster midden door onze groep raasde. Ik kon nog net in het veld en de hellende bebossing springen, maar alle anderen waren op de grond gesleurd. Er was een woeste verwarring. De soldaten die ons bewaakten waren van een eenvoudige rang en grepen daarom niet in bij de actie van de officier. Ze waren wel opgewonden maar hadden slechts de zorg dat wij niet de gelegenheid zouden gebruiken om te vluchten. Hun schoten in de lucht waren voor ons een voldoende waarschuwing. Ze schreeuwden steeds meer met hun sterke Russische accent: ‘Opstaan, opstaan!’, totdat wij uiteindelijk weer geordend onze mars konden voortzetten. De Kozak was in zo’n tempo door ons heen gejaagd, dat hij pas een eind verder tot stilstand kwam. Ik wist dat hij in zijn woede op dezelfde manier nog een keer van achteren tussen ons zou kunnen heen razen en keek steeds naar achteren. En daarna kwam hij met onstuimige woede en heeft ons allemaal nog een keer door elkaar getold.

Mijn kameraad uit Tirol en ik waren de enigen die nog stonden. En precies vóór ons beiden hield hij zijn schimmel zo met een ruk in, dat de schimmel op zijn achterste benen voor ons naar boven ging. Toen sloeg de officier met zijn rijzweep naar ons. Misschien was het de Russische bontmuts van mijn kameraad, waarvan hij aannam dat hij gestolen was. Of het waren de afwerende armen tegen de zweeps slag die de officier liet geloven, dat mijn kameraad naar hem wilde slaan. Vol woede trok de ruiter zijn pistool, mikte op het voorhoofd van mijn kameraad en schoot met drie bliksemsnelle op elkaar volgende schoten, als met een liniaal getrokken, een symmetrische driehoek in zijn voorhoofd. Het was een afschuwelijke aanblik, die mij vandaag nog onvergetelijk voor ogen staat. De beste kameraad, die juist nog over zijn hoop sprak om vrouw en dochtertje toch spoedig weer te zien, werd door de hartgrondige diepe haat van een mens zo vreselijk gedood. Hij zonk neer aan mijn voeten en rolde daarna naar beneden in de bebossing.

Maar nu had de Kozak het op mij gemunt en ik staarde in een paar vlammeende ogen. Het schoot door mijn hoofd: nu komt mijn einde er aan. De Kozak hief zijn arm omhoog voor een schietoefening en richtte zijn pistool vanuit ongeveer 40 centimeter afstand op mijn voorhoofd. Met ontzaglijk afgrijzen zag ik zijn vinger aan de trekker van het pistool en wist, dat in een fractie van een seconde ook mijn jonge leven uitgewist zou zijn. Men moet het hebben beleefd om te weten wat er dan voor gedachten in een seconde als in een vertraagde film kunnen afspelen. Steeds de doodsdriehoek op het voorhoofd van mijn kameraad voor ogen, kolkte een menigte van gedachten, angsten, beelden en gevoelens op elkaar en over elkaar, zo als zou er nog genoeg tijd zijn om over alles na te denken. Daarbij de smartelijke gedachte aan de geliefden thuis. Ik was ook pas getrouwd. En er kwam een onuitsprekelijke diepe angst om nu ook mijn hoopvolle vrolijke leven te verliezen. Ik keek als betoverd in de donkere loop van het pistool, die nu een armlengte van mij verwijderd was en met ontzettende angst naar de vinger aan de trekker, die zich nu voor het doodschot zou

krommen. Plotseling werd ik uit mijn gedachten van nu gescheurd. Er bleef nog een laatste schreeuw over: 'Heer, help!' Dat is toch een belofte van God: 'Roep mij aan in de dag van de benauwdheid, Ik zal u eruit redden en u zult Mij eren!' (Psalm 50:15). Wat er toen gebeurde is voor mij tot op de dag van vandaag nog onverklaarbaar.

Nog voordat de officier zijn vinger voor een schot kon krommen, werd hij door een onzichtbare hand van zijn schimmel naar beneden getrokken. Wat was er gebeurd? Plotseling stond midden onder ons ontstelde gevangenen een vrachtauto als uit de hemel neergedaald. Niemand van ons, 21 mannen, heeft ook slechts het geringste geluid van een motor van een vrachtwagen gehoord, die nu nog maar twee meter naast het paard stond. Op de weg met sneeuw zou men van honderd meter zelfs een muis gezien hebben, hoeveel te meer een vrachtauto. Over de rand van de naar boven geopende laadbak van de vrachtauto sprongen haastig zes mannen in groene werkkleding. Ze rukten de officier met geweld van zijn paard en hielden hem op de grond liggend vast en wel zo lang, totdat wij als gevangenen konden ontsnappen. Deze zes gestalten keken uitsluitend naar de op de grond liggende officier, zodat wij de gezichten van onze redders in nood niet konden zien. Maar één ding viel ons op, dat deze zes mannen allemaal op elkaar leken. Van louter angst hebben wij steeds weer achterom gekeken, of de Kozak nu nog een keer zou komen maar wij zagen hem dan toch langzaam van ons weggrijden in die richting waaruit wij gekomen waren.

Eén ding heeft ons daarna nog lang ontroerd: Wie waren deze zes redders en waar kwam zo plotseling deze vrachtauto vandaan, die niemand van ons had horen aankomen en door niemand van ons gezien of gehoord was? Toen ik mij na 30 of 40 meter nog een keer omdraaide, reed de ruiter weg. Maar de vrachtauto stond nog op dezelfde plaats, waar hij zo ongezien was opgedoken. Klaarblijkelijk had hij nog een camouflage functie waar te nemen. Omdat wij allen hetzelfde hadden gezien, was deze vreemde, en voor ons niet verklaarbare actie nog lang daarna de enige gespreksstof. Mijn kameraden bleven met veel vragen zitten. Voor mij was dat alles bijzonder ingrijpend, want het had tot mijn redding gediend uit het grootste gevaar. Ik hield de eigenaardige gebeurtenis voor het machtige ingrijpen van God. Of de kameraden later misschien ook nog tot deze erkenning zijn gekomen, wanneer ze aan deze verschrikkelijke minuten terug dachten? Voor mij bleef het een onvergetelijke en wonderbare ervaring: 'Hij zal aangaande u Zijn engelen gebieden, dat zij u behoeden op al uw wegen!' (Psalm 91:11). Deze zes mannen waren voor mij niet slechts beschermengelen, zoals wij ze in de volksmond ook voor menselijke helpers aanduiden, maar in waarheid boodschappers van God, die Hij voor onze redding had uitgezonden.

2.Een buitengewone Bijelboodschapper

Tijdens de Tweede Wereldoorlog raakte ik in Russische krijgsgevangenschap. Er waren 5000 mannen die bij Stalino (naam van de stad tijdens de tijd van de Tsaren was Jusowo; vandaag: Donezk) in Donezbecken in de Oekraïne bij armoedige verpleging zware arbeid moesten verrichten. De verplichte productie per man was vastgesteld op de winning van een 10 meter lange steenkolenmuur, en wel onder de meest primitieve omstandigheden. Behalve bestek, lepels en scheergerei mocht men niets aan persoonlijke dingen bezitten, wat door het voortdurende doorzoeken van de ruimtes gecontroleerd werd. In het reusachtige kampgebied was er in het begin dus geen stuk papier, geen schrijfgerei, ja zelfs geen boek. Het was tegen het einde van het jaar 1946. Toen had ik een belevenis van een bijzondere aard, waarvan ik nu wil vertellen:

Op een dag stond ik in de schemering voor onze barak, keek naar de avondhemel en zocht aan de hand van de meer en meer zichtbaar wordende sterrenhemel me te oriënteren op de richting van thuis. Als uit de aarde gerezen stond plotseling een reus van een wachtpost met een getrokken bajonet pal voor me. Hij droeg een Russisch uniform en de gebruikelijke Russische muts. Omdat hij duidelijk langer was dan 1 meter 80, moest ik (1,74) naar hem opkijken. Hij greep mij met een ongebruikelijk vaste greep vast bij mijn rechterbovenarm en trok mij zwijgend achter de barak. Was dat mijn einde? Als krijgsgevangenen waren wij onbeschermd aan alle onberekenbare dingen blootgesteld. Ik vreesde het ergste. De grote onbekende opende zijn uniformjack, deed zijn wijsvinger van zijn rechterhand voor zijn mond om mij met beslistheid heel duidelijk te maken dat er nu geen woord gesproken moest worden. Daarna greep hij met zijn linkerhand onder zijn uniformjack en gaf mij een boek. Zou ik het aannemen? Privé bezit was toch streng verboden en werd bij ontdekking met diverse dagen in een bunker met water en heel weinig brood streng bestraft. Nu bevond ik mij tegenover de grote onbekende in een moeilijke situatie. Wees ik het af, dan zou hij misschien boos worden. Als ik het aan zou nemen, maakte ik mij strafbaar. Wat nu? Hij liet me geen tijd om na te denken, maar drukte het boek stevig in mijn hand.

Hoewel het al bijna donker was geworden, was ik toch nieuwsgierig, wat het wel voor een boek zou zijn. Al bij het aanpakken stroomde een onbeschrijfelijk gevoel door mij heen, want het formaat en de sterkte van het boek kwamen mij heel vertrouwd voor. Ik sloeg het open en herkende het in het half donker: ik hield een Duitse Luther Bijbel in mijn handen. Het was precies die jubileumuitgave met verklaringen en concordantie, zoals ik die sinds mijn 15^e levensjaar thuis bezat en bijna dagelijks gelezen had. Zou deze wachtpost er niet geweest zijn, dan zou ik mijn onbeschrijfelijke vreugde met een sprong in de lucht tot uitdrukking hebben gebracht. Dus deed ik het boek dicht, om deze zeldzame wachtpost te bedanken. Maar toen ik opkeek van mijn boek was de wachtpost net zo plotseling als hij voor mij stond ook weer verdwenen – als had de aardbodem hem verslonden.

Wie was deze volgens mijn inschatting ongeveer 40 jaar oude grote man, diens scherp gesneden, maar buitengewone mooie gezichtstrekken mij vandaag nog goed in herinnering zijn? Wat was dat voor een belevenis bij de invallende nacht in Russische krijgsgevangenschap?

Slechts wie de Heilige Schrift liefheeft, kan zich iets daarbij voorstellen, hoe ik me voelde. Ik was de rijkste man onder 5000 arme drommels! Ik had een boek. Midden in een atheïstische wereld bezat ik plotseling een Bijbel. Tegelijk werd er een probleem voor mij openbaar: Waar kan ik de Bijbel opbergen tijdens mijn werktijd in de mijn? Ik had geen alternatief en dus verstopte ik de Bijbel in het onderste einde van de strozak van mijn slaapbrits.

Toen ik van de eerste werktijd na deze gebeurtenis weer in het kamp kwam en mijn barak betrad, schrok ik geweldig. Alle strozakken lagen onordelijk door elkaar op een hoop. Mijn eerste gedachte: Waar is mijn Bijbel? Ze was verdwenen! Nu was er een heel merkwaardige wet van *Stalin*, waardoor het bezit van een Bijbel en van 'Mein Kampf' van *Hitler* in de kampen toegestaan was. Wie zou in een Russische krijgsgevangenschap ooit aan deze boeken komen, die toch in strijd zijn met het communisme? Tijdens de tijd in het Duitse leger beheerde ik allerlei aktes en kende daarom deze onverklaarbare verordening van de Sovjets. Met de kennis en de geldigheid van dit document ging ik naar de Russische kampcommandant – een gevreesd man – om dit voorval te melden. Hij was niet weinig verbaasd, dat ik van dit papier wist. Op zijn vraag hoe ik aan deze Bijbel was gekomen, zei ik naar waarheid: 'Van één van uw wachtposten!' Ik zag dat hij heel opgewonden werd. Meteen gaf hij het bevel: 'Alle wachtposten eruit, aantreden!' Hij beval mij, de voorzijde met hem te inspecteren om de gezochte wachtpost te identificeren. Ik kon me nog heel goed de markante gezichtstrekken van die grote man herinneren en geloofde hem moeiteloos te kunnen ontdekken. De commandant haalde radeloos de schouders op en liet daarmee zien dat dit het einde van de zoekactie was. Natuurlijk zou hij graag ontdekt hebben wie in het kamp Bijbels verspreidde, maar hij heeft de zaak niet verder onderzocht.

Toen ik de volgende dag van de mijn naar het kamp terugkwam, was de Bijbel weer precies daar, waar ik ze had verstoppt. Niet alleen ik, ook de kameraden waren sprakeloos en vol met vragen. Wie heeft dat gedaan? Eén ding werd me heel duidelijk: Deze Bijbeloverbrenger hoorde niet bij de wachtposten van het kamp. Voor mij was hij een engel in een uniform! Door de laatste gebeurtenissen gaf God mij zo'n duidelijke bevestiging, dat het voor mij tot een vaste zekerheid werd.

De kampcommandant had me de toestemming meegedeeld om elke tweede zondag een christelijke samenkomst te houden. In het begin kwamen er 40 tot 50 mensen. (In de loop van de tijd werden het er vanwege de uitgebreide hopeloosheid in onze situatie steeds minder, zodat wij bij het tijdstip van mijn vrijlating jammer genoeg nog slechts met zes tot acht gevangenen waren). De kampleiding had hierdoor gehoopt op een betere stemming onder de

gevangenen. Omdat ik sinds mijn 18^e levensjaar veel Bijbelverzen en gedeeltelijk hele hoofdstukken uit mijn hoofd had geleerd, kon ik steeds weer op een tekst van God terugrijpen – ook zonder Bijbel. Maar nu was het voor mij mogelijk om de kameraden uit een echte Bijbel voor te lezen. Deze Bijbel ging in het kamp van hand tot hand. Elke man wilde de Bijbel hebben om daarin te lezen. Ik heb de kameraden steeds weer gezegd: ‘God kan ons hier uit deze hel leiden, wanneer wij Hem slechts vertrouwen’. Wanneer mijn hoop op God ook vaak belachelijk werd gemaakt, heb ik daar toch aan vastgehouden en de kameraden met dit vertrouwen altijd weer bemoedigd. Het zou ook niet beschaamd worden.

3. De strenge vrouwelijke majoor en haar barmhartige ogenblik

Waarover zouden 5000 vaders, zonen en broers in Russische krijgsgevangenschap in het beginnende vierde jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog spreken en ’s nachts dromen dan om eindelijk naar huis te mogen, eindelijk bevrijd te worden! Deze wens werd steeds sterker, hoe menonwaardiger de omstandigheden in het kamp en hoe onverdraaglijker het werk in de kolenmijnen werden. Werk, werk en altijd slechts werk was de eis van de Russen. En terug naar huis, terug naar huis daartegenover beheerste al het denken en wensen van de gestreste en verbitterde gevangenen. Dit contrast bepaalde de dagelijkse atmosfeer in het reusachtige strafkamp. Door mijnongelukken of andere dodelijke ongelukken van falende arbeiders werden deze door nieuwe mensen steeds weer vervangen. Ook werd er niemand vrijgelaten in het laatste vierde jaar. Daarom was het voor mij moeilijk om in de samenkomsten in het kamp altijd weer goede moed te houden en te benadrukken, dat God ons uit deze hel kan halen. De kampoverste heeft me daarom wel toegestaan om alle 14 dagen samenkomsten te houden – een vrije zondag om niet te werken bestond er voor ons niet, omdat hij dacht dat daarvan een goede invloed op de algemene stemming zou uitgaan. Maar noch de loze beloften van de kampleiding noch mijn pogingen om al die mensen zonder hoop te bemoedigen, konden aan de miserabele stemming iets veranderen.

Op een dag gebeurde er iets wat niet te voorzien was. Het was op 11 juni 1948. En het begon bij de kamppoort. Toen ik na de ploegendienst wisseling met mijn werkploeg daar aankwam, riep een wachtpost: ‘Pleny *Stumpf* k Majoru!’- ‘De gevangene *Stumpf* naar de majoor!’ Lieve help, wat was er gebeurd? Ik hoorde uit de rijen van mijn werkploeg: ‘Nu ben jij aan de beurt, nu helpt bidden alleen nog maar!’ Inderdaad: Wie als gevangene naar de majoor moest, had een bestraffing te verwachten om een voorbeeld te stellen. Normale strafzaken werden door de brigadier afgehandeld. Ik was me van geen schuld bewust en kon mij niet voorstellen wat er op me af zou komen.

‘Majoor’, dit woord had ons het vrezen geleerd. Maar wie was deze majoor? Men hoort en verbaast zich – het was een sierlijke, mooie blonde vrouw van ongeveer 45 jaar. Ze was kamparts en als gebiedster over 5000 man droeg ze

steeds een uniform van een majoor. Opvallend was haar gelijk blijvende ijskoude gezichtsuitdrukking, wanneer ze met strenge gezichtsuitdrukking door het kamp en de ruimtes van de manschappen liep. Deze resolute vrouw zag men nooit lachen. Niemand waagde het om bij haar in de buurt te komen. Meestal liep ze zwijgend door het kamp. Nog nooit had ze gescholden maar toch zag ze er voor ons heel bedreigend uit. Had ze bijvoorbeeld in een kast etensresten ontdekt, dan werd de betreffende persoon na de actie tot onderzoek van een wachtpost naar haar kantoor gebracht. Daar heeft ze hem dan terechtgewezen of er werd een straf opgelegd. De meeste straffen had ze opgelegd wanneer iemand zich politiek geuit had of wanneer iemand bij het werk de verplichte productie niet gehaald had. Dan was het gebruikelijk: vijf dagen in de bak, met water, droog brood en voortdurende duisternis.

Een wachtpost bracht me bij haar, maar die verdween meteen weer. Weifelend klopte ik op de deur. Haar ‘binnen’ klonk luid en energiek. Toen ik binnenkwam, stond ze achter haar bureau, kwam vriendelijk lachend naar me toe en zei in accentloos Duits: ‘Wees blij, je mag vandaag naar huis!’ Men kan zich mijn verwarring voorstellen. Had ik dat goed gehoord? Ze zag mijn twijfel en herhaalde vrolijk lachend: ‘Je mag vandaag naar huis. Daar buiten zie je een vrachtauto en binnen 20 minuten ben je op deze wagen. Ga, maak je klaar en ‘goede reis!’ Als kolenhaker stond ik nog altijd zwart van het kolenstof voor haar, slechts mijn ogen en tanden toonden wit. Zou ik dat wat de majoor had gezegd, werkelijk serieus nemen? Het kwam me onmogelijk, ja bijna onbevattelijk voor. Maar wat deze ‘almachtige’ majoor ook beval, dat moest ook gebeuren.

Het was alles als in een mooie droom toen ik na deze onverwachte ontmoeting naar de barak van mijn 29 kameraden ging. Hoe en wat zou ik hen zeggen? Die lachen mij toch uit. Heel gespannen wachtten ze me op en bestormden mij met vragen: ‘Wat is er aan de hand? Wat heb je uitgehaald? Welke straf krijg je?’ Ik vertelde hen dan van mijn ontmoeting met de vriendelijke vrouwelijke majoor en werd, zoals verwacht, uitgelachen. ‘Nu draait hij door! Hij is gek! Hij wil ons voor dwazen aanzien!’ Toen ik daarna begon om mijn weinige spullen te pakken, waren ze toch heel geïrriteerd. Enkelen liepen naar de kamppoort om te zien of daar echt een vrachtauto stond. Warempel, die stond daar. Ik bevond me nu in een eigenaardige, ja bijna onbehaaglijke situatie. Aan de ene kant was ik vervuld van grote blijdschap en aan de andere kant kon ik de grote teleurstelling en droefheid van mijn medegevangenen goed begrijpen, die steeds nog moesten wachten en hopen. Als een lopend vuurtje had het opzienbarende nieuws zich in het kamp verbreid. Vrijlating! – dat was het enige thema van de 5000 gevangenen. Toen ik met mijn weinige spullen naar de kamppoort liep, begeleidde mij een grote opgewonden mensenmenigte. De op zo’n wonderbare manier gekregen Bijbel gaf ik aan een kameraad. Op de vrachtwagen werden mij steeds meer papiertjes met papierrolletjes met adressen in het vaderland toegeworpen om de familieleden op de hoogte te brengen. Af en toe hoorde ik

uit de menigte de verbaasde uitroep: ‘Dat is toch de kampdominee, die altijd beweerd heeft: ‘God kan ons uit deze hel halen!’ Waarom wordt hij alleen vrijgelaten? Dat kan toch niet waar zijn?’ De vrouwelijke kamparts had vanuit haar raam het toneel gevolgd. Toen ze op de vrachtauto toeliep, maakten de gevangenen vrijwillig plaats voor haar en wachtten gespannen op een verklaring. Ze wisselde alleen maar met de chauffeur een paar woorden, keek vriendelijk naar mij op, wenkte met een nauwelijks merkbare handbeweging, als wilde ze, zoals al in de barak, zeggen: ‘Goede reis!’ Op haar bevel opende zich voor mij, één enkele man, na lange jaren van gevangenschap, de reusachtige gevangenispoort van houten planken en prikkeldraad. Wat was dat voor een beslissend ogenblik in mijn jonge leven toen het grote gevangenskamp langzaam voor mijn ogen verdween!

Het kamp had ik nu wel achter mij gelaten maar ik was nog lang niet een vrij man. Daar werd ik me heel bewust van toen ik in het volgende kantoor van de commandant aan een grondig onderzoek werd onderworpen. Daar kwam ik in de grootste nood en verlegenheid want ik was nog altijd in Russisch krijgsgevangenschap. Ik zou beslist hebben moeten weten wat me nog te wachten stond. In het kantoor van de commandant werd ik helemaal uitgekled en van top tot teen onderzocht. Ik wist wat ze bij mij zochten, want ze hadden hun ervaring. Het ging over verstopte schriftelijke notities of adressen. Waar moest ik nu met mijn drie tot vier centimeter brede papierrolletjes heen? Het was mijn geluk dat in die ruimte nog vier andere gevangenen doorzocht werden en daardoor was de aandacht niet alleen voor mij. Tegen de muur staand, bemerkte ik een kist. En die scheen de oplossing te zijn. In een ogenblik was het voor mij mogelijk om mij ongemerkt te ontdoen van de papertjes, ik wierp ze tussen de muur en de kist. Mijn thuisreis zou al op de eerste dag, dat is na weinig uren, geëindigd zijn als men bij mij wat had gevonden wat niet toegestaan was. Hoe graag zou ik mijn achterblijvende kameraden hun wensen hebben vervuld en familie hebben bezocht of op de hoogte hebben gebracht. Van dat commandokantoor werd ik naar een treinstation gebracht en daar alleen in een goederenwagon getransporteerd. Op de lange reis heb ik op een strobed gekampeerd. Ik wist geen tijd en kende ook niet de eindeloos schijnende reisroute. Af en toe werd de trein afgekoppeld en op een zijspoor geschoven. En daarna, vaak midden in de nacht, was er een ruk, en ging het weer verder. Wat goed, dat de julizon bijna dagelijks scheen. Zo kon ik bij een open wagon de benen naar buiten laten bengelen en voelde ik me als op een vakantiereis. Verbaasd was ik over mijn goed georganiseerde verzorging. Had de vrouwelijke majoor haar hand daarin? 23 dagen en nachten reden we door het uitgestrekte Rusland, totdat ik eindelijk op 4 juli 1948 in Frankfurt/Oder mijn voet op Duitse bodem kon zetten. Pas hier verdwenen de voor mij onopvallende begeleidende Russische bewakingssoldaten eindelijk. Dit gevoel van de definitieve vrijheid is onbeschrijfelijk!

Pas aan het einde van 1949 werd het kamp helemaal opgeheven en kreeg ik bezoek van één van mijn voormalige barakkameraden. Hij vertelde mij van de wrevel van de kameraden daarover, dat toen slechts één man werd vrijgelaten en van de open vraag: waarom? Voor mij was het niet alleen een grote opluchting en vreugde te horen dat alle anderen ook naar huis mochten. Maar ook een wonderbare geloofservaring: 'Maar God kan het, bij Hem is geen ding onmogelijk!'

Walter Stumpf, Neustadt an der Weinstraße

Vanuit duistere zaken in de dienst van de Heer Jezus

Zoals zo vaak eindigt deze evangelisatie in juni 1999 met een samenkomst op zondag in één van de groepen gelovigen, die mij hebben uitgenodigd. Enkele gesprekken vinden er nog plaats maar dan zijn mijn vrouw en ik blij dat we weer terug kunnen gaan naar Braunschweig bij stralende zonneschijn. Maar daar is nog een vrouw die mij beslist wil spreken. Met behuilde ogen komt ze de ruimte binnen van de zielzorg. Ze weet niet zo goed hoe ze het gesprek moet beginnen. In aansluiting op de prediking vraag ik, of ze zich wil bekeren. Haar antwoord komt slechts aarzelend en haperend. Nee, eigenlijk is het geen antwoord, maar eerder een hartverscheurende kreet:

'Helpt u mij alstublieft, ik weet niet meer hoe het verder moet. Ik kan niet meer verder leven. Alles is verwoest, mijn hele leven. Nergens zie ik meer een uitweg. Helpt u mij toch alstublieft!'

'Ja, dat heb ik verkondigd: er is hulp voor ieder mens die naar de Heer Jezus gaat en alle hulp van Hem verwacht. Wat is uw nood?'

'Mensen heb ik geloofd en vertrouwd. Ik was daarbij goed van vertrouwen, ja helemaal niet kritisch. Daardoor heb ik niet alleen al mijn geld verloren, maar ben ook diep in de schulden geraakt, waaruit er praktisch geen uitweg meer scheen te zijn. Daarom heb ik mij verkocht. Aan mannen. De schulden, die ik op een dag had waren reusachtig groot. Het scheen zo te zijn, als wilden ze me verstikken, bedelven of onder me begraven. Het enige kapitaal dat ik in deze ellende nog snel en ongecompliceerd er tegenover kon stellen, was ik zelf, was mijn lichaam'.

'Als ik u goed heb begrepen, wilt u uit deze ellende komen. Alleen is dat niet te doen, maar ik ken Iemand, Die u uit alle schuld en zonde kan helpen. Het is de Heer Jezus Christus, Die onze verloren toestand kent als geen ander'.

'Ja, mij is duidelijk dat ik me niet zelf uit het moeras kan bevrijden. In uw lezingen van de afgelopen avonden hebt u duidelijk over de verlorenheid, de

eeuwige verdoemenis gesproken. Maar u hebt ook van de redding door de Heer Jezus gesproken. Ik heb ingezien, dat dit ook voor mij de enige weg is om uit de chaos te komen en gered te worden;

‘Bent u bereid, uw leven te veranderen en een hele nieuwe weg te bewandelen?’

Er komt een luid en duidelijk ‘JA!’ Nu leg ik haar aan de hand van de Bijbel uit de weg tot zondevergeving door de Heer Jezus en hoe men deze Heer heel persoonlijk kan aannemen. Hij is het ook, die bij een nieuwe levensweg helpt. Ze bidt nadrukkelijk en smekend mee. Onder tranen van berouw, maar ook van vreugde om de totale vergeving van een verknoeid leven, neemt ze de Heer Jezus aan als haar Heer. Aan het einde van het lange gesprek heb ik de indruk gekregen: Hier is iemand met ganser harte omgekeerd en daarmee thuisgekomen.

Enige tijd heb ik *Esther* – uit redenen van persoonlijke bescherming noem ik haar hier niet met haar eigen naam – telefonisch begeleid. Ze kan mij opbellen wanneer ze verder hulp in het geloof of voor haar levenssituatie nodig heeft. Daarvan heeft ze nu en dan gebruik gemaakt en we hebben elk telefoongesprek beëindigd met een gebed.

Esther heeft een heel radicale omkeer van haar oude leven beleefd. Uit welk een diepte ze door de Heer Jezus gered werd, wordt duidelijk, wanneer men haar persoonlijke verhaal leest. Om deze reden heb ik de transparante beschrijving van haar zondige leven verregaand in de onopgesmukte wijze laten staan. Zo kan juist haar getuigenis een hulp voor die lezers zijn, die menen: ‘Ik ben te diep gezonken, mij kan God niet meer aannemen’. Zulke lezers wil ik graag in het bijzonder op grond van deze getuigenissen toeroepen: Gods barmhartigheid reikt altijd nog dieper dan onze val. In het kruis van de Heer Jezus is God tot in de diepste afgrond van ons ontspoorde denken en handelen neergedaald. Hij redt ieder mens, die het slechts wil. Mijn geachte leraar in het geloof, *Heinrich Kemner*, zei eens: ‘De rijkdom van Zijn genade legt God slechts in de handen van bedelaars’. En precies dat heeft *Esther* ervaren.

Ik heb mij over de constante ontwikkeling in het geloof van *Esther* en haar geestelijke honger steeds weer verheugd. Toen onmiddellijk na haar bekering de vrijers op de oude bekende manier opbelden, om een afspraak met haar te maken, verkondigde ze hen nu het evangelie: ‘Ik doe het niet meer – nooit meer! Want ik heb mij tot de Heer Jezus bekeerd. Doe het ook om niet voor eeuwig verloren te gaan!’ Soms wilden de mannen wel nog debatteren dat er geen God zou bestaan. Maar meestal volgde daarop slechts een onthutst zwijgen aan de andere kant van de telefoon en een verbreking van de verbinding zonder commentaar.

Toen ze probeerde een nieuwe baan te krijgen, vond ze uiteindelijk een baan in een verzorgingshuis, die haar hele kracht vroeg. *Esther* stelde vast: ‘Wat ik hier in een maand verdien, is minder dan dat wat ik vroeger op bijzonder ‘goede’ dagen kreeg’.

Haar dochter *Magdalena* uit een gescheiden huwelijk leefde ten tijde van de bekering van *Esther* ook helemaal zonder God. Maar dan begon *Esther* steeds weer over God en de Heer Jezus te spreken. *Magdalena* weerde aanvankelijk toch elke gedachte aan God massief af, maar gebeden hebben al zo vele vestingen van het ongeloof veroverd – zo ook hier: Op een dag zal het zeker zo ver zijn dat ook *Magdalena* de belangrijkste beslissing van haar leven neemt¹⁶. Ik heb het zo vaak gezien: Wanneer iemand zich van harte bekeerd dan duurt het meestal niet lang totdat iemand anders uit de directe omgeving ook deze stap doet. Een levend geloof is ook aan een zendingsijver zichtbaar. Nu vertelt *Esther* zelf uit haar leven:

G7: En de Heer keerde zich om en keek mij aan ...

¹⁶ Intussen heeft *Magdalena* zich ook daadwerkelijk bekeerd. Ook zij heeft een soortgelijke dramatische bekering tot de Heer Jezus beleefd en wel tien maanden na haar moeder.

Misschien zal je verbaasd zeggen: wat voor een ongebruikelijk opschrift is dat? Nog eigenaardiger zal het je voorkomen, dat de Heer (ik denk dat de meesten meteen weten, dat met ‘de Heer’ God bedoeld wordt) Zich naar iemand als mij omkeert, wanneer je pas iets over mijn levensverhaal gehoord hebt.

Heb je geweten, dat wij altijd gezien worden, geobserveerd, voortdurend en overal? Nee, niet door ‘Big Brother’- toch, door hem natuurlijk ook. Maar hij ziet ons niet altijd en niet overal – hoogstens onze sporen van tijd tot tijd. Het zij dat wij hem in het bijzonder opvallen en hij meent dat hij er maar eens wat beter naar moet kijken. Maar nog Iemand anders ziet ons, let op ons, wat wij spreken en doen, zonder pauze, altijd en overal: We worden voortdurend vanuit de hemel geobserveerd, door onze Schepper, Die hemel en aarde en het ganse heelal geschapen heeft.

‘De Heere ziet neder uit de hemel en op de mensenkinderen, om te zien, of er één verstandig is’, zo staat het in Psalm 14:2. En deze God houdt een nauwkeurige boekhouding bij, wat Hij ziet. Over elk mens is er een exact bijgehouden dagboek, want in Psalm 139:17 staat er geschreven: ‘In Uw boek waren ze alle geschreven, de dagen die geformeerd zouden worden, toen nog geen daarvan bestond’.

Zo schreef God ook vele, vele slechte bladzijden in mijn levensboek. Het ergste verhaal echter, dat Hij moest optekenen, begon in de tijd toen ik nog één enkel doel had, namelijk:

Miljonair worden

Ik wilde en ik moest miljonair worden – en wel om elke prijs! Werken tot mijn pensioen, dat scheen me een meer dan onverdraaglijke gedachte te zijn. Veel liever wilde ik als het kon snel rijk worden om de rest van mijn leven met een zoet nietsdoen door te brengen, het liefste op een mooi zonnig eiland in de Atlantische Oceaan. Dus sloot ik mij aan bij de ‘Club van de Goudzoekers’ en stelde met genoegdoening vast, dat vele andere mensen een soortgelijk doel nastreefden. Op deze manier leerde ik veel aardige mensen kennen, ook die mij bij mijn mysterieuze geldvermeerdering behulpzaam wilden zijn. Met enorme verbetering investeerde ik daarom hier en daar. Het geld vloede weg in sneeuwbalssystemen, structuurromzetten, riskante zakelijke opties aan de beurs en ik liep dubieuze zakelijke ideeën na. Van de laatste stonden er in de krant genoeg onder de winstbelofte rubriek ‘kapitaalbeleggingen’ opgesomd.

Eindelijk had ik alles ergens geïnvesteerd. Maar op de één of andere manier wilde het met de rijkdom niet zo goed lukken. Vertwijfeld zette ik zelfs zulke gelden in een zogenaamde trustmaatschappij. Maar plotseling zag ik in dat al deze aardige mensen het eigenlijk slechts voorzien hadden op mijn geld. Wat voor een wrange teleurstelling! De droom van het grote geld, de droom om snel rijk te worden, was plotseling uitgedroomd. IJskoud en meedogenloos landde ik op de harde bodem van de realiteit, want al het geïnvesteerde geld was weg en zelfs de geldautomaat bij de bank was voor mij niet meer toegankelijk! Schulden, ja torenhoge schulden gaapten me nu plotseling aan. Als een vuile, gemene lawine walste deze schuldberg me tegemoet. Onmogelijk zou ik dat weer kunnen aflossen. Paniek en vertwijfeling grepen me aan. Plotseling was ik helemaal geruïneerd! Nu bezat ik zelfs niets meer, hoe moest ik nu al dat geld ooit terugbetalen?

Een nieuwe geldbron

Ik was totaal failliet maar op de één of andere manier moest ik daar weer uit zien te komen. Het enige, wat ik nog scheen te hebben, was een helder hoofd en liet ik met mijn laatste spreekwoordelijke geld, dat ik nog bij elkaar kon schrapen, een kleine advertentie zetten in een weekkrant. Onder de rubriek ‘banen gezocht’ bood ik mijn diensten aan als ‘gezelschapsdame’. Wat in de krant wordt aangeduid als gezelschapsdame, is de beschrijving van een bezigheid, die slechts insiders kennen en begrijpen te ontraadselen, namelijk een begeleidingsdienst, waar men overwegend mannen die honger hebben naar seks thuis opzoekt. Vrouwen, die zulke diensten doen, worden als ‘callgirl’¹⁷ aangeduid. Mij kon het op dat moment niets schelen wat ik deed, de hoofdzaak was dat de betaling klopte. Ik zag geen andere uitweg uit de misère dan het motto: ogen sluiten en doorgaan! Zo’n baan, die toch ook vele andere vrouwen doen, zou mijn redding kunnen worden, dacht ik bij mijzelf. En nu deed ik dapper de eerste ervaringen op in een voor mij, tot nu toe, totaal onbekende wereld. Van de alledaagse, saaie grijze muis klom ik op tot het type ‘zwarte poes’. Mijn negen ‘vrienden’ vonden het super dat ik zo ‘onbedorven’ was en

deden daarom veel moeite om mij allesbij te brengen wat ik volgens hen moest weten. Ze gaven mij de nodige hete accessoires, maakten mij tot een heel nieuw type en gaven vrijgevig voor mijn diensten. In die tijd was juist de eerste mobiele telefoon op de markt: een zwaar apparaat dat eruit zag als een augurk of een botbeen. Men kon het ook als werpapparaat gebruiken om zich te verdedigen bij gevaar. Zo'n mobieltje waar de gesprekken voortdurend konden worden uitgewist, had ik geleend om altijd goed bereikbaar te zijn. Angst, ja zelfs grote angst overviel me iedere keer wanneer het apparaat rinkelde. Hoe dan ook was ik me ervan bewust, dat ik me op heel gevaarlijk terrein, al een beetje in de onderwereld, bevond. Heel snel kan men daar in een val trappen. Vandaag, achteraf moet ik vaststellen dat het engelen geweest moeten zijn, die God voor mij als bescherming op mijn weg geplaatst heeft. Hoe zeer moet ik vandaag God daarvoor danken, dat hij mij deze tijd zoveel mogelijk onbeschadigd liet doorstaan.

¹⁷ Callgirl (Engels) volgens het woordenboek prostituee, die op afroep naar iemand toegaat of iemand ontvangt.

Een diepe val

Op een keer is het dan gebleken, dat ik de geboren 'Domina'¹⁸ zou zijn. In sexy zwarte lak-, rubber- of lederuitrusting en met hoge laarzen deed ik voortaan één van mijn dienstwillige activiteiten. De nieuwe variant van mijn baan bestond daarin om mannen op fantasiereizen te begeleiden. Bij het begin van deze 'carrière' zou ik nooit vermoed hebben, dat in veel mannenhoofden het hele denken slechts draait om dat kleine deel, wat hen op de meest perverse ideeën laat komen. Hoe zou men het zich anders kunnen indenken dat iemand duur geld betaalt om gebonden, gekneveld, met naalden gestoken, gewurgd, geschopt, met de zweep geslagen of aan een ketting op en neer gesleept te worden? Natuurlijk waren er ook bijna normale mannen, die 'soft' behandeld wilden worden. De allermeeste ideeën en prikkelingen kwamen van desbetreffende videocassettes, waardoor ik mijn 'kennis' kon verbeteren. Als verplichte lectuur gold in die tijd een bekend werk van *Marquis de Sade*. Uit dit boek heb ik 'veel geleerd', want mijn hoofdopdracht bestond als altijd daarin, een heel klein deel tot explosie te moeten brengen.

En dit ook bij de 'kwajongens', de zogenoemde internaatszuigelingen. In het werkelijke leven waren ze 'grote dieren', bijvoorbeeld managers. Wanneer ze naar mij toe kwamen, speelden ze schooljongen, die het één plus één niet hadden geleerd of het ABC niet in de juiste volgorde konden opzeggen. Ze moesten daarom in de hoek staan en werden met de wandelstok flink geslagen. Daarbij heb ik verbazingwekkende dingen over het internaatsleven bij een

katholieke school vernomen. Wie zou het voor mogelijk hebben gehouden dat brave vrome kloosterzusters grote vreugde en genot aan ontblootte achterwerken van knapen zouden hebben? Terwijl de jongens zich schaamden en hun hoofden in de lange kleden moesten verstoppen, werden ze geslagen. Menig opvoedster heeft daarbij haar geheime sadistische dromen uitgeleefd. Met zulke diep ervaren verwondingen kwamen ze dan als mannen bij mij om hun trauma op hun manier te verwerken.

Met grote verbazing stelde ik vast hoeveel tijd en geld mannen in hun eigenaardige en vreemde neigingen bereid zijn te investeren. Kennelijk draaide het bij de meesten van mijn toenmalige ‘vrienden’ alleen om hun ‘lievelingsspeelgoed’. Dag en nacht schenen ze met hun wilde dromen als ook hun bandeloze zucht naar seks bezig te zijn en door de seks bijna bezeten en gedreven te zijn. Meer en meer werd ik me er van bewust hoe erbarmelijk arm mensen kunnen zijn: leeg en uitgehold, verdoving en vergetelheid zoekend in hun ‘kleine vreugden’. In vluchtige ontmoetingen zoeken ze liefde, geaccepteerd worden en bevestiging maar vallen uiteindelijk toch slechts weer in hun oude zwarte gat terug, het alleen gelaten zijn.

¹⁸ Domina: volgens het woordenboek: prostituee, die door masochisten wordt opgezocht. Masochisme is het streven naar stijging van de geslachtelijke opwindning door het verdragen van lichamelijke of geestelijke mishandelingen.

Alcohol en nicotine als voortdurende begeleider

Op een gegeven ogenblik had ik mij afgeleerd te denken en begon, steeds vaker en steeds intensiever mijn eigen neigingen te bevredigen. Het enige en hoogste geluk, behalve mijn kind, waren alcohol en sigaretten waarmee ik mijn zinnen benevelde. Ik was er heel zeker van: niet één enkele dag zou ik zonder mijn, in die tijd, beste vrienden – sterke drank en nicotine – overleefd hebben. Het was wel pijnlijk dat mijn oogwit al geel van kleur begon te worden en zo als verrader werd. En dan het vreselijke hoesten en de penetrante nicotinstank, die zich overal in huis en in de kleding had genesteld. Niemand scheen de schreeuw van mijn zieke ziel te horen. Meer en meer had ik mijn waardigheid verloren. Nu was er niets meer te verstoppen. Lallend en rondwaggelend bood ik met zekerheid een erbarmelijk beeld. Zo schaamteloos vergde ik alles van mijn dochter. Dat ik door haar met een landloper, dus met iemand die nergens schijnt bij te horen, vergeleken werd, deed zeer maar het was meer dan juist. Eigenlijk waren we allebei ontheemd, elk op haar manier. Maar we zwegen over deze nood en probeerden beiden om het zo goed mogelijk te verbergen. Eindelijk konden we namelijk ergens plezier in hebben en vreugde tot stand brengen. En zo begon ik vreugde te kopen, waarbij ik in een regelrechte ziekelijke koopdrift verviel. Zelden kwam ik van een uitstapje terug, zonder zwaar met plastic zakken bepakt te zijn. Maar lang hield het enthousiasme over de nieuwe dingen

beslist niet aan, want al snel moest ik weer gaan winkelen. Aan mijn baan probeerde ik verder plezier te houden waarbij ik me dapper insprak, dat er niets spannends en afwisselends zou zijn, dan mannen te ontmoedigen, te bestraffen, te kwellen – alles verpakt in een net lucratief spel.

Snel gewonnen en snel weer verloren

Mijn begeerde doel had ik eindelijk bereikt: geen schulden meer! Voor de bescherming van de toekomst had ik zelfs een bundel wonderschone bruine biljetten¹⁹. Hoe zeer en innig hield ik van deze biljetten, die mij uit de armoede, uit de misère gered hadden. Liefdevol streelde en liefkoosde ik ze, ik droeg ze op mijn lichaam om het ritselen te horen. Ontzaglijk trots was ik op mezelf. En aan de nieuwe luxe te wennen, dat viel me niet zwaar.

Maar toen gebeurde er iets, wat mijn oude verhaal zo goed als in elkaar liet storten. En ik wist definitief: Nu is het genoeg, ik wil niet meer, ik kan niet meer. Het beste is inslapen en niet meer wakker moeten worden. Heb je dat ook al eens gedacht? En heb je ook gezegd: ‘God heeft daar schuld aan dat het mij zo slecht gaat?’ Hoe kan ik geloven, dat er een goede, barmhartige God in de hemel is, die kan toelaten, dat ik van de ene ellende in de andere terecht kom?

¹⁹ Ten tijde van de Duitse marken waren de duizend Duitse mark biljetten bruin

Wat was er dan gebeurd? Ach, het ging met mij zoals Hans met zijn geluk uit het sprookjesboek of hoe het in een spreekwoord heet: ‘Zo gewonnen, zo geronnen’. Ik had absoluut niets geleerd van al mijn fouten uit het verleden, want alweer keek ik met een schuin oog naar lucratieve investeringsmogelijkheden. Ze lieten niet lang op zich wachten, want daadwerkelijk kwam hij al weer heel snel op mijn pad: de knappe zakenman met zijn heel zekere beleggingstip. Hij maakte mijn geld afhandig op zo’n charmante wijze en het mooie geld verdween om nooit meer terug te komen in zijn nieuwe zakenidee.

Een reddend aanbod

Bijna in deze zelfde tijd vond in onze stad een grote evangelisatie plaats, waarvoor ik per handgeschreven briefje werd uitgenodigd. Als verdoofd sleepte ik me naar de plaats van samenkomst. In mijn innerlijk zag het eruit als na een aardbeving. Nee, nu had ik geen kracht meer over voor weer een nieuw begin! Weer had ik alles verspeeld. Star en koud als graniet voelde ik me, leeg en helemaal opgebrand. In grenzeloze apathie liet ik de avonden over me heengaan en toch schreeuwde mijn binnenste alleen nog naar hulp. Op de laatste avond sprak een dame mij aan, die mijn nood klaarblijkelijk zag. Ze vroeg me onder tranen, dat ik toch achter zou blijven om met de evangelist te bidden. De mensen werden namelijk na afloop van elke lezing uitgenodigd om hun leven met God in orde te brengen. De prediker noemde dat ‘voor de hemel boeken’. Ofschoon het medelijden dat ik kreeg mij ontroerde, liep ik ook deze keer weg en gaf

koppig God de schuld voor mijn ellende. Dus was met de afsluiting van de evangelisatie de laatste kans voor een behulpzame discussie voorbij. In de spelbank bij de roulette zou het nu geheten hebben: 'Rien ne va plus' (niets gaat) - maar gelukkig niet bij God. Juist toen ik op het punt stond, de allergrootste fout van mijn leven te begaan om weer van God weg te vluchten, moet het zo geweest zijn, 'dat de Heer Zich omkeerde en mij aankeek

Heb je gemerkt dat dit het opschrift van mijn verhaal is? Nu zal je misschien vragen, wie deze 'Heer' was, Die zich omdraaide om mij aan te zien. In de Bijbel was er ook al eens iemand geweest, die de Heer Jezus diepbedroefd aankeek. Deze man – het was Petrus, een discipel en vriend van de Heer Jezus – had Hem verraden, doordat hij zei Hem niet te kennen. In het Lukas evangelie, waar deze tragische gebeurtenis is opgeschreven, lezen we: 'En de Heer keerde Zich om en keek Petrus aan ... En Petrus ging naar buiten en weende bitter' (Lukas 22:61-62).

Precies zo heb ik de Heer Jezus steeds en voortdurend verloochend, een heel leven lang. Expres was ik Hem uit de weg gegaan, wilde Hem niet kennen. Ondanks dat ben ik in Zijn ogen oneindig waardevol en kostbaar, omdat God mij naar Zijn evenbeeld geschapen heeft.

Op de laatste avond van de evangelisatie zal de Heer Jezus voor mij gestaan hebben toen ik opnieuw vluchtte. Diep treurig heeft Hij mij aangekeken, want plotseling wist ik het, en plotseling bespeurde ik het heel duidelijk: Nu bedoelt Hij mij! De boodschappen van de serie lezingen hadden mij diep in mijn binnenste getroffen en geschokt. Toen de evangelist aan het einde zei dat hij de volgende zondag nog een keer in een christelijke gemeente zou prediken, was ik als het ware door de bliksem getroffen en wist heel precies: Daar moet ik heen! Vol van angst, dat het al te laat zou kunnen zijn, haastte ik mij op die zondagmorgen naar deze plaats.

Ik voelde me wat vreemd. Innerlijk voelde ik me gedrongen om eenmaal anoniem alle verdriet en ellende voor een mens te kunnen uitpakken. Zoveel ellende was er in mijn ziel in een hoogst explosieve mengeling opgehoopt. Ik meende dat ik er in zou stikken. Maar meer nog had ik medelijden met mezelf uit het diepst van mijn hart vanwege al het leed dat mij zo onverdiend had meegesleurd. Zo moe was ik om door te vechten om weer van voren aan te vangen. Het zag er zo uit alsof ik nu aanbeland was bij het diepste punt van mijn leven. Namelijk bij de varkenstrog, waar de Bijbel van spreekt (Lukas 15:16). Bij deze voerbak was ook de 'verloren zoon' aangekomen, met het grote verschil dat hij zijn geld zelf verbrast had. Maar ik had het geld de mensen nageworpen. Om het terug te halen deed ik moeite met alle verbetering, en toch was elke moeite voor niets geweest. Maar hoeveel gruwelijke schanddaden hebben zich op deze stenen weg opgehoopt, die mijn ziel verduisterden en zoals in een afschuwelijke kerker gevangen hielden. Bij de varkenstrog beland te zijn, betekende om helemaal onbekwaam te zijn, om uit deze zelf gebouwde ellende op te staan, bankroet te zijn, verstard, levend dood, ja als begraven te zijn. Met

grote ontsteltenis werd me duidelijk, hoe nutteloos ik mijn leven had verspeeld en vergooid. Slechts een chaotisch hoopje scherven was van dit leven over gebleven.

En toen hoorde ik van het ware leven en dat de Heer Jezus Christus op deze aarde gekomen is, zodat wij het leven in Hem mogen hebben!

Toen de samenkomst was geëindigd, zou ik het liefste zijn weggerend, weggelopen. Maar enkelen van de aanwezige mensen hadden me aangemoedigd voor een gesprek.

Op de één of andere manier was het weldadig en verbazingwekkend tegelijk, dat tot dan toe voor mij onbekende mensen zo in mijn lot geïnteresseerd schenen te zijn. Op liefdevolle wijze drongen, ja nodigden ze me bijna uit om te blijven, om nog met de prediker te spreken.

Met laatste kracht

Dus sleepte ik mij voor een gesprek met de evangelist. *Werner Gitt* legde me uit, hoe ik mij door de opstand tegen God en Zijn geboden tegen Gods heiligheid gezondigd had. Ongehoorzaamheid en rebellie leiden tot een scheiding van God. Hij zei, dat er slechts deze ene uitweg is: Voor God met een nederig hart en een verbroken hart te komen en alle schuld bloot te leggen en te belijden. Uit de Bijbel las hij mij Gods antwoord voor uit Jesaja 1:18: ‘Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw. Al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol’. Wat een belofte! En deze belofte, deze toezegging van God kon ik ook helemaal persoonlijk voor mij aannemen, verzekerde hij mij. Daarna bad mijnheer *Gitt* met mij. Eindelijk kon ik de hele berg van zonde en vuiligheid, die mijn leven zo vreselijk verwoest had, op Gods Zoon afwentelen. Hij weet sowieso alles uit mijn leven, daarom was er ook niets, wat ik verstoppen of vergoelijken moest. Als een lawine uit hard steen en losse stenen baanden al die afschuwelijke dingen een weg en herinnerden zich een weg naar de vrijheid, naar het daglicht. Tranen begonnen mijn hart week te maken, vastzittende stenen brokkelden af. Voor mijn bewuste fouten smeekte ik tot God om vergeving, om erbarmen, en bad ik Hem om mijn hart zo wit als sneeuw te wassen. Met een gereinigd hart kon ik eindelijk de Heer Jezus daarvoor danken, dat Hij voor mijn schuld aan het kruis gestorven is en Hem uitnodigen van nu aan de Heer van mijn leven te zijn. Ook voor mijn leven kon ik nu de belofte uit Romeinen 10:13 op mezelf toepassen: ‘Want ieder die de naam van de Heer zal aanroepen, zal behouden worden’. Daarmee werd voor mij eeuwig leven en de zekerheid om eenmaal voor altijd bij God in de hemel te mogen zijn, toegezegd.

Nog twee andere Bijbelteksten, die beide in het evangelie van Lukas te vinden zijn, kreeg ik mee op de nieuwe weg. In één tekst spreekt de Heer Jezus daarvan, ‘er zal blijdschap in de hemel zijn over één zondaar die zich bekeert’ (Lukas 15:10). En dan liet de Heer Jezus ons nog weten, waarover wij ons moeten

verheugen, doordat Hij zei: ‘Maar verblijdt u, dat uw namen staan ingeschreven in de hemelen’.

De verandering

Wat voor een grote gebeurtenis is het om een kind van God te zijn geworden en tegen de Schepper van het ganse heelal ‘Vader’ te mogen zeggen! Heel spoedig al begon mijn Vader in de hemel beschermend Zich om mij te bekommeren, doordat Hij wonderbare mensen stuurde, die mij zo vanzelfsprekend bij de hand namen en op nieuwe wegen brachten. De eerste grote wonderen gebeurden al snel in mijn leven, die eigenlijk slechts diegenen het beste begrijpen en volgen kunnen, die verslaafd zijn of waren. Nooit zou ik het voor mogelijk hebben gehouden om ook maar voor één enkele dag zonder nicotine en alcohol te kunnen overleven. Deze beide verslavingen hadden mij sinds vele jaren vast in zijn greep. Ze betekenden alles voor mij. Van deze ‘zoete’ giftige dingen was ik totaal afhankelijk. Elke verslaafde zal bevestigen, dat het bijna onmogelijk is, ja juist uitzichtloos is om zich met eigen kracht uit de klauwen en banden van de afhankelijkheid te bevrijden. Maar voor de grote, almachtige, eeuwige God was het zonder moeite en gemakkelijk om mij genezing te schenken. Ik heb genezing aan lichaam, ziel en geest ervaren. Hij – en alleen Hij – heeft mij van de kwalen en de zonde van het roken en van het drinken bevrijd! Intussen weet ik heel zeker, dat deze beide verslavingsmiddelen in mijn leven voor altijd taboe zullen zijn. Een terugval had mij zover gebracht om heel bewust voor altijd met mijn vingers van alcohol en sigaretten af te blijven. Ook de duivel had toen mijn belofte gehoord om nooit meer te roken, nooit meer te drinken. Maar een wondermooie hete zomer nam hij tot aanleiding om mij aan vroegere sprankelende dranken te herinneren. Ik dacht dat alcoholvrij bier me niet zou schaden – en plotseling begon ik op de één of andere manier weer een terugval te scheppen. Langzaam en geleidelijk wilden oude gewoontes weer bij me insluipen. God liet me zien, in welk gevaar ik zweefde. Ik was geschrokken, dat ik überhaupt zo snel mijn woord brak en ontrouw kon worden. Deze gestoorde verhouding tot God werd heel erg en belastend voor mij. Maar ook met deze erge misstap mocht ik weer tot God komen en hem deze verslaving vernieuwd, met de bede om hulp en vergeving, aan Zijn voeten leggen. Hier werd ik me er goed bewust van hoe foutief wij mensen toch zijn en blijven. Toch blijft God altijd van ons houden en wanneer wij ‘onze zonden belijden, dan is Hij getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid...’ Zo staat het geschreven in 1 Johannes 1:9.

Van ganser harte dank ik mijn Vader in de hemel, dat ik sinds de genoemde zomer geen terugval meer heb gehad en geen zin meer heb ik alcohol en sigaretten... Ja, dat komt mij steeds weer voor als een groot wonder! Hoe dankbaar ben ik ook, dat deze tijd en energie rovende ‘koopziekte’ een einde

heeft. Hoe onnuttig en erbarmelijk was het toch door verkeerde neigingen verslaafd te zijn. Eindelijk ben ik bevrijd van deze druk om voortdurend genoeg flessen met alcoholische inhoud te kopen, transporteren, opslaan en afkicken. Daarbij wil ik ook vermelden dat ik mijn woning in die tijd gerenoveerd heb, om ook iedere nog zo kleine reuk herinnering aan het roken te verdrijven.

Mijn oude, afgedankte leven heeft God volledig opnieuw georganiseerd en nieuw gemaakt. Wanneer ik terugkijk naar de laatste tijd, kan ik me verbazen, hoeveel liefde en zorg Hij in mijn leven liet stromen. Hij heeft Zich ook om mijn werk bekommerd, waarin ik wel veel minder verdien, maar het mij aan niets ontbreekt. Ik weet ook, dat Hij voor alle terreinen van mijn leven zorg zal dragen en mij dat zal geven, wat ik nodig heb. Toch maakt de herinnering aan mijn verprutste leven van toen me vaak nog heel verdrietig. Het spijt me zo zeer dat ik mannen heb verleid door het voorspiegelen van kortstondige vreugden, die ze uiteindelijk duur betaalden. Ook de grote sommen geld doen me pijn, die in het niets zijn opgelost. Hoeveel mensen zou men daarmee hebben kunnen helpen om hun nood te verzachten en hen 'te kunnen boeken voor de hemel'!

Met de 'vrienden' van toen heb ik natuurlijk totaal geen contact meer. Begrijpen of volgen wat er met mij gebeurd was, kon niemand van hen. Af en toe vraagt nog wel eens iemand 'hoe het zo gaat', en ik ben blij om de gelegenheid te kunnen benutten en te kunnen vertellen hoe zeer God mijn leven veranderd heeft. Daarbij probeer ik om hen en de andere seksbezeten mannen en vrouwen toe te roepen: de Heer Jezus, de man uit Nazareth, Gods Zoon, kan ook jullie helpen, jullie bevrijden en jullie genezen. Hij zal de demonische banden verbreken, de duistere machten uit jullie leven verdrijven, in wiens ban jullie gevangen zijn. 'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde', zegt de Heer Jezus in Mattheüs 28:18. Daarom roept tot Hem, schreeuwt tot Hem. Hij geeft hoop en bevrijding ook voor jullie.

Het is mijn grootste wens, ja een verlangen geworden, met andere Christenen de Bijbel te lezen en steeds beter te kunnen begrijpen, wat God in dit wonderbare boek voor ons leven graag wil meedelen. Maar ook, om Hem beter te leren kennen. Ja, steeds meer word ik me bewust, dat de Bijbel slechts Gods Woord kan zijn! Door haar ervaren we meer van Gods karakter, van Zijn volmaaktheid, maar ook van Zijn wonderbare plan, ons op liefdevolle wijze te willen veranderen en zo kunnen we ons helemaal zonder zorgen in Zijn beschermende handen geven. Wat mooi is het, dat er nu in mijn leven Iemand is, die mijn toekomst in Zijn handen houdt en weet, wat het beste voor mij is!

Een heel belangrijke gebeurtenis was voor mij ook de doop. Misschien zeg je, dat je ook gedoopt bent en wel als baby. Maar voor ons christenen betekent de doop, dat wij onze medemensen daarmee tonen, dat we een nieuw leven zijn begonnen, en wel een leven met God. Voor mij is het volgende symbool daarbij heel belangrijk: We worden met ons hele lichaam in het water ondergedompeld. Dat betekent, dat wij van onze zonden rein gewassen en met Christus in Zijn dood gedoopt zijn. Het weer boven water komen symboliseert de 'nieuwe

mens', die zijn leven nu met en voor God wil leven en Christus als Heer en Verlosser heeft aangenomen. Zoals Christus uit de doden is opgestaan, zullen wij ook opstaan om eenmaal bij Hem te mogen zijn. In de brief aan de Romeinen hoofdstuk 6 vers 5 staat het zo treffend: 'Want als wij met Hem één geworden zijn in de gelijkheid van Zijn dood, dan zullen wij het ook zijn in de gelijkheid van Zijn opstanding'.

Voor de evangelische vrije kerk, waar ik regelmatig naar toe ga, is het heel belangrijk om de mensen van Gods liefde te vertellen. We willen graag dat ieder wordt uitgenodigd om een nieuw leven met God te beginnen. Daarbij is het onbelangrijk hoeveel vuilnis zich heeft opgehoopt in zijn leven zonder God! Ieder moet de kans krijgen om een nieuw perspectief voor zijn leven te vinden, hoe uitzichtloos zijn huidige situatie ook mag schijnen!

Wat mij na mijn beslissing steeds weer bijzonder treurig maakt is om te zien en te horen hoe zeer mensen over God en de hemel lasteren en spotten. Onze plezierige maatschappij maakt de mensen wijs en denkt dat 'de oude heer daarboven'- er van uitgaand dat Hij überhaupt bestaat – wel niet zo pietluttig zal zijn. Omdat de duivel zich echt sympathiek en liefdevol heeft gemaakt, krijgt hij het voor elkaar om de hel, respectievelijk het eeuwig gescheiden zijn van God op intelligente wijze te bagatelliseren. Vooral bedriegt hij ons, doordat hij ons influistert: 'De zaak met God heeft nog tijd, er is helemaal geen haast bij ..., later, misschien....., op een keer..., maar nu nog niet'. Maar op een keer zal er geen terug meer zijn. We moeten instappen in de 'trein van het leven', zolang Hij nog op ons wacht.

En daarom is het ons doel zoveel mogelijk mensen over God te vertellen en het jammer genoeg veel te vaak verkeerde beeld van God, wat we vaak aantreffen, om dat uit de weg te ruimen. Dit gebeurt in de samenkomsten, op boekentafels en 'open avonden', waar we christelijke literatuur verspreiden en met de mensen spreken. De meeste mensen denken dat ze het beste zijn geborgen in het 'niemandsland'. Ze menen: Waarom moet ik extra voor God een besluit maken wanneer ik toch helemaal niets tegen Hem heb? Maar bij God is er geen grijze zone en ook geen niemandsland. Of je bent vóór Hem. Want anders ben je automatisch tegen Hem. Daartussen is er niets! Dat is net zo als met je bestaan. Of je bent geboren, of je bent er niet. Een beetje is niet mogelijk. Of je bent een kind van God, of je bent het dan niet!

Dat geldt ook voor jou!

Ook jij bent uitgenodigd om jouw leven voor God in orde te brengen. De Heer Jezus heeft jou lief en biedt jou aan om helemaal nieuw te beginnen met Hem. Hij is ook voor jouw zonden gestorven! En Hij is weer opgestaan en leeft en wil graag dat ook wij op een dag de eeuwigheid met Hem doorbrennen!

Een paar jaar geleden was de Heer Jezus ook mij voorbijgegaan en plotseling had ik heel duidelijk geweten en begrepen: Nu gaat het om mij! Hij bedoelt mij! Vandaag kijkt Hij jou aan! Ook in jouw levensboek wil Hij een hele nieuwe

geschiedenis en een nieuw begin schrijven. De Heer Jezus staat voor de deur van jouw hart en wacht, totdat jij voor Hem jouw hart opent! Kom tot Hem, spreek tot Hem, bidt tot Hem en nodig Hem uit om in jouw leven te komen! Slechts Hij alleen kan uit elke schervenhoop een wonder mooie mozaïek laten ontstaan. Draai je om, ga Hem tegemoet! Hij staat met open armen te wachten om jou te ontvangen! God zegen je, zoals ik dat ook beleefd heb!

Esther (uit Zuid Duitsland)

Vroom en toch verloren

In de bergrede spreekt de Heer Jezus van mensen, die uiterlijk een vroom leven leiden, maar hun levenswandel komt niet overeen met de wil van God. Zijn oordeel over hen noemt Hij in Mattheüs 7:21-23:

‘Niet ieder die tot Mij zegt: Heer, Heer, zal het koninkrijk der hemelen binnengaan, maar hij die de wil doet van Mijn Vader Die in de hemelen is. Velen zullen in die dag zeggen: Heer, Heer, hebben wij niet door Uw naam demonen uitgedreven en door Uw naam vele krachten gedaan? En dan zal Ik openlijk tot hen zeggen: Ik heb u nooit gekend, gaat weg van Mij, werkers van de wetteloosheid’ (Mattheüs 7:21-23).

We kunnen in de kerk of in onze geloofsgroep heel actief zijn en voor andere mensen vroom lijken, maar toch kan alles slechts een façade zijn. Het definitieve oordeel over het verblijf in de eeuwigheid zal op een keer vele vrome mensen in dezelfde mate verrassen als ook ontstellen. Ze waren tijdens hun leven vast ervan overtuigd om eenmaal in de hemel te komen maar nu – voor hen helemaal onbegrijpelijk – zullen ze in de hel geworpen worden. Wat een vreselijke tragedie! We moeten bedenken: De onbekeerde mens kan heel vroom zijn en toch is hij verloren. Een werkelijk echte en totale bekering tot de Heer Jezus is dan nodig! Deze verandering heeft een Poolse vrouw intensief beleefd. Ik noem haar hier uit reden voor persoonsbescherming *Jola*, een voornaam die vaker voorkomt in Polen. Vanwege haar vanaf haar kindertijd aangeleerde en ook gepraktiseerde vroomheid, geloofde ze op de veilige weg naar de hemel te zijn. In een evangelisatiedienst werden haar stap voor stap de ogen geopend. *Jola* schrijft hierna heel uitvoerig, wat ze in de dagen van de samenkomsten heeft en hoe ze daardoor haar levenswandel fundamenteel veranderde.

G8: Bevrijd door de roep van de Heer Jezus

Het was op een warme zomerdag in juli 1997. Ik was op weg van het werk naar huis en stopte voor een rood stoplicht. Mijn blik viel daarbij op een plakkaat. De

grote letters ‘vrede met God’- een echte bevrijding’ kon ik nog net zien maar daarna sprong het stoplicht op ‘groen’, en ik moest weer doorrijden. Wanneer en waar de samenkomst plaats vond, had ik in de weinige seconden jammer genoeg niet meer kunnen lezen. Maar dit opschrift had me op de één of andere manier gegrepen, want al lang verlangde ik naar God en zocht Hem. Ik was me ervan bewust, dat ik heel ver weg was van Hem. Maar ik wist niet, hoe ik Hem zou kunnen vinden. Ik had al lang niet meer. Ik had veel problemen. De meeste moeilijkheden had ik vanwege mijn levensstijl aan mezelf te danken.

In die tijd leefde ik zonder enige hoop. De zoektocht naar conversatie, vrolijkheid en gekheid hadden me niet dat gebracht, wat ik gehoopt had, en alles wat ik oppikte, vervloog weer snel. Regelmatige diensten in de katholieke kerk waren het enige, dat me nog een beetje aan God herinnerde. Maar daar vond ik God niet werkelijk. De kerk werkte wel rustgevend op me maar ze gaf me geen antwoorden op mijn levensvragen. Ze bood me geen uitweg uit mijn geestelijke nood. Ik had niemand, die me werkelijk begreep en die mij zou hebben kunnen helpen. Ik wilde beslist uit de donkerheid van deze hopeloosheid komen.

Het plakkaat was ik alweer snel vergeten. Maar God was iets van plan met mij. Op een dag werd ik heel onrustig en belde een bekende op. In dit gesprek moedigde ze me heel erg aan om naar die evangelisatiedienst te komen, waarvan ik al bij het rode stoplicht gelezen had. Dat wilde ik graag en zo verheugde ik mij op die avond, hoewel ik de reden daarvoor niet kende. De serie van samenkomsten was al twee dagen geleden begonnen. Mijn hart sloeg sneller, toen ik met de auto op de parkeerplaats voor de grote hal aankwam. In de hal zaten al veel mensen. De prediker zou *Wilhelm Pahls* zijn. Dat alles maakte me heel nieuwsgierig. In het bijzonder verbaasde ik me over de vele mensen. Vanuit de kerk was ik gewend, dat er bij godsdienstige samenkomsten slechts weinig mensen kwamen. Meestal waren het slechts ouderen. Maar wat ik hier zag, dat bemoedigde me erg.

Ik moest tamelijk ver naar voren gaan om nog een plaats te bemachtigen. Een voor mij ongebruikelijk groot koor zong klankvolle liederen. Alles was zo feestelijk. Mijn vriend, die net als ik katholiek was en met wie ik sinds enkele jaren samenwoonde, wilde oorspronkelijk slechts kort even kijken om een indruk te krijgen. Maar uiteindelijk was hij net als ik alle avonden erbij. De toespraken spraken me heel erg aan. Hier kreeg ik voedsel voor mijn ziel en dat alles raakte mijn hart heel erg. Van de ene op de andere avond steeg de spanning in mij en ten slotte waren al mijn gedachten al de hele dag erop gericht om ’s avonds naar de evangelisatie te kunnen gaan. Ik ging niet schoorvoetend, maar ik liep net zo alsof iemand mij vleugels had gegeven om daar nog meer minuten mee te maken. Ik ondervond een nog nooit gekende vreugde en rust, die mij met alle kracht daarheen trok. Normaal gesproken ben ik voortdurend ‘een koude kikker’, maar op deze avonden heb ik, onafhankelijk van de temperatuur, geen enkele kou bespeurd.

De rustige atmosfeer, de vriendelijke vrouwen, die altijd naast me zaten, en de mooie liederen van het koor raakten me diep. Zo iets had ik tot nu toe nog nooit gehoord en meegemaakt. Ik zag zoveel jonge mensen, die God en de Heer Jezus loofden en prezen. Dat alles zou ik tot nu toe slechts aan oude oma's hebben toegeschreven. Moderne mensen denken, dat ze zo onafhankelijk en pienter zijn, dat ze God niet nodig hebben. Het Woord van God, dat *Wilhelm Pahls* voorlas en dat, waarover hij sprak, was zo eenvoudig en werkte toch met onvoorstelbare kracht in mij en sprak rechtstreeks tot mij. Opeens begon ik alles wat er gezegd werd, te begrijpen. Ik werd me bewust van Gods onbevattelijke liefde en barmhartigheid over mijn verlorenheid.

Alles wat om mij heen gebeurde, was plotseling onbelangrijk geworden. Of mijn vriendin en mijn vriend ook naar de evangelisatie zouden komen, of wat er op mijn werk gebeurde – dat was voor mij helemaal niet belangrijk. Ik voelde me als het ware in hogere atmosferen ontvoerd en beleefde zoiets nieuws, dat ik nooit gekend had.

Zo werd voor mij de eerste keer de grootheid van de Heer Jezus voor ogen geschilderd. In de katholieke kerk had niemand mij gezegd dat het Woord de Heer Jezus is. Niemand had mij gezegd, dat het Woord naar het leven leidt en dat Hij alleen de weg naar de hemel is. Maar hier zag ik voor de eerste keer, dat ik niet levend maar dood was. Op dat moment begon er iets in mij te leven. O ja, men kan biologisch leven en toch dood zijn, wanneer men zonder de Heer Jezus leeft. Hier heb ik voor de eerste keer gehoord, dat men niet in de hemel kan komen, wanneer men naar de kerk gaat, goede dingen doet en de sacramenten nakomt. Ik had de wens om te leven en dit leven ontving ik van de Heer Jezus Die gezegd heeft: 'Ik ben de weg en de waarheid en het leven. Niemand komt tot de Vader dan door Mij' (Johannes 14:6).

Op de derde avond zei een vrouw die naast me zat: 'Hij spreekt alles zoals het in de Bijbel staat'. Het was voor mij een raadsel, hoe de vrouw de Bijbel zo goed kende, dat ze dat zo beoordelen kon. Ik kende de Bijbel slechts van de korte preken in de kerk en die waren hoe dan ook vrijblijvend. De Bijbel zelf had ik nooit gelezen.

Na de toespraken werd er elke avond opgeroepen tot een persoonlijke geloofsbeslissing. Een vrouw vroeg me: 'Wil je de beslissing nemen voor de Heer Jezus?' 'Ik?', weerde ik verontwaardigd af. 'Daar zullen toch diegenen heengaan, die nog nooit iets van God gehoord hebben. Maar ik ben toch bekeerd. Ik ging al als kind naar het godsdienstonderwijs en elke zondag naar de kerk. Ik geloof in God, want ik hoor toch bij de katholieke kerk, enz, enz'.

Het was op de derde of vierde avond, toen tijdens de prediking de tranen begonnen te vloeien. Voor de eerste keer in mijn leven heb ik mezelf gezien als zondares. De zin uit Psalm 14:3 trof me: 'Ze zijn allen afgeweken en allen, samen ontaard. Er is niemand die goed doet, zelfs niet één'. Ik was er diep bedroefd over, dat de Heer Jezus voor mij moest sterven en dat ik de Heer Jezus met mijn goddeloosheid zoveel pijnen aan het kruis toegevoegd heb. Toen de

evangelist de zonden bij naam noemde, wist ik: Hier word ik bedoeld. De Heer Jezus had door Zijn Woord tot mij persoonlijk gesproken. Ik merkte plotseling: Dat alles zijn mijn zonden. Zonder de Heer Jezus ben ik eeuwig verloren.

Maar juist voor mij kwam de Heer Jezus, de Zoon van God, naar deze aarde: 'Zowaar Ik leef, luidt het Woord van de Heere Heere, Ik heb geen behagen in de dood van de goddeloze, maar veeleer daarin dat de goddeloze zich bekeert van zijn weg en leeft' (Ezechiël 33:11). Er is Iemand, Die voor mijn zonden betaald heeft. De Heer Jezus is aan het kruis van Golgotha gestorven zodat ik niet zelf moet sterven, want Hij heeft het al voor mij gedaan omdat Hij mij lief heeft. Nu hoef ik alleen maar Zijn hand te grijpen en een beslissing voor Hem te nemen. Dat alles was mij duidelijk geworden. Ik ben zelf niet in staat om mij te verbeteren. De Heer Jezus is voor mij gekomen. Hij vervulde mijn hart met grote vreugde en vertrouwen.

De stap over de streep

Het was op een avond na de samenkomst. De Heer Jezus wachtte op mijn besluit. Ik was alweer thuis, toen heb ik de Heer Jezus in het gebed al mijn schuld beleden. De Heer Jezus nodigde me uit voor een nieuw leven. Waarmee had ik dat verdiend? Ik wist: Alles was slechts Zijn onmetelijke liefde en genade. Hij wilde me nu redden. Kon ik dat afzeggen? Nooit! Hoe zou ik mijn oude leven nog verder kunnen leven, dat zo vol van vuiligheid en zonde was? De Heer Jezus in Zijn genade vergaf al mijn zonden. Hij heeft me zo fundamenteel genezen, dat ik 'al mijn ongerechtigheden' (Psalm 103:3) niet meer langer hoefde te dragen. Hij vergaf me alles en maakte me helemaal nieuw! Ik was vrij geworden. Op deze avond verdween mijn oude leven. Het was verleden tijd en moest nooit meer terugkomen. Ik bespeurde, dat ik mij op deze dag veranderd had. Daarover was ik zelfs verbaasd. Ook anderen, die mij eerst kenden, hebben de duidelijk ingetreden verandering opgemerkt en het mij gezegd. Ik heb afgedaan met mijn oude leven, als een oude afgedragen mantel. Mij was duidelijk, dat ik niet iets verloren, maar alles gewonnen had. Ik had de Heer Jezus uitgenodigd om in mijn leven te komen en Hij had mij tot een kind van God gemaakt en mij eeuwig leven geschonken. Ik was gered. Ik had de hemel als een geschenk gekregen. Van nu af aan was ik niet meer alleen met mijn zorgen. Nu stond Iemand aan mijn zijde, Die almachtig is en Die bereid was om mij altijd te helpen. Een gemeenschap met de Schepper was begonnen, die tot in alle eeuwigheid voortduurt. Hem zij eer en dank!

Ik kon niet meer zwijgen

Mijn hart was met een onbeschrijfelijke vreugde vervuld. Ik voelde me bevrijd. Als eerste consequentie van mijn bekering tot de Heer Jezus, heb ik gekapt met mijn vriend en hem gezegd, dat wij niet langer ongehuwd kunnen samenwonen. Dat is tegen Gods wil. Ik ondervond het als een bevrijding om God gehoorzaam te zijn. Ook hij had zich in die dagen bekeerd en dat verlichtte de scheiding. In

mij ontstond een liefde tot alle gelovigen, tot het volk van Israël en tot alle mensen.

In korte tijd had ik het Nieuwe Testament doorgelezen. De Heer Jezus had de woorden zo in mijn hart gelegd, dat het voor mij een behoefte was om vele mensen de blijde boodschap door te geven. Ik kon niet anders, dan op de straten te gaan en ook andere mensen van de Heer Jezus te vertellen. Spoedig wisten alle mensen het ook met wie ik hier en daar overdag samenkwam, dus bijv. mijn groentehandelaarster of mijn bloemenverkoper. Ook op mijn werk als biologe kon ik mijn vreugde niet verbergen en moest gewoon over Gods wonderbare plan spreken. Maar mijn collega's op het werk namen de boodschap niet aan en zo kreeg ik al snel de bijnaam 'laboratorium prediker'. Vaak hebben ze over God gespot en mij vanwege mijn verandering er mijn woorden uitgelachen. Dat brak mijn hart en was voor mij een heel smartelijke ervaring. Door mijn getuigenis verloor ik aan acceptatie en werd gehaat. Toen er spoedig daarna moest worden ingekrompen met banen trof het mij als eerste. Ik werd werkeloos. Hoeveel troost gaf in die tijd mij het woord van de Heer Jezus: 'Gelukkig bent u wanneer de mensen u haten en wanneer zij u uitstoten en smaden en uw naam als slecht verwerpen ter wille van de Zoon des mensen. Verblijdt u op die dag en springt op van vreugde, want zie, uw loon is groot in de hemel' (Lukas 6:22-23). Wat heeft de Heer Jezus in mijn leven veranderd? Wat heeft Hij nieuw gemaakt?

Mijn oude leven

Misschien denkt iemand van u nu: waarom vertelt ze slechts zo uitvoerig over deze evangelisatie avonden? Het was voor mij een wens om over de liefde van God te schrijven, die mij in die dagen uit alle verlorenheid trok. Uit welk een leven mij de Heer bevrijd heeft, wordt pas begrijpelijk, wanneer ik nu over mijn oude leven vertel.

Ik trouwde met 22 jaar, ik was dus nog vrij jong. Ik trouwde slechts om één reden: Ik wilde het kind, dat ik verwachtte, een gezin geven. Ik heb mijn man niet werkelijk liefgehad. Naar Gods wil heb ik daarbij helemaal niet gevraagd. Ook toen mijn man voor de bruiloft zei, dat hij het niet zo serieus nam met de trouw, was dat voor mij geen hindernis om te trouwen. Toen hij dan toch al kort na onze bruiloft begon vreemd te gaan, trof me dat ten diepste. Na enkele maanden werd dan onze dochter geboren.

In alle teleurstelling over mijn man, gaf dat voor mij een gelegenheid. Het was ongeveer twee jaar na onze bruiloft, toen ik met mijn vriendin een langere scheepscruise boekte. Tijdens de lange overtocht leerde ik een jongeman kennen, op wie ik verliefd werd. Is dan liefde iets slechts, dacht ik. Het gevolg van de aanhoudende relatie was een ongewenste zwangerschap. Dat was eerst een schok maar daarna maakte ik mijzelf wijs: Dat kan toch een keer gebeuren. Maar omdat deze baby ongelegen kwam - ik studeerde in die tijd nog en bovendien was ik getrouwd - besloot ik om abortus te laten plegen. O, hoe kan

ik vandaag dit kind bewenen! De Bijbel zegt: ‘Maar de lafhartigen en ... moordenaars ..., hun deel is in de poel die van vuur en zwavel brandt. Dit is de tweede dood’ (Openbaring 21:8). Vandaag weet ik, dat de Bijbel tegen zulke liefde is.

De losbandige levenswandel van mijn man veranderde niet en de ruzies tussen ons waren eindeloos. Maar ook de relatie tot mijn vriend van de zeereis hield nog steeds aan. Ik diende de scheiding in en spoedig na de afsluiting van de procedure wilde ik samen met onze gemeenschappelijke dochter naar Duitsland emigreren. Dat lukte ons en wij begonnen een gemeenschappelijk bestaan op te bouwen.

In Duitsland scheen mij alles anders, veel vrijer. Ik kwam met mensen bij elkaar, die schijnbaar vrolijk en onbekommerd leefden en genoten van het leven. Heel geleidelijk ging ik steeds meer op hen lijken. Wat in mijn leven taboe was, deed men hier zonder gewetensbezwaar. Blijkbaar gold het motto: ieder moet ten slotte zelf weten wat voor hem goed is. Ik leerde diverse mannen kennen. Ik zocht naar liefde en had verlangen naar een gelukkig gezin maar ik vond dat alles niet. Sommige mensen, ook in de kerk, zeiden tegen mij dat ik moest leven naar eigen geweten. Had ik dan bij mijn levenswijze de één of andere gewetenswroeging? Nauwelijks! Ik ging regelmatig naar de kerk om te biechten en was blij dat alles, wat ik ook heel bewust aan verkeerde daden deed, me steeds vergeven werd. Vandaag is voor mij duidelijk, dat God niet meedoet met zo'n lichtvaardig spel met de zonde.

Op een dag kwam mijn moeder uit Polen naar mij voor een bezoek. Ik wilde haar iets moois schenken. Daarom ging ik naar een modezaak en liet een mooie blouse inpakken. Ik had ook meteen een verontschuldigende verklaring voor mijn geweten paraat: eenmaal en nooit weer!

Om de Duitse nationaliteit met al de daarbij behorende verbonden voordelen te verkrijgen, trouwde ik voor de show met een oude man, een alcoholist. Verbazingwekkend dat de ambtenaar van de burgerlijke stand helemaal niet achterdochtig werd, want we hadden helemaal geen trouwringen. Met dit vreemde huwelijk eindigde elk verder contact met mijn ‘echtgenoot’.

Voor mijn dochter had ik slechts weinig tijd over en ik gaf haar ook niet veel liefde. Voor haar opvoeding deed ik niet veel moeite. Nooit heb ik met haar over God gesproken, voor haar gebeden of haar uit de Bijbel voorgelezen. Mijn dochter gleed door mijn slechte voorbeeld steeds meer in eigen zonden en goddeloosheid. Ook hiervoor heb ik me toen niet schuldig gevoeld.

Mijn nieuwe leven

Tijdens de evangelisatie gingen me dan plotseling de ogen en oren open. In een kort ogenblik stond mijn verknoeide en slechts vroom schijnende leven voor ogen. Nu begreep ik dat mij de eeuwige verdoemenis wachtte als ik zo verder zou leven. Ik zou voor altijd verloren zijn geweest. Maar in deze donkerheid scheen een licht. Mij werd duidelijk: In de wonden van de Heer Jezus, Zijn

doorboorde handen en voeten, het gemartelde lichaam, de spot en de slagen ligt mijn heil! Hij moest niet sterven, want Hij Zelf ging geheel onschuldig in deze gruwelijke dood. Hij stierf voor mij. Toen ik dat begreep, kon ik niet anders dan Hem alleen mijn hart en Hem de rest van mijn leven in eigendom geven. Sindsdien ben ik met een nieuwe kracht vervuld, die mij helpt om naar Zijn wil te leven. Sindsdien mag ik Gods kind zijn en tot God ‘Vader’ zeggen. Het geloof zonder compromis in Hem en Zijn Woord redt mij en is onze overwinning.

Al korte tijd na mijn bekering liet ik me dopen, want mijn kinderdoop vond ik ongeldig. Ze was niet dat, waarvan ik in het Nieuwe Testament gelezen had. Nu hoor ik bij een evangelische vrije kerk, waar in de Bijbel wordt geloofd en waar van de Bijbel betuigd wordt. In het bijzonder wordt er tot een persoonlijke omkeer tot de Heer Jezus opgeroepen. Mijn oude leven heb ik diep betreurd. Ik kan niets meer ongedaan maken. Diverse dingen moest ik ook aan mensen belijden en goedmaken. Zo bracht ik de gestolen blouse weer naar de modezaak, waaruit ik ze gestolen had.

God heeft mij door de Heer Jezus vergeven. Nu was ik ook bereid om mijn Poolse ex-man alles te vergeven, wat hij mij aangedaan had. Deze bereidwilligheid tot vergeven heeft mij ervoor bewaard, dat de misère van de scheiding bij mij de één of andere psychische schade heeft achtergelaten. De Heer Jezus heeft mijn leven stabiliteit, zin en toekomst gegeven.

Mijn dochter was in die tijd tweemaal bij de evangelisatie. Ja, ze was zelfs bereid in de ruimte voor de zielzorg te gaan, maar de vrijmakende boodschap was nog niet tot haar doorgedrongen. Op het ogenblik studeert ze en zo zien we elkaar jammer genoeg niet al te vaak. Wanneer wij samen zijn, observeert ze mij en merkt ze dat het een goede zaak is met de Heer te leven. Moge God haar de moed voor een beslissing schenken zodat ook zij op een dag gered wordt.

Redding is voor iedereen mogelijk, als hij of zij maar wil. De hemel is grijpbaar dichtbij. Ik kan vandaag als de Psalmist bidden:

Mijn rouwklacht hebt U veranderd in een reidans, mijn rouwkleed hebt U losgemaakt, met vreugde mij omgord, opdat mijn ziel U zou psalmzingen, en nimmer verstommen. Heere, mijn God, voor altoos zal ik U loven (Psalm 30:12-13).

Jola (uit Polen)

De lange weg tot aan de waarheid

G9: Van een Jehova's Getuige tot een getuige van de Heer Jezus

Mijn kindertijd

Ik werd op 10 maart 1958 in Hasselsweiler, een klein dorp in de regio Düren (Rijnland), geboren. We waren thuis met vier kinderen. Ik had een drie jaar oudere zus, een twee jaar oudere en een acht jaar jongere broer. We waren katholiek. Mijn moeder bad 's avonds altijd met ons hoewel ze zelf, behalve bij bijzondere gelegenheden, nooit de kerk bezocht. Toen mijn zus naar communie ging, moest ze mij toen ik vier jaar was altijd meenemen naar de kerk. Onze pastoor mocht ik graag en hij was van mening dat ik een mooie stem had. Zo gebeurde het dat ik bij bijzondere gelegenheden zoals bijv. met Kerstmis mocht zingen in de kerk. 'Maria door een doornbos ging' was één van deze liederen. In zulke momenten geloofde ik dat God nu heel trots op mij was omdat ik toch voor Hem gezongen had. In die tijd werden de kerken overdag nog niet afgesloten en ik ging vaak alleen daarheen om met God te spreken. Ik dacht dat ik dichterbij Hem was op deze plek dan ergens anders.

Met zes jaar kwam mijn eerste geloofscrisis. Ik had een klein broertje die ik niet zoveel had gezien omdat hij de meeste tijd van zijn leven in het ziekenhuis gelegen had. Hij is slechts 9 maanden oud geworden en stierf aan een hersenbloeding. In dat jaar verloor ik drie, voor mij belangrijke, mensen. Eerst stierf *John F. Kennedy* door een moord. We behoorden bij de eersten die een televisie bezaten, en steeds wanneer *Kennedy* op de televisie kwam, was ik enthousiast. Ik herinner me nog goed hoe mijn moeder en ik de uitzending van zijn begrafenis volgden. Enkele maanden later stierf mijn kleine broertje. Nog nooit in mijn leven had ik mijn vader zien huilen. En ik kan vandaag niet meer zeggen wat mij het meest ongelukkig had gemaakt: Dat ik mijn broertje nooit meer zou zien of dat mijn vader zo vertwijfeld was. Allen zeiden tegen mij in die tijd dat mijn broertje nu bij God was. God heeft hem tot Zich genomen. Ik reageerde met onbegrip en kon niet geloven dat God de kleine gewoon wegneemt van ons hoewel Hij toch moest weten hoe verdrietig we dan allen zouden zijn. Enkele maanden daarna stierf mijn lieve grootvader op de leeftijd van 63 jaar. Het was precies zo verschrikkelijk voor mij als bij de begrafenis van mijn broertje. Niemand kon of wilde met mij daarover praten. Ik weet nog, dat mijn jonge moeder heel lang in het zwart liep en hoe vreemd het voor mij was toen ze de eerste keer weer gewone kleurige kleding droeg.

Over de dood werd niet met mij als kind gesproken en zo werden al mijn vragen de kop ingedrukt. Ten slotte gaf ik God de schuld van alles wat ons was wedervaren. Ik bad nog wel maar alleen wanneer ik God dringend nodig had. Ik denk dat het ook in die tijd was dat mijn moeder is opgehouden met ons als kinderen 's avonds te bidden. Ze gaf misschien ook God de schuld. We hebben jammer genoeg nooit daarover gesproken om geen oude wonden open te halen. Toen ik negen jaar oud was, wisselde onze pastoor van kerk. Mijn geloofsleven verzandde steeds meer vooral omdat mijn ouders niet veel met God en de kerk bezig waren.

Jong getrouwd

Na de schooltijd werkte ik in een naaiatelier en leerde daar mijn toekomstige man Michael kennen. Met 19 jaar kreeg ik al mijn eerste kind, *Jasmin* (* 1977). Vanuit mijn huidige visie was dat veel te vroeg want ik moest al op zo'n jonge leeftijd een grote verantwoordelijkheid dragen. Precies in deze tijd gingen mijn ouders na 23 huwelijksjaren scheiden. Dat was een grote schok voor mij want ik verloor een stuk thuis. Mijn vader trok naar zijn nieuwe vriendin in Trier en mijn moeder moest zich opnieuw oriënteren zodat ze mij niet meer kon bijstaan wanneer ik haar hulp nodig had. Het huis waarin ik was opgegroeid, werd verhuurd en niets was meer als vroeger. Ik denk dat dit het ogenblik was waarin ik voor de eerste keer naar de zin van het leven vroeg.

Vijf jaar na onze eerste dochter werd in 1982 *Svenja* geboren. Ongeveer een half jaar later begon ik mij met dingen bezig te houden, die me nu nog misselijk maken.

Mijn hang naar het mystieke

Op mijn zoektocht naar de zin van het leven voelde ik me erg aangetrokken tot het mystieke en begon me te interesseren voor contact met gestorvenen en 'glaasje draaien'. Wanneer ik iets doe dan doe ik het met mijn hele inzet. Zo ontmoette ik regelmatig gelijkgezinden en wij wisselden onze ervaringen uit. Omdat ik heel graag houtskooltekeningen maak, schilderde ik bijv. een satanaanbidster, die mij nog akelige problemen zou geven. Ongeveer twee jaar lang ging alles goed, maar daarna werd ik door demonen lastig gevallen. Mijn man en ik hoorden stappen in huis hoewel de kinderen vast en diep sliepen. Op een keer stond ik op het erf naast ons grote woonkamerraam, toen er een knal was alsof er een steen door de ruit was gevlogen. Ik wachtte op het rinkelen van de ruit maar ze vibreerde alleen maar. Niemand kon een steen hebben geworpen omdat het erf was afgesloten. Ik had zo'n angst, zodat ik de 'gestorvenen' dreigde. Als ze zich niet anders waarneembaar zouden maken, zou ik de geluidsbanden niet meer beluisteren. Van toen af flikkerde in de keuken of in de woonkamer het licht, al naar gelang waar wij ons ophielden.

Mijn drieling

Vijf jaar na *Svenja* werd ik zwanger van een drieling. Omdat er tijdens de zwangerschap complicaties waren, lag ik vanaf de 24^e zwangerschapsweek in het ziekenhuis in Keulen en had gewoon geen tijd meer om me om de geluidsbanden te bekommeren. Sinds de geboorte van onze drieling (*Isabel*, *Christopher* en *Mandy** in 1987) was het bij ons niet meer zoals het geweest was. De baby's werden in de 30^e week van de zwangerschap geboren en wogen slechts ongeveer 1000 gram. Ze kwamen dus tien weken te vroeg. De artsen vochten om hun leven. Onze kleine *Mandy* werd op haar vijfde levensdag aan haar hart geopereerd. Ze woog daarna nog slechts 860 gram. Ze was in levensgevaar en wij waren heel bezorgd. De arts dacht dat nu alles afhing van haar wil om te overleven. Ik dacht: waar zal dit kind de kracht vandaan halen om

te willen leven? Ze was zo piepklein en leefde slechts omdat ze aan de beademingsapparatuur lag. Soms probeerde ze tegen de machine aan te ademen. Dat had tot gevolg dat de ene longvleugel uitgerekt werd en ze dus op één longhelft beademd kon worden. We waren zo ontzettend hulpeloos. De beide andere baby's leefden al zonder beademingsmachine, maar *Mandy* kon het gewoon niet alleen. Men zei ons dat hoe langer ze was aangesloten, des te groter het gevaar was dat ze blijvende schade zou oplopen. Nu was het al de derde week en er was geen verbetering in zicht. Toen wij op een zondag *Mandy* weer bezochten, bood ze ons een schokkende aanblik. *Mandy* had slechts een piepkleine luier aan, en we zagen het grote litteken, dat van het borstbeen naar de werverkolom liep. Het brak bijna mijn hart, ik vond het zo verschrikkelijk zielig voor haar. Nog steeds geen verbetering. Hulpeloosheid en woede kwamen bij mij opzetten. Ik was woedend op mezelf omdat ik de kinderen niet lang genoeg had kunnen dragen en ook was ik woedend op God. Waarom laat Hij mijn kind zo erg lijden? Huilend verliet ik de intensive care.

Hoewel ik anders weinig contact met God had, bevond ik me plotseling in een dialoog met Hem: 'Waarom helpt U haar dan niet? U hebt toch de macht, of wilt U me bestraffen voor mijn zonden? OK, wanneer U haar wilt hebben, dan neemt U haar toch tot U, maar neemt U haar dan meteen en laat haar niet zo lang meer lijden. Maar wanneer U voor heeft bepaald dat ze moet leven, geef dan haar de kracht daarvoor. Uw wil geschiedde, ongeacht hoe U beslist, ik zal het accepteren. Maar doe iets, alstublieft!'

Mag men zo met God spreken? Ik weet het niet, ik heb het zo gedaan en Hij was trouw en heeft ogenblikkelijk geholpen. De volgende dag werd mijn kind nog 29 keer per minuut beademd. Daarvoor was het 49 keer. Langzaam werd de beademingsmachine afgezet en na vier dagen kon ze van de intensive care af naar een andere afdeling. De ongelovige zegt: het was toeval. De gelovige zegt: het was God.

Mijn weg naar de Jehova's Getuigen

Vier maanden na deze gebeurtenis kwam mijn zwager uit Trier op bezoek. Hij en mijn zuster zijn Jehova's Getuigen. Tot dit tijdstip had ik een zekere afkeer van de Jehova's Getuigen en weinig zin om naar iets te luisteren. Maar op deze avond was het anders. Mijn zwager sneed een bepaald thema aan en er ontvlamde een twistgesprek. Hij beweerde alles te kunnen bewijzen met de Bijbel. Tot mijn verbazing was dat ook daadwerkelijk zo. Ik heb me niet weinig verbaasd hoe goed hij de Bijbel kende. Ik heb het aan hem te danken dat mijn leven in zes uur veranderd werd. Ik wilde steeds meer weten. Nooit zou ik geloofd hebben dat in dit stoffige, oude boek zulke hedendaagse thema's zouden staan. Ik stortte mij met dezelfde hartstocht op de Bijbel als eerst in het spiritisme. Vanaf die dag kwamen er twee Jehova's Getuigen naar mijn huis en spraken met mij over de Bijbel. Ik maakte snelle vorderingen. Zo vaak ik kon, las ik in de Bijbel, en dat vaak tot diep in de nacht. Zelfs tijdens het koken liet ik

dat niet na. Na drie weken zat ik op een middag op de bank en las weer een keer in de Bijbel, terwijl de kinderen sliepen. Met de drieling moest ik mijn tijd goed plannen. Dus zat ik daar, in de rechterhand de Bijbel en in de linkerhand een sigaret. Ogenblikkelijk werd ik er van bewust dat ik moest besluiten – of voor het roken of voor de weg met God.

Ik herinnerde me de tekst, die ik 's morgens uit 1 Korinthe 3:16 gelezen had: 'Weet u niet, dat u Gods tempel bent en de Geest van God in u woont?' 'U bent in een hele vuile tempel getrokken', zei ik tegen God. Ik kreeg angst omdat ik al ontelbare pogingen gedaan had om er vanaf te komen. De ontwenningverschijnselen had ik nog goed in mijn herinnering. Maar God was al zo belangrijk voor me geworden na drie weken, dat ik besloot om te stoppen met het roken. In het gebed zei ik tegen God, dat ik het alleen kon volhouden, als Hij me zou helpen. Hij gaf me de kracht die boven het normale uitgaat. Enkele dagen later stopte ik met roken en ik had geen enkele dag ontwenningverschijnselen. Tot op vandaag heb ik geen sigaret meer aangeraakt en dat is al 16 jaar geleden. Hoe schreef Paulus het in 1 Korinthe 6:12: 'Alles is mij geoorloofd, maar niet alles is nuttig, maar ik zal mij door niets laten overheersen'.

Het opgeven van het occulte

Iets heel spectaculairs gebeurde er vijf maanden nadat ik was begonnen de Bijbel te bestuderen. Zoals eerder beschreven is, had ik vroeger spiritisme bedreven. Maar met het toenemende inzicht begreep ik dat alles wat daarmee te maken had uit mijn woning en mijn leven moest verdwijnen. Dus verwijderde ik gewetensvol alle voorwerpen, die daar op de één of andere manier mee te maken hadden. Ik wilde er heel zeker van zijn en vernietigde alle boeken, protocollen en zelfs de bandrecorder met microfoon. Ook een Maria beeldje moest verdwijnen omdat ik inzag dat God in geest en in waarheid wil worden aangebeden.

Nu was ik er zeker van dat aan al het gedoe een einde was gekomen. Wat ik nu vertel heb ik werkelijk zo beleefd. Slechts heel weinig mensen weten er van. Ik dacht bij mezelf: Wanneer ik anderen daarvan vertel, zouden ze zeggen: 'Nu draai je door!' Het werd ook niet als normaal gezien, dat *Christa*, die anders als waaghals bekend stond, nu vroom was geworden. Maar het volgende wat ik hierna vertel heeft zich daadwerkelijk zo afgespeeld. God is mijn getuige.

Mijn man en ik gingen elke avond tegen 22.00 uur naar bed. We sliepen nog niet lang toen ik door iets wakker werd. Ik keek in de donkere kamer maar horen kon ik niets. Maar toch overviel me een vreemde beklemming. Het was zo, als zou er iemand in de ruimte zijn die mij observeerde zonder dat ik hem kon zien. Ik viel weer in slaap maar werd al gauw opnieuw wakker en bespeurde ogen op mij gericht. Ik kreeg merkbare angst en kroop tegen mijn man aan in bed. Uren gingen voorbij en steeds weer werd ik wakker. Het was zo alsof iemand me niet wilde laten slapen. Ook het beklemmende gevoel was er weer.

Maar mijn man kon ik daar niets van vertellen, want die zou mij voor gek verklaren omdat ik de Bijbel las en Jehova's Getuige wilde worden. Maar zo tegen drie uur had ik er echt genoeg van. Ik schreeuwde: 'Verdorie, merk je eigenlijk niet dat er hier iets niet klopt!' Tot mijn verbazing sliep mijn man ook niet en merkte op: 'Ja, je hebt gelijk, iets klopt hier niet!' Ik deed het licht aan en vertelde hem van mijn vreemde gevoel van beklemming en hij had het precies zo ondervonden.

De volgende morgen overlegde ik wat mij was wedervaren in de nacht en terwijl ik daar over nadacht, werd me duidelijk wat de oorzaak van de last was. Ik had niet alles weggedaan, de duivelsaanbidster en de andere fratsen niet, die ik met houtskool getekend had. Ze stonden nog in de verzamelmap naast de klerenkast. Onze dochter *Jasmin* had een dag daarvoor de tekeningen aan een vriendin laten zien. En satan werd daar heel opmerkzaam op en geloofde een reden te hebben om in onze slaapkamer te zijn.

Ik wilde in alle rust de beelden vernietigen maar omdat het paasvakantie was, moest ik *Jasmin* onder een voorwendsel naar oma sturen. Het was ongeveer tegen 10.00 uur in de ochtend op een zonnige dag. Ik nam de tekeningen in de hand en bad tot God: 'Als teken van mijn liefde en trouw tot U vernietig ik de laatste voorwerpen van mijn spiritistische verleden tijd'.

Op het moment dat ik de tekeningen verscheurde, was er buiten een luide, krachtige donderslag die nog seconden nagalmde hoewel de zon hoog aan de hemel scheen en geen wolkje te zien was. Ik werd er misselijk van. Ik dacht: Wanneer ik het niet gedroomd heb, dan moet mijn moeder, die slechts twee straten verder woonde, het ook gehoord hebben. Ik belde haar meteen op en vroeg na of zij de donder ook gehoord had. Ze bevestigde dat. Het was precies op dat moment toen mijn dochter bij haar was aangekomen. Toen was er bij hen ook een luide donderslag gehoord en beiden waren erg geschrokken. Dus had ik het niet gedroomd. De vraag blijft echter nog: was het een teken van God?

Ik werd een Jehova's Getuige

Enkele maanden later, het was in januari 1988, werd ik een Jehova's Getuige. Ik liet me dopen en was de gelukkigste mens – dat dacht ik in ieder geval. Ik vroeg me vaak af wat me in die tijd liet geloven dat ik de juiste godsdienst had gevonden? Mij imponeerde het, dat deze Jehova's Getuigen tegen de oorlog NEE zeggen en consequent de militaire dienstplicht weigeren en wel wereldwijd. Ook maakte het indruk op mij dat alle leden heel Bijbelvast zijn. Ik geloofde: Als deze mensen zo goed de Bijbel kennen, dan kennen zij de waarheid. Welke godsdienstgemeenschap beschikt over zoveel kennis? Dan waren er nog de moreel hoge waarden die me fascineerden. Het huwelijk mocht alleen op grond van hoerij ontbonden worden. Er waren geen valse belastingaangiftes. Eerlijkheid was altijd een thema. Dat gold ook voor de werkplek: surfen op het internet tijdens de werktijd is niet toegestaan omdat daardoor van de werkgever tijd gestolen wordt. Ik was ook gefascineerd door

het indrukwekkende predikwerk. Wereldwijd zijn mensen actief bezig om de leer te verspreiden. De gedachte aan een nieuwe wereld waarin liefde regeert en alle mensen in vrede met elkaar leven had voor mij een bijzondere aantrekkingskracht. Het was voor mij iets wonderbaarlijks om bij een organisatie te horen van wie de leden uit alle rassen en naties stamden. Zo waren we door de ‘volmaakte band van de eenheid’, de goddelijke liefde, met elkaar verbonden. En zo konden we samen Jehova aanbidden en dienen.

Mijn eerste grote congres waaraan ik deelnam vond in een stadion plaats. Er waren 7000 Jehova’s Getuigen gekomen en toen de mensen het stadion verlieten vond men geen snippertje papier. Er waren ook nog andere dingen die me fascineerden en dus geloofde ik: Waar alles zo in harmonie verloopt, daar moet toch de Geest van God achter staan. Dat het slechts een goed gestructureerde organisatie was, zag ik jammer genoeg pas jaren later in.

Geleidelijk kwamen de twijfels

De tijd van mijn lidmaatschap bij de Jehova’s Getuigen waren hele moeilijke jaren voor mij. Ik moest vijf kinderen opvoeden en het grote huis met de tuin bijhouden. Niet te vergeten de predikdienst en het bezoek van wekelijks vijf verplichte samenkomsten en dat met alle kinderen. Wanneer ik met het busje wegreed, kwam me dat elke keer als een volksverhuizing voor. Om op zondagmorgen om 09.30 uur in de samenkomst te zijn, moest ik uiterlijk 06.30 uur opstaan en de kinderen voeden, in de luiers doen en wassen. Omdat ik ook waarde hechte aan het uiterlijk, waren ook mijn kinderen om door een ringetje te halen. Mijn broeders en zusters in het geloof zeiden vaak tegen mij: ‘Hoe krijg je dat alles voor elkaar? Jullie zien er altijd zo tiptop uit en je bent nog nooit te laat gekomen. Dat is zeker Gods zegen dat alles zo goed functioneert’. Nee dus! Dat was mijn eigen ijzeren discipline! Ik wilde aan allen bewijzen dat ik dat voor elkaar kreeg.

Ongeveer zeven jaar lang hield deze stress aan, maar de invloed van de hersenspoeling werd geleidelijk merkbaar. In mijn beginnende enthousiasme was ik in overdrachtelijke zin twee meter groot en toen ze met mij klaar waren was ik slechts nog een kleine muis. Het toverwoord heette namelijk niet bekering maar lering. Men had mij bijgebracht dat ik eerst een ‘nieuwe persoonlijkheid’ moest aantrekken om door God te worden aangenomen. Hoezeer ik mij ook inspande: Ik werd steeds moedelozer. Wanneer het mij aan de ene kant lukte om iets niet meer te doen (bijv. roken), schoot ik aan de andere kant helemaal in iets anders door. (bijv. door mijn impulsieve temperament). Ik schaamde me diep voor God en hield ook op een keer op met bidden omdat ik geloofde: God wil mijn gebeden niet horen omdat ik het niet voor elkaar krijg om te zijn zoals Hij me wil hebben. Zo had ik het dus geleerd: Als je alle samenkomsten bezoekt en elke maand je uren met de huis aan huis dienst vervult en al het andere ook goed doet, dan krijg je de zegen van Jehova. Het enige wat ik merkte was een innerlijke leegheid, een diepe droefheid over mijn

falen, een hopeloosheid omdat ik geloofde dat God mij niet meer liefhad. Ik bezocht de samenkomsten niet meer en verrichtte ook geen enkele dienst meer. Het was voorbij. Ik was echter zonder God niet gelukkiger maar eindelijk had ik eens tijd om uit te rusten.

Na twee jaar begon ik af en toe weer de samenkomst te bezoeken maar in een andere plaats omdat ik geen verklaringen wilde geven. Velen gingen mij uit de weg omdat ik 'slecht gezelschap' was, want ik bezocht niet elke samenkomst. Men krijgt slechts dan de liefde van de 'broeders' wanneer je precies in het spoor loopt, zoals de 'trouwe en verstandige slaaf' (Wachttorengenootschap) voorgeeft. Het kon me ook niet schelen wat de anderen van mij dachten. Ik wilde slechts af en toe wat dichterbij mijn God zijn.

Een eerste lichtpunt

In de samenkomst was er een oudste, die me steeds heel vriendelijk begroette. Bij hem had ik de indruk dat hij echt blij was wanneer ik kwam. Hij informeerde ook altijd naar mijn gezin. Hij had een heel bijzondere manier om de harten van de mensen aan te raken. Ik voelde me bij hem en zijn vrouw in ieder geval welkom. In deze tijd werd mijn man ontslagen van zijn werk en ik kreeg een flinke dip. De werkeloosheid was moeilijk voor hem en voor mij. Niemand wilde iemand aanstellen die 46 jaar oud is en die bovendien ook nog aan suikerziekte leed, dus chronisch ziek is.

Ik nam nu bij al mijn werk thuis nog drie andere baantjes aan. Op een dag was ik in de auto onderweg naar huis, toen ik erg moest huilen. Het liefst zou ik dood zijn, dacht ik. Wat is dit dan voor een leven? In mijn vertwijfeling riep ik oprecht tot God: 'Alstublieft, help mij, ik kan niet meer, toon mij de weg die ik moet gaan!' Op hetzelfde ogenblik dacht ik aan *Wolfgang K.* deze beminnelijke oudste uit de samenkomst. Hij was wel altijd vriendelijk maar we kenden hem niet zo goed. Ik aarzelde de hele avond maar dan voelde ik mij gedrongen om hem op te bellen. Om 22.30 uur greep ik dan eindelijk naar de telefoon: 'U bent zeker verbaasd dat ik u opbel'. Voor mij verrassend antwoordde hij: 'Nee, eigenlijk niet. Ik moest de hele week aan je denken'. God had op mijn hulpgeroep meteen gereageerd, toen ik uit het diepst van mijn hart tot Hem riep. Sindsdien ontmoetten wij elkaar om samen de Bijbel te lezen. Ook hij had twijfel aan de leer van de Jehova's Getuigen, zoals ik spoedig zou ontdekken.

Een paar weken later sloot ook zijn vrouw zich bij ons aan. Gods Heilige Geest heeft ons vele dwalingen in de leer van de Jehova's Getuigen laten zien en ons Zijn waarheid leren kennen. Bijna drie jaar duurde onze privé Bijbelstudie, tot ik voor de eerste keer begon om boeken te lezen, die niet van het Wachttorengenootschap kwamen. 'Jeruzalem, speelbal van de volken' van *Dave Hunt* was mijn eerste boek. Ik voelde het instinctief: Dat wat ik las, was de waarheid. Daarna volgden er boeken van *Werner Gitt*, *Roger Liebi*, *Norbert Lieth*, *Tim Lahaye* enz. Het boek van *Norbert Lieth* 'de toekomst van de christen', was voor mij een openbaring en ik bekeerde me ogenblikkelijk. Ik bad

tot de Heer Jezus en vroeg ook vergeving van mijn zonden en mijn geestelijke dwaling en zei Hem, dat Hij van nu af aan Heer in mijn leven moest zijn.

De volgende stap

Ik abonneerde me op de tijdschriften 'Middernachtsroep' en 'Perspectieven' en kon nauwelijks wachten tot de volgende nummers waren verschenen. De artikelen van het Wachttorengenootschap waren als een dreigende vinger, maar de bijdragen in deze tijdschriften waren een liefdevoller uitnodiging. Op een dag bracht *Wolfgang* een video van professor *Werner Gitt* mee met de titel: 'Is er leven na de dood?', die hij besteld had bij de Middernachtsroep. Dat beviel mij goed, hoe krachtig hij sprak, de dingen bij de naam noemde en de puntjes op de i zette. Tot nu toe heb ik niet geweten, dat wij of in de hemel of in de hel de eeuwigheid zullen doorbrengen. Maar nu was me dat volkomen duidelijk.

Ik houd er van hoe mijnheer *Gitt* de mensen uitdaagt en soms een beetje provokeert: dan luisteren de mensen en nemen iets mee naar huis. Hoe vaak is het mij overkomen bij de Jehova's Getuigen, dat ik 's middags niet meer kon zeggen welke lezing we 's ochtends gehad hadden. Dat gebeurt bij *Werner Gitt* bepaald niet. Bij hem had ik de indruk, dat de zaak super dringend is en geen uitstel kon dulden, zo te zeggen alarmfase 1. Dan moet men luisteren, dat blijft wel in je gedachten zitten. Ik houd er van wanneer hij dat zegt: 'Kom vandaag tot de Heer Jezus, wacht niet langer, kom zoals je bent, met al je zonden en ondeugden en Hij zal je veranderen'. Persoonlijk hoorde ik hem voor de eerste keer in Wuppertal bij een lezing met het thema 'Jezus, Heer over ruimte en tijd'. Daarbij is mij veel duidelijk geworden. Daar was ook een boekentafel waar ik veel boeken van hem gekocht heb. Ook kocht ik op een avond tien cd's met andere lezingen van hem. Die beluisteren wij op onze Bijbelkring. De duidelijke positiebepaling bevestigde ons steeds weer, dat we op de juiste weg zijn. Ik stel vandaag vast: de Heer Jezus had me nooit uit het oog verloren, ik had Hem in al die jaren daarvoor alleen nog niet gevonden.

Op een kalenderblad las ik:

Jezus, machtige Heiland,
Die de aarde ompant,
Die de schuimende golven heeft gebroken,
Die elke storm zijn grenzen heeft bepaald,
Jezus almachtige Heiland,
Zalig, wie Hem kent.

Handen, die voor mij zijn doorstoken,
Zijn hand, die mij vasthoudt,
Als ik me ellendig voel, dan zal die hand me niet loslaten,
Als mijn voet struikelt, dan zal die hand mij zeker vastgrijpen,
Als mijn hart beeft, dan is Hij er voor mij,

genezend, stil troostend en dichtbij.

Heer, uw liefdevolle hand,
die mijn wonden verbond,
Hij Die alle verwarring en bange vragen oploste,
steunde mij en draagt mij in alle situaties,
niets is onmogelijk voor Hem,
Hij faalt vandaag niet - en nooit.

Hand, die zo sterk is en trouw,
waarop ik opnieuw vertrouw,
U bent almachtig, niets kan misgaan,
U zult mij bij het heerlijke doel brengen,
zalig, wie vast in U rust,
Die is geborgen - die heeft het goed!

Vandaag weet ik: de Heer Jezus neemt ons aan, zoals we zijn, maar Hij laat ons niet zo. Zijn Geest verandert ons, dat kunnen we uit eigen kracht niet voor elkaar krijgen. Daarom ben ik ook bij de Jehova's Getuigen weggegaan, omdat ik geprobeerd heb om mij uit eigen kracht te vormen. De weg via de Jehova's Getuigen was voor mij een omweg naar God. Slechts om een paar redenen vind ik het jammer dat ik een Jehova's Getuige ben geweest: ze lieten me zien hoe je de Bijbel kan lezen en hoe je een goede Bijbelstudie kan doen. Maar ik ben geestelijk beslist verhongerd omdat de Heer Jezus niet het voedsel was, maar de leer van mensen.

Ik voel vandaag nog een diepe liefde voor Hem en probeer uit dankbaarheid voor alles wat Hij voor mij doet om mensen tot Hem te brengen. Ik heb een hondensalon en spreek met mensen over het evangelie van de Heer Jezus Christus, de Gekruisigde en Opgestane.

Samenkomst ondergronds

Sinds het jaar 2000 kwamen we samen in een kleine kring met *Wolfgang K.* Het was echter niet in de catacomben zoals toen bij de eerste christenen, maar toch moesten wij voorzichtig zijn. Zou het bij het Wachtstorengenootschap bekend worden, dat wij iets anders geloven dan zij, dan zouden wij uitgesloten worden van hun gemeenschap. En niemand zou meer met ons mogen spreken. Maar dat wilden wij vermijden want het was onze wens om nog enkele mensen uit de klauwen van deze sekte te bevrijden en wel met de boodschap van het kruis. Omdat ik geloofde dat daar nog mensen zitten, die God werkelijk liefhebben, wilde ik deze gelegenheid benutten, zolang de Heer het toeliet. Intussen hebben we een huiskring van tien toenmalige Jehova's Getuigen. Allen hebben zich intussen tot de Heer Jezus Christus bekeerd.

Hans-Jürgen Twisselmann, een voormalige Jehova's Getuige, schrijft in zijn boek 'Van Jehova's Getuige' tot een getuige van de Heer Jezus':

Het Wachttorengenootschap staat met haar leer in directe tegenspraak tot het evangelie van onze Heer Jezus en Zijn discipelen en wel in negenvoudig opzicht:

- haar inhoud: niet het 'woord van het kruis', maar het 'opgerichte koninkrijk'
- haar middelpunt: niet de Persoon van de Heer Jezus – maar het jaar 1914
- haar grondslag: niet de feiten van de heilsgeschiedenis – maar chronologische berekening
- haar oorsprong: niet in het hart van God – maar in de hoofden van de mensen
- haar doel: niet het bijeenbrengen naar de Heer Jezus – maar naar een 'theocratische organisatie'
- haar vrucht: niet bekering – maar leer
- haar roeping: niet de hemelse – maar de aardse
- haar geest: niet de geest van de liefde en van het erbarmen van de verlorenen – maar de geest van het veroordelen en de lust van de ondergang van de ander
- haar voorstelling van het rijk van God: het komt niet – maar het is er al!

Wat was de overheersende geest bij de Jehova's Getuigen? Wat overtuigde mij er van dat er een verkeerde geest aan het werk was? De mensen bezaten niet die liefde, waarvan de Heer Jezus zei dat men daaraan de ware discipelen zou herkennen.

Een voorbeeld daarvoor: Mijn buurvrouw werd door de Jehova's Getuigen uitgesloten omdat ze met een man samenwoonde. Nadat ze met deze man was getrouwd was de reden van de uitsluiting vervallen. Nu wilde ze zich weer aansluiten bij de Jehova's Getuigen. Maar dat is helemaal niet zo gemakkelijk. Als iemand de wens heeft om weer te worden opgenomen, dan moet hij eerst een formele aanvraag doen en als bewijs van zijn ernstige inspanningen alle samenkomsten (vijfmaal per week!) bezoeken. Hierbij wordt de hele laatste rij voor dit verdwaalde schaap gereserveerd en niemand mag naast hem gaan zitten. Dat is als tuchtmaatregel bedacht! Ik hoef niet te vermelden, hoe deze persoon zich zal voelen. Dit alles moet de betreffende persoon dapper verdragen ook het negeren van de anderen. De leden mogen geen omgang hebben met uitgesloten andere mensen anders worden ze zelf ook uitgesloten. Wanneer dan 'de maan weer goed staat' en men dan na ongeveer acht tot twaalf maanden genadig is gestemd, wordt het schaapje weer in hun midden welkom geheten. Is deze procedure niet verschrikkelijk?

Als Jehova's Getuige mag ik normaal gesproken geen woord meer met mijn uitgesloten buurvrouw spreken. Ook haar een 'goedendag' wensen is niet toegestaan. Zo kan ik gewoon niet handelen want ze is een heel lieve vrouw. Toen we bijvoorbeeld in ons huis trokken en het renoveerden, bracht ze regelmatig koffie. En ook had ze ongevraagd voor ons allen meegekookt. Dit deed ze uit liefde, anders kan ik het niet verklaren. Nooit zou ik zo liefdeloos kunnen zijn en haar hulpvaardigheid van de hand wijzen of weigeren. De Heer Jezus zou ook liefdevol gereageerd hebben, daar ben ik heel zeker van. Hij zou tegen haar gezegd hebben: 'Kom kind, ik ben ook voor jouw zonden gestorven. Je hebt je fout ingezien en spijt erover gehad, Ik vergeef je'. Zijn wij dan niet allemaal van Zijn genade afhankelijk? Hoe kunnen mensen over andere mensen zo oordelen? De Schrift zegt ons toch dat wij eenmaal met de maat zullen worden gemeten, waarmee we anderen hebben afgemeten (Mattheüs 7:2, Markus 4:24, Lukas 6:38).

Mijn vriendelijke en behulpzame buurvrouw heeft intussen geen verdere pogingen meer ondernomen om bij de Jehova's Getuigen te worden opgenomen. Ze komt nu elke zondag naar onze Bijbelkring toe. Ze is nu een wedergeboren Christen en verheugt zich vandaag al op de hemel.

Mijn bevrijding van de verkeerde leer van de Jehova's Getuigen

Mijn eerste twijfels bij de leer van de Jehova's Getuigen (J.G.) ontstonden toen ik Romeinen 11 gelezen had. Het wachttorengenootschap zegt dat God de Joden verworpen zou hebben, omdat dezen de Messias hadden verworpen. Maar in Romeinen 11:29 staat er duidelijk en onmiskenbaar: 'Want de genadegaven en de roeping (wat Israël betreft) van God zijn heel zeker'. God komt daar nooit op terug. Verder ben ik meerdere Bijbelse centrale uitspraken tegengekomen, die door de J.G. verkeerd geleerd worden:

- *Zij zeggen:* Christus stierf niet aan een kruis, maar aan een paal. Maar het is historisch bewezen, dat de Romeinen misdadigers gekruisigd hebben.
- *Zij zeggen:* Christus gaf Zijn leven als losgeld voor de gehoorzame mensen. Maar de Heer Jezus Zelf zegt: 'Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen te roepen, maar zondaars' (Mattheüs 9:13).
- *Zij zeggen:* De Heer Jezus komt niet zichtbaar terug, maar zou al in 1914 onzichtbaar zijn teruggekomen en regeert al in de hemel. Maar de Bijbel betuigt echter (bijv. Openbaring 1:7; Handelingen 1:11; Mattheüs 24:30) de zichtbare en de nog komende wederkomst van de Heer Jezus.
- *Zij zeggen:* er is geen hel. De hel is het algemene graf van de mensheid. Het maakt niet uit hoe je geleefd hebt: Na de opstanding is je schuldenrekening op nul gezet en je krijgt nog één keer de kans om J.G. te worden. Ik vond het toen al zeer onrechtvaardig omdat het zou betekenen, dat bijv. *Hitler* en *Stalin* ondanks hun gruweldaden nog een keer een nieuwe start zouden kunnen maken. Toen legde men mij uit dat zulke

mensen in het graf blijven en niet opstaan. Dat ondervond ik als erger, want dat betekent dat ze helemaal ongestraft blijven. Maar de Bijbel zegt in Openbaring 20:12-13, dat de doden naar hun werken geoordeeld zullen worden, die in de boeken staan opgetekend.

- *Zij zeggen:* Slechts 144.000 mensen komen in de hemel en de anderen zullen voor altijd op een gereinigde paradijselijke aarde leven. Zou de Heer Jezus gezegd hebben: ‘Maar verzamelt u schatten in de hemel’ (Mattheüs 6:20), wanneer we helemaal niet voor de hemel zouden zijn bestemd? De uitspraak van de Heer Jezus: ‘In het huis van Mijn Vader zijn vele woningen ... Ik ga heen om u plaats te bereiden’ (Johannes 14:2), heeft betrekking op de hemel en niet op de aarde. De J.G. beloven hun aanhangers slechts de aarde, hoewel God ons een eeuwigheid in de hemel heeft beloofd: ‘Ons burgerrecht is in de hemel’ (Filippi 3:20).
- *Zij zeggen:* Wij mogen niet tot Jezus bidden, maar alleen maar tot Jehova. De volgende teksten laten het tegendeel zien: ‘Ze aanbaden Hem’ (Jezus), Lukas 24:52.

Foto

Echtpaar *Christa en Michael Götzen*, 2004.

Bij zijn steniging bad Stefanus: ‘Heer Jezus, ontvang mijn geest’ (Handelingen 7:59). Paulus kenmerkt de gelovigen als degenen ‘die de naam van onze Heer Jezus Christus aanroepen in elke plaats’ (1 Korinthe 1:2).

- *Zij zeggen:* Wanneer de dood intreedt, houdt de ziel van de mens op te bestaan. Maar de Heer Jezus leert ons in Lukas 16:23 iets heel anders: De rijke in het dodenrijk hief zijn ogen op, toen hij in de pijnen verkeerde.

Het was een verre weg van de katholieke kerk naar het spiritisme, daarna de Jehova’s Getuigen. Uiteindelijk speelt het geen rol welke weg we zijn gegaan: de hoofdzaak is dat wij het doel, de Heer Jezus, bereiken. Met mijn leven kan ik getuigen, dat bij God geen ding onmogelijk is.

Mijn gezin vindt de Redder, de Heer Jezus

Voor mijn eigen kinderen was het in het begin heel vreemd om van deze nieuwe boodschap van de Heer Jezus Christus te horen. De Heer Jezus is bij de Jehova’s Getuigen in geen geval de centrale persoon van het geloof. Hij mag daarom ook

nooit worden aanbeden. Mijn oudste dochter *Jasmin* wilde met 14 jaar niet meer naar de Jehova's Getuigen gaan, omdat ze niets daarmee kon beginnen, zoals ze zei. Mijn tweede dochter *Svenja* liet zich met 11 jaar als Jehova's Getuige dopen en was ijverig voor God. Toen ze pas zes jaar was, sprak ze al met andere mensen over God. Met 18 jaar werd ze verliefd op een 'heiden kindje', een jongeman uit de toenmalige DDR. Wat een drama: *Sandro* was daarbij ook nog ongelovig. Met 19 jaar verliet ze op haar eigen wens de Jehova's Getuigen.

Omdat ik in de laatste jaren zo goed als nooit meer naar de J.G. was gegaan, had de drieling niet zo'n hechte band met deze sekte. Mijn man heeft zich er 15 jaar lang met succes tegen geweerd om zich aan de hersenspoeling van de J.G. te onderwerpen. Toen ik hem in die tijd ook daarvoor wilde winnen, luisterde hij nooit.

In september 2003 vlogen mijn man en ik voor de eerste keer in ons leven naar een vakantieadres. Een week voor onze vlucht nodigde ik al onze vijf kinderen uit, inclusief de beide schoonzonen, en vroeg hen om met mij de video van *Werner Gitt*, 'Is er leven na de dood' te bekijken. Het zou kunnen zijn dat wij met het vliegtuig zouden neerstorten. En mijn kinderen zouden misschien niemand meer hebben gehad, die hen het evangelie wilde brengen. Hoewel we al vaak daarover hadden gesproken, wilde ik met deze video een duidelijk signaal afgeven. Ik vroeg aan mijn man of hij uit liefde voor mij ook wilde kijken. Hij wilde weliswaar met zijn vriend een belastingaangifte doen maar tot dat moment zou hij kunnen meekijken, dacht hij. Maar zijn vriend kwam al na een half uur. Teleurgesteld dacht ik: wat jammer, juist nu, waar *Werner Gitt* bij het centrale punt komt, dan gaat hij. Maar mijn man maakte helemaal geen aanstalten om te gaan. Integendeel: Hij gaf zijn vriend een kop koffie en vroeg hem om de video tot het einde toe met ons mee te kijken. Aandachtig volgden beiden dat wat er gezegd werd en ik weet: dat was het ogenblik dat de Heer mijn man riep.

Vandaag is hij een wedergeboren christen en neemt elke zondag deel aan onze Bijbelkring. Ook mijn kinderen hebben, na de video van mijnheer *Gitt*, de Heer Jezus in hun leven toegelaten. Mijn oudste dochter *Jasmin* zegt dat ze in de Heer Jezus gelooft en af en toe ook in de Bijbel leest. Mijn gehandicapte dochter *Isabel*, de eerstgeborene van de drieling, wilde ook bij de Heer Jezus horen, nadat ik haar alles had uitgelegd wat ons staat te wachten als wedergeboren christenen. Toen ik haar zei dat we dan voor altijd met de Heer Jezus samen mochten zijn en dat Hij het ons nooit aan iets zou laten ontbreken, ontroerde dat haar hart. Ik heb met haar gebeden en sindsdien is ze een wedergeboren christen. Ik vond het ontroerend, toen ze me vroeg of ze in de hemel nog gehandicapt zou zijn. 'Nee', antwoordde ik haar, dan zal je volmaakt zijn'. De tweede dochter *Svenja*, die vroeger Jehova's Getuige was, is vandaag ook een wedergeboren christen en mijn schoonzoon (de ongelovige) is twee weken geleden gestopt met roken en stelt me heel veel vragen over de Bijbel. Ik ben er zeker van dat het ook niet meer lang duurt dat hij ook het eeuwige leven grijpt in de Heer Jezus Christus.

Vier van onze vijf kinderen zijn intussen wedergeboren christenen, behalve onze zoon *Christopher*, hij wil op dit moment liever van zijn jeugd 'genieten'. Hij is heel precies door mij geïnformeerd en ik bid elke dag dat hij snel tot zijn positieven komt want hij heeft de Heer liefgehad. Ik geloof dat mijn gebed niet tevergeefs zal zijn.

In maart 2004 was er een evangelisatie met mijnheer *Gitt* in Gummersbach. Met zijn vieren zijn we op een avond in juli daarheen gegaan. De uitnodiging voor een nagesprek hebben we, mijn man en ik als ook een echtpaar van onze Bijbelkring, opgevolgd. Allen waren al door de beluisterde cd's en onze kring voor het geloof in Christus 'voorverwarmd', maar nu wilden we het in het gesprek na de samenkomst ook nog een keer goed vastleggen. Met de grote vreugde in onze harten, dat we nu helemaal bij de Heer Jezus hoorden, reden we weer terug naar huis.

Mijn man en *Isabel* hebben zich in maart 2004 ook laten dopen tot de naam van de Heer Jezus.

Ik ben heel dankbaar, dat de Heer genadig met mij was en mij op de goede weg heeft geleid. Er zijn tegenwoordig ongeveer meer dan zes miljard mensen op deze aarde en het is voor mij een grote eer, door de Schepper van deze wereld uitgezocht te zijn, en bij Zijn Gemeente te horen. Hij heeft mij geroepen en ik ben blij dat ik Zijn roep gehoord hebt. De Heer Jezus heeft gezegd: 'U zult de waarheid kennen en de waarheid zal u vrijmaken' (Johannes 8:32).

Samenkomst gevonden

Intussen (2004) hebben we ons aangesloten bij een levende samenkomst van gelovigen, waar de Heer Jezus het middelpunt is. Al bij het eerste bezoek merkte ik dat ik een stuk thuis heb gevonden. De gemeenschap met mensen, die de Heer Jezus ook liefhebben net als ik, verrijkt me zeer. Ik ben er zeker van dat ik nu op de goede weg ben. Toen we na het eerste bezoek de samenkomst verlieten, ademde ik de lucht in en zei tegen *Bärbel*: 'Ruik maar, zelfs de lucht ruikt hier anders, zo rein, alsof God een grote ballon boven het grondstuk opgesteld heeft'. Ook zij had dat zo ervaren. Bij mij kwam Psalm 133:1 in gedachten: 'Ziet, hoe goed en hoe liefelijk is het, als broeders ook tezamen wonen'.

Wij de toenmalige Jehova's Getuigen hebben na nauwkeurig onderzoek gezien, dat wij ons nog een keer moeten laten dopen, namelijk tot de naam van de Heer Jezus en in Zijn dood. Deze gedenkwaardige dag met tien dopelingen was op 10 oktober 2004. De naburige samenkomst stelde ons de doopgelegenheid ter beschikking en wij zeven van de Bijbelkring, waaronder ook *Bärbel*, en nog twee jonge mensen en een oudere vrouw waren de eersten, die daarin gedoopt werden.

Er wacht nog veel werk op ons, want uit de verloren wereld moeten nog mensen tot de Heer gebracht worden. Op het ogenblik ontmoet ik elke dinsdag twee J.G. en wij bestuderen alle leerpunten van het wachttorengenootschap aan de hand van de Bijbel. Het zijn twee vrouwen van mijn leeftijd, die me al lang

op het hart lagen. Twee jaar geleden had ik al een keer geprobeerd om hen te laten zien dat ze op een verkeerde weg zijn. Dat leidde er toen toe dat ze zich nog intensiever aan hun leer vastklemden. Maar zo snel gaf ik het niet op en daarom veranderde ik mijn strategie. De zoon van *Helga* gelooft in de wetenschap en houdt zich in het bijzonder bezig met astronomie. Omdat ik weet dat ook *Helga* zich voor dit onderwerp interesseert, schonk ik haar het boek: ‘Waarom zijn er sterren?’ van *Werner Git*. Toen ik enige tijd daarna informeerde, bevestigde ze mij dat ze er in gelezen had. Daarmee was er een nieuwe interesse gewekt. Van toen af maakte ze goede vorderingen en heeft intussen de Heer Jezus als haar Heer aangenomen.

Mijn vriendin Bärbel – een late vrucht

Als Jehova’s Getuige was ik vroeger regelmatig onderweg voor huis aan huis bezoeken om de mensen de weg tot Jehova te wijzen. De magere resultaten leidden snel tot frustraties en lieten in mij de indruk achter dat de mensen niet geïnteresseerd in God zouden zijn. Als voorbeeld noem ik mijn vriendin Bärbel (44 jaar oud) die ik in 1990 aan de huisdeur leerde kennen. Wij mochten elkaar meteen en snel stemde ze toe voor een Bijbelstudie. Na korte tijd had ze toch geen zin meer in een Bijbelstudie. Maar de mens *Bärbel* was voor mij belangrijk en dus groeide er een blijvende vriendschap.

Met de J.G. wilde ze niets te maken hebben en dus hield ik op met de regelmatige pogingen om haar voor God te winnen door Bijbelwijsheden. Maar nu beleefde ze iets nieuws bij mij; mijn dwaling bij de J.G. en ook mijn nieuwe weg met de Heer Jezus. Ze zei nog niets van deze twee dingen. Na mijn bekering waren er situaties, waarbij ik enkele keren op het punt stond om de vriendschap te verbreken. Er was een tijd dat ze nogal rare voorkeuren had en ik had met haar leefpatroon grote problemen.

Maar op een avond verzamelde ik al mijn moed en startte nog een poging. Ik begon met de woorden: ‘*Bärbel*, jij bent mijn vriendin, en ik moet je nu iets heel belangrijks zeggen’. Ik legde haar uit, dat er na de dood twee plaatsen zijn, waar we heen kunnen gaan. ‘Ik wil graag, dat je ook in de hemel komt’. Ik gaf haar de brochure ‘Waarom het de moeite waard is om een christen te zijn’, van de Middernachtsroep en het blaadje ‘Hoe kom ik in de hemel?’ van *Werner Gitt*. Aan haar gezicht kon ik aflezen, wat ze dacht, namelijk: ‘Nu heeft ze helemaal haar verstand verloren’. Dus sprong ze plotseling op en nam snel afscheid. Ik was wat verdrietig omdat ze zo heel anders reageerde, dan ik gehoopt had. Maar ik bad steeds voor haar.

Enkele weken later meldde ze zich. Ze belde me heel opgewonden op tijdens mijn werk en zei dat ze mij beslist nog vanavond moest spreken. Ik vermoedde iets ergs. Er was werkelijk iets gebeurd wat niet te bevatten was, maar God zij geloofd, het was iets goeds. Mijn vriendin *Bärbel* had de brochure gelezen en daarbij waren er heel veel vragen bij haar omhoog gekomen, die ik aan de hand van de Bijbel kon beantwoorden. Op 1 mei 2004 brachten we de hele middag

samen door en omdat ze nog steeds niet het traktaat van *Werner Gitt* gelezen had, nam ik dit als aanleiding om het met haar samen te lezen. Op de avond van deze dag gebeurde het wonder waar voor tot God gebeden was. Ze heeft de Heer Jezus haar hele leven gegeven en vergeving voor haar zonden gevraagd. Sindsdien is ze een wedergeboren christin, die heel veel bidt en nu de Heer Jezus in alle situaties betreft. En ze heeft ingezien, dat enkele dingen in haar leven niet in orde zijn, die ze ook onmiddellijk veranderde. Zo deelde ze mij mee, dat ze geen carnaval meer zou vieren. Haar vriend heeft ze 'naar de Mokerhei' gestuurd, omdat ze weet dat ze bij de keus van haar mannen altijd de verkeerde uitgezocht heeft. Nu weet ze: Haar toekomstige man moet ook een wedergeboren christen zijn. Ik dacht vroeger dat *Bärbel* onbereikbaar was maar de Heer is altijd nog groter. De Heer Jezus heeft ook haar overwonnen en gered. Het was voor mij een bijzondere vreugde, dat ze nu ook nog met mij op dezelfde dag gedoopt werd.

Slotwoord

Ik heb een blauw boek, daarin schrijf ik alle belevenissen op, die ik met God heb, niet alleen maar de grote wonderen, ook de kleine alledaagse. Ik wil graag dat mijn kinderen na mijn dood het steeds weer kunnen nalezen, hoe God in de verschillende situaties van mijn leven met mij gehandeld heeft. Vandaag ben ik vrij van alle religieuze dwang. Voor de dood heb ik geen angst meer. Mijn blik is naar boven gericht naar mijn Heer, die ik met verlangen verwacht.

Christa Götzen, Jülich

Toen God mijn hart aanraakte

G10: Betrapt

Ik werd op 16 augustus 1970 in Zuid Duitsland geboren. Omdat mijn ouders sinds mijn eerste levensjaar gescheiden waren, groeide ik alleen bij mijn moeder op. Mijn vader werd in de periode van de scheiding christen, zodat ik al als kind contact met een niet confessionele kerk had (in ieder geval in de schoolvakanties). In mijn jeugd interesseerde ik me toenemend voor andere dingen, zodat geloofsvragen steeds meer op de achtergrond kwamen. In 1989 kreeg ik een universitair diploma en wilde ik secretaresse in vreemde talen worden. Mijn plan was om naar Heidelberg te verhuizen om daar op een taalschool te gaan. Maar een innerlijke onvrede na een bezoek in Heidelberg en mijn nieuwe vriend hielden mij daarvan af, zodat ik besloot om een opleiding te gaan doen als commercieel zakenvrouw.

Na de opleiding kwamen de vragen naar God en de zin van het leven steeds weer in mijn gedachten. In die tijd nodigde mijn vader mij uit voor een dienst in een niet confessionele kerk in onze buurt. In het begin was ik nog niet toegankelijk voor dat wat ik hoorde. Maar met de tijd spraken mij de samenkomsten en de persoonlijke contacten steeds meer aan zodat ik regelmatig daar heenging.

Al spoedig werd me duidelijk, dat God mij liefheeft en dat ook ik met Hem wilde leven. Ik wist dat de Heer Jezus de weg naar de hemel is, daarom wilde ik ook andere mensen van Hem vertellen. Om meer over het geloof te weten te komen, kocht ik het boek: 'Vragen, die steeds weer gesteld worden'. Het was op een donderdag en wel in de middagpauze waar ik werkte. Mijn eigenlijke doel was om informatie voor anderen te krijgen maar tijdens het lezen van al die vragen en antwoorden sprak God mij plotseling zelf aan. Toen ik bij de vraag 'Wat is hoerij' kwam, herkende ik mijzelf daarin, want seksuele gemeenschap vóór het huwelijk is volgens de Bijbel hoerij. Opgewonden keek ik de aangegeven Bijbelteksten na. Het trof me midden in het hart en ik was geschrokken van die ene gedachte, die me niet meer losliet: 'Ik ben een hoer voor God!' Op mijn ziel en mijn schouders kwam een grote last te liggen. Ik wist dat de Heer Jezus ook voor mijn zonden gestorven was, tegelijk was me duidelijk dat ik mijn leven moest veranderen. Dat betekende: ik moest de seksuele relatie met mijn vriend beëindigen of het samenwonen zelfs helemaal opgeven. Hoe moest ik dat aan hem uitleggen? Hij zou me zeker voor gek verklaren. Bovendien wilde ik nog, dat ook hij in de Heer Jezus zou gaan geloven en gered zou worden.

Toen we elkaar de volgende zaterdag ontmoetten, hadden we ook prompt weer een woordenwisseling vanwege het geloof. Nu zag ik duidelijk: We hebben helemaal geen gemeenschappelijke basis! Op zondagmorgen zat ik in de dienst maar ik was niet in staat om naar de prediking te luisteren. Mij hield nog maar één gedachte bezig: 'Ik wil helemaal bij God horen en mijn oude leven achter me laten. Ik wil opnieuw beginnen!' Vastbesloten ging ik meteen na de samenkomst naar mijn vriend en stopte de relatie. Toen ik weer thuis aankwam, knielde ik meteen neer voor mijn bed om te bidden. Huilend vroeg ik de Heer Jezus om vergeving voor mijn schuld, voor mijn leven dat ik zonder Hem geleid had. Bijna ogenblikkelijk bespeurde ik hoe de Heer Jezus de last van mijn zonden wegnam en diepe vrede en overstromende liefde in mijn hart kwam. Ik kreeg de zekerheid, dat vanaf nu alles nieuw zou worden. In mijn hoofd ontstond een beeld, dat God mij schonk: Hij zat op de troon en had op Zijn schoot dat plan, hoe Hij Zich mijn leven voorstelde. Hij vergeleek dit plan met dat wat ik inderdaad hier op aarde deed. Ik werd beschaamd, omdat ik tot hiertoe niet één enkel keer naar Gods goede wil voor mijn leven gevraagd had.

Ik beloofde God, vanaf nu zo te leven, zoals Hij het voor mij gepland had. Dat was op 27 januari 1991. Ik ben nu intussen veertien jaar overtuigd christin en heb geen seconde spijt gehad van deze beslissing om de Heer Jezus na te volgen.

God had alle verwondingen, die ik door mijn verkeerde levenswandel geleden had, genezen en nu ben ik gelukkig getrouwd en heb twee lieve kinderen.

Ulrike Sch., Bad Sackingen

Hoe een levensfilosofie instort

Inés Carreras behoort tot de jongere generatie en kan in het bijzonder haar leeftijdgenoten tot een hulp zijn om de zin van het leven te vinden. In het volgende getuigenis vertelt ze hoe ze uit alle banden en strikken van de esoterie kwam. Ze bezocht in München het Dante gymnasium en de Elly Heuß MAVO. Na haar jeugd deed ze een commerciële opleiding in de modewereld. Ze spreekt vloeiend Spaans (tweede moedertaal) en kan zich in woord en geschrift vloeiend in Engels, Italiaans en Frans uitdrukken.

Inés was lang op zoek naar de zin van het leven en naar een levensvervulling. Door haar bekering tot de Heer Jezus Christus veranderden veel dingen in haar leven met één klap. Een half jaar heeft ze meegewerkt op zendingsstations in Spanje en Italië om ook voor andere mensen een getuige van het geloof te zijn. Ze is een uiterst vrolijk mens en is vandaag vele, in het bijzonder jonge, mensen een goede wegwijzer tot het reddende geloof in de Heer Jezus Christus. Hoe ze zover kwam, vertelt ze nu zelf:

G11: New Age – ik was op de weg naar de verblinding

Ik werd op 4 januari 1972 in Pfarrkirchen, een kleine plaats in Niederbayern, geboren. Mijn vader is een Spanjaard en mijn moeder een Duitse. Ik geloof te kunnen zeggen dat ik een tamelijk normaal en gelukkig kind was, hoewel mijn ouders zich lieten scheiden toen ik pas vijf jaar oud was. Van beiden voelde ik dat ze van me hielden – in het bijzonder mijn moeder hier in Duitsland waar ik opgroeide. Ze heeft alles voor mij gedaan om mij een mooie kindertijd te geven. Maar ook mijn Spaanse familie waar ik al de vakanties doorbracht, hield van mij en ik werd door hen verwend.

Toen ik ongeveer 13 was, begon mijn moeder zich steeds meer bezig te houden met esoterie. Ook voor mij werd deze onbekende, hulp belovende wereld steeds meer verlokkelijk en zo bracht ik vele uren door met astrologie, pendelen, autosuggestie, yoga en de studie van culturen van het Verre Oosten. Ik werd heel bijzonder aangetrokken door boeken zoals ‘Krachtcentrale van het onderbewustzijn’ of ‘Macht door het positieve denken’. Ze beloofden alles te kunnen bereiken, wanneer men het ook werkelijk wil en vast daarin gelooft.

Mijn twee grote problemen in die tijd waren mijn schoolcijfers en mijn financiën. Ik had drie vijven op mijn tussenrapport van het gymnasium en mijn bevordering was daardoor in gevaar gekomen. Naast de school had ik twee kleine bijbaantjes: ik liet honden uit en ging 's zaterdags in een bakkerij werken maar toch had ik geen geld genoeg om dat te kopen wat ik wilde. Dus probeerde ik mijn geluk met de esoterie. Uitproberen kostte toch niets – proberen kon ik het altijd!

Ik begon me mijn droomwereld volgens aanwijzing in de boeken voor te stellen en suggereerde mezelf met de voorstelling van goede cijfers en genoeg geld in slaap. Ik nam me vast voor om mijn wensen – geld en goede cijfers – uit het heelal te halen. Het functioneerde! Wel moest ik een klas overdoen en ik wisselde van school, maar toch werd ik de beste van de klas. Ik moet wel echt toegeven, dat ik nu thuis wezenlijk meer leerde als tevoren. Met het geld werd het ook beter. Ik won wel niet de lotto die ik in het heelal besteld had, maar ik had nu vier bijbaantjes – ik gaf onder andere bijles in wiskunde en Engels, beide vakken waarin ik eerst een vijf had. Door mijn horoscoop bemoedigd, waarin stond, dat ik een vastberaden en ijverig karakter had en ik het ook 'ver zou schoppen', hield ik de beloofde tactiek uit 'Krachtcentrale van het onderbewustzijn' bijv. horoscoop en astrologie aan. En die namen me in die tijd zo gevangen, dat ik bijv. alleen maar naar zulke jongemannen keek die volgens de horoscoop bij me pasten. Met 18 jaar leerde ik iemand kennen die ik heel graag mocht. Maar toen ik hoorde dat zijn zoon en zijn afkomst niet met mij overweg konden, beëindigde ik deze vriendschap meteen. Astrologisch gezien was voor mij deze geschiedenis toch sowieso als een flop geëindigd! Hoewel ik verdrietig was, vertrouwde ik toch voor mijn leven op de sterren. Tot dit tijdstip bemerkte ik helemaal niet hoe dat alles mij gevangen hield en welke onzinnige grenzen ik me zelf oplegde.

Wanneer horoscopen falen en handlijnen geen antwoord geven.

Met het ouder worden moest is steeds meer beslissingen nemen. Moest ik gaan studeren of niet? Moest ik een studie opleiding gaan doen? Zo ja, wat voor een? De ene vraag na de andere kwam opzetten. Daarbij groeide steeds de angst om een verkeerde beslissing te nemen. De horoscopen, die ik voor mij persoonlijk liet opstellen en die niet goedkoop waren, gaven niets aan over mijn beroepsloopbaan. En ook verraadden ze niet of de actuele partner de juiste was. Daarom besloot ik om de toekomst door diverse kaartenleggers te laten voorspellen. Het had indruk op me gemaakt wat ze allemaal uit mijn verleden wisten en dat des te meer, omdat ze me toch helemaal niet kenden en mij ook niet van tevoren gezien hadden.

Dus geloofde ik hen op hun woord. Bij positieve gegevens ging het natuurlijk goed. Eenmaal stond er bijvoorbeeld dat ik een beroemde

persoonlijkheid zou worden. Enthousiast door deze vleiende voorspelling stuurde ik ook mijn moeder naar deze vrouwelijke kaartenlegger. Toen mijn moeder met haar voorspelling, die ze zelfs had opgenomen op een cassette, naar huis kwam, waren we flink verbluft: ook zij zou een beroemde persoonlijkheid worden. Raar, deze overeenstemming! Nou ja, des te beter – meteen twee beroemdheden in de familie. Ik was totaal verblind. Ik merkte überhaupt niet hoe wij werden beetgenomen.

Inés Carreras, 2005

Een keer kreeg ik een negatieve voorspelling over mijn toenmalige relatie. De prognose luidde dat deze relatie niet van lange duur zou zijn en vroeg of laat zou stukgaan. Ik was geschokt en wilde deze toekomst niet voor waar houden. Ik had angst. Ik wilde niet dat dit zou gebeuren. Ik kan me nog herinneren, dat ik in die tijd tot (een) God bad, Hij zou dat toch niet laten gebeuren en mij van mijn innerlijke angst bevrijden. Dit was de laatste keer dat ik bij de kaartenlegger was. Ik had gemerkt hoe groot de invloed van de kaarten op mij was en werd steeds banger. Ik werd er doodmoe van om voortdurend ermee te moeten leven dat het voorspelde echt zou gaan gebeuren.

Een ander en ook lang aanhoudend trauma had ik na de ontmoeting met een handlezeres. Ze ‘voorspelde’ mij dat ik nooit een onbeschadigde en lang aanhoudende relatie resp. huwelijk zou hebben. De reden daarvoor zag ze in de ‘betrekkingslijn’ van mijn linkerhand. Die vertakt zich aan het einde en dat wordt in de kunst van het handlezen zo aangeduid, dat de twee mensen weer uit elkaar gaan. Dat werd voor mij een verschrikkelijke nachtmerrie. Plotseling stortte een wereld van mij in. Ik wilde toch eens een duurzame, gelukkige relatie en een gezin hebben. Zou ik dit geschenk nooit krijgen, slechts vanwege een handlijn? Nee, dat kon toch niet waar zijn! Ik was totaal vertwijfeld. En dus schreeuwde ik nog eens tot deze nog onbekende God om mij van deze vloek te bevrijden.

Wat ik tot dat tijdstip nog niet over kaartenleggen, handlezen en astrologie wist: dat er geen witte, dat is ‘goede’ magie bestaat. Dat is een verkeerde gevolgtrekking. Alle soorten van magie zijn niet van God! De duivel heeft hier zijn hand in het spel. Hij kent ons verleden en ons heden. Maar hij kent in geen geval onze hele toekomst. Die kent God alleen. Alles wat door kaartenleggers en

in de horoscopen over de toekomst verteld wordt, kan men rustig vergeten!²⁰ Het enige wat blijft, is de afmattende angst om daarmee te moeten leven. Men leeft in een voortdurende toestand van beïnvloeding, in een hulpeloos overgeleverd zijn aan een machteloosheid en men is niet meer in staat om iets daaraan te veranderen. De sterren en kaarten zeggen het toch. Zo staat het voor je leven geschreven en je kunt er niet aan ontsnappen!

Dat wilde ik niet en daarom besloot ik voor andere technieken. In de supermarkt van de religies en eigen hulp zijn er ten slotte genoeg aanbiedingen.

²⁰ Slechts God is alwetend. Hij weet alle dingen en dus ook onze complete toekomst (Psalm 139:2-3). De duivel weet zeker ook iets over de toekomst, maar zijn blik is uiterst beperkt. Het verleidelijke van de duivelse manoeuvres bestaat niet daarin, dat hij altijd en uitsluitend liegt. Hij vermengt de leugen altijd met een beetje waarheid en probeert zo daardoor vertrouwen te winnen. In Handelingen 16:16-22 vertelt Paulus van een vrouw, die een waarzeggende geest had. Ofschoon ze van een demonische geest bezeten was, zei ze iets dat waar was over Paulus en zijn medewerkers: 'Deze mensen zijn slaven van God de Allerhoogste, die u de weg van de behoudenis verkondigen' (vers 17). Paulus had de gave van onderscheiding van geesten en hij zag meteen dat deze waarheid niet van God kwam maar van een boze waarzeggende geest. Deze demonische geest gebod hij met de woorden: 'Ik beveel je in de naam van Jezus Christus dat je van haar uitgaat. En hij ging uit op hetzelfde ogenblik' (vers 18). De waarzegster werd ogenblikkelijk van haar bekwaamheid tot waarzeggen ontslagen. Dit voorval in de pas begonnen zending in Europa was erg indrukwekkend. Ten eerste zien we hieraan, dat zulke waarzeggende krachten werkelijk bestaan en niet alles maar flauwekul en oplichterij is. De waarzegster drukte werkelijke feiten uit, maar zij betrok haar kennis van bovenmenselijke intelligentie, van demonische machten. Verder zien we, dat de waarzeggerij ook vrome inhoud goed kan verkondigen. Maar al te vaak wordt de donkere, demonische activiteit van zulke mensen door een christelijke mantel gecamoufleerd. Met volmacht beval Paulus in de naam van de Heer Jezus de donkere machten. Daarbij schitterde de hele overwinning van het evangelie over de demonische gevallen heidense wereld. In de naam van de Heer Jezus sprongen de boeien en kettingen in tweeën. Het arme geplaagde mensenkind werd vrij.

Een nieuwe trip: New Age

Op de zoektocht naar een betere weg naar mijn identiteit en naar antwoorden op al mijn vragen stuitte ik op 'New Age'. Deze liberale wereldbeschouwing, deze levensfilosofie van de vrede, van de verlichting en de 'tijd van de Waterman' als ook het ideaal 'alles is één', klonk verlokkelijk en veelbelovend. Ik hoopte dat deze religie voor mij een antwoord op mijn innerlijke behoefte naar veiligheid en een vervuld leven zou geven. Bovendien gaf het mij nieuwe hoop, persoonlijke waardigheid en geestelijke ervaringen. De voornaamste uitspraak van deze religie zou men zo kunnen samenvatten: leven en laten leven. Goed en kwaad zijn relatief. Het proces van de reïncarnatie reinigt en staat ons toe steeds hogere trappen van geestelijke verlichting en vervulling te bereiken. God is in ons en overal, ja ten slotte is alles God. De grondslag is de liefde – tot ons zelf en tot anderen. Er bestaat geen zonde. Slechte ervaringen of dingen behoren nou eenmaal bij onze levensweg.

Tot mijn nieuwe praktijken behoorden nu yoga (ik probeerde de verlichting te krijgen) en mediteren (ik wilde één worden met de kosmos) als ook mij zelf en anderen lief te hebben (ik probeerde het in elk geval). Mijn aura wilde ik met aura olie voor negatieve situaties en mensen beschermen (ik maakte dat mijzelf wijs). In moeilijke situaties nam ik vloeibare plantenextracten (van dr. Bach).

Bovendien verspreidden mijn moeder en ik vreemde platen van metaal en stenen in onze woning. De kosmische trillingen hiervan zouden ook bijdragen tot ons welzijn. Een tijd lang stonden er ook kleine piramiden op de verschillende metalen hoog in aanzien. Ze moesten altijd in de noord zuid richting staan en waren voor onze energievelden verantwoordelijk. Mijn moeder die zich net als ik ook bevond op deze zelfontdekkingsreis, had dit spul van diverse esoterie beurzen aangesleept. Ik heb mezelf soms afgevraagd, hoeveel vakanties we wel gehad konden hebben wanneer we deze nutteloze voorwerpen niet zouden hebben gekocht. Gelukkig heb ik het nooit nagerekend.

En zo leefde ik totaal 15 jaar met om me heen al deze zelf gecreëerde afgoden. Met mijn leven was ik middelmatig tevreden. Ik had een goede baan in een gerenommeerde mode onderneming en kende werkelijk goede vriendinnen, met wie ik naar keuze ging bergbeklimmen of even naar Verona ging shoppen. Mode en er perfect uitzien waren voor mij een absolute must. Ik had een super gezellige woning, die compleet volgens de principes van Feng Shui was ingericht. De fontein – op een heel bepaalde plaats neergezet – zorgde voor mijn financiën. En bovendien was er een man in mijn leven, die van me hield. Wat wilde ik nog meer? Ik zou toch alle reden hebben gehad om absoluut gelukkig te kunnen zijn? Of? Maar iets in mijn leven ontbrak er nog altijd. Er moest toch een diepere zin zijn! Alles kwam me zo oppervlakkig voor. Kon dat alles zijn geweest? Was dat mijn hele levensvervulling?

De vragen naar mijn toekomst en alle daarmee verbonden angsten bleven. Het liefste zou ik me tegen alles laten verzekeren. Ik leed aan levensangsten en de vrees om veel dingen in mijn leven verkeerd te doen. Ik had enkele mensen, waar onder mijn moeder en enkele mannen, gekwetst en was in de loop van verschillende relaties zelf gekwetst. Ik zag in dat ik niet zo'n geweldig mens was, zoals ik me zelf dat steeds probeerde wijs te maken. Eén ding van het basisonderwijs van de esoterie luidt namelijk: We zijn perfect! En met de liefde tot de naaste was het ook zo'n zaak – dat ging helemaal niet zo eenvoudig. Ik ondervond dat alles van mijzelf afhing en daar werd ik bang van. Want vaak ontbrak mij elke kracht. Ik wilde gedragen worden. Maar door wie dan? Ik dacht dat ik toch wel een sterke, knappe vrouw was, die in het leven wist, wat ze wilde. Waarom ging het dan niet zoals ik het me had voorgesteld? Wat deed ik verkeerd? Zwakheid werd hier niet gevraagd. Ik moest functioneren. En goed ook! In mijn baan, in de lange afstandsrelatie met mijn vriend, in mijn leven. Maar het functioneerde pas dan als ik functioneerde. En toch voelde ik me vaak zo zwak. Ik wilde me eens laten vallen en opgevangen worden en had de wens, dat iemand mij bij de hand neemt en met mij de 'juiste weg' zou gaan – en wel iemand die de weg ook kent. En ik ook nog! Iemand, die weet wie ik ben en wat ik nodig heb! Ik was het zat een 'taaie'²¹ te moeten spelen, die ik helemaal niet was. Ik verlangde naar geborgenheid en veiligheid en daarna om eindelijk het 'goede' te doen. Maar de sterren konden me dit alles niet geven.

De omkeer

En toen kwam de grote omkeer. Ik viel in een groot, diep gat. Dat begon in het begin van 2000: Hoewel ik in mijn toenmalige modelfirma heel tevreden was, nam ik het aanbod aan om voor een andere firma te gaan werken. De reden was een beter salaris. Omdat ik met mijn vele vluchten naar Hamburg naar mijn toenmalige vriend een trouwe sponsor van de betreffende luchtvaartmaatschappij was, dus een goed loon goed kon gebruiken, besloot ik na lang twijfelen de nieuwe baan te nemen. Maar dat bleek al na de tweede dag een reusachtige grote flop te zijn. Ik werd door mijn collega's gepest! Dat overkwam uitgerekend mij. En ik kon toch altijd zo goed met iedereen opschieten. Ik begreep de wereld niet meer. Ik zelf wilde toch nooit iemand iets kwaads doen. Waarom gedroegen mijn collega's zich zo? De situatie verergerde van dag tot dag. Daarop reageerde ik geestelijk en lichamelijk zo extreem, dat ik alleen nog maar van nicotine en kalmerende middelen leefde.

Gelijktijdig was er in het leven van mijn moeder iets gebeurd: Ze zei, dat ze nu God persoonlijk had leren kennen en een nieuw leven was begonnen. Nee, niet alweer iets nieuws! Ik was toch al met al de 'technieken' heel goed uitgerust. Waar had ze die zaak nu al weer opgescharreld? Bijbel & Co., met deze liga kon en wilde ik me niet identificeren. Veel te oudbakken en te saai! Wie geloofde er dan in zo iets ouderwets? Dat was nou net niet mijn ding. 'Christelijke mensen',

21 Uit het Engels ontleende woord (tough), dat in het bijzonder door jonge mensen wordt gebruikt. 'Tough' = taai, ontoegeeflijk. Het is dus iemand die het niet opgeeft.

ik kende deze mensen van mijn oma, die zelf daarbij hoorde – waren voor mij Birkenstock freaks, die in kleding als oude zakken op de grond zitten – natuurlijk niet opgemaakt – en bij hun gitaargepingel 'Halleluja' zingen. Zo wilde ik in geen geval worden! No way! Mijn moeder begon in deze richting heel actief te worden en wilde mij daarvan overtuigen, dat Jezus werkelijk de enige oplossing voor mijn leven zou zijn. Ze bracht in plaats van de wondermiddelen van de esoterie nieuwe mensen mee om koffie te drinken, die mij van God vertelden. Mij deden zulke bekeringsverhalen helemaal niets. Afgezien daarvan geloofde ik toch ook op de één of andere manier in een hogere macht. Ik had een eigen god gecreëerd, die van alles wat te bieden had: een godheid uit het boeddhisme – ik wachtte nog altijd op mijn 'verlichting'-verenigd met alle liberale, esoterische inzichten en kosmische energie. Het geheel was bovendien afgerond met al de filosofische ideeën van het Verre Oosten. Dat was toch wel genoeg. Moest dat niet voldoende zijn!?

Wat ik in die tijd nog niet wist over New Age: Ieder mens heeft iets nodig waarin hij kan geloven – een begeerte naar een schepper. Ik creëerde het, zoals zoveel mensen doen, met mijn eigen god. Ik was de schepper! En God was het geschapene. En deze God moest mij nu helpen. Mij viel helemaal niet op wat een ironie in het geheel was: De Schepper, Die eigenlijk groter moest zijn dan al het andere, vraagt volgens mijn toenmalige opvatting het geschapene om hulp.

Hoe onlogisch! Ik begreep toen nog niet dat God mij geschapen heeft en niet omgekeerd. De Bijbel zegt dat Hij alle mensen kent, ja al voordat ze überhaupt geboren worden. Hij weet al alle wegen van de mensen van tevoren. Zo groot is Hij!

Op dat tijdstip werd de situatie in mijn nieuwe baan bijna onverdraaglijk. Noch mijn dagelijkse meditatie oefeningen noch mijn positieve energiestralen of het opgeladen auraveld hielpen om mijn beste collega's te sussen of aan de situatie ook maar iets te veranderen. Ook mijn toenmalige vriend kon mij niet helpen. Blijkbaar kon niemand mij helpen. Ik was helemaal alleen op mezelf aangewezen. En hier moest ik ook helemaal alleen doorheen. Ik voelde me zo hopeloos en eenzaam. Ik begon mij een mislukkeling te voelen. Wat verlangde ik toch naar een echte helper!

Mijn tot dan toe vermeende zo goed functionerende levensfilosofie raakte langzamerhand aan het wankelen. Plotseling trok ik ook steeds meer andere dingen in twijfel. Een vraag, die me tot dan toe steeds weer bezighield, bleef weer onbeantwoord: Wat gebeurt er na onze dood? Ik kon me heel goed verzekeren met 100 verzekeringen voor al de levensterreinen. Voor de rubriek 'dood' was er helemaal geen verzekering. Vroeg of laat zou wel elk mens deze vraag moeten stellen. Hoewel ik me definitief te jong voelde om te sterven en ook eerlijk gezegd het niet van plan was om zo vroeg de wereld te verlaten, was het toch een onderwerp dat me altijd al bezig had gehouden. Waar gaan wij naar toe? Ik was me natuurlijk er ook van bewust, dat wij onze tijd wat dat betreft niet zelf kunnen bepalen. Menselijke macht heeft ook haar grenzen! Maar hier heeft de esoterie enkele 'interessante' varianten te bieden. Ieder mens kan ongeveer zelf uitzoeken, wat hij daarover wil geloven. Het probleem was slechts: Wat was de waarheid? Reïncarnatie kon mij niet werkelijk overtuigen. Deze leer vond ik niet heel bemoedigend en ook niet enigermate geloofwaardig. Mijn menselijk verstand weigerde resoluut om mijn volgend bestaan naar keuze als rondspringende kikker of in het ergste geval als een kruipende kakkerlak in het één of ander keldergewelf voor te stellen. Wat zal er van me worden als er iemand op me trapt? Verlichting stelde ik me wel iets anders voor. Maar zoiets zou me ook te wachten staan, voor het geval dat ik mijn karma niet zou bereiken, dat is: als ik in mijn leven niet goed genoeg ben geweest. Maar waren dan 'goed' en 'verkeerd' niet relatief? Dat is toch zo. Het andere alternatief leert, dat alle mensen in de hemel komen, omdat wij volkomen zijn. En ik moet toegeven: De voorstelling met *Hitler*, *Lenin* en *Stalin* in de hemel te zitten, beviel me ook niet echt. Waar was dan de gerechtigheid gebleven? Vele onbeantwoorde vragen stapelden zich op – in elk geval voor mij. Maar mijn moeder had haar antwoord gevonden: De Bijbel zegt dat ieder mens, die in de Heer Jezus gelooft en Hem zijn leven toevertrouwt, eeuwig leven in de hemel heeft. Wat fijn voor haar. Wat voor een wonderbare toekomst wachtte er toch voor haar. Voor mij had dat weinig nut. Maar ik begon er wel eens over na te denken.

En nog iets bracht me tot nadenken: Waarom hadden al onze ‘wondermiddelen’ het jarenlange alcohol- en nicotineprobleem van mijn moeder niet kunnen overwinnen? Maar deze levende God had haar, als door een wonder, van de ene op de andere dag genezen! Voor mij was dat werkelijk een wonder! Maar ik wilde het niet toegeven.

Van zoeken naar vinden

Mijn moeder had me tot vandaag vaak uitgenodigd voor christelijke lezingen, maar tevergeefs. Op een dag besloot ik toch – na lang dralen – slechts uit liefde voor haar een keer mee te gaan om mij een eigen beeld daarvan te maken. Schaden zou het me toch niet.

En wat ik op die dag in april 2000 op deze IVCG lezing²² hoorde, heeft mijn leven compleet veranderd. Ik erkende, dat ik zonder God in mijn leven niets tot stand zou brengen en dat ik voor God een verloren mens ben. Ik zou op een keer niet bij Hem zijn, wanneer ik al in dit leven niets met Hem te maken wilde hebben. Mij was duidelijk dat ik Hem werkelijk nodig had.

²² De IVCG (Internationale Vereniging van Christelijke Zakenlieden) organiseert in alle grote steden van Duitsland, Zwitserland en Oostenrijk op het vakgebied georiënteerde lezingen met duidelijke Bijbelse achtergrond om in het bijzonder die mensen aan te spreken, die het christelijke geloof (nog) nauwelijks kennen. De lezingen worden meestal gehouden op neutrale plaatsen, in het bijzonder in hotels.

Ja, elk mens - zonder uitzondering - heeft Hem nodig. En ik hoorde nog iets zeer wezenlijks: Het wezen van God is liefde. Hij heeft mij totaal lief en is bereid om mij alles te vergeven wat ik ooit gedaan heb. Hij wil me leiden en mij de weg wijzen.

Wat wondermooi! Ik kreeg een compleet nieuw beeld van God. Ik geloof dat ik op deze dag voor de eerste keer werkelijk begrepen heb dat God mij liefheeft en dat het geen verlies voor ons betekent, wanneer we Hem ons leven toevertrouwen – integendeel: Het zal een grotere verrijking voor ons zijn. Mij werd duidelijk, dat ik een beslissing moest nemen. Voor of tegen Hem. Slechts wanneer ik in dit leven een beslissing voor Hem neem, zal ik de zekerheid hebben, dat ik ook in de eeuwigheid bij Hem mag zijn. En dat wilde ik zeer zeker! Ik had de indruk dat God tot mij persoonlijk sprak en ik Hem opeens begreep.

Een voor mij beslissend Bijbelvers las ik: ‘Want Ik weet, welke gedachten Ik over u koester, luidt het Woord des Heren, gedachten van vrede en niet van onheil, om u een hoopvolle toekomst te geven. Dan zult gij Mij aanroepen en heengaan en tot Mij bidden, en Ik zal naar u horen. Dan zult gij Mij zoeken en vinden wanneer gij naar Mij vraagt met uw ganse hart. Dan zal Ik Mij door u laten vinden’ (Jeremia 29:11-14). Door dit vers kreeg ik de indruk, dat God tot mij persoonlijk sprak en mijn hart aanraakte. Opeens begreep ik het. Al die tijd was ik blind en doof voor Zijn liefde en de waarheid geweest.

God wilde me dus een wonderbare toekomst schenken. Dat kon ik op de één of andere manier nog helemaal niet bevatten. Maar één ding was me duidelijk: Ja, ik wilde met mijn hele hart naar deze God zoeken.

Na de lezing heb ik op die avond thuis alleen met God gesproken. Ik heb Hem gevraagd om mij in de naam van de Heer Jezus al mijn zonden te vergeven. Zonde is het doel missen van ons leven. Wij allen hebben ons eigenlijke doel, de weg naar God, verzaakt. Mij was ook absoluut duidelijk, dat ik de vergeving beslist nodig had. Ik was helemaal niet zo'n goed mens als ik me altijd heb ingeschat. En het was ook zo dat ik echt angst had. Het was een angst om mijn leven aan een mij nog onbekende God toe te vertrouwen en de Heer Jezus in mijn leven uit te nodigen. De Heer Jezus zegt: 'Kom tot Mij, allen die vermoeid en belast bent en Ik zal u rust geven En u zult rust vinden voor uw zielen' (Mattheüs 11:28-29). Deze uitnodiging van de Zoon van God staat. Ik wist wel dat er in mijn leven enkele dingen moesten veranderen, maar ik was me ook bewust, dat deze weg de enige juiste is. Maar deze stap moest ik ook gewillig doen. Ja, het was een geloofsstap. Geloven veronderstelt vertrouwen. En dat betekent alles los te laten wat mij bindt, hindert of angstig maakt om mij dan in vertrouwen te laten vallen. In de handen van de Heer Jezus. Daar – en slechts daar – wordt ons hongerig hart tevreden gesteld! Ik heb het ervaren: God laat Zich slechts in de Heer Jezus, Zijn Zoon, vinden. Zo heb ik God, en wel slechts deze Ene, levende, ware God, mijn leven gegeven doordat ik er op inging om hem helemaal te vertrouwen en mij door Hem te laten leiden. Ik heb van deze beslissing nooit spijt gekregen! Integendeel, ik ben onmetelijk gelukkig om God eindelijk gevonden te hebben.

Het nieuwe leven

Dat is nu alweer een poos geleden. Vele dingen zijn sindsdien in mijn leven veranderd. Ik ga nu bijv. naar een samenkomst waarin ook anderen samenkomen, die een persoonlijke relatie tot Christus hebben. Het is voor mij heel belangrijk dat we gelijkgezinde vrienden hebben, met wie we samen bidden, in de Bijbel lezen en God eenvoudig kunnen loven voor dat wat Hij in ons leven en voor ons gedaan heeft! Het is fijn om het belangrijkste in ons leven – ons geloof in God – met anderen te delen. Het verbindt gewoon

Na mijn beslissing was ik lange tijd in het buitenland. Hier heb ik God intensiever leren kennen en Zijn met zorgen omgevende zegen gemerkt. Ik heb een nieuwe, innerlijke vrijheid en een vrede gevonden, zoals ik die beide nooit tevoren kende. Natuurlijk zijn er eerst ook moeilijke, droevige of gewoon niet zulke roze kanten in mijn leven. Maar ik weet nu, dat ik de weg niet meer alleen hoeft te gaan, maar dat ik door God word gedragen. Ik mag in zwakheid tot Hem komen. Ik kan me laten vallen en hoef niet meer 'cool' of 'tough' te zijn, maar word door God aangenomen, zoals ik ben en wel met al mijn problemen en zorgen. Het is een mooie ervaring. We mogen tot God komen zoals we zijn, maar we blijven niet zoals we zijn!

Ik heb mogen ervaren, hoe Hij Zich over alle terreinen van mijn leven bekommert. Vanaf het materiële, via mijn baan tot aan mijn ziel. Ik kan zeggen dat God mij compleet van mijn toekomstangsten en mijn bestaansvrees heeft genezen. Ik vertrouw nu Hem. Het is wonderbaar kalmerend dat Hij weet wat ik nodig heb en dat Hij de weg kent die goed voor mij is. En vooral is het goed te weten dat God een perfect uitgezocht doel voor mij heeft. Ook wanneer ik deze weg en het einde zelfs nog niet ken, weet ik dat Gods plan voor mij goed zal zijn.

Zouden we niet uitgesproken dom zijn, als wij het voorbijvarende jacht dat een goede stuurman aan boord heeft en die de route kent en ons uitnodigt om in te stappen, afwijzen en liever verder in onze rubberboot zonder reddingsband op de grote oceaan zonder oriëntering en hulpeloos rond willen peddelen? Duidelijk, we kunnen kiezen: een leven met God- of een leven zonder God. Hij laat ons de vrijheid van de beslissing.

Hij heeft ons een weg laten zien, waarover we tot Hem contact kunnen opnemen om te erkennen, waarom we eigenlijk bestaan en wat het betekent om God in ons leven op te nemen en – wat het allerbelangrijkste is – gered te worden. En deze weg is de Heer Jezus. Hij is niet de één of andere weg, maar de enige weg. Hij is ook niet de één of andere waarheid, maar de enige en Hij is het eeuwige leven in Persoon. Hij zegt ons onmiskenbaar dat niemand tot God kan komen alleen maar door Hem. De vele religies noemen duizend wegen maar het zijn betreurenswaardige dwaalwegen. De zondige mens kan niet vanuit zichzelf tot God komen. De Heer Jezus wijst ons daarom een andere weg, namelijk de weg van God naar ons mensen. Of ons deze weg nu bevalt of niet: Hij is en blijft de enige door God getoonde weg. Kort samengevat betekent dat: ‘Wie de Heer Jezus heeft, die heeft het eeuwige leven. Wie de Heer Jezus niet heeft, die heeft het eeuwige leven niet’ (zie 1 Johannes 5:12: ‘Wie de Zoon heeft, heeft het leven. Wie de Zoon van God niet heeft, heeft het leven niet’).

Pas na mijn beslissing om de Heer Jezus na te volgen, heb ik begrepen waarom zoveel mensen hun geluk in de esoterie zoeken. Veel, misschien wel de meeste mensen leven in eenzaamheid, isolatie en zonder betekenis in een koude onpersoonlijke wereld. Velen kennen slechts een verwrongen beeld van het Bijbelse geloof en leven en weten helemaal niet hoe armzalig een leven zonder God is. Zo grijpen ze naar alle mogelijke lokmiddelen van de vijand omdat ze naar iets hongeren, wat hun geestelijke nood vult. New Age biedt zogenaamd door zijn eindeloze veelvoud voor ieder wat wils. Men belooft persoonlijke vervulling, hoop, vrede, levensdoel. Het werkt attractief en tolerant. Velen vermoeden niet eenmaal op welk gevaarlijk pad ze zich bevinden.

Slotwoord

Het is mijn wens om jou voor alle New Age richtingen en de esoterie te waarschuwen omdat ik zelf heel diep erin zat. Het is spelen met vuur! Je denkt: ‘Daar is toch niets ergs aan’, temeer daar esoterie zelfs kleine uitspraken van de

Bijbel gebruikt. Maar dat is juist de truck van de duivel. Hij wil dat mensen onafhankelijk van God zijn. Slechts zo kan hij macht over hen uitoefenen en ze ‘hersenspoelen’. En dat doet hij op een hele subtiele en intelligente manier. Je trapt erin. En je bent gevangen. Hij wil met alle middelen verhinderen, dat we gered worden en eenmaal bij God zijn. Hij probeert ons in te fluisteren dat wij autonoom zijn en geen God nodig hebben. Maar wanneer je daarover nadenkt, zal je misschien zelf erkennen, dat het niet juist is. We kunnen de hemel niet zelf verdienen. Het is een geschenk van God. Geschenken kan je meestal niet kopen. Anders zou het geen geschenk meer zijn. Je kunt dit geschenk slechts aannemen of ‘nee dank u!’ zeggen.

Bagatellisering van de schuld en verdringing van zonden zijn een verder gevolg van het verwerpen van God. Omdat er nu in de esoterie geen ‘hogere instantie’ meer is, is logischerwijze de deur wijd open gezet voor het zedelijke verval. Elke morele maatstaf is dus relatief. Zonde als zodanig bestaat daar niet. Ze is hoogstens een schoonheidsfoutje, dat men kan goedpraten of bagatelliseren. Ik heb het zelf meegemaakt. Toen ik begon om mijn leven eenmaal eerlijk te beoordelen, merkte ik mijn onafzienbare lichamelijke en geestelijke wonden. Dat was voor mij het beste bewijs daarvoor, dat ik naar een goddelijke oplossing riep.

Ik heb geprobeerd om mijn bewustzijn te bedriegen en het ontkiemende geweten plat te trappen. Ik heb zelfs geprobeerd om weg te lopen van God! Maar ik heb het nooit, nooit kunnen verhinderen, dat God mij liefheeft. Laat jij het toch ook toe om door een grote, wonderbare God, de enig ware God van de Bijbel geliefd en gedragen te worden. Neem Zijn geschenk voor jou aan! Er wacht een nieuw, wondermooi leven met perspectief op je. Het maakt niet uit waar je staat, wat je aan ballast meebrengt. Je kunt niets verliezen. Alleen maar winnen. En wel alles! Denk eraan: ‘Want wanneer je Hem zoeken zult met je ganse hart, dan zal je Hem vinden!’

Inés Carreras, München

De ruwe wegen van het leven

G12: Onverwoestbaar

Als opschrift van mijn levensverhaal heb ik slechts één enkel woord gekozen, en het is een ongebruikelijke constructie: onverwoestbaar. Wat bedoel ik daarmee? Niet kapot te krijgen, gewoon niet dood te krijgen, gewoon onverwoestbaar, zeker van de overwinning, helemaal overtuigd van het kostbare ik – ja, zo heb ik het ook meer dan vijftig jaar lang bedoeld en geleefd. Met twintig wilde ik schrijfster worden. Ik had in het toenmalige moderne tijdschrift ‘Twen’ ook al

een paar gedichten en korte verhalen uitgegeven. Mijn geplande boek zou de titel 'Onverwoestbaar' dragen.

Maar het is nooit tot een boek gekomen. Ook veel andere dingen zijn niet gekomen zoals ik het gewild had en dat is goed zo. Maar dat heb ik alleen te danken aan het genadige ingrijpen van mijn Vader in de hemel. Viermaal was ik dicht bij de dood, maar God heeft me niet laten sterven. Maar Hij heeft veel toegelaten, veel catastrofes in mijn leven zijn gekomen op grond van verkeerde keuzes.

Hij heeft me niet kapot laten gaan. Hij heeft het geknakte riet niet verbroken - zoals het in Jesaja 42:3 staat – nee, helemaal integendeel: Hij heeft Zijn genade laten heersen, want pas met 56 jaar heb ik eindelijk, eindelijk begrepen dat alleen Hij mij een thuis, een hulp en een nieuw leven kan schenken. Hij heeft mij uit genade het onverwoestbare, nieuwe, eeuwige leven geschonken, gratis en onverdiend! En zo kan ik dankbaar met het 11^e vers uit Psalm 40 zeggen: 'Van Uw trouw en Uw heil spreek ik, Uw goedertierenheid en Uw waarheid verheel ik niet voor een grote gemeente'.

Opmerking: Alle in dit verhaal voorkomende personen, plaatsen en gebeurtenissen zijn authentiek. Slechts de naam van mijn zoon, mijn beide stiefkinderen, mijn halfzuster en de baron heb ik vanwege persoonsbescherming veranderd.

Mijn leven begon met afwijzing. Opdat God mensen gebruiken kan – dat is in elk geval mijn ervaring – is het noodzakelijk, door dalen van afwijzing te gaan en door mensen teleurgesteld te worden. Hij zal alles wat ons bij het thema afwijzing wedervaart, voor ons bestwil doen zijn, ja ten goede doen keren. Ik weet het, want ik heb het zelf beleefd. Driemaal werd ik in mijn leven onterfd: ik verloor mijn vaderland Tsjecho-Slowakije, en ik verloor tweemaal mijn man. Ik heb alleen nog mijn zoon en een halfbroer en verder heb ik geen directe familieleden meer – velen, bijna allen zijn intussen gestorven. Hier begint nu mijn levensverhaal.

Mijn kindertijd en jeugd

Op 16 juni 1940 werd ik als Sudeten Duitse in Tsjecho-Slowakije geboren. Als vijfjarige vluchtte ik in een vrachtauto met mijn grootmoeder naar Oostenrijk. Bij deze dramatische vlucht werden we vaker door partizanen beschoten maar we kwamen er ongeschonden door. Ik leed jarenlang onder een trauma. Er volgden vluchtelingenkampen en verschillende verblijfplaatsen in Duitsland. Ik was katholiek en werd in de leeftijd van 9 tot 18 jaar in een kloosterinternaat en gymnasium van de katholieke 'Urselinen' (orde in Königstein/Taunus) en de 'Englischen Fräulein' (Bensheim/Bergstraße) opgevoed. Ik voelde me bij de strenge nonnen vaak heel eenzaam.

Pas met 13 jaar hoorde ik per toeval dat ik een buitenechtelijk kind was. Mijn moeder had meerdere keren met de gedachte gespeeld om mij te laten aborteren. Dat was de eerste afwijzing die ik nog van mijn geboorte ervaren had. Mijn vader was een beroemde Westfaalse jachtvlieger in de Tweede Wereldoorlog. In de garnizoensstad Olmütz²³, waar mijn familie woonde, was hij in 1939 gestationeerd en daar leerde hij mijn moeder kennen. Maar hij was ook al met een Duitse vrouw verloofd. Hij trouwde ook met haar en had met haar een dochter. Nu werd hij ook nog mijn vader. Hij kwam in grote innerlijke conflicten want hij had beide vrouwen lief. Noch ik noch mijn 12 maanden oudere halfzuster *Maja* in Duitsland hebben hem bewust kunnen meemaken, want hij stortte als 24-jarige met zijn vliegtuig neer toen we allebei nog baby waren. Mijn grootouders van mijn vaderskant adopteerden mij toen ik drie jaar was, zodat men niet al aan de naam kon herkennen, dat ik een buitenechtelijk kind was. Ik droeg tot mijn eindexamen de naam ‘Uellenbeck’ (dus uilenbeek). Later hebben *Maja* en ik onze grootouders leren kennen en zijn nog veel later vrienden geworden – een vriendschap, die tot op vandaag nog aanhoudt. Ook onze moeders, de beide vrouwen van mijn vader, hadden een paar keer contact met elkaar.

Tot het eindexamen begeleidden mij eenzaamheid en zelfdiscipline. Omdat ik goede rapporten had, wilde ik Duitse studies gaan doen om daarna lerares te worden. Maar mijn stiefvader zei NEE daartegen.

²³ Olmütz behoorde tot het toenmalige Sudetenland. De huidige Tsjechische naam van de stad is Olomouc. Ze ligt ongeveer 200 kilometer van Praag (richting oost zuidoost, tussen Brno en Ostrava) verwijderd en heeft vandaag ongeveer 100.000 inwoners.

In plaats daarvan moest ik in zijn bontwinkel in Frankfurt/M helpen en pelzen verkopen, brieven schrijven en pelzen op modeshows demonstreren. Mijn stiefvader kwam uit Insterburg in Oost Pruisen. Daar had hij ook zijn bontwinkel, net zoals mijn moeder en grootmoeder in Olmütz. In 1949 was mijn moeder met mijn stiefvader getrouwd. De internaatkosten, die hij in mij had geïnvesteerd, moesten nu door mijn werk in zijn zaak rendabel worden. Ik voegde me daarbij. Mijn moeder hielp me niet, ze was een echte zakenvrouw. Thuis verliep ons leven nuchter en zonder liefde. Zeventien jaar na mij, toen ik kort voor het eindexamen stond, werd mijn halfbroer in dit gezin zonder liefde geboren. Wanneer ik met de kinderwagen met hem ging wandelen, droeg ik steeds een grote zonnebril om niet herkend te worden. Steeds was ik bang dat voorbijgangers zouden denken dat het mijn eigen kind was. *Ernst* werd later negen jaar lang in een internaat en priesterseminar katholiek opgevoed en vluchtte na het examen naar München, waar hij vandaag nog steeds is – ver weg van het geloof en de nabijheid van God. Ik ben zijn peettante. Gelijktijdig (1979) lieten mijn ouders zich scheiden. Mijn stiefvader had al langer een verhouding met een andere vrouw gehad, bij wie hij zelfs een kind verwekt had. Schijnbaar was hem dat niet genoeg: Thuis stond hij meer dan twee jaar lang

naakt voor mijn bed. Ik weerde hem automatisch af doordat ik hem twee snelle oorvijgen gaf, die God zij dank elke keer werkten.

Ik ga tijdelijk nog een keer terug naar het jaar 1957: ik begon een opleiding als model en mannequin. Juist toen ik voor de internationale doorbraak stond (1962) – ik had meerdere aanbiedingen uit Parijs van Dior en de Haute Couture voor het presenteren van de collecties ontvangen – wilde mijn stiefvader toch dat ik de opleiding afbrak om verder pelzen te verkopen. Ik voegde me. De strenge kloosteropvoeding had mijn wil gebroken.

Overal trof ik slechts mensen, die op mijn uiterlijk reageerden. De mannen zagen in mij een buit, die te veroveren was. Ik ben te wereldvreemd opgevoed, was te naïef, te schuchter en wist me niet te verweren. Zo liep ik onervaren en niet voorgelicht enkele seksuele relaties tegen het lijf, die ik na korte tijd beëindigde. Ik had naar werkelijke liefde gezocht en doorzag de regels voor een duurzame houdbare relatie nog niet. Er waren een advocaat, een baron, een fotograaf, een hotelier. Ik begreep mezelf niet meer, want ik wilde toch met 16 jaar in het internaat nog kloosterzuster worden. Nu met 22 jaar was ik in strijd met mezelf. Ik was ten diepste verward. Maar het werd nog erger. Ik reed met een vriendin mee naar Zuid Tirol om te skiën. Na een bioscoopbezoek, waarvoor wij door twee vriendelijke skiërs waren uitgenodigd, deden ze alsof ze ons naar het hotel wilden brengen. De belastinginspecteur, met wie ik meereed (mijn vriendin reed mee in de auto van de ander) bracht me naar een bos en verkrachtte me daar op de sneeuw. Aansluitend reed hij mij naar het hotel. Ik had mij nog nooit zo vuil gevoeld en ik kon met niemand daarover spreken. De jaren 60 leken wel de Middeleeuwen.

Ik voelde me moederziel alleen en doodellendig. Thuis in Frankfurt merkte ik dat ik zwanger was en zocht mijn huisarts op. Deze bood mij aan na onderzoek en bevestiging van de zwangerschap om mij te ondersteunen bij een abortus, wanneer ik hem meteen ter wille was. Daarna – en in het bijzonder na de abortus – was ik er kapot van, vertwijfeld en doodongelukkig en kreeg maagzweren. Deze arts, dat hoorde ik later, was abortus specialist in Frankfurt. In zijn praktijk zaten de mooiste meisjes van de stad. Naïef, als ik was, en willoos, wist ik niet, dat hij met velen van hen – zoals met mij – een verhouding had.

Heidrun Förstner-Henn
als model, 1962.

Ook mijn stiefvader viel me in deze moeilijke tijd steeds nog lastig. Ik heb hem vergeven hoewel hij tot zijn smartelijke dood geen gesprek met mij wilde. Ik mocht niet naar hem toe. Mijn broer verzorgde hem een half jaar lang tot zijn

dood. Tegenover *Ernst* ontkende hij alle toenaderingspogingen bij mij. Mijn uiterlijke aantrekkelijkheid veranderde er niets aan dat ik steeds weer afwijzing meemaakte en ik zette steeds meer een masker op. Merkwaardig is het dat ik nooit tegen God in opstand ben gekomen. Ik was een kerkelijk christen, maar ging zelden naar de kerk en ik dacht dat ik een relatie met God had. Diep in mijn binnenste verlangde ik naar een eiland van vrede, naar een huwelijk en een gezin.

Mijn eerste huwelijk

Ik trouwde, omdat ik naar een gezin verlangde, dat ik nooit tevoren had gehad. Mijn eerste man was belijdend Luthers. Hij was bedreven in Gods Woord, discussieerde heftig met elke voorganger over geloofsvragen en vragen over de kerk. In geen geval wilde hij Rooms Katholiek trouwen en net zo min dat ik bereid was om mij evangelisch te laten trouwen. Omdat we een kerkelijke inzegening van ons huwelijk belangrijk vonden, zochten we naar een oplossing en vonden dat uiteindelijk bij de Oud Katholieke kerk. Hier mochten de priesters trouwen, en de paus is slechts de eerste bisschop, die niet ex cathedra Dogmen (= vanuit de zetel) mag verkondigen, omdat geen mens ook hij niet, onfeilbaar kan zijn. Om deze reden is deze kerk sinds 1870 van Rome gescheiden. De geestelijke Raad in Frankfurt maakte op ons beiden een diepe indruk. De Raad was oecumenisch aangesteld en correspondeerde met kardinalen in Rome. Ik trad uit de Rooms Katholieke kerk en werd oud Katholiek. Toen vermoedde ik niet, dat er nog veel meer is, want van wedergeboorte en bekering had ik nog niets gehoord. En ik ben dankbaar dat God mij zo geduldig geleid heeft. In mijn huwelijk met *Karl Förstner* ervoer ik geborgenheid, liefde en nestwarmte. *Karl* was elf jaar ouder dan ik en kende net als ik geen vaderliefde omdat zijn vader stierf toen hij pas tien jaar was. Mijn man was in de oorlog als jeugdige persoon bij de volksmilitie en bij de luchtverdediging. Met hem kon ik lachen en onbezorgd gelukkig zijn. Na twee jaar kregen we een zoon.

Het plotselinge einde van het geluk

En daarna kwam plotseling het ongeluk over ons. Mijn zoon *Rolf* was pas acht maanden oud. Hij was alleen thuis en wij waren slechts voor een korte afspraak met de auto onderweg. Toen gebeurde er op de A3 een auto ongeluk. Onze VW botste op een auto van de militaire rijkschool bij de doorgetrokken middellijn. Ik riep nog '*Karl*' en was al voor de botsing bewusteloos. Onze auto werd aan de zijkant ingedrukt en mijn man dodelijk gewond. Ik gleed onder het dashboardkastje kwam tegen de autoruit en werd voor grote verwondingen door metaalvoorwerpen door een hele dikke rode halsketting bewaard. Het is zo, zoals het vaak aan het oorlogsfront moet geweest zijn, wanneer je kameraad naast je dood neer valt – je bent er, en weer weg, je bent er weer, ik hoor mijn man schreeuwen als een dier, ik wil er naar toe, maar ik word vastgehouden, ik ben weer bij bewustzijn en geef ons telefoonnummer, ik zeg dat onze baby

alleen is en ik val weer flauw. Het was een nachtmerrie, die ik helemaal niet kon vergeten. De ambulance kwam te laat, *Karl* stierf al op de plaats van het ongeluk. In het ziekenhuis verkeerde ik twee dagen in een shocktoestand. De dode hoek waarin ik zat, had me laten overleven. Slechts de dode hoek? Ik weet dat God Zijn hand over mij had.

Hij wilde dat ik verder leefde. Hij was nog iets met mij van plan! Ik was op dit tijdstip 27 jaar oud. *Karl* was als leraar aan de hogeschool erg geliefd zodat er 200 studenten van Karlsruhe naar Manheim naar de begrafenis kwamen, ook de professoren van de economische wetenschappelijke faculteit van de universiteit Fridericiana in Karlsruhe waren erbij. Ik viel bijna in het graf zo wankel was ik van het vele valium dat men mij gegeven had. Ook was ik na het verblijf in het ziekenhuis nog altijd niet gezond. Ik had flinke depressies en men kon mij niet alleen in de woning laten. Ik zag in elke hoek een touw en de oproep om me daarmee om te brengen. Mijn kleine zoon en de liefde tot hem redde mij. Ik bad niet maar ik kwam ook niet in opstand tegen God. Het was een grote hulp voor mij dat mijn schoonmoeder, die haar enige zoon verloren had en ook weduwe was, bij me ging wonen. Zo kon ik gaan uitkijken naar een baan, want het hogeschoolpensioen werd pas een jaar later uitbetaald. Er volgde een moeilijke tijd voor mij. Het autowrak werd naar de garage gesleept en dagelijks moest ik daar langs lopen en de onderzoeken van de politie waren eenzijdig. Er waren geen getuigen. Uit de onderzoeken kwam naar voren, dat het leger en de politie in hun recht stonden. Mijn man, een goede autobestuurder, zou aan alles alleen schuldig zijn geweest. Van het eerste huwelijk bleven het graf, de foto's van het vreselijke ongeluk en de nasmaak van een vooringenomen onderzoek over.

Twee drukke banen

Ik kreeg een hogeschoolpensioen, maar dat was niet voldoende, want mijn gestorven man had nog niet genoeg dienstjaren – hij was pas 38 jaar oud geworden. Het klinkt merkwaardig maar 14 dagen na zijn dood kreeg hij van twee universiteiten een benoeming om les te geven. Ze wisten nog niets van zijn plotselinge dood.

Nadat ik wat was bijgekomen, liet ik mij door het arbeidsbureau omscholen tot stenotypiste en deed examen voor de Kamer van Koophandel. Ik zou graag hebben gestudeerd maar dat was voor mij te duur. De eerste aanstelling kreeg ik bij ETO soep in de reclameafdeling in Ettlingen (ETO is het derde bekende soepmerk op de Duitse markt naast Knorr en Maggi). Ik hield me bezig met reclamevrouwen en deelde ze in bij de consumentenmarkten. Bovendien keurde en adviseerde ik in het ETO team nieuwe soepsoorten. Na twee jaar leerde ik de chefs van *Heine* expeditie kennen, die ons bedrijf bezichtigden. Ik solliciteerde spontaan op een baan bij de inkoop, die ik ook prompt kreeg. Nu werkte ik met mevrouw *Heine* samen, deed al het schriftelijke werk, had het ambtsgebied van de nieuwe modellenprojecten met passende vergaderingen, ging naar beurzen en moest als inkoopster speciale pelzen en textiel bestellen. Dankzij de inzet van

mijn schoonmoeder in de huishouding en de opvoeding van mijn kind kon ik nu voor halve dagen – en tijdens de beurzen ook fulltime – werken. Ook zat ik in de jury, bestaande uit 14 mensen, die over de artikelen gingen die in de catalogus kwamen. Het was een hele afwisselende tijd. Deze twee jaren genoot ik, ook wanneer het me soms droevig stemde, dat ik niet altijd thuis kon zijn bij mijn kleine zoon.

Nieuw Geluk?

Onverhoopt liet de beste vriend van mijn man zich scheiden. Hij was ook professor aan de universiteit van Karlsruhe en had twee kleine kinderen. Van de ene op de andere dag vroeg hij mij of ik hem wilde helpen en met hem samen wilde wonen, zodat we een vijfkoppig gezin vormden. We kenden elkaar al meer dan twintig jaar. Hij en mijn man waren jarenlang aan dezelfde universiteiten geweest en daarna in binnen- en buitenland in hetzelfde instituut geweest en tijdens de jaren vóór de dood van mijn man en daarna waren we heel lang met elkaar bevriend – en ik geef toe, ook meer dan dat. In de eerste maanden na de dood van mijn man hielp hij veel met organisatorische dingen. We vonden elkaar sympathiek en daaruit werd het daarna meer en meer.

Dus ging ik met 32 jaar met *Rudolf* samenwonen. Zijn beide kinderen waren drie en vijf jaar, mijn zoon zes jaar oud. Eindelijk een groot gezin! (Vandaag noemt men zo iets in Duitsland ‘Patchwork gezin’). We wilden geen afstand doen van mijn weduwepensioen. *Rudolf* bouwde juist een huis, dat hij van zijn inkomen wilde afbetalen en met mijn weduwepensioen konden we alle andere uitgaven betalen. Om deze niet te verliezen, trouwden we niet. Ik was aanvankelijk tevreden en gelukkig. Snel en opgelucht wierp ik me op mijn interessante baan bij Heine.

Kwam er nu vernieuwd geluk op me af? Ik was nu fulltime huisvrouw met een eigen huis, tuin en drie kinderen. Maar op de universiteit sprak men gemeen over deze vrije relatie. Zo iets was toen nog niet gebruikelijk temeer omdat mijnheer de professor 18 jaar ouder was dan ik. Hij was 50 en ik 32 jaar oud. Er was veel te doen in huis en in de tuin, bij de universiteit, de familie en bij de opvoeding van de kinderen. Ik was een echt werkdier. Ik zette me veelvoudig in, ook in de gemeenschap van Karlsruhe. Ik arrangeerde maatschappelijke samenkomsten bij ons en ik zag hoe de economisch wetenschappelijke faculteit van Karlsruhe door mijn partner een opleving meemaakte. Hij richtte de Karlsruhe studierichting ‘economisch ingenieur’ op en bepaalde de politiek van de faculteit. Hij was erg geliefd en gevreesd. Dat werd in het bijzonder duidelijk, toen hij tegen de wil van de in functie zijnde rector aan de universiteit de toenmalige minister president *Lothar Späth* tot eredoctorandus maakte. Hij ging naar de ontmoetingen in de faculteit met een vast doel in zijn hoofd. Vaak stond hij met zijn mening alleen en toch was het resultaat van de stemming altijd eenstemmig, zoals hij het altijd al voorspelde. Hij was tijdens de Tweede Wereldoorlog al met 15 jaar garnizoensleider van Neuwied am Rhein en met 18

jaar regimentsadjutant geweest. En in 1944 was hij erbij geweest als actief pantserofficier bij de slag om Arnhem tegen de Amerikanen. In de oorlog had hij eenmaal met zijn tank een generaal uit een ketel naar buiten gereden in Frankrijk. Hij had dus geleerd om te vechten en door te zetten.

Mijn zoektocht naar balans

Na de eerste jaren samen kwamen er in de sleur van het alledaagse leven vermoeidheidsverschijnselen bij mij opzetten. Ik moest vaststellen dat het een verkeerde beslissing was geweest om met *Rudolf* te gaan samenwonen. Ik voelde me verscheurd, omdat ik het iedereen naar de zin wilde maken. Het was een dagelijkse balans handeling tussen vijf stoelen. Intern heerste er oorlog tussen de drie kinderen. De stiefzoon was radicaal, hij vocht en was verbaal sterk. Mijn zoon leed in dit gezin, hij werd door de stiefvader en de stiefzoon geslagen – maar hij verweerde zich niet. Gelukkig had hij op school geen problemen. Hij werd vertegenwoordiger van de studenten op het gymnasium maar mijn man en mijn stiefzoon namen hem ondanks zijn goede cijfers niet serieus. Ja, ze lachten hem uit, wezen hem af en verachtten hem en noemde hem ‘Deppi’.

Zo zocht ik verfrissing en afleiding en vond dat lichamelijk in de sport. In mijn beroep was ik weer met kantoorwerk bezig. Uiterlijk ging het dus goed met me. Maar geestelijk voelde ik me uitgeput en gebruikt.

Mijn gezinsleven bestond voortaan slechts nog uit sport, sport en nog eens sport. We waren allen goed getraind in karate, judo, roeien, zwemmen, surfen, joggen, vechten, schieten en skiën. Af en toe waren er gezinsconferenties, die ik op grond van de permanente dissonanties tussen mijn zoon *Rolf* en mijn stiefzoon *Michael* had ingevoerd. Ik leed heel erg onder de onenigheden tussen de jongens en stuurde *Rolf* vaak naar mijn schoonmoeder, zijn oma, die elkaar liefhadden. Hij had in de eerste jaren moeder, grootmoeder en liefde zonder maat. Dat ontbrak hem nu bij ons. Mijn stiefzoon beledigde ook mij dagelijks met uitdrukkingen als ‘jij oud vuil varken’, en mijn man greep jammer genoeg niet in. Hij zei dan alleen maar: ‘Je kunt toch wel jouw problemen zelf oplossen!’

In de 17 jaren van samenwonen deed ik ontelbare pogingen om bij *Rolf* weg te gaan maar ik kreeg het niet voor elkaar. De drie kinderen moesten – dat dacht ik – eerst volwassen zijn. Vandaag weet ik: ik had moeten gaan, want de resultaten van mijn krachtsinspanningen en het steeds balans zoeken, waren haat van de beide zonen naar elkaar toe, de dood door kanker van mijn man en de na jaren optredende homoseksualiteit van mijn zoon.

En weer ongelukkig

Op een keer hield ik al die twist niet meer uit. Iets in mij was gebroken. In oktober 1986 verliet ik het huis van mijn partner en ging in een flat wonen, waarin ik met een korte onderbreking tot maart 2004 bleef wonen. *Rudolf*

bezocht me af en toe en ik begeleidde hem nog bij officiële gelegenheden, maar anders bleef ik op mezelf wonen, tot op de dag toen hij kwam, en mij de afschuwelijke diagnose van de arts in Heidelberg meedeelde: maagkanker in het eindstadium. Dat was in april 1989.

Vijf maanden vóór zijn dood stelde hij voor, dat wij nog zouden trouwen. Op deze wijze zou ik na zijn heengaan een duidelijk beter pensioen krijgen dan van mijn eerste man, want *Rudolf* had aanzienlijk meer dienstjaren dan *Karl*. Dus trouwden we in juni 1989.

Na de bruiloft zegde ik mijn kleine woning op, trok weer bij hem in huis en begeleidde hem een half jaar door de ziekenhuizen van Heidelberg. Hij kon niet meer geopereerd worden. In de laatste weken werd toch de tumor, die gegroeid was en waardoor hij zou stikken, met een laserapparaat geperforeerd. Iedere ingreep was met de grootste onzekerheid behept, of hij dat wel zou overleven. Hij wilde nooit – ook niet, wanneer ik hem daartoe opriep – met mij over zijn leven en over de dingen die hem belastten, spreken. Hij begroef alles diep in zichzelf en ik kon hem niet helpen. In elk geval zei hij een dag vóór zijn dood iets opmerkelijks. In die tijd was zijn dochter *Julia* 20 jaar, zijn zoon *Michael* 22 jaar en ik intussen 49 jaar oud. We hadden dag en nacht aan zijn bed gezeten en hem afwisselend de hand vastgehouden en dat al sinds drie of meer dagen. Het was bijna een testament toen hij zijn kinderen erover aansprak om mij tot mijn dood te achten en te eren. Ze moesten het hem beloven, want ik was een heilige. Deze zin kan ik niet vergeten, hoe kwam hij toch tot zo'n uitspraak?

Hij stierf op 19 november 1989. We waren er allemaal bij. Hij hield gewoon op met ademen en hij zag er daarbij heel mooi en heel jong uit. Hij was 67 jaar oud geworden.

Moet ik nu ook sterven?

Na de dood van mijn man voelde ik me moe, ziek en heel zwak. Omdat ik een druk in de buurt van de maag en de lever bespeurde, ging ik naar de internist. De arts onderzocht me met ultrasone golven en computertomografie. Het resultaat was verpletterend: ik had een hemangioom, een bloedvatgezwel van 13 x 18 centimeter grootte op de lever. Het ziekenhuis in Karlsruhe wilde niet opereren, ik moest elke drie maanden voor controle komen en mocht geen sportieve activiteiten meer uitoefenen. Ik moest met de gedachte leven dat ik elk moment interne bloedingen zou kunnen krijgen en dat de dood binnen een paar minuten na een val of een andere onverwachte beweging zou kunnen intreden. Eerst was het een shock – moest ik nu al sterven? Maar daarna schikte ik me erin.

Ik haalde een ander advies bij een arts in Heidelberg. Het ziekenhuis in Heidelberg raadde een operatie aan. Dus ontmoette ik de artsen van mijn man weer. In de nacht vóór de operatie bad ik tot de Drie-enige God. Ik wist het anders niet. Ik had berouw over mijn verleden, voor de abortus, mijn verleden met mannen en de vele verkeerde beslissingen. Ik heb tegen God gezegd, dat ik levensmoe was en dat ik bereid was om te gaan. De operatie verliep zonder

complicaties, ik vergat alle details, en herinnerde me ook de intensive care niet meer. Pas een kraken bracht mij weer tot bewustzijn. Daar zat een student, die op de slangen moest passen. Hij at heerlijk dropbeertjes en ritselde daarbij voortdurend met de zak. De chirurg, die in Heidelberg ook voor mijn man verantwoordelijk was geweest, meende bij het eerste bezoek aan bed dat hij zoiets monsterachtigs en gelijktijdig goedaardigs nog nooit had gezien. Het gezwel was drie kilo zwaar. Weer een keer had God Zijn hand over mij!

Toen ik na enkele weken wat bijgekomen was, reden mijn zoon *Rolf* en mijn halfbroer Ernst mij van het ziekenhuis van Heidelberg weer terug naar Karlsruhe. Voor mij was duidelijk: Ik kon niet langer in het huis van mijn overleden man blijven, want de kinderen van mijn man maakten het samen zijn met hen tot een nachtmerrie. Ze hadden het huis alleen geërfd, ik had al op voorhand van mijn verplichte deel contractueel afstand moeten doen. Dus werd ik na 17 jaar van een gemeenschappelijk leven zo goed als ontfermd, maar er was nog een geluk bij een ongeluk, want wanneer mijn man al na drie maanden, en niet, zoals het gebeurd was, vijf maanden na de bruiloft gestorven zou zijn, zou ik het weduwepensioen nooit hebben gekregen.

In september verhuisde ik weer naar de flat, 200 meter verder, die op het hoogste punt van Karlsruhe staat. Ik bekommerde me nu alleen nog maar om mezelf en om mijn fitheid. God was er voor mij nog wel. Ik was ook hier en daar dankbaar maar een echte relatie tot Hem ook na de gebeden in het ziekenhuis had ik nog steeds niet.

Nog een verkeerde man

Terwijl ik mijn leven op de rails probeerde te krijgen, dook plotseling een jeugd vriend, baron *Hugo v. B.* op voor de koffie. Ik vermoedde niet dat de duivel daarachter stond en al van tevoren lachte, want hij wist, wat er nu zou komen. Aan de dood ontsnapt, was ik slechts al te graag bereid om complimenten te horen, die hij mij graag gaf. Hij vertelde van zijn vrouw, die alcoholverslaafd was, en van zijn beide kinderen, die in de pubertijd zaten. Er ging bij mij een belletje rinkelen: hetzelfde patroon nog een keer? En toch trapte ik er weer in, ontwikkelde meteen het hulpverlenersyndroom en ging op alle mogelijke voorstellen in. We kwamen al bij de tweede ontmoeting dicht bij elkaar, vonden elkaar sympathiek en brachten de nacht samen door. En de duivel fluisterde me in: Nu is het plaatje toch compleet, hij laat zich scheiden en jij krijgt weer een gezin? En zo begon het onheil opnieuw. Zes jaar was ik de geliefde van deze man en ging met hem zelfs op vakantie.

Een half jaar lang zagen we elkaar voortdurend en wel in de tijd toen zijn vrouw voor een ontwenningsskuur opgenomen was. Zijn verwaarloosde huis in Zuid Duitsland werd door mij en een 80-jarige vrouw helemaal schoongemaakt, het huishouden op poten gezet, de kinderen planmatig ingedeeld en in een sportprogramma gezet. Na een half jaar keerde ik naar Karlsruhe terug en kreeg een geestelijke instorting. Mijn vriend kon geen beslissing nemen, hij wilde

beide dingen: zijn gezin maar ook de geliefde. Hij is gourmand en gourmet – veelvraat en fijnproever. Ik kon het niet bevatten en dacht lang daarover na, hoe ik me weer had laten bedotten. De wekelijksse ontmoetingen bij mij waren afwisselend feest en kater, feest en weer de kater.

Op een dag verdroeg ik de rol van de geliefde niet langer. Psychosomatische ziektes kwamen over me, maar de artsen vonden niets. De baron wilde me niet begrijpen, hij was helemaal niet fijngevoelig, ja, hij vertelde mij zelfs met trots, dat hij ook nog – en graag – naar de prostituees ging. Ik was helemaal vertwijfeld. Weer beleefde ik afwijzing na een hoge inzet aan liefde en opoffering.

Mijn bekering tot de Heer Jezus Christus

Sinds de zomer in 1996 werkte ik bij een bank op kantoor, waarin de overschrijvingsbewijsstukken van 260 banken in Duitsland verwerkt en gescand werden. Het was een inspannende baan, een dagwerk onder aanzienlijke druk.

Op een dag gaf één van mijn collega's, mevrouw dr. *Angelika Fuhrmann*, mij een pocketboek met de titel: 'Wanneer dieren konden spreken' van Prof. *Werner Gitt* en *Karl-Heinz Vanheiden*. Ik vermoedde niet dat dit boek mijn leven ingrijpend zou veranderen. Thuis ging ik geriefelijk in een woonkamerstoel zitten en begon te lezen – het hele boek in één ruk uit. Altijd al heb ik boeken niet alleen maar gelezen, maar bijna altijd verslonden. Het ging over de 200 gram wegende kleine goudplevier, die in een non-stop vlucht van Alaska naar Hawaï vliegt en de 140 ton wegende blauwe vinvis en zoveel andere fascinerende dieren. Ik las met interesse, hoe wonderbaar en met gevoel God de dieren geschapen heeft, ik las en las. Ten slotte was ik op bladzijde 125 aangekomen. Daar stond:

Heer Jezus Christus, mij is nu duidelijk geworden, dat ik met de schuld van mijn leven niet voor U en de levende God bestaan kan.

Er was een hoorbare slag: ja, ik werd bijna met een katapult uit de stoel geschoten, ik viel op de vloerbedekking en lag met mijn gezicht op de grond. Dat deed zeer maar veelmeer deed het besef zeer, dat deze zin voor mij geschreven scheen. Ik lag daar, en de tranen vloeiden en liepen zonder einde. Lang, lang lag ik daar en huilde. De film van mijn leven liep en draaide voor mij af en ik erkende mijn schuld en was zo bedroefd over mij en mijn verstoktheid, dat ik steeds en steeds weer begon te huilen. Toen ik viel, was het nog licht, toen ik opstond, was het al lang donker. Hoelang ik zo lag, kan ik niet zeggen. Maar ik weet, dat ik als een nieuw mens opstond, wedergeboren en met nieuwe hoop en vreugde. 'Het oude is voorbij gegaan, zie, het is alles nieuw geworden' (2 Korinthe 5:17).

Veranderingen door het nieuwe leven

Ik had nu het nieuwe leven ontvangen, maar mij ontbrak nog de benodigde Bijbelse leer. Ik had het gebed uitgesproken, het gebeurde luid en eerlijk, maar daarna ging ik weer over tot de orde van de dag. Toen mijn vriend, de baron, terugkwam en ik hem de deur wilde wijzen, kon ik het niet. Er stroomde nog flink wat water door de Rijn, totdat ik met de hulp van mijn Heer het voor elkaar kreeg om van deze verschrikkelijke gebondenheid vrij te worden.

Ik riep tot de Heer Jezus: ‘U hebt me gered voor tijd en eeuwigheid, ik bid U: Help mij! Kom en bevrijd mij!’ En Hij deed het! Bij de laatste ontmoeting trok mijn vriend plotseling een bundel treinkaartjes uit zijn zak en zei dat zijn de treinreizen van het laatste halve jaar en ik zou hem nog 600 DM Mark moeten vergoeden. Ik was dubbel sprakeloos en mij werd duidelijk dat de Heer Jezus had ingegrepen, zodat ik hier eindelijk ‘Nee’ en ‘eruit’ kon zeggen. Ik deed het met alle ernst en alle consequentie. En zo ben ik sindsdien vrij door de Heer Jezus Christus!

Dat was in februari 1997. Een week later bezocht ik voor de eerste keer de christelijke samenkomst in Neustadt an der Weinstraße bij ‘Miteinander e. V.’²⁴. Al bij de eerste keer wist ik: hier is mijn thuis, hier wordt de gezonde Bijbelse leer onderwezen, die ik nodig heb, hier ben ik thuis! Vanaf dit tijdstip reed ik elke zondag en elke dinsdag naar Neustadt. Het was en het is als een goddelijke aantrekkingskracht, die mij sinds acht jaar daarheen trekt.

²⁴ ‘Miteinander e.V.’ is een confessioneel geloofswerk, dat door prof. Dr. *Helmut Ziegler* (lid van de evangelische landskerk) geleid wordt.

Al spoedig wist ik ook, dat ik mij moest laten dopen. De kinderdoop leek me waardeloos, omdat ik het niet bewust had meegemaakt. Overal op de boekentafels sprongen mij de titels bij het thema doop precies in het oog. Ik was bezield en vreesde af en toe dat de Heer Jezus nu zeer spoedig zou komen en ik zou dan nog niet door onderdompeling gedoopt zijn. Toen ik voor de eerste keer, van tot nu toe zes keer, in Israël was, liet ik me in de Jordaan dopen. Pas daarna werd ik rustiger en werden duidelijke veranderingen in mijn leven zichtbaar.

Na de reis naar Israël en de doop in de Jordaan begon ik in mei mee te werken in de oecumene van Karlsruhe. Ik had snel door dat dit instituut in geen geval zonder problemen is, omdat ze zich op de weg van de wereldreligie bevinden, waar alle godsdiensten in één pot geworpen werden. Toch kon ik sommige geestelijke impulsen aan de ongeveer 16 tot 20 anderen meegeven, die uit Rooms Katholieke, oud Katholieken, evangelische en Anglicaanse kerken kwamen.

Van 1998 tot begin 2004 leidde ik een huiskring. In 1999 werd ik medewerkster in een vereniging van christelijke zakenlieden (Christenen in het beroep) in Neustadt an der Weinstraße. Hun doel is om mensen voor het geloof in de Heer Jezus te winnen. Verder werkte ik sinds 2003 in een uitgebreidere

staf van medewerkers van Dr. *Ziegler* bij 'Miteinander e.V.' in Neustadt, waar duidelijke Bijbels georiënteerde christelijke samenkomsten plaatsvinden.

Naar seminars over leiding en zielzorg zie ik mij sinds 2000 in de zending en zielzorgdienst geroepen om andere mensen te helpen. Thuis aan de telefoon, op seminars, op reizen naar Israël en overal daar in mijn omgeving, waar God me heen stuurt. Hetzij in ziekenhuizen, onderweg of waar dan ook. Ik doe alle dingen, die voorkomen, en ben dankbaar voor deze veelvoudige en afwisselende dienst aan het Lichaam van Christus. Nooit beleef ik saaie ogenblikken of verveling. Nog nooit in mijn leven heb ik zo'n zinvol leven geleid! Nooit had ik durven dromen dat een intensief leven met God zoveel vervulling, vreugde en vrede met zich meebrengt. Met het woord 'zegen' is al het goede kort samengevat.

Ik heb een zeer goed contact met mijn zoon en mijn broer. We zien elkaar van tijd tot tijd in München, Berlijn of Karlsruhe en sinds april 2004 in Neustadt. Met mijn stiefdochter *Julia* heb ik ook nog contact. Ze heeft economische wiskunde gestudeerd en is docente aan de universiteit van Basel. Mijn stiefzoon *Michael*, dokter in de economische wiskunde, leeft en werkt in Zürich, maar hij heeft het contact met mij afgebroken. Allen zijn tot nu toe ongetrouwd. Mijn halfzuster *Maja A* (63, architect) is moeder van drie kinderen. Ze werkt na haar scheiding op het moment onbezoldigd met alzheimer en dementie patiënten. Haar man, ook architect, had haar en de drie kinderen vanwege een aanzienlijk jongere vrouw verlaten.

Sinds 1999 had ik steeds weer de zin in mijn hart: 'Ga in de nieuwe stad'. Ik hield dat voor me zelf. Betekende dat nu om naar een nieuwe stad (een andere dan Karlsruhe) of naar Neustadt te gaan? Het duurde tot september 2003, tot ik in mijn hart rust vond. In januari 2004 begon het zoeken naar een woning, en in maart ging verhuisde ik naar Neustadt. Wanneer ik Gods roep goed gehoord heb dan ben ik er zeker van: nieuwe opdrachten zullen volgen!

Met de verhuizing eindigde na meer dan zeven jaar ook mijn werk als medewerkster in de Oecumene kring in Karlsruhe. Ook de huiskring moest ik opgeven. Mijn 'kinderen' zoon en halfbroer zullen mij in de toekomst hier bezoeken wanneer onze kleine familie samenkomt. *Ernst* is nu 47 jaar, hij heeft sociologie gestudeerd en werkt nu als taxi chauffeur in München. Hij heeft alleen door gebed het roken (20 jaar lang dagelijks 30 sigaretten) van vandaag op morgen kunnen opgeven en wel zonder ontwenningverschijnselen. Mijn zoon *Rolf*, nu 38, heeft rechten gestudeerd, het CAD diploma behaald en leeft en werkt sinds 1987 in Berlijn. Hij rookt, is workaholic, dus werkverslaafd, en begrijpt niets van mijn nieuwe leven. Toch weet ik: Gebed is het sterkste wapen en ik kan voor alle familieleden bidden – God verhoort gebeden!

Ik heb graag alle maskers afgedaan, die ik over de diepe afwijzingswonden had opgezet. Vrijwillig heb ik de maskers aan het kruis van onze Heer bevestigd en beleef nu de geestelijke vrijheid van de kinderen van God, zoals het in 2 Korinthe 3:17 staat: 'Maar waar de Geest van de Heer is, daar is vrijheid'.

We krijgen van God deze vrijheid, deze overwinning, deze gelatenheid en vreugde en deze vrede, wanneer we gehoorzaam zijn en naar Zijn wil in plaats van onze eigen wil vragen en daarnaar handelen. Uit het verloop van mijn leven heb ik één ding geleerd: Wanneer we verkeerde beslissingen nemen dan hebben we als consequentie ook met verkeerde resultaten te rekenen. Wanneer we met de Heer Jezus de beslissingen nemen, Hem om raad en inzicht bidden en dan naar Hem luisteren, komt er vanzelf het goede resultaat. Een opmerking is voor mij in deze samenhang nog belangrijk: Dat slaat op de wereldbekende evangelist *Billy Graham*. Hem werd op een keer gevraagd of hij geen president van de USA wilde worden. Waarop hij slechts met een korte zin antwoordde: ‘Dan zou ik een stap naar beneden moeten doen’. Hij heeft ingezien, dat de roeping van God veel kostbaarder en meer zegen geeft dan dat, wat de wereld kan aanbieden. God heeft altijd het beste voor ons!

Ik ben nu 64 en gelukkig en meer tevreden, dan ik ooit in mijn leven tot dan toe was. En dat betuig ik, hoewel er om ons heen de situaties zich dagelijks meer en meer tot een, menselijk gesproken, onoverzichtelijkheid ontwikkelen. We leven in een omgeving, die door een gevaarlijke tijdgeest in politiek, media, maatschappij, kerken, ja misschien in ons zelf diep van binnen beheerst wordt. Wie is in staat om ons hier en vandaag werkelijk te helpen? In ieder geval geen mens! Slechts God kan ons van inzicht tot inzicht leiden, want Hij heeft ons geschapen, Hij houdt van ons en wil dat wij klaarkomen in dit eindtijd drama. Door de profeet Jesaja laat Hij ons zeggen:

Het geknakte riet zal Hij niet verbreken en de walmende vlaspit zal Hij niet uitblussen (Jesaja 42:3).

Zo heb ik het in de drama's van mijn leven ervaren. Ik werd niet werkelijk gebroken, ook wanneer het er soms op leek. Hij heeft dat alles zo laten gebeuren, zodat ik Hem uit vrije wil erken en Hem persoonlijk aanneem, helemaal zonder dwang, niet schijnheilig, maar met een oprecht en brandend hart. En Hij heeft de hele tijd – het waren 56 lange jaren – op mij gewacht. Hij wist, wanneer ik voor Hem zou capituleren, en Hij had geduld, de liefde en de barmhartigheid om mij bij de inspannende slalom van mijn leven toe te zien, soms hoopvol, soms lachend, vaak wenend – ik zie de Heer Jezus zo goed voor me. Hoe dankbaar ben ik voor Zijn liefde, barmhartigheid en geduld met mij.

Toch is het niet alleen maar voor mij, maar voor alle mensen, die Hem oprecht naderen en zich door Hem laten veranderen. En dus vraag ik u, die zo vriendelijk bent geweest om mijn lange brief te lezen: wilt u zich ook niet laten veranderen, wilt u uw leven ook niet nieuw laten maken door uw Schepper, die u de levensadem heeft ingeblazen? De Heer Jezus Christus zegt in Openbaring 21:5: ‘Zie, Ik maak alles nieuw!’ En in Mattheüs 11:28 zegt Hij: ‘Kom tot Mij allen, die vermoeid en belast bent, en Ik zal u rust geven’. In Johannes 6:37

belooft Hij ons: ‘Al wie tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen!’ Ik wil u graag uitnodigen om met mij het volgende gebed te spreken:

‘Heer Jezus Christus, mij is nu duidelijk geworden, dat ik met de schuld van mijn leven niet voor U en de levende God kan bestaan. Maar U bent in de wereld gekomen om verloren zondaars te redden. Uw dood aan het kruis was de prijs daarvoor, zodat ook ik zonder straf vrijuit kan gaan. Met mijn leven ben ik voor U als een opengeslagen boek. U kent al mijn misstappen, elke verkeerde opwelling van mijn hart en mijn onverschilligheid tot nu toe tegenover U. Ik vraag u hartelijk: Vergeef mij al mijn schuld, en neem alles van mij, wat voor U niet goed is. U bent mijn enige Heer, en ik wil U navolgen, U wil ik dienen, want U bent de weg, de waarheid en het leven en slechts door U kom ik tot de Vader. Leidt mij op Uw weg, laat mij met mijn zondige gedrag breken. En wanneer ik zondig, laat ik het dan aan U meteen belijden. Schenk mij een nieuw leven, open voor mij Uw Woord, de Bijbel. Stuur me naar de juiste samenkomst van gelovigen. Alstublieft, schrijf mij in het boek van het leven en vervul mij met Uw Heilige Geest. Amen.

Heidrun Förstner-Henn, Neustadt an der Weinstraße

Hinterseite des Buches

We leven in de 21^e eeuw en hebben in de laatste tientallen jaren van overweldigende dingen van de wetenschap gehoord: De mensen lukte het om naar de maan te gaan, het schaap Dolly werd gekloond en de sequentie van het genoom van de mensen werd bepaald. Kan men in zo’n tijd nog in de wonderen van de Bijbel geloven? Zijn de maagdelijke geboorte, de opstanding uit de doden, de plotselinge genezing van ernstige zieken of de natuurkundige wonderen zoals het ogenblikkelijk stil worden van de storm op het meer van Genezareth of het stilstaan van de zon, voor de mensen van vandaag nog voor te stellen? De auteur en wetenschapper Werner Gitt gaat in het eerste deel van het boek op deze en soortgelijke vragen in.

In het tweede deel vertelt de auteur van ontmoetingen en bekeringen die hij wereldwijd beleefd heeft en die voor hem als een wonder voorkwamen. In onderscheid tot de wonderen die in de Bijbel worden genoemd noemt hij dat zelfs beleefde ‘wonderbaarlijke dingen’. Het is een kenmerk van de Bijbel, dat de ontmoetingen met de Heer Jezus altijd authentiek zijn. Niet in de laatste

plaats wordt het daarin duidelijk, dat de Bijbel aangeeft waar en wanneer en bij welke aanleiding iets gebeurde. Dat neemt de auteur tot een voorbeeld en noemt in de meeste gevallen op welke plaats, bij welke aanleiding en in welke tijd de gebeurtenis afspeelde. Met een persoonlijk verhaal over zijn vormende kindertijd begint de auteur dit hoofdstuk

In het derde deel vertellen mensen, die de auteur tijdens zijn reizen voor lezingen in het binnen- en buitenland heeft leren kennen, uit hun leven. Het zijn twaalf personen uit alle vijf werelddelen, die bijzondere dingen te vertellen hebben. Bij al de verschillen hebben ze toch iets gemeenschappelijks: Ze brengen tot uitdrukking, op welke wonderbare wijze God in hun leven heeft ingegrepen en een fundamentele verandering in hun denken en leven voltrokken heeft. Zoals geen eikenblad op de andere lijkt en zoals er onder de ontelbare sterren en sneeuwvlokken geen kopieën zijn, zo heeft ook elk mens zijn eigen persoonlijke en unieke geschiedenis.